

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΤΕΙ
ΠΑΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΤΟΥ ΠΤΥΧΙΟΥ

**ΘΕΜΑ: « Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ
ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΗΣ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥΣ »**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: **Αβραμίδου Δήμητρα**
Μαλλιάρου Μαρία

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ: **κα Ζαγούρα Σταυρούλα**

ΠΑΤΡΑ 2002

Ευχαριστούμε θερμά και αφιερώνουμε τη μελέτη αυτή στους γονείς μας για την υλική και ψυχολογική τους υποστήριξη καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

«Ο Αθλητισμός στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες και η Συμβολή του στην Ανάπτυξη της Αυτοεκτίμησής τους»

Εισαγωγή	9
Το πρόβλημα	13
Ορισμοί όρων	15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I: ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΑΘΛΗΜΑΤΑ	21
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	32
---	----

<u>A: Η φιλοσοφία της Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής</u>	33
---	----

α) Η Έννοια της Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής	33
β) Ο Πληθυσμιακός στόχος της Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής	36
γ) Αντιμέτωπιση παιδιών με Ειδικές Ανάγκες	39

<u>B: Ο Αθλητισμός σε διάφορες κατηγορίες Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες</u>	40
---	----

α) Αναφορά των σημαντικότερων κατηγοριών και η συμβολή του αθλητισμού σ' αυτές	40
β) Καταστάσεις που αποκλείουν τη συμμετοχή στα αθλήματα	46

<u>Γ: Παρουσίαση Ερευνών σχετικών με τον Αθλητισμό στα Άτομα με Αναπηρικό Αμαξίδιο και τα Κωφά Άτομα</u>	47
--	----

<u>Δ: Αθλήματα για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες</u>	53
---	----

α) Γενικά Αθλήματα	53
--------------------------	----

β) Χειμερινά Αθλήματα	60
-----------------------------	----

<u>Ε: Ο Αθλητισμός από την Νηπιακή ως την Εφηβική ηλικία</u>	62
--	----

α) Η Εικόνα του σώματος	62
-------------------------------	----

β) Η Αυτοεκτίμηση	64
-------------------------	----

γ) Αθλητικές δραστηριότητες για παιδιά με Νοητική Καθυστέρηση από 6 – 8 ετών	66
--	----

δ) Αθλητικές δραστηριότητες για παιδιά με Νοητική Καθυστέρηση από 8 – 12 ετών	67
---	----

ε) Αθλητικές δραστηριότητες για παιδιά με Νοητική Καθυστέρηση από 13 – 18 ετών	67
--	----

<u>ΣΤ: Γυναίκες Αθλήτριες με Αναπηρίες</u>	69
--	----

α) Οι αντιλήψεις των Γυναικών αθλητριών με αναπηρίες για τον Αθλητισμό	69
--	----

β) Ιστορικά στοιχεία	71
----------------------------	----

<u>Ζ: Διεθνείς Οργανισμοί που ασχολούνται με τον αθλητισμό στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες</u>	71
---	----

α) Διεθνής Ομοσπονδία Κωφών	72
-----------------------------------	----

β) Οργανισμοί για άτομα με Φυσικές Αναπηρίες	73
γ) Διεθνής Αθλητική Ομοσπονδία για άτομα με Πνευματική Αναπηρία	75

H: Διεθνείς Διοργανώσεις για τον Αθλητισμό στα Άτομα με Ειδικές ανάγκες 76

α) Παραολυμπιακοί Αγώνες	76
β) Special Olympics	83
γ) Αθήνα 2004	87

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ III: ΟΙ ΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ
ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ** 92

**A: Αντιμετώπιση των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες από την Κοινωνία και
οι Παρεμβάσεις για την Αλλαγή τους** 93

α) Οι ατομικές διαφορές στα άτομα με ειδικές ανάγκες	93
β) Οι ανθρώπινες διαφορές από την σκοπιά της κοινωνικής ψυχολογίας	94
γ) Προβλήματα λόγω διαφοροποίησης	95
δ) Θεωρητικές παρεμβάσεις για την εκτίμηση των στάσεων και ο σχεδιασμός αλλαγής τους	99

B: Συνεκπαίδευση και Κοινωνική Ένταξη 102

α) Η Έννοια της Συνεκπαίδευσης	102
β) Η Εξέλιξη της Συνεκπαίδευσης	104
γ) Η Συνεκπαίδευση στην Ειδική Αγωγή	106
δ) Η Διαδικασία της Συνεκπαίδευσης	106
ε) Τα Οφέλη της Συνεκπαίδευσης	107

στ) Συνεκπαίδευση και Κοινωνική Ένταξη	109
ζ) Η κατάσταση στην Ελλάδα σήμερα	110
η) Δυσκολίες στην Υλοποίηση της Συνεκπαίδευσης	111

<u>Γ: Παρουσίαση ερευνών σχετικών με τις Στάσεις και τη Συνεκπαίδευση των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες</u>	112
---	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV: Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ	118
--	-----

<u>A: Η ολοκλήρωση του Εαυτού – Θεωρητικές Προσεγγίσεις</u>	119
---	-----

α) Η Ανθρωπιστική Φιλοσοφία	119
β) Η θεωρία της Αυτοπραγμάτωσης	122
γ) Η θεωρία της Πλήρους Λειτουργικότητας του Εαυτού	124
δ) Η θεωρία της Ομαλοποίησης	127
ε) Η θεωρία του Προσωπικού Νοήματος	129
στ) Η θεωρία της Γνωστικο - Κοινωνικής Μάθησης	131
ζ) Η θεωρία της Αυτεπάρκειας	133
η) Η θεωρία της Αυτοδιάθεσης	135

<u>B: Η Αυτοεκτίμηση των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και η Συνεισφορά του Αθλητισμού</u>	137
--	-----

α) Μοντέλα Αυτοαντίληψης	138
β) Οι Μορφές παρουσίασης και οι Τρόποι μέτρησης της Αυτοεκτίμησης	140
γ) Η Ανάπτυξη της Αυτοεκτίμησης	143
δ) Αρχές για το Σχηματισμό της Αυτοεκτίμησης	147
ε) Χαμηλή Αυτοεκτίμηση και Φυσική Εκπαίδευση	149

στ) Περιγραφές των κύριων Εργαλείων Μέτρησης της Αυτοεκτίμησης	153
---	-----

<u>Γ: Παρουσίαση ερευνών σχετικών με την Αυτοεκτίμηση των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες στον Αθλητισμό</u>	<u>161</u>
--	------------

ΕΠΙΛΟΓΟΣ	173
-----------------------	------------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	177
---------------------------	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αυτό που έχεις είναι μια μικρή
σωματική ατέλεια. Σχεδόν απαρατήρητη!
Μεγεθυμμένη χιλιάδες φορές από τη φαντασία!
Ξέρεις ποια είναι η συμβουλή μου;
Δες το σημείο της ανωτερότητάς σου!
- Προς τι να ζει ο άνθρωπος Λώρα; Κοίταξε
λιγάκι γύρω σου. Τι βλέπεις; Ένα κόσμο γεμάτο
με συνηθισμένους ανθρώπους! Όλοι τους γεννήθηκαν
και όλοι θα πεθάνουν! Ποιος απ' αυτούς διαθέτει
ένα δέκατο των θετικών σου στοιχείων! Ή των
δικών μου! Ή οποιουδήποτε άλλου. – Αλίμονο!
Ο καθένας ξεχωρίζει σε κάτι. Κάτι από τα
πολλά! Το μόνο που έχεις να κάνεις είναι
να ανακαλύψεις σε **ΤΙ**.

Τένεσι Ουίλιαμς, Ο γυάλινος κόσμος.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πάνω από 500 εκατομμύρια άνθρωποι στον κόσμο είναι άτομα με ειδικές ανάγκες. Υπολογίζεται ότι το 10% του παγκόσμιου πληθυσμού ανήκει στη κατηγορία αυτή.

Ο Αθλητισμός των ατόμων με Ειδικές Ανάγκες υπήρχε περισσότερο από 100 χρόνια πριν. Είναι αποτέλεσμα μιας μακράς εξέλιξης. Ο Αθλητισμός είναι το κυριότερο και ίσως το σημαντικότερο εργαλείο στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς της ανθρώπινης φύσης. Στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες η άθληση δεν είναι μόνο χαρά, διασκέδαση και άσκηση, αλλά και μια διαδικασία επίπονη και μακροχρόνια, που συμβάλλει στη θεραπεία, την αποκατάσταση αλλά κυρίως την ανεξαρτησία του ατόμου και την επανένταξή του στην κοινωνία. Ο αθλητισμός στα άτομα αυτά βοηθάει πολύ περισσότερο χωρίς αμφιβολία στην ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης. Η αθλητική αγωγή προσφέρει την ευκαιρία στα άτομα αυτά να γνωρίσουν τις ικανότητες του σώματος σε σχέση με τον εαυτό τους και το χώρο. Τονώνει και αυξάνει το αυτοσυναίσθημά τους, ξεδιπλώνει τις όποιες δυνατότητές τους, κραταιώνει τη θέληση και πεισμώνει την προσπάθεια.

Παρά τις πρακτικές δυσκολίες, τις κοινωνικές αντιξοότητες, τη μη ικανοποιητική χρηματοδότηση και την έλλειψη κατάλληλων έργων υποδομής, όλο και μεγαλύτερος αριθμός Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες αθλείται, κατακτώντας συνεχώς υψηλότερες επιδόσεις με αποτέλεσμα να θεωρούνται πλέον επάξια Αθλητές με Ειδικές Ανάγκες.

Η παρούσα μελέτη αποτελείται από δυο μέρη. Στο πρώτο μέρος παραθέτονται πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με το θέμα του αθλητισμού στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες. Αρχικά, διασαφηνίζονται οι όροι «Άτομα με Ειδικές Ανάγκες» και «Άτομα με Αναπηρίες» και ο

τρόπος χρησιμοποίησής τους από διαφορετικές πηγές, και άλλοι χρήσιμοι ορισμοί που είναι βοηθητικοί για τη μελέτη αυτής της εργασίας. Ακολούθως, πραγματοποιείται μια αδρομερής παρουσίαση της διαδρομής που ακολουθήθηκε όσον αφορά στις στάσεις της κοινωνίας και της συμμετοχής στον αθλητισμό, των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, μέσα από το πέρασμα των αιώνων.

Η παρουσίαση και η ανάλυση της πορείας διαμέσου του χρόνου, προσφέρει τη δυνατότητα να παρατηρήσουμε πως ιστορικά, μεταβάλλονται οι αντιλήψεις για την αναπηρία και την εκπαίδευση των ατόμων αυτών στον αθλητισμό.

Στη συνέχεια, ακολουθεί η ανάλυση της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής καθώς και της επίδρασής της, στην εισαγωγή των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες στον αθλητισμό. Οι τελευταίες ενότητες του πρώτου μέρους αφορούν στη συμβολή του αθλητισμού σε διάφορες κατηγορίες Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και στα αθλήματα στα οποία μπορούν να συμμετέχουν όταν αυτά είναι κατάλληλα προσαρμοσμένα στα ανάγκες τους. Τέλος, δίνονται πληροφοριακά στοιχεία για τον αθλητισμό σε παιδιά με ανικανότητες, προσχολικής έως εφηβικής ηλικίας καθώς και στον αθλητισμό σε γυναίκες, πώς αυτός διαφέρει από τον αθλητισμό των ανδρών και ποια είναι τα σημεία-σταθμοί στην ιστορία του γυναικείου αθλητισμού.

Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στην ψυχολογική διάσταση και στα συναισθήματα των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες. Το μέρος αυτό, ξεκινάει με αναφορά στις στάσεις που επικρατούν στην κοινωνία απέναντι στη διαφορετικότητα και διασαφηνίζονται οι όροι προκατάληψη, στιγματισμός και στερεότυπα. Επιπλέον, γίνεται αναφορά και στον τρόπο που οι κοινωνικές αυτές στάσεις, αλλάζουν και βελτιώνονται. Εν συνεχεία, παραθέτονται στοιχεία σχετικά με την διαδικασία της ένταξης στην κοινωνία των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και στη συνεκπαίδευση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και κανονικών ατόμων, στα κανονικά σχολεία, καθώς επίσης γίνεται αναφορά στη διαδικασία της

συνεκπαίδευσης, στα οφέλη που απορρέουν από αυτή καθώς και στις δυσκολίες που παρουσιάζονται στην υλοποίησή της.

Ακολούθως, θεωρώντας ότι η ανθρωπιστική φιλοσοφία είναι απαραίτητη για την κατανόηση της συμπεριφοράς των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, παραθέτονται ανάλογες θεωρίες όπως της αυτοπραγμάτωσης, της ομαλοποίησης, της αυτοεκτίμησης κλπ. Οι θεωρίες αυτές που βασίζονται στον ανθρωπισμό μπορούν να θεωρηθούν ενισχυτικές στην επίτευξη των επιθυμητών αλλαγών που χρειάζονται να γίνουν στα άτομα αυτά, τα οποία συνήθως παρουσιάζουν χαμηλή αυτοεκτίμηση στον αθλητισμό αλλά και σε άλλες δραστηριότητες της ζωής τους. Τέλος, στο δεύτερο αυτό μέρος της μελέτης, γίνεται αναφορά και αναλύονται οι αρχές της αυτοεκτίμησης των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και παρουσιάζονται τα κυριότερα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη μέτρησή της.

Στο κεφάλαιο της συνεκπαίδευσης και σε αυτό της αυτοεκτίμησης παραθέτονται έρευνες Ελλήνων και ξένων ερευνητών οι οποίες εμπλουτίζουν και επιβεβαιώνουν τις θεωρητικές αναφορές και βοηθούν τον αναγνώστη να έχει μια πληρέστερη εικόνα για τα θέματα αυτά. Σε αυτές τις έρευνες γίνεται αναφορά στον ερευνητή και στον τόπο διεξαγωγής της έρευνας, στο δείγμα, στη μέθοδο που χρησιμοποίησε ο ερευνητής και στα αποτελέσματα της έρευνάς του.

Κίνητρα για την πραγματοποίηση της μελέτης μας αυτής αποτέλεσε το γεγονός ότι οι αθλητικές δραστηριότητες στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες πλουτίζουν τον παραστατικό κόσμο, διασυνδέουν συνειρμούς, τα βοηθούν στην ομαλή ένταξη της αντίληψης στο σύνολο της ψυχικής ζωής και τα οδηγούν στην αυτοεκτίμηση, αυτενέργεια, αποδέσμευση, αποδοχή της επίδοσης και τις σωστές διανθρώπινες σχέσεις που αποτελούν παράγοντες συναισθηματικής σταθερότητας και ψυχικής ισορροπίας.

Σκοπός μας ήταν να γνωρίσουμε την πορεία των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και την ενασχόλησή τους με τον αθλητισμό μέσα από τους αιώνες, να γνωρίσουμε τους τρόπους με τους οποίους τα άτομα αυτά αποκομίζουν τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη από τη φυσική αγωγή, να γνωρίσουμε τα αθλήματα στα οποία συμμετέχουν άνδρες και γυναίκες με ειδικές ανάγκες, να δούμε με ποιους τρόπους τους αντιμετωπίζει η κοινωνία και πώς κάποιες αρνητικές στάσεις της μπορούν να αλλάξουν και να βελτιωθούν, να γνωρίσουμε πώς αυτά τα άτομα μπορούν να ωφεληθούν από τη συνεκπαίδευση με κανονικά άτομα στη φυσική αγωγή. Επιπλέον σκοπός μας ήταν να κατανοήσουμε τη συμπεριφορά των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες μέσα από συγκεκριμένες θεωρίες οι οποίες εφαρμόζονται στη φυσική αγωγή, να διαπιστώσουμε από τι εξαρτάται η αυτοεκτίμηση των ατόμων αυτών και να γνωρίσουμε τους τρόπους που αυτή μπορεί να μετρηθεί.

Τέλος, σκοπός μας ήταν με το να συμπεριλάβουμε σε κάποια σημεία της μελέτης μας έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από Έλληνες και ξένους ερευνητές, να ενισχύσουμε το θεωρητικό μας πλαίσιο και να δώσουμε συγκεκριμένες πληροφορίες στον αναγνώστη για κάποια από τα θέματα που αφορούν στην αυτοεκτίμηση των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και πώς ο Αθλητισμός συνεισφέρει στην ανάπτυξή της.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ο αθλητισμός έχει ιδιαίτερη αξία στη ζωή του ανθρώπου και φυσικά από τις ευεργετικές του ιδιότητες δεν μπορούν να αποκλεισθούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Η άθληση των ατόμων με ειδικές ανάγκες, ξεκίνησε με δυσκολίες εξαιτίας των διαφόρων προκαταλήψεων σαν μέσο αποκατάστασης και θεραπείας, μετατράπηκε σε μέσο ψυχαγωγίας και με τον καιρό εξελίχθηκε σε υπεύθυνη και συνειδητή άθληση υψηλών επιδόσεων που φτάνει μέχρι και τον πρωταθλητισμό. Η εξέλιξη αυτή ήταν αποτέλεσμα των υψηλών επιδόσεων που πραγματοποίησαν τα άτομα με ειδικές ανάγκες και που συχνά είναι συγκρίσιμες με αυτές των αρτιμελών αθλητών. Παράλληλα, διαπιστώθηκε και ενδυναμώθηκε η αξία της μοναδικότητας και το δικαίωμα της ιδιαιτερότητας κάθε ατόμου. Οι ατομικές διαφορές δεν αποτελούν εμπόδιο αλλά επικροτούνται και ενισχύονται.

Για τα άτομα με ειδικές ανάγκες η άσκηση αποκτά μεγάλη σπουδαιότητα, όποια μορφή και αν παίρνει, καθώς τα βοηθά να βρίσκονται σε καλή φυσική κατάσταση και να έρχονται σε επαφή με ανθρώπους τόσο κατά τη διάρκεια του αθλητισμού όσο και σε κοινωνικές συγκεντρώσεις.

Η επιτυχία των δεξιοτήτων βοηθά ένα « μειονεκτικό » άτομο να καταλάβει ότι « μπορεί ». Έτσι επιτυγχάνεται μια συναισθηματική ισορροπία και αναπτύσσεται η αυτοπεποίθηση και το αίσθημα της ανεξαρτησίας. Το άτομο με ειδικές ανάγκες προσαρμόζεται και εντάσσεται ομαλά με τον τρόπο αυτό στη κοινωνία, και αποκαθίσταται επαγγελματικά τόσο προς δικό του όφελος όσο και της κοινωνίας.

Η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός, συμβάλλουν θετικά στην ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης μέσω των σχετικών εμπειριών που αποκομίζουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες από αυτόν. Ένα μέρος, της

αυτοαντίληψης σχετίζεται με τη φυσική κατάσταση και τις φυσικές ικανότητες των ατόμων αυτών. Επόμενο είναι η επιτυχία στη φυσική αγωγή να προάγει τη θετική αυτοεκτίμηση στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Η ελίτ των αθλητών με δύο πόδια στο σκι, στα 100m τερμάτισαν με χρόνο 11" και 34 ενώ αντίστοιχα αθλητές με ειδικές ανάγκες με ένα πόδι στο ίδιο άθλημα, στα 100m τερμάτισαν με χρόνο λιγότερο από 11 λεπτά. Το παραλυμπιακό ρεκόρ στα 100m σπρίντ του Νιγηριανού αθλητή Ajibola Adeoye είναι 10" και 72 σε σύγκριση με τα 9" και 84 που αποτελούν το ολυμπιακό ρεκόρ του Καναδού Penovan Baily.

Οι παραπάνω επιδόσεις δείχνουν ολοφάνερα πως τα άτομα με ειδικές ανάγκες μπορούν επάξια να ασχοληθούν με τον αθλητισμό να προσφέρουν αλλά κυρίως να ωφεληθούν από τις ευεργετικές του ιδιότητες.

ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ

Η βιβλιογραφική μας μελέτη, για τον αθλητισμό στα άτομα με ειδικές ανάγκες, μπορεί να γίνει καλύτερα κατανοητή μετά από μια σύντομη ανάλυση των κυριότερων όρων που ο αναγνώστης θα συναντήσει κατά την διάρκεια της μελέτης του. Οι παρακάτω ορισμοί είναι καθοδηγητικοί του περιεχομένου και αναλύουν τους τρόπους διδασκαλίας των ατόμων με ειδικές ανάγκες στον αθλητισμό. Πρωταρχικώς διασαφηνίζονται οι έννοιες « άτομα με ειδικές ανάγκες » και « άτομα με αναπηρίες »:

Ατομα Με Ειδικές Ανάγκες

«Τα άτομα που εκ γενετής ή επίκτητα παρουσιάζουν ορισμένους περιορισμούς, σωματικούς ή πνευματικούς, στη σφαίρα των δυνατοτήτων τους, που τους εμποδίζουν μόνιμα ή προσωρινά να αντιμετωπίσουν τα διάφορα προβλήματα της καθημερινής ζωής, λέγονται άτομα με ειδικές ανάγκες.» (Γκουτζιαμάνη-Σωτηριάδη Κ., 1993)

« Ο όρος άτομα με ειδικές ανάγκες αδυνατεί να φορτίσει συναισθηματικά. Συχνά η χρήση του δικαιολογείται με το επιχείρημα ότι η έκφραση αυτή δεν 'προσβάλλει' και είναι πιο 'ήπια'. Το επιχείρημα αυτό καθιστά τη χρήση του όρου όμως επικίνδυνη. Αφενός, δεν επιλύει το πρόβλημα της κατηγοριοποίησης και αφετέρου συγκαλύπτονται, δυσκολίες αποδοχής των ατόμων αυτών από το κοινωνικό περιβάλλον, διαιωνίζοντας πρότυπα και προκαταλήψεις προηγούμενων εποχών » (Ζώνιου – Σιδέρη, 2000,σελ 28).

Χρειάζεται προσοχή στη χρήση και αποδοχή ξενόγλωσσων όρων στην ειδική αγωγή, μια και οι όροι αυτοί καθιερώνονται στις χώρες από τις οποίες προέρχονται κάτω από συγκεκριμένες πολιτικές και κοινωνικές συγκυρίες, που συχνά διαφέρουν από τις αντίστοιχες της χώρας μας. Στη παρούσα μελέτη θα αναφερόμαστε στους όρους

αυτούς ανάλογα με την επιλογή του συγγραφέα από όπου προέρχονται οι πηγές μας.

Άτομα Με Αναπηρίες

Με τον όρο «άτομα με αναπηρίες» κατά τη παγκόσμια οργάνωση υγείας νοούνται όλα τα άτομα που παρουσιάζουν σοβαρή μειονεξία, η οποία προκύπτει από φυσική ή διανοητική βλάβη. Ένας σχετικά πρόσφατος ορισμός του Συμβουλίου Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρει ότι « ο όρος άτομα με αναπηρίες περιλαμβάνει τα άτομα με σοβαρές ανεπάρκειες ή μειονεξίες που οφείλονται σε σωματικές βλάβες, που περιορίζουν ή αποκλείουν την εκτέλεση δραστηριότητας ή λειτουργίας, η οποία θεωρείται κανονική για έναν άνθρωπο ». (Απόφαση του Συμβουλίου 93\131\ΕΟΚ, ΕΕ αριθμ 9\3\93 σελ 30)

Στην πρόσφατη αναθεώρηση του συντάγματος, στο άρθρο 21 προσετέθη η παράγραφος 6, που αναφέρει ότι : « τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στη κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας » όπως μνημονεύεται και στο άρθρο 26 – ένταξη των ατόμων με αναπηρίες – του χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Φυσική Αγωγή

Τα εγχειρίδια και οι σχολικοί οδηγοί προγράμματος προσφέρουν ορισμούς της φυσικής αγωγής που διαφέρουν σύμφωνα με την φιλοσοφία του συγγραφέα. Ο ακόλουθος ορισμός της φυσικής αγωγής αναπτύχθηκε σε σχέση με τον ομοσπονδιακό νόμο που εξασφάλισε

στους μαθητές με ειδικές ανάγκες την ελευθερία να σφετεριστούν τη διδασκαλία της φυσικής αγωγή

Ο όρος σημαίνει ανάπτυξη,

- της φυσικής και της κινητικής κατάστασης
- των θεμελιωδών κινητικών ικανοτήτων και προτύπων και
- των ικανοτήτων στα θαλάσσια αθλήματα, στο χορό και στα ατομικά παιχνίδια ή αθλήματα.

Ο όρος περιλαμβάνει την ειδική φυσική αγωγή, τη προσαρμοσμένη φυσική αγωγή, την κινητική εκπαίδευση και ανάπτυξη,

(Federal Register, 1977, σελ 42280)

Οι οδηγίες της φυσικής αγωγής συνεισφέρουν στην ανάπτυξη και των τριών κοινά αναγνωρισμένων πηγών συμπεριφοράς :

Γνωστικών, (διανοητικές ικανότητες), συγκινησιακών (συναισθήματα, απόψεις, αξίες, επιθυμίες) και ψυχοκοινωνικών (κίνηση και σωματική απόδοση).

Ο πρωταρχικός σκοπός της φυσικής αγωγής είναι να αλλάξει τις ψυχοκινητικές συμπεριφορές και ως εκ τούτου να διευκολύνει την αυτοπραγμάτωση συστηματικά. Ο αυτοπραγματωμένος άνθρωπος αισθάνεται καλά με τον εαυτό του, έχει αυτοπεποίθηση στις φυσικές ικανότητες (θετική αυτοεκτίμηση), γνώση, δημιουργικότητα και αντίληψη στη κινητική λειτουργία να λύσει ψυχοκινητικά προβλήματα και να επιτύχει τους στόχους του. (Sherrill, 1993).

Ειδική Φυσική Αγωγή

Ο όρος 'ειδική φυσική αγωγή' χρησιμοποιείται για να δώσει την εφαρμοσμένη στη πράξη μεθοδολογία της αγωγής, που ανάγεται στο χώρο της φυσικής αγωγής. Με τον όρο αυτό νοείται ο γνωστικός χώρος που χρησιμοποιεί τροποποιημένα και προσαρμοσμένα την άσκηση και την άθληση σε άτομα με ειδικές ανάγκες.

« Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες μπορούν να εκπαιδεύονται σε κανονική τάξη για ένα ή περισσότερα μαθήματα εκ' των οποίων ένα από αυτά είναι και η φυσική αγωγή. Εκτός από το αναπτυξιακό επίπεδο που καθορίζει σε ποια τάξη θα φοιτήσει το παιδί με ειδικές ανάγκες, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες όπως: η σωματική διάπλαση και η κοινωνική προσαρμογή του παιδιού. Φυσικά υπάρχουν κατηγορίες ειδικών παιδιών ακόμη και με φυσιολογική νοημοσύνη που ωστόσο οι διαταραχές αισθητηρίων που έχουν, δεν του επιτρέπουν να φοιτήσουν σε κανονικό αλλά μόνο σε ειδικό σχολείο ». (Αγγελοπούλου – Σακαντάμη, 1991 σελ 22)

Πολλά άτομα με αναπηρίες έχουν περιορισμένη ανάπτυξη των ικανοτήτων που εμποδίζουν σε μεγάλο βαθμό την πρωτοβουλία τους να πάρουν μέρος σε κοινοτικές δραστηριότητες. Αυτό μπορεί να οφείλεται στη καθ' αυτή μειονεξία, στη κακή υγεία που συχνά συνοδεύει την μειονεξία και καθλώνει το άτομο στο σπίτι ή στο νοσοκομείο. Μπορεί να οφείλεται στην ελλιπή παροχή ειδικής φυσικής αγωγής και στις εσφαλμένες εντυπώσεις πολλών γονέων ότι η άσκηση έχει δυσμενή επίπτωση σε ορισμένες κατηγορίες ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

«Η σωστή διδασκαλία συνεπάγεται προσαρμογή του προγράμματος στις ανθρώπινες ανάγκες έτσι ώστε να μειώσει την αποτυχία και να προστατέψει την δύναμη του εγώ. Όταν οι μαθητές με

αναπηρίες χρειάζονται επιπλέον υποστήριξη για να ωφεληθούν από την κανονική φυσική αγωγή ή όταν χρειάζονται ένα ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα, τότε καθίσταται αναγκαία η προσαρμοσμένη φυσική αγωγή.» (Sherrill, 1993, σελ 2-10)

Ψυχοκινητική αγωγή

Η ψυχοκινητική αγωγή είναι μία παιδαγωγική και ψυχολογική πρακτική, που χρησιμοποιεί τα μέσα της φυσικής αγωγής, με σκοπό να καταστήσει φυσιολογική την συμπεριφορά του παιδιού, ανάλογα με τα όρια του. (Γιαγκουδάκη Φανή, 1990)

Αναλύοντας τα προβλήματα που παρουσιάζονται προτίθεται να διαπαιδαγωγήσει συστηματικά τις διάφορες κινητικές και ψυχοκινητικές συμπεριφορές και με αυτό τον τρόπο να βοηθήσει στην καλύτερη σχολική και κοινωνική ένταξη.

Όλες οι ομάδες ατόμων με ειδικές ανάγκες θα πρέπει να περάσουν από τους 'σταθμούς' της ψυχοκινητικής αγωγής που είναι οι εξής : αυτογνωσία, γνωριμία του σώματος με τον χώρο, ισορροπία, πλευρίωση, προσανατολισμός του σώματος στον χώρο, γνωριμία και έλεγχος της αναπνοής.

Οι σταθμοί αυτοί αποτελούν βάση αλλά και προϋπόθεση για να οδηγηθεί το άτομο με ειδικές ανάγκες στο χώρο του αθλητισμού. Η ενασχόληση με τον αθλητισμό προϋποθέτει κινητικές δεξιότητες και νοητικές ικανότητες, οι οποίες θα πρέπει να αποκτηθούν με την ψυχοκινητική αγωγή, ώστε το άτομο με βάση αυτές να περάσει στη συνέχεια στη μεθοδολογία και την τεχνική του κάθε αθλήματος. (ο.π.)

Ατομικές διαφορές

Μεταξύ των ανθρώπων υπάρχουν πλείστες και ποικίλες διαφορές. Απλή ακόμα παρατήρηση δείχνει ότι παρά τις ομοιότητες και τα κοινά χαρακτηριστικά υπάρχουν εμφανείς παραλλαγές σε όλους τους

τομείς της ανάπτυξης (βιοσωματικό, γνωστικό, ψυχοκοινωνικό) με αποτέλεσμα κάθε άτομο να είναι μοναδικό και ανεπανάληπτο. «Οι παραλλαγές που παρατηρούνται μεταξύ των ατόμων του ίδιου είδους λέγονται ατομικές διαφορές». (Παρασκευόπουλος 1992, σελ.12)

Προκατάληψη

«Η προκατάληψη ορίζεται ως μια κρίση που εκφέρεται πρόωρα ή ένα συμπέρασμα που εξάγεται χωρίς να ληφθούν υπόψη όλα τα στοιχεία. Η προκατάληψη εμπεριέχει γενικεύσεις σε κατηγορίες που στηρίζονται σε ανεπαρκή στοιχεία και δεν αφήνει περιθώρια για ατομικές διαφορές.» (Johnson 1998, σελ.23)

Αυτοεκτίμηση

«Είναι μια προσωπική εκτίμηση της αξίας του εαυτού που κάνει το άτομο, η οποία εκφράζεται στη στάση που κρατά απέναντι στον εαυτό του» (Coopersmith, 1967, σελ. 81).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΑΘΛΗΜΑΤΑ

« Άτομα με ειδικές ανάγκες πάντα υπήρχαν στην κοινωνία και το γεγονός αυτό, είναι πιο έντονο σήμερα, στον 21^ο αιώνα απ' ότι σε προηγούμενους αιώνες. Τα τελευταία 100 χρόνια τουλάχιστον τα Άτομα με ειδικές ανάγκες συμμετείχαν ανεξάρτητα και χωριστά στον κόσμο του αθλητισμού, απ' 'ότι οι υπόλοιποι 'κανονικοί' αθλητές. »(Carl Eichstaedt, Barry W.Lavay, 1992, σελ3)

Ιστορικά στοιχεία δείχνουν ότι όσοι ήταν αντιληπτοί ως 'διαφορετικοί' είχαν σχεδόν πάντα την ίδια κατάληξη. Καταστρεφόταν, καιγόταν σε πυρές, εξορκιζόταν, αγνοούνταν κτλ. Η αντιμετώπιση των ατόμων αυτών εξαρτιόταν αποκλειστικά από την κοινωνική τους θέση, την αντίληψη που κατά καιρούς επικρατούσε για την φυσική αναπηρία, τις αρχές, τα πρότυπα και την κουλτούρα της εποχής.

Χαρακτηριστικό επίσης είναι ότι η διαφορετική αντιμετώπιση βασιζόταν κατά κύριο λόγο, σε μια διάκριση κατηγοριών. Πρώτον, σ' όσους είχαν σωματικές αναπηρίες και δεύτερον, σ' όσους είχαν πνευματικές.

Στις πρωτόγονες και αρχαίες περιόδους (3000πχ – 500πχ) στοιχεία κλειδιά θεωρούνταν η επιβίωση και η προκατάληψη. Σύμφωνα με τους Acherman Johoda, 1950, Allport 1982 μιλώντας για προκατάληψη εννοείται μια κρίση που εκφέρεται πρόωρα ή ένα συμπέρασμα που εξάγεται χωρίς να ληφθούν υπόψη όλα τα στοιχεία. Συνεπώς η προκατάληψη εμπεριέχει γενικεύσεις και δεν αφήνει περιθώρια για τις ατομικές διαφορές.

Κατά τις περιόδους αυτές, οι κοινωνίες σταδιακά συνηθίζουν στην ιδέα της επιβίωσης του πιο άξιου, του πιο ικανού και του περισσότερο κατάλληλου ανθρώπου.

Όμως συχνά υπήρχαν άτομα που ήταν φανερά 'σωματικά παραμορφωμένα' και άτομα σωματικά μη ικανά να ψάξουν για τροφή, ή μη ικανά να υπερασπίσουν τον εαυτό τους και αφηνόταν έρμαιοι, μη μπορώντας να κάνουν 'διαφορετικά', στις συνέπειες του σκληρού

εξωτερικού περιβάλλοντος. Οι συνέπειες αυτές δεν ήταν άλλες από τον θάνατο εξαιτίας της πείνας ή των αρπαχτικών πουλιών.

Επιπλέον, κάθε φορά που γεννιόταν ένα άτομο με ειδικές ανάγκες αμέσως χαρακτηριζόταν ως διαβολική προσωπικότητα και συνεπώς, ήταν αναγκασμένο να ζει και να μεγαλώνει απομονωμένο από την οικογενειακή μονάδα με αποτέλεσμα τον θάνατο του ατόμου χωρίς παράλληλα να καταλογίζονται ευθύνες στην οικογένεια του.

Η ιδέα του ικανού και του δυνατότερου ανθρώπου, δεν άργησε να διεισδύσει και στις πρώτες οργανωμένες κοινωνίες. Οι ανατολικές κοινωνίες και οι ινδιάνοι συχνά επέτρεπαν να πεθαίνουν τα άτομα με αναπηρίες, έτσι ώστε να 'βελτιώνεται' όπως πίστευαν, η οικογενειακή μονάδα και η ποιότητα της' (De Pauw, 1986).

Κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου, η προκατάληψη ήταν έντονη και μάλιστα έτεινε να κατευθύνει τις κοινωνικές ευθύνες προς τα άτομα που φερόταν 'διαφορετικά'. Αυτό που επικρατούσε ήταν είτε φόβος, είτε η θεώρηση τους ως ιερά. Τα άτομα που είχαν πνευματικές αναπηρίες εξορκιζόταν ή τους τρυπούσαν το κρανίο με τρόπο βάνουσο, έτσι ώστε να απελευθερωθούν από αυτό τα κακά πνεύματα. (Hewett, Forness, 1974)

Στην Ελληνική και στη Ρωμαϊκή εποχή (500πχ – 400μχ) τα άτομα που γεννιόταν με κάποια σωματική αναπηρία, αντιμετωπιζόταν με σκληρότητα, βρεφοκτονία ή ακόμη και ευγονισμό (προστασία από την περαιτέρω ανάπτυξη του είδους). Πολλά άτομα με αναπηρίες στην ουσία ήταν παρατημένα ή εξορισμένα, αφημένα στην ατυχία τους να πεθάνουν.

« Η θεωρία της προηγούμενης περιόδου εξακολουθεί να ισχύει για την επιβίωση του δυνατότερου και του υγιέστερου, όμως τώρα δεν απευθύνεται μόνο στις περιβαλλοντικές συνθήκες, αλλά και στην σκληρή πειθαρχία και τιμωρία που επιβαλλόταν στα παιδιά. Οι πιο αδύναμοι δεν μπορούσαν συνεπώς να επιβιώσουν με αυτή τη συμπεριφορά .» (Susan J. Garron, Karen P. De Pauw, 1995)

Οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι ανησυχούσαν για τα άτομα με σωματικές αναπηρίες, κυρίως γιατί δεν μπορούσαν τα άτομα αυτά να διασφαλίσουν την ακεραιότητα της χώρας και να την προστατεύσουν από τους διάφορους εχθρούς της. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον τα άτομα αυτά δεν ήταν χρήσιμα και αποτελούσαν βάρος, έτσι οδηγούνταν στο θάνατο.

Όσον αφορά στην αντιμετώπιση όσων είχαν πνευματικές 'ανικανότητες' βασιζόνταν κυρίως στην προκατάληψη. Πίστευαν ότι η πνευματική αναπηρία, προερχόταν από το Θεό ο οποίος 'παίρνει το μυαλό κάποιου' κι έτσι συνήθως η αντιμετώπιση των ατόμων αυτών βασιζόταν στον εξαγνισμό, στον εξορκισμό κλπ.

Αργότερα χάρη στον Πλάτωνα και στον Ιπποκράτη, άλλαξαν οι απόψεις για τους πνευματικά ασθενείς.

Κατά την περίοδο της χριστιανικής επιρροής, σπάνια στελνόταν τα άτομα με ειδικές ανάγκες στο θάνατο, για λόγους σεβασμού προς τον Μωϋσή και τους νόμους αυτού. Ωστόσο τα άτομα αυτά δεν επιτρεπόταν να προσεύχονται στους ναούς ή να αναλαμβάνουν επιδέξιες δουλειές και γι' αυτό το λόγο τους παρείχαν φαγητό και στέγη που σαφώς τα έσωζε από βέβαιο θάνατο.» (Caren P. De Pauw και Susan J. Garron, 1995, σελ 17).

Στις αρχές των χριστιανικών χρόνων η γενοκτονία δεν ήταν αποδεκτή τακτική και το γεγονός αυτό απέτρεπε στα άτομα με ειδικές ανάγκες να αντιμετωπίζονται με συμπόνια καθώς συγχρόνως αυξανόταν και ο αριθμός των χριστιανών

Κατά την διάρκεια του μεσαίωνα τα άτομα με ειδικές ανάγκες μπορούσαν να επιβιώσουν μόνο μέσα στα προστατευτικά περιβάλλοντα των μοναστηριών και των βασιλικών αυλών. Η κοινωνική θέση αυτών ήταν σαφώς περιορισμένη, όμως η ποιότητα της ζωής τους σίγουρα ήταν πολύ καλύτερη απ' ότι σε προηγούμενες εποχές. Τα άτομα με νοητική υστέρηση θεωρούνταν 'παιδιά του θεού' ενώ τα άτομα με κάθε είδους πνευματική ασθένεια, θεωρούνταν άτομα κυριευμένα από τις

σκοτεινές δυνάμεις του κακού και καιγόταν στην πυρά ή εξορκιζόταν. (Lilly, 1983)

Κατά την διάρκεια του 16^{ου} και 17^{ου} αιώνα, η επιστήμη και η ιατρική βελτίωσαν την συμπεριφορά της κοινωνίας απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Η παράδοση των δαιμόνων ωστόσο παρέμεινε και τα άτομα με ειδικές ανάγκες εξακολουθούσαν να βασανίζονται και να καίγονται στις πυρές με την ταμπέλα του μάγου ή της μάγισσας. (Άτομα με διαταραχές αντίληψης).

Κατά την διάρκεια του 18ου αιώνα η κοινωνία ωστόσο κατάφερε να παραμερίσει την επιρροή της στην πίστη της για τα 'κακά πνεύματα' και επιτέλους μπόρεσε να κινηθεί προς τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ο 18^{ος} αιώνας θα μπορούσε να θεωρηθεί ως 'μάρτυρας' της μετάβασης από τον φόβο και την προκατάληψη απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες, προς συναισθήματα συμπόνιας και την απόφαση της κοινωνίας να εκπαιδεύσει αυτά τα άτομα .η εκπαίδευση τους θα μπορούσε να γίνει αντιμετωπίζοντας τα από την σκοπιά της ιατρικής και της ψυχολογίας που την περίοδο εκείνη γνώριζαν ιδιαίτερη άνθηση.

Ο αθλητισμός στα άτομα με ειδικές ανάγκες έχει ένα παρελθόν πάνω από εκατό χρόνια. Έρευνες έχουν αποδείξει ότι από τον 18^ο αιώνα ευρύτατα διαδεδομένη ήταν η αντίληψη στον ευρωπαϊκό χώρο πως οι αθλητικές δραστηριότητες συμβάλλουν περισσότερο από καθετί στην αποκατάσταση και κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Μετά τον 2^ο παγκόσμιο πόλεμο και ιδιαίτερα, τη δεκαετία του 1960 άρχισε η πραγματική αναβάθμιση της ειδικής αγωγής.

Συνεχίζοντας την αναδρομή μας στην ιστορία φτάνουμε στην εμφάνιση της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής και παραθέτουμε τις εξελίξεις στις αντιλήψεις για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και την πορεία τους στον αθλητισμό.

Η σύγχρονη προσαρμοσμένη φυσική αγωγή έχει τις ρίζες της εξίσου σε ένα ιατρικό και ένα εκπαιδευτικό μοντέλο, και το αθλητικό κίνημα είχε επίδραση και από τα δύο μοντέλα.

Η προέλευση του ιατρικού μοντέλου, ή η χρησιμοποίηση ασκήσεων στη φυσική αποκατάσταση συνήθως αποδίδεται στον Per Henrik Ling (1776-1839) από την Σουηδία. Ο Ling ένας ειδικός ξιφομάχος με ένα ανάπηρο χέρι, σπούδασε την επίδραση της άσκησης στη δική του αποκατάσταση και μεταγενέστερα βελτίωσε το σύστημα των ασκήσεων γνωστές ως ιατρική γυμναστική. Το σύστημα έδινε έμφαση σε συγκεκριμένες κινήσεις για κάθε μέρος του σώματος που εκτελούνται από τις διαταγές ενός εκπαιδευτή (π.χ 'έτοιμοι' -1, 2, 3, 4) με στρατιωτικό τρόπο. Ο σκοπός επεκτείνεται ανάμεσα στην αποκατάσταση ανάμεσα στην αποκατάσταση της υγείας, τον έλεγχο και τη σωματική τελειοποίηση. Η ιατρική γυμναστική συστηνόταν για τους μαθητές όχι μόνο για εκείνους που ήταν άρρωστοι ή ανάπηροι.

Η προέλευση του εκπαιδευτικού μοντέλου ή η χρησιμοποίηση αντιληπτικοκινητικής δραστηριότητας στην θεραπεία πνευματικών και συναισθηματικών ελαττωμάτων συνήθως αποδίδεται στον Jean – Marc Itard (1775-1839) ένα Γάλλο παθολόγο γνωστό ως ο ειδικός στην κωφότητα. Ο Itard και οι επόμενοι του πίστεψαν πως το νεωτεριστικό πρόγραμμα συναισθηματικής εκγύμνασης ήταν αποτελεσματικό στο να βελτιώσει την κατάσταση. Αυτό το μοντέλο εκγύμνασης κέρδισε μικρή προσοχή σε δημόσια σχολεία μέχρι που η ειδική εκπαίδευση αναπτύχθηκε ως επάγγελμα. Ο σχηματισμός ενός επαγγελματικού οργανισμού είναι τυπικά το γεγονός που πιστοποιεί το ξεκίνημα ενός επαγγέλματος. Ο Αμερικάνικος Ιατρικός Σύνδεσμος ιδρύθηκε το 1847. Από το 1905 το ενδιαφέρον των θεραπευτών στράφηκε εντός του οργανισμού φυσικής εκπαίδευσης. Έτσι η προσαρμοσμένη φυσική αγωγή είχε μια πλούσια και μακρά ιστορία. Υπήρξε πριν οι επαγγελματικοί οργανισμοί σχηματιστούν για την ψυχαγωγία, επαγγελματική θεραπεία, σωματική θεραπεία και ειδική εκπαίδευση.

Η προσαρμοσμένη φυσική αγωγή επέζησε από πολλές ονομασίες και φιλοσοφικές αλλαγές. Στις Ηνωμένες πολιτείες αυτό το σύστημα μεταφοράς υπηρεσιών έμοιαζε να εξελίσσεται μεταξύ 5 σταδίων.

Στάδιο πρώτο: πριν το 1900

Η φυσική εκπαίδευση ήταν προσανατολισμένη στην ιατρική και ήταν προληπτική, αναπτυξιακή ή επανορθωτική στη φύση της. Το πρόγραμμα της φυσικής αγωγής περιελάμβανε πρωταρχικά αυτό που σήμερα ονομάζουμε γυμναστική, καλλιτεχνικά, μηχανισμοί του σώματος και οδηγίες ή στρατιωτικού τύπου ασκήσεις.

Οι πανεπιστημιακοί φυσικοί εκπαιδευτές ήταν κυρίως γιατροί που εφάρμοζαν γνωστά θέματα της ιατρικής στα ποικίλα συστήματα ασκήσεων. Ο σκοπός της φυσικής εκπαίδευσης ήταν να προάγουν την ασθένεια και/ή να προωθήσουν την υγεία και υγιεινή του μυαλού και του σώματος. (Sherrill, 1993)

Στάδιο δεύτερο: 1900 - 1930

Η αναπτυξιακή μεταφορά από την προσανατολισμένη στην ιατρική φυσική εκπαίδευση στην επικεντρωμένη στα αθλήματα φυσική εκπαίδευση έλαβε χώρα στις αρχές του 1900. Οι παράγοντες αυτής της αλλαγής ήταν – η παρουσίαση του αθλητισμού στην Αμερικανική κουλτούρα και, μεταγενέστερα, το πρόγραμμα φυσικής αγωγής – η αίτηση της ψυχολογικής και κοινωνιολογικής θεωρίας στην εκπαίδευση, καταλήγοντας στην αντίληψη ολόκληρου του παιδιού – η τάση μακριά από την ιατρική εκπαίδευση ως η καταλληλότερη προετοιμασία των καθηγητών φυσικής αγωγής στα δημόσια σχολεία.

Η νομοθεσία που έκανε υποχρεωτική την φυσική αγωγή στα σχολεία αύξησε τον αριθμό των μαθητών που διδάσκονταν και έφερε νέα προβλήματα. Τι για παράδειγμα έπρεπε να γίνει εάν ένας μαθητής ήταν άρρωστος ή ανάπηρος, ή στερούνταν τη φυσική αντοχή για να συμμετέχει στο κανονικό πρόγραμμα; Η λύση ήταν να διαχωριστεί η

φυσική εκπαίδευση σε δύο μέρη : α) κανονική και β)επανορθωτική ή θεραπευτική. (ο.π,1993)

Στάδιο τρίτο:1930-1950

Μεταξύ του 1930 και 1950, τόσο η κανονική όσο και η επανορθωτική φυσική αγωγή εξυπηρετούσαν κυρίως αυτούς που σήμερα είναι γνωστοί ως κανονικοί αθλητές. Η τοποθέτηση στη φυσική αγωγή βασιζόταν σε μία ιατρική εξέταση από έναν ιατρό, που καθόριζε εάν ένας μαθητής θα συμμετείχε στην κανονική ή επανορθωτική εκπαίδευση. Σε πολλά σχολεία, οι μαθητές απαλλασσόταν από την φυσική αγωγή. Σε άλλα, Ο εκπαιδευτής δίδασκε αρκετές ενότητες κανονικής φυσικής αγωγής. Οι οδηγοί της επανορθωτικής φυσικής αγωγής συνέχιζαν να έχουν ισχυρές βάσεις στην ιατρική.

Οι Βετεράνοι του 2^{ου} παγκοσμίου πολέμου έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο στην εισαγωγή μιας αλλαγής. Έθεσαν πως οι ακρωτηριασμοί και οι βλάβες των αισθητηρίων δεν μπορούν να θεραπευτούν. Επίσης τόνισαν τη δυναμικότητα των αθλημάτων στην αποκατάσταση και ξεκίνησαν ποικίλα αθλήματα σε καρότσι.(ο.π. 1993)

Στάδιο τέταρτο:1950 – 1970

Κατά το1950 και 1960 ο πληθυσμός που εξυπηρετούνταν από τα δημόσια σχολεία επανορθωτικής προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής ανοίχτηκε για να συμπεριλάβει άτομα με όλες τις αναπηρίες. Αποφασιστικό ρόλο σ' αυτή την αλλαγή ήταν η στροφή από την παραδοσιακή τοποθέτηση των σχολείων. Οι αξίες που τα παιδιά και οι νέοι μπορούσαν να αντλήσουν από την συμμετοχή στα αθλήματα, χορό και θαλάσσια αθλήματα, προσαρμοσμένα στις δικές τους ανάγκες ήταν ολοένα και πιο αναγνωρισμένες. Ο ακόλουθος ορισμός αναπτύχθηκε στις αρχές του 1950: « Η προσαρμοσμένη φυσική αγωγή είναι ένα παραλλαγμένο πρόγραμμα αναπτυξιακών δραστηριοτήτων, παιχνιδιών, αθλημάτων και ρυθμών ανάλογων των ενδιαφερόντων, δυνατοτήτων

και ορίων των μαθητών με αναπηρίες που μπορεί μη ασφαλές ή επιτυχώς να αναλαμβάνουν μια περιορισμένη συμμετοχή στις δραστηριότητες του προγράμματος γενικής φυσικής εκπαίδευσης.» (committee of adapted Physical Education, 1952, σελ 15) .

Ο ορισμός ήταν βιώσιμος κατά τη διάρκεια των επόμενων δύο δεκαετιών μέχρι οι πρακτικές εκπαίδευσης στη φυσική αγωγή να γίνουν παράλληλες με την ειδική εκπαιδευτική διαδικασία διαχωρισμού των αθλητών με αναπηρίες σε ξεχωριστές τάξεις και ειδικά σχολεία. (ο.π. 1993)

Στάδιο πέμπτο: 1970 –παρόν

Από το 1970, οι χώρες ολόκληρου του κόσμου έθεσαν νόμους για να εγγυηθούν τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες. Τα Ηνωμένα Έθνη περιέγραψαν το 1981 ως το διεθνές Έτος των αναπήρων. Αυτό το στάδιο έθεσε τη μετατόπιση από την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρίες σε ξεχωριστές ή ειδικές τάξεις στην έμφαση σε περιβάλλοντα περιορισμένης εκπαίδευσης και ενσωμάτωσης. Τα θέματα των συστημάτων διανομής υπηρεσιών και πολυπειθαρχικού προγραμματισμού αναδύθηκαν σε συνδυασμό με την ομοσπονδιακή νομοθεσία. Οι ετικετοποιημένοι μαθητές (π.χ. ειδικοί, ανάπηροι) απέκτησαν κακό όνομα, ενώ η ομαλοποίηση των ανθρώπινων διαφορών και η υπευθυνότητα των καθηγητών να προσαρμοστούν στη διαφορετικότητα ολοένα και τονιζόταν.

Αν και η νομοθεσία του 1967 στην Αμερική θέσπισε οι ειδικοί για άτομα με αναπηρίες, να αποτελέσουν κεφάλαιο της εκπαίδευσης στη φυσική αγωγή, τα χρήματα για να τεθεί σε εφαρμογή ο νόμος δεν ήταν διαθέσιμα μέχρι το 1970. Τα κολέγια και τα πανεπιστήμια ωστόσο ξεκίνησαν την ανάπτυξη μιας ακαδημαϊκής ειδίκευσης κατά τη διάρκεια του 1970.

Μερικές αρχές ξεκίνησαν να βλέπουν την προσαρμοσμένη φυσική αγωγή ως την σύγχώνευση της ειδικής εκπαίδευσης και της

φυσικής αγωγής, ενώ άλλες την έβλεπαν ως ένα αναπτυσσόμενο σώμα γνώσης. Στο 1973, οι Διεθνείς Ομοσπονδία της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής (IFAPA) ιδρύθηκε στον Καναδά. (ο.π. 1993)

Σύμφωνα με την De Pauw (1985) τα δικαιώματα των ατόμων με ειδικές ανάγκες, είχαν αποτελέσει 'καυτό' θέμα στην ιστορία, αλλά τελικά κατάφεραν να διεκδικήσουν τα δικαιώματα τους, κατά την διάρκεια του 20^{ου} αιώνα.

Στην Ελλάδα ακολουθήθηκε μία πορεία με μια μεγάλη χρονική καθυστέρηση σε σχέση με τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Η ειδική αγωγή στην Ελλάδα εμφανίστηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα με σκοπό να προστατέψουν και να βοηθήσουν ορισμένες ομάδες ατόμων με ειδικές ανάγκες. Η πρωτοβουλία αυτή είχε καθαρά φιλανθρωπικό χαρακτήρα με κυρίαρχο συναίσθημα τον οίκτο. Το κράτος είχε τελείως αποστασιοποιηθεί από τα προβλήματα αυτών των ατόμων και κάθε είδους πρόνοιας παραχωρήθηκε στις φιλανθρωπικές οργανώσεις οι οποίες με απόλυτη εξουσία αποφάσιζαν για την ζωή και το μέλλον των ατόμων με ειδικές ανάγκες. (Γκουτζιαμάνη – Σωτηριάδη Κωνσταντία, Αθήνα 1993)

Σήμερα αποφεύγεται η χρήση ενός γενικευμένου ορισμού της ειδικής αγωγής, με το επιχείρημα ότι η εκπαίδευση πρέπει να αντιμετωπίζει τον μαθητή με ειδικές ανάγκες όπως κάθε μαθητή με κάποια εμφανή ή όχι αναπηρία. Το ερώτημα « Τι δεν μπορεί να κάνει ο μαθητής εξαιτίας της αναπηρίας του;» δεν καθοδηγεί πια τους στόχους της ειδικής αγωγής.

Η προσωπικότητα του μαθητή δεν αναγνωρίζεται πια ως αποκλειστικά «προβληματική» και «αποκλίνουσα» αλλά γίνεται σεβαστή όπως έχει. Η προσπάθεια για ομαλοποίηση, η οποία επιδιώκει κυρίως να γίνουν τα ανάπηρα παιδιά όμοια, με τα «κανονικά» δεν υφίσταται πλέον.

Οι μαθητές με αναπηρίες δεν αντιμετωπίζονται πια ως ελλειμματικές προσωπικότητες ή ως άτομα που πρέπει να

αποπονηθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, αλλά όπως οι υπόλοιποι μαθητές, ως ξεχωριστές οντότητες, οι οποίες δημιουργούν ένα ανομοιογενές σύνολο(Ζώνιου-Σιδέρη, Αθήνα 2000).

«Ο 20^{ος} αιώνας δείχνει πλέον τον συνδυασμό των αθλητών με ειδικές ανάγκες και των ικανών αθλητών.

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες μόλις τώρα αρχίζουν να δέχονται την αναγνώριση που τους αξίζει και το πιο σημαντικό είναι πως μόλις τώρα τους αντιμετωπίζουμε ως αθλητές». (Carl Eichstaedt και Barry W. Lavay, σελ. 5).

Σύμφωνα με έρευνα σχετικά με τις στάσεις και τις συμπεριφορές απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες και στα αθλήματα, το μέλλον του αθλητισμού δεν είναι ακόμα και σήμερα πλήρως εξασφαλισμένο. Υπάρχουν ακόμα πολλά θέματα που πρέπει να εξετασθούν και να αντιμετωπιστούν, πράγμα που δεν είναι εύκολο. Τρία βασικά θέματα ζητούν σύμφωνα με τη De Pauw (1990), εξέταση.

Αυτά είναι:

- αθλητική ικανότητα ή 'ανικανότητα';
- αθλητισμός για συμμετοχή ή για συναγωνισμό
- ενιαίοι ή χωριστοί αγώνες;

Μιλώντας για αθλητισμό με ικανότητα ή «ανικανότητα» δίνεται έμφαση στην κατάταξη του αθλητισμού με «ανικανότητες» (π. χ. ελλιπής όραση, ακρωτηριασμοί, ποικιλία εγκεφαλικών παραλύσεων) και με ικανότητες.

Σχετικά με τη συμμετοχή ή το συναγωνισμό, το θέμα περιστρέφεται γύρω από τον αρχικό σκοπό του αθλητικού γεγονότος (π.χ. Special Olympics για συμμετοχή ενώ παραολυμπιακοί για συναγωνισμό).

Όσο για τους ενιαίους ή χωριστούς αγώνες γίνεται κατανοητό ότι μιλάμε για αγώνες που συμμετέχουν ή συναγωνίζονται «κανονικοί» αθλητές μαζί με αθλητές με αναπηρίες ή ομαδοποιούνται και συμμετέχουν ξεχωριστά μεταξύ τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

A. Η Φιλοσοφία της Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής

Η καλή διδασκαλία συνεπάγεται προσαρμογή του προγράμματος στις ανθρώπινες ανάγκες έτσι ώστε να μειώσει την αποτυχία και να προστατέψει τη δύναμη του εγώ. Η κανονική φυσική αγωγή περιλαμβάνει μαθητές με μια μεγάλη ποικιλία ατομικών διαφορών. Κάποιοι μαθητές είναι χαρισματικοί ή πάνω από το μέσο όρο, ενώ άλλοι θεωρείται πως απαιτούν ειδική αγωγή, εξαιτίας μιας συγκεκριμένης αναπηρίας όπως π.χ. πνευματική καθυστέρηση ή πνευματική βλάβη.

Τα συστατικά γνώσης της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής είναι το πολυπειθαρχικό σώμα γνώσης, το οποίο εστιάζει στην θεραπεία προβλημάτων, εντός του ψυχοκινητικού τομέα σε ανθρώπους οι οποίοι βρίσκονται κάτω από τις προσδοκίες της ηλικιακής τους ομάδας και/ή χρειάζονται βοήθεια για το ξεπέραςμα φιλοδοξιών, στάσεων ή περιβαλλοντικών εμποδίων. Η έμφαση στις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων είναι κεντρική για τους παραπάνω στόχους.

Στην προσαρμοσμένη φυσική αγωγή οι έννοιες σκοπός, στόχοι και αντικείμενα χρησιμοποιούνται με πολύ συγκεκριμένους τρόπους. Ο σκοπός της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής είναι ο ίδιος με αυτόν της κανονικής αγωγής: να αλλάξει τις ψυχοκινητικές συμπεριφορές, και ως εκ τούτου να διευκολύνει την προσωπική δράση.

α) Η έννοια της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής

Ο ορισμός της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής βασίζεται σε τρεις αξίες: την πίστη, την πράξη και τη γνώση.

Η αξία της πίστης στην προσαρμοσμένη φυσική αγωγή είναι μία στάση. Η στάση αυτή αγκαλιάζει τις ανθρώπινες διαφορές και απολαμβάνει τη τύχη της βοήθειας προς τους ανθρώπους να επιτύχουν την αυτοπραγμάτωση διαμέσου της άσκησης του αθλητισμού.

Η αξία της πράξης στην προσαρμοσμένη φυσική αγωγή είναι ένα περιεκτικό σύστημα διανομής υπηρεσιών που χρησιμεύει στο να εξατομικεύει την παροχή υπηρεσιών σε άτομα με διαφορετικές ανάγκες.

Τέλος, η αξία της γνώσης στην προσαρμοσμένη φυσική αγωγή είναι η ψυχοκοινωνική θεμελίωση της προσαρμογής, συμπεριλαμβανομένων της αυτοπραγμάτωσης, της αυτοεκτίμησης, των κινήτρων καθώς και θεωρητικές προσεγγίσεις για την εξατομίκευση και τη δημιουργικότητα.

Τα σημεία που χαρακτηρίζουν την προσαρμοσμένη φυσική αγωγή και τη διαφοροποιούν από την κανονική φυσική αγωγή είναι τα εξής:

- Η εκτίμηση των αναγκών και της ταυτότητας των προβλημάτων
 - Η αναφορά καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής
 - Το ενδιαφέρον για τη ψυχοκινητική απόδοση που είναι κάτω του μέσου όρου ή που διαφέρει του φυσιολογικού
 - Ο συναγωνισμός ως θετικό στοιχείο μία και θεωρείται ότι αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα κάθε κουλτούρας
 - Η έμφαση στην εξασφάλιση συνέχειας των υπηρεσιών και όχι απλά των προσαρμοσμένων υπηρεσιών
 - Η αλλαγή του οικοσυστήματος προκειμένου να αλλάξει η συμπεριφορά του ατόμου και τέλος
 - Το δικαίωμα όλων των ατόμων ασχέτως της πολυπλοκότητας του προβλήματός τους, σε μία φυσική αγωγή με στόχο την επιτυχία.
- (Sherrill, 1993)

Μέσα από την προσαρμοσμένη φυσική αγωγή στοχεύονται τα εξής:

1. Στόχοι επιρροής

Θετική Αυτοεκτίμηση : Η ενδυνάμωση της αυτοεκτίμησης και της εικόνας του σώματος διαμέσου της εμπλεκόμενης δραστηριότητας, η αύξηση της κατανόησης του σώματος και της ικανότητάς του για κίνηση και η

προσαρμογή του περιβάλλοντος για την πορεία προς την αυτοπραγμάτωση.

Κοινωνική Ικανότητα : Η μείωση της κοινωνικής απομόνωσης, η ανάπτυξη και η διατήρηση της φιλίας, το τίμιο φέρσιμο ως αθλητικό προσόν και η πειθαρχία όταν κερδίζεις ή χάνεις καθώς και η ανάπτυξη κατάλληλων κοινωνικών συμπεριφορών.

Διασκέδαση/ Ένταση/ Ανακούφιση : Η βελτίωση της στάσης προς την άσκηση, άθληση, χορό και θαλάσσια σπορ, έτσι ώστε η συσχέτιση με αυτά να αντιπροσωπεύει διασκέδαση, ψυχαγωγία, ευτυχία. Η βελτίωση της πνευματικής υγείας διαμέσου της σχετιζόμενης δραστηριότητας, η αποδυνάμωση της έντασης με ένα υγιεινό, κοινωνικά αποδεκτό τρόπο, η μείωση της υπερδραστηριότητας και η διδασκαλία χαλάρωσης.

2. Ψυχοκινητικοί στόχοι

Κινητικές Ικανότητες και πρότυπα : Η διδασκαλία των κινητικών ικανοτήτων και προτύπων, βελτίωση του καρδιαγγειακού συστήματος, η προαγωγή του ιδανικού βάρους και η βελτίωση της στάσης.

Ελεύθερος χρόνος : Η μεταφορά των γνώσεων της φυσικής αγωγής σε συνθήκες τη; Ζωής, η εξοικείωση με τις ψυχαγωγικές πηγές της κοινωνίας, η επέκταση του θεματολογίου και η εκλέπτυνση των ικανοτήτων σε ατομικά και ομαδικά αθλήματα.

3. Γνωστικοί στόχοι

Παίξιμο και συμπεριφορά παιχνιδιού: Η διδασκαλία του αυθόρμητου παίξιμου, το πέρασμα από το μοναχικό παιχνίδι στο συνεργατικό, η προαγωγή της αλληλεπίδρασης με τα παιχνίδια. Η διδασκαλία των

βασικών φορμών παιχνιδιού και των πνευματικών λειτουργιών που απαιτούνται για το παίξιμο.

Αντιληπτικοκινητική λειτουργία και αισθητηριακή ολοκλήρωση:

Η αύξηση της οπτικής, ακουστικής λειτουργικότητας και η βελτίωση της μαθησιακής, γλωσσικής και κινητικής λειτουργίας διαμέσου της βελτιωμένης αισθητηριακής ολοκλήρωσης.

Δημιουργική έκφραση: Η αύξηση της δημιουργικότητας στην κίνηση και τη σκέψη, η ενίσχυση της φαντασίας, η δημιουργία καινούργιων παιχνιδιών και διαδοχικών κινήσεων. (Sherrill, 1993)

β) Ο πληθυσμιακός στόχος της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής

Ο πληθυσμιακός στόχος της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής είναι μαθητές κανονικής και ειδικής εκπαίδευσης, που έχουν ψυχοκινητικά προβλήματα, τα οποία επηρεάζουν την επιτυχία.

Η ανάθεση της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής δεν θα πρέπει να βασίζεται στην παρουσία μίας αναπηρίας αλλά στη ψυχοκινητική λειτουργία.

Η θεωρία των ανθρώπινων διαφορών υποστηρίζει πως για κάθε 100 μαθητές στους οποίους εφαρμόστηκε ένα test, 68% θα έχουν μέσο όρο φυσιολογικών αποδόσεων. Το υπόλοιπο 32% θα είναι άλλοτε πάνω κι άλλοτε κάτω από το μέσο όρο. Η προσαρμοσμένη είναι βοηθητική, για κάθε μαθητή του οποίου η επίδοση πέφτει κάτω του μέσου όρου στα tests.

Ένας τέτοιος μαθητής χαρακτηρίζεται από αδεξιότητα, φυσική ακαταλληλότητα ή ανικανότητα να εκτελέσει φυσιολογικές κινητικές δραστηριότητες με αποδεκτή επάρκεια (Sherril, 1993).

Οι μαθητές που έχουν προβλήματα του ψυχοκινητικού τομέα, έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση για το σώμα τους και τις κινητικές τους δεξιότητες..

Αυτά τα συναισθήματα ανεπάρκειας μπορούν να μεταφερθούν στις κοινωνικές τους σχέσεις, επειδή η επιτυχία στα αθλήματα έχει μεγάλη αξία στην κοινωνία μας, ιδιαιτέρως από παιδιά και εφήβους. Βλέπουν τους εαυτούς τους χοντρούς, αδέξιους ή αδύναμους και τους εμποδίζει να αλλάζουν αυτή την εικόνα.

Αυτό μπορεί να τους οδηγήσει στο να αποφεύγουν τη φυσική δραστηριότητα.

Ένα μεγάλο τμήμα της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής, είναι η αλλαγή του τρόπου που οι άνθρωποι αισθάνονται για τους εαυτούς τους. Σε ορισμένα σχολεία, τμήμα, ακόμα, της εκπαιδευτικής ώρας της φυσικής αγωγής, αναλώνεται στο παίξιμο παιχνιδιών και στο συναγωνισμό. Όλοι οι μαθητές θα έπρεπε να έχουν επιτυχία στην εκπαίδευση, σε αθλήματα που θα μεταφερθούν στη χρησιμοποίηση του ελεύθερου χρόνου.

Η φιλοσοφία της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής θεσπίζει πως αυτοί οι μαθητές, όπως και όλοι οι συνομήλικοί τους έχουν το δικαίωμα της υψηλής ποιότητας φυσικής αγωγής (ο.π.)

Η καλή φυσική κατάσταση είναι κατά κάποιο τρόπο ένα οικογενειακό ή κοινωνικό φαινόμενο. Οι κοινωνικές προσδοκίες είναι αυτές, που για μερικούς καθορίζουν τις φιλοδοξίες για καλή φυσική κατάσταση. Ο τρόπος ζωής και κυρίως η εμπλοκή της οικογένειας και του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος παίζουν σημαντικό ρόλο για την καλή φυσική κατάσταση.

Άτομα με αναπηρίες και βλάβες στην υγεία πρέπει να δουλέψουν σκληρότερα για την καλή τους φυσική κατάσταση από εκείνους που δεν έχουν αναπηρίες. Επειδή η διαδικασία αυτή απαιτεί σημαντική εμμονή, τα οφέλη από την άσκηση, προκειμένου να αποκτηθεί καλή φυσική κατάσταση, θα πρέπει να είναι ευδιάκριτα.

Για πολλούς λόγους, η καλή φυσική κατάσταση, αποτελεί ένα ειδικό θέμα στην προσαρμοσμένη φυσική αγωγή:

- Μη αποδοτικές κινήσεις του σώματος, αυξάνουν τη δαπάνη ενέργειας, μειώνουν την επαγγελματική αποδοτικότητα, τις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου και τελικά μειώνουν την ποιότητα της ζωής (Shepherd, 1990).

- Η μηχανική αποδοτικότητα και ο βαθμός της ενέργειας είναι συχνά αρνητικά επηρεασμένοι από α) μειωμένη αισθητήρια εισαγωγή όπως στη τύφλωση και στην κώφωση β) σπαστικότητα και αντικανονική αντανεκλαστική δραστηριότητα γ) χρησιμοποίηση διάφορων υποστηριγμάτων και δ) η απώλεια της λειτουργικότητας της μυϊκής μάζας, όπως συμβαίνει στην πάρεση ή στην παράλυση. Αυτά και άλλα προβλήματα είναι βαριά φορτία στο καρδιαγγειακό και νευρομυϊκό σύστημα.

- Άτομα με γνωστικά ή μαθησιακά προβλήματα είναι περισσότερο πιθανόν να ασχοληθούν με χειρωνακτικές εργασίες και έτσι απαιτούνται υψηλά επίπεδα καλής σωματικής κατάστασης. Η προπόνηση για καλή σωματική κατάσταση προάγει την επαγγελματική επιτυχία σε άτομα με πνευματική καθυστέρηση, δεδομένου ότι σπάνια εργάζονται σε εργασίες γραφείου.

- Άτομα με αναπηρίες χρειάζονται περισσότερο τη καλύτερη δυνατή φυσική κατάσταση, ώστε να υπερνικήσουν τις διακρίσεις και να επιτύχουν τη κοινωνική αποδοχή.

- Η χρόνια κατάθλιψη αλλά και προβλήματα πνευματικής υγείας που είναι εμφανή σε κάποια άτομα με ειδικές ανάγκες, μπορούν να βελτιωθούν με προγράμματα φυσικής αγωγής (Morgan & O' Connor, 1988). Τα άτομα αυτά όταν είναι δραστήρια εκτιμάται ότι έχουν καλή συναισθηματική υγεία.

- Άτομα με χαμηλή αυτοεκτίμηση όταν βρίσκονται σε καλή φυσική κατάσταση, αυξάνουν την αυτοεκτίμησή τους και έτσι με τον τρόπο αυτό

η καλή φυσική κατάσταση γίνεται «σανίδα σωτηρίας» για να έχουν καλύτερη συμπεριφορά και εικόνα για τον εαυτό τους.

γ) Αντιμετώπιση των παιδιών με ειδικές ανάγκες

Στην αντιμετώπιση του ατόμου με ειδικές ανάγκες παίρνουν μέρος ψυχολόγοι, εκπαιδευτικοί, κοινωνικοί λειτουργοί, γυμναστές, φυσιοθεραπευτές, λογοθεραπευτές και ιατροί, γιατί η αντιμετώπιση θα πρέπει να αποσκοπεί στη βελτίωση όλων των αναπτυξιακών τομέων και να μην είναι μεμονωμένη.

Σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση του παιδιού με ειδικές ανάγκες παίζει το επίπεδο της οικογένειας και η επιθυμία της να συνεργαστεί με τους εκπαιδευτικούς. Για την επιτυχία της συνεργασίας οικογένειας-εκπαιδευτικών πρέπει η οικογένεια να αντιμετωπιστεί, τουλάχιστον, κατά τη διάρκεια της προσαρμογής από κοινωνικό λειτουργό. Ο μόνος τρόπος να διδαχθεί ολικά ένα παιδί είναι η κατανόηση ολόκληρου του κοινωνικού περιβάλλοντος, στο οποίο αυτό ζει.

« Οι επιθυμητές, από τη προσαρμοσμένη φυσική αγωγή, κοινωνικές αξίες όπως η αυτοεκτίμηση; η αποδοχή από τους άλλους και ο ελεύθερος χρόνος εξαρτώνται περισσότερο από τις αλληλεπιδράσεις του ατόμου με την οικογένεια και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον» (Sherril, 1993, σελ. 60).

Τα μαθήματα προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής, πρέπει να εμπλουτιστούν με επισκέψεις στους γονείς, τα αδέρφια και ανθρώπους με ειδικές ανάγκες και με συζητήσεις γύρω από τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και γενικά με ό,τι τους αφορά.

B. Αθλητισμός σε διάφορες κατηγορίες Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες.

- Ο αθλητισμός θεωρείται πανανθρώπινο ιδεώδες και κατά συνέπεια απευθύνεται σε όλους ανεξαιρέτως. Κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός, σημαντικός και έχει δικαίωμα στην διαφορετικότητα. Με την λογική αυτή τα άτομα με ειδικές ανάγκες δεν θα μπορούσαν να στερούνται το δικαίωμα να αθλούνται και να απολαμβάνουν τα οφέλη που απορρέουν από τον αθλητισμό. Τα σημαντικότερα οφέλη που δέχονται είναι ότι μέσω του αθλητισμού κοινωνικοποιούνται, γυμνάζουν το σώμα τους και συνειδητοποιούν ότι είναι κομμάτι του εαυτού τους και το σημαντικότερο, αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη αυτοεκτίμηση και βελτιώνουν την αυτοεικόνα τους. Στη συνέχεια παραθέτουμε στοιχεία σχετικά με τον αθλητισμό σε ξεχωριστές ομάδες ατόμων με ειδικές ανάγκες.

α) Αναφορά των Σημαντικότερων Κατηγοριών Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και της συμβολής του Αθλητισμού σε αυτές

- Αθλητισμός και νοητική καθυστέρηση -

Το σκεπτικό της άθλησης των ατόμων με νοητική καθυστέρηση δεν διαφέρει από αυτό των φυσιολογικών. Βασίζεται στην αρχή πως όλοι οι άνθρωποι έχουν βασικές ανάγκες και επιθυμίες για φυσική, νοητική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη. (Seekinks, 1984)

Η άσκηση ή το άθλημα που θα επιλεγεί για κάθε άτομο είτε είμαι φυσιολογικό, είτε ειδικό, εξαρτάται από την φυσική διάπλαση, τις ικανότητες και τις ανάγκες του.

Με την άθληση το άτομο με νοητική καθυστέρηση βελτιώνει την γνώση γύρω από το σώμα του, την κινητικότητα των μελών του, τη μυϊκή ισχύ, την ευκαμψία, την ισορροπία του σώματος την συνεργασία και τον συντονισμό ματιού – χεριού, αυξάνει την αντοχή, προάγει την σωματική του υγεία και το προφυλάσσει από ορισμένες παθήσεις. (Fait,1978). Προάγει την αυτογνωσία και την αυτοπεποίθηση του, αυξάνει τις κοινωνικές γνωριμίες και σχέσεις και βελτιώνει τις νοητικές του ικανότητες.

Οι κοινωνικές και ψυχολογικές ανάγκες που οδηγούν τα κανονικά και τα ειδικά άτομα προς τον αθλητισμό είναι παρόμοιες και συνίστανται στην αναγνώριση του 'εγώ', στην επιτυχία, στην χαρά, στην ικανοποίηση, στον συναγωνισμό, στις κοινωνικές σχέσεις και στην αποδοχή. (Compton, 1984)

Οι Werder και Bruiniks (1990), πιστεύουν ότι υπάρχει μια σχέση ανάμεσα στον εαυτό και στις κινητικές δεξιότητες : Το να είναι κανείς ικανός να τρέχει, να πηδά, να ελπίζει και να παίζει με τους άλλους είναι σημαντικό όχι μόνο για την φυσική του υγεία, αλλά για την συναισθηματική και κοινωνική υγεία. Κατά συνέπεια, στο παιχνίδι, το παιδί ξοδεύει την δημιουργικότητα του, αναπτύσσει κοινωνικές δεξιότητες, παίρνει όσα του δίνει η φυσική υγεία και έχει την εμπειρία μιας θετικής αυτοεκτίμησης.

Είναι σημαντικό, οι εκπαιδευτικοί και όσοι ασχολούνται με παιδιά να μπορούν να αναγνωρίζουν τις ικανότητες και τις ανικανότητες τους, σύμφωνα πάντα με την περίοδο ανάπτυξής τους.

- Αθλητισμός και άτομα με εγκεφαλική παράλυση –

Στη βασική εκπαίδευση, η κατάλληλη φυσική αγωγή για άτομα με εγκεφαλική παράλυση, περιλαμβάνει τα θεμελιώδη κινητικά πρότυπα όπως είναι το περπάτημα, τρέξιμο, το σκοινάκι, το άλμα εις μήκος και εις ύψος καθώς και θεμελιώδεις επιδεξιότητες όπως είναι το πέταγμα και το λάκτισμα της μπάλας.

Αργότερα, πρέπει να διδαχθούν τα ομαδικά αθλήματα. Τα αθλήματα αυτά, αποτελούν ένα μέσο για την κοινωνική προσαρμογή. Για να επιτευχθούν τα παραπάνω πρέπει προηγουμένως, να εκτιμώνται με ιδιαίτερη προσοχή, οι ιδιαιτερότητες κάθε ατόμου όπως :

- Η μορφή της εγκεφαλικής παράλυσης
- Η έκταση της βλάβης
- Το επίπεδο της νοημοσύνης

- Αθλητισμός και άτομα με μαθησιακές δυσκολίες -

Σύμφωνα με την Αγγελοπούλου 1991, η άθληση μπορεί να αποτελέσει ένα από τα μέσα αντιμετώπισης των μαθησιακών δυσκολιών και ταυτόχρονα να προσφέρει στο άτομο όλες τις ευνοϊκές επιδράσεις στην φυσική αλλά και στην ψυχική του κατάσταση.

Ο γυμναστής πριν ασχοληθεί με άτομα που παρουσιάζουν μαθησιακές δυσκολίες, πρέπει να κάνει ακριβής εκτίμηση του νοητικού τους επιπέδου καθώς και να καθορίσει την διαταραχή που συνυπάρχει με την δυσκολία στην μάθηση (διαταραχές ισορροπίας, υπερκινητικότητα, διάσπαση της προσοχής κ.τ.λ)

Η διδασκαλία των επιδεξιοτήτων θα πρέπει να γίνεται με 'βήματα' και όχι με 'άλματα'. Για να ενισχυθεί η αυτοπεποίθηση των παιδιών πρέπει να επαινείται κάθε σωστή προσπάθεια.

- Αθλητισμός και άτομα με σύνδρομο Down -

«Τα άτομα με σύνδρομο Down είναι χαρούμενα, δείχνουν την αγάπη τους, είναι πρόθυμα, έχουν ρυθμό και απολαμβάνουν την μουσική. Έχουν ωστόσο, φτωχή ικανότητα συντονισμού στις λεπτές κινήσεις. Η υποτονία με την πάροδο της ηλικίας μειώνεται και τα άτομα μπορούν να ασκηθούν, σε κάθε είδους άθλημα, με καλές επιδόσεις.» (ο.π., σελ. 97 - 98)

- Αθλητισμός και άτομα με αυτισμό -

Η φυσική αγωγή παίζει έναν σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των ατόμων με αυτισμό. Αν και η φυσική τους ανάπτυξη είναι γενικά παράλληλη με την χρονολογική τους ηλικία, τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στο σύνδρομο, συχνά εμποδίζουν την φυσιολογική ανάπτυξη των δεξιοτήτων, της κατανόησης και της κοινωνικής αλληλεπίδρασης.

Πολλά άτομα έχουν έλλειψη της γνώσης του σώματος και έτσι γίνονται ουσιώδη τα μαθήματα που δίνουν έμφαση στην γνώση των μερών του σώματος και το τι μπορούν να κάνουν με αυτά. Ορισμένα άτομα χρειάζονται εξατομικευμένο πρόγραμμα για την ανάπτυξη αδρών και λεπτών κινητικών δεξιοτήτων. Ο τομέας της φυσικής αγωγής δίνει μια ιδανική ευκαιρία για την επέκταση του λεξιλογίου και της συνομιλίας σε μια πραγματική, πρακτική κατάσταση όπου το παιδί θα πρέπει να ακούσει, να κατανοήσει και να εκτελέσει οδηγίες.

Συχνά τα άτομα με αυτισμό έχουν έλλειψη ενός φυσικού ανταγωνιστικού πνεύματος και κίνητρο. Προτιμούν να υιοθετήσουν μια στάση συμπεριφοράς που είναι μέρος της αυτιστικής τους συμπεριφοράς παρά να δοκιμάσουν τον εαυτό τους. Είναι δύσκολο να πειστούν να κάνουν μια πλήρη προσπάθεια σε δραστηριότητες που

αυξάνουν ο καρδιακό παλμό, την αναπνοή και να δραστηριοποιηθούν στην ιδέα της φυσικής άσκησης. Συχνά η ευχαρίστηση της νίκης θα πρέπει να 'μεγαλοποιηθεί' από τον εκπαιδευτικό.

Η μίμηση μπορεί να είναι μια πετυχημένη στρατηγική μια και πολλά παιδιά νιώθουν πίεση όταν αντιμετωπίζουν καινούργιες δραστηριότητες. Οι προσωπικές ιδέες και η δημιουργικότητα ενθαρρύνονται αλλά αν κανένα από τα δύο δεν δίνει αποτέλεσμα, τότε η μίμηση μπορεί να αποδειχθεί μια χρήσιμη μέθοδος για την επιτυχία μιας δεξιότητας.

« Οι δυνατότητες για εμπειρίες μέσα από διαφορετικές δραστηριότητες επεκτείνουν το πρόγραμμα της φυσικής αγωγής μέχρι εκεί που υπάρχουν οι χώροι. Όλες οι εμπειρίες βοηθούν συνήθως στο να δομηθεί η αυτοπεποίθηση και η αυτοεκτίμηση. Επίσης αναπτύσσουν δεσμούς με την κοινότητα και οι δραστηριότητες μπορούν να γίνουν σαν σε οικογένεια.» (users.otenet.gr/~dromos,pe.htm,σελ 1-3)

- Αθλητισμός και άτομα με ακρωτηριασμένα μέλη -

Οι εφαρμοζόμενες θεραπευτικές ασκήσεις έχουν σκοπό: να διατηρήσουν την ορθή στάση και κίνηση του κορμιού, την ισορροπία του σώματος, της μυϊκής ισχύος, την αντοχή και τον συντονισμό, να εξασφαλίσουν την καλή κυκλοφορία του αίματος, να εμποδίσουν την ατροφία του τμήματος του μέλους που παρέμεινε, να αυξήσουν το εύρος της κίνησης της άρθρωσης του ακρωτηριασμένου μέλους και να βελτιώσουν την γενική φυσική κατάσταση του ατόμου. (Αγγελοπούλου 1991, σελ. 208)

- Αθλητισμός και άτομα που χρησιμοποιούν αναπηρικές πολυθρόνες -

Τα αθλήματα στα οποία μπορούν να πάρουν μέρος οι πάσχοντες εξαρτώνται από την έκταση της βλάβης. Έτσι όταν πρόκειται για έντονη μυϊκή αδυναμία, τότε η άσκηση είναι δύσκολη, αλλά όχι αδύνατη. Προτιμούνται τα ατομικά αθλήματα με τροποποιημένα όργανα και προσαρμοσμένες στην πάθηση κινητικές επιδεξιότητες. Όταν υπάρχει προβολή μόνο των κάτω άκρων τότε αθλήματα στα οποία μπορούν να ασκηθούν με επιδόσεις οι πάσχοντες είναι το κολύμπι, το μπάσκετ, η πάλη, η άρση βαρών, το γκολφ. (ο.π. σελ. 227)

- Αθλητισμός και άτομα με βαρηκοΐα και κώφωση -

Παιδιά, έφηβοι και ενήλικες που πάσχουν από σοβαρού βαθμού βαρηκοΐα ή κώφωση, πρακτικά μπορούν να εκπαιδευτούν σε κάθε άσκηση ή άθλημα. Προϋπόθεση για το άθλημα είναι ο κωφός να έχει συνεχώς οπτική επαφή, με τον γυμναστή και να παρακολουθεί τα χείλη του και τις κινήσεις του, αφού βέβαια και ο γυμναστής είναι ειδικά εκπαιδευμένος.

Πολλά άτομα με βαρηκοΐα, έχουν διαταραχές στην ισορροπία και πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην διδασκαλία της ισορροπίας, κατά την κολύμβηση επίσης το κεφάλι θα πρέπει να κρατιέται έξω από το νερό, γιατί μέσα στο νερό μπορεί να μην υπάρχει καλός προσανατολισμός. (Αγγελοπούλου, Θεσσαλονίκη 1991)

Τέλος, στα άτομα που έχουν υποβληθεί σε εγχειρήσεις του αυτιού με τον ατμοσφαιρικό αέρα, πρέπει να αποφεύγεται ο κρύος αέρας και το νερό. (Αγγελοπούλου, 1991)

- Αθλητισμός και άτομα με τύφλωση -

Τα άτομα με μερική όραση και τα άτομα με τύφλωση, όσον αφορά στη γυμναστική και παραπέρα εκπαίδευση σε αθλήματα, είναι σκόπιμο να μετέχουν με φυσιολογικά άτομα. Η μικτή εκπαίδευση τυφλών και βλεπόντων έχει ευνοϊκή επίδραση στην κοινωνικοποίηση και ανεξαρτητοποίηση των τυφλών. Προϋπόθεση για να μάθουν ένα άθλημα είναι να αρχίσουν με απλές γυμναστικές ασκήσεις ισορροπίας, γιατί τα άτομα με διαταραχές στην όραση έχουν πρόβλημα ισορροπίας. Επίσης πρέπει να εξοικειωθούν χρησιμοποιώντας τις άλλες αισθήσεις, με τα διάφορα όργανα που θα χρησιμοποιηθούν δίνοντας έμφαση στην κιναισθητική αντίληψη. Ακόμη πρέπει να ενισχυθεί η πεποίθηση ότι θα έχουν πάντα δίπλα τους, κάποιον που θα βλέπει γι' αυτούς και θα τους ειδοποιεί για την απόσταση, τα εμπόδια ή τους κινδύνους.

Δημοφιλές άθλημα μεταξύ των ατόμων με διαταραχές στην όραση είναι η πάλη, το τρέξιμο, σαν συναγωνιστικό άθλημα, περισσότερο, όπως το κολύμπι που επιτρέπεται για τα άτομα αυτά καθώς και μεταξύ τυφλών και ατόμων με όραση. Το μπόουλινγκ είναι πολύ αγαπητό, όπως το γκολφ. Ο χορός τελικά είναι από τις πιο κατάλληλες και ευχάριστες επιδεξιότητες και δίνει στο τυφλό άτομο, την ικανοποίηση της κίνησης, της επίδειξης και της πιθανής νίκης. (ο.π. 1991)

β) Καταστάσεις που αποκλείουν τη συμμετοχή στα αθλήματα

Σύμφωνα με την αθλητική επιτροπή της Αμερικανικής Ιατρικής Εταιρείας, τα αθλήματα χαρακτηρίζονται ως εξής :

- Αθλήματα με βίαιη σύγκρουση όπως το ποδόσφαιρο, το κ.τ.λ
- Αθλήματα επαφής όπως η πάλη κ.τ.λ
- Αθλήματα μη επαφής όπως το κολύμπι, το τένις κ.τ.λ
- Άλλα αθλήματα όπως το γκολφ κ.τ.λ

Τα νοσήματα που αποκλείονται και από τις τέσσερις παραπάνω κατηγορίες είναι οξείες λοιμώξεις του αναπνευστικού, νεφρική νόσος, καρδιοπάθειες.

Τα νοσήματα που αποκλείονται από τις τρεις παραπάνω πρώτες κατηγορίες είναι αιμορραγίες, και λειτουργική ανεπάρκεια του μυοσκελετικού συστήματος.

Τα νοσήματα που αποκλείονται από τις δυο πρώτες κατηγορίες είναι η εμφανής ανωριμότητα ή η απουσία του ενός ματιού.

Τα νοσήματα που αποκλείονται από την πρώτη μόνο κατηγορία είναι τραυματισμοί της κεφαλής και σπασμοί που δεν ελέγχονται ικανοποιητικά με φαρμακευτική αγωγή.

(ο.π. 1991)

Γ. Παρουσίαση ερευνών σχετικών με τον αθλητισμό στα άτομα με αναπηρικό αμαξίδιο και τα κωφά άτομα

Τα άτομα που χρησιμοποιούν αναπηρικές πολυθρόνες αλλά και τα κωφά άτομα όπως αναφέρθηκε προηγουμένως μπορούν να ασχοληθούν με τον αθλητισμό όταν αυτός προσαρμόζεται κατάλληλα. Στην προσπάθεια εμπλουτισμού των γνώσεων γύρω από την καλύτερη εφαρμογή του αθλητισμού στα άτομα αυτά με τον καλύτερο δυνατό τρόπο αλλά και τα οφέλη που αποκομίζονται από αυτόν, αναφέρονται στη συνέχεια σε δύο σχετικές έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί.

- Η πρώτη έρευνα πραγματοποιήθηκε από την Elizabeth Cambell η οποία είναι καθηγήτρια του τμήματος φυσικής αγωγής, φυσικής επιστήμης και ψυχαγωγίας του πανεπιστημίου του Loughborough. Η έρευνα αφορούσε την διερεύνηση της ψυχολογικής ευεξίας των συμμετεχόντων σε αθλήματα με

αναπηρικά μέσω μιας σύγκρισης των ατόμων με επίκτητες και εκ γενετής αναπηρίες.

Δείγμα

Το δείγμα που η ερευνήτρια χρησιμοποίησε αποτελείτο από 93 συμμετέχοντες σε αναπηρικές καρέκλες μέγιστης ηλικίας 25,9 ετών και ελάχιστης ηλικίας 10,4 ετών που συναγωνίστηκαν σε ένα από τα ακόλουθα αθλήματα: Αθλήματα στίβου, γηπέδου, κολύμβηση, τένις σε τραπέζι και άρση βαρών. Το δείγμα χωρίστηκε σε δύο ομάδες ανάλογα με το αν τα άτομα είχαν γεννηθεί με την αναπηρία (εκ γενετής, 50 άτομα) ή απέκτησαν την αναπηρία αργότερα στη ζωή τους (επίκτητη, 43 άτομα). Το δείγμα συμμετείχε σε τέσσερα διαφορετικά επίπεδα ανταγωνισμού με περίπου τον ίδιο αριθμό μελών σε κάθε επίπεδο και από τις δύο ομάδες: Διεθνές (εκ γενετής 13, επίκτητες 15), Εθνικό (εκ γενετής 16, επίκτητες 15), Τοπικό (εκ γενετής 9, επίκτητες 7), Ψυχαγωγικό (εκ γενετής 14, επίκτητες 6). Τα άτομα με εκ γενετής αναπηρίες παρουσίαζαν είτε εγκεφαλική παράλυση είτε σκλήρυνση κατά πλάκας, ενώ οι τύποι με επίκτητες αναπηρίες ήταν παραπληγικοί ή με ακρωτηριασμούς.

Μέθοδος

Το προφίλ της κλίμακας διαθέσεων εφαρμόστηκε για τη μέτρηση των γενικών επιπέδων της διάθεσης. Η κλίμακα αποτελείται από ένα ερωτηματολόγιο 65 αντικειμένων που χρησιμοποιεί αυταναφορά σε θέματα που εκτιμούν την ένταση, άγχος, κατάθλιψη-απόρριψη, θυμό-εχθρότητα, ενεργητικότητα-δραστηριότητα, κούραση-αδράνεια και σύγχυση-αμηχανία. Το δείγμα ζητήθηκε να υπολογίσει πώς ένιωσε κατά τη διάρκεια των πρώτων δύο εβδομάδων σε μία κλίμακα πέντε (από καθόλου έως υπερβολικά) για κάθε μέλος.

Τα χαρακτηριστικά άγχους εκτιμήθηκαν χρησιμοποιώντας την ερμηνεία του Spilberger, Gorsuch και Lushene's (1970) του καταλόγου Χαρακτηριστικών Άγχους.

Η κλίμακα αυτοεκτίμησης της Rosenberg (1965) χρησιμοποιήθηκε για να εκτιμηθεί η αυτοεκτίμηση και περιλάμβανε 10 ερωτήσεις. Η δεξιοτεχνία υπολογίστηκε χρησιμοποιώντας την κλίμακα ερωτήσεων των Pearlin και S. Schooler's η οποία προσδιορίζει σε μια κλίμακα τεσσάρων πόντων την έκταση στην οποία τα άτομα λαμβάνουν τους εαυτούς τους να έχουν τον έλεγχο των δυνάμεων που επηρεάζουν τις ζωές τους.

Τα θέματα που ενδιέφεραν το ερευνητικό πρόγραμμα στάλθηκαν σε φακέλους στα σπίτια των συμμετεχόντων προκειμένου να συμπληρωθούν στο οικείο περιβάλλον τους. Ένα σύνολο 93 ερωτηματολογίων επιστράφηκαν από τα 150 που είχαν δοθεί, ποσοστό 62%.

Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα υποστηρίζουν την υπόθεση ότι οι αθλητές που χρησιμοποιούν αμαξίδια και έχουν επίκτητες αναπηρίες ανέφεραν υψηλότερη θετική ψυχολογική ευημερία από ό,τι αυτοί με εκ γενετής αναπηρίες.

Η κατάσταση της διάθεσης που εξετάστηκε στην εν λόγω έρευνα έδειξε πως παρόλο που η ομάδα με τις επίκτητες αναπηρίες ανέφερε να έχει μια θετικότερη γενική διάθεση από ότι η ομάδα με τις εκ γενετής αναπηρίες, τα προφίλ και των δύο ομάδων έδειξαν το «προφίλ του πάγου», για παράδειγμα επιδόσεις πάνω από το μέσο στη Δύναμη και κάτω του μέσου σε όλες τις άλλες καταστάσεις διάθεσης (Morgan, 1980).

Το παραπάνω συμπέρασμα είναι αποδεικτικό της υπόθεσης για μια θετική ψυχολογική διάθεση και υψηλή αυτοεκτίμηση στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες που ασχολούνται με τον αθλητισμό.

Τα οφέλη της άσκησης και της αθλητικής συμμετοχής για την ψυχολογική ευημερία των ατόμων σε αναπηρικά αμαξίδια φαίνονται ξεκάθαρα από τα αποτελέσματα της έρευνας της Elizabeth Campbell. Η παρουσία της αναπηρίας' ωστόσο που είναι εκ γενετής είναι σύμφωνα

με την έρευνα αυτή ένας παράγοντας στον οποίο πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή. Αυτό συμβαίνει μια και οι άνθρωποι αυτοί μπορεί να υπολείπονται ανεξαρτησίας και προσωπικών ικανοτήτων, για να αντεπεξέλθουν σε αγχώδεις καταστάσεις.

- Η επόμενη έρευνα αφορά τη διερεύνηση των παραγόντων που εμποδίζουν την πλήρη αυτοέκφραση των κωφών αθλητών στα αθλήματα. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τον προπονητή αλλά και συγγραφέα Martin G.Minter ο οποίος είχε το προνόμιο να δουλέψει για πάνω από 20 χρόνια με κωφούς αθλητές στο πανεπιστήμιο Gallaudet της Washington.

Δείγμα

Κατά τη διάρκεια των 20 ετών απασχόλησης του ερευνητή στο πανεπιστήμιο ελευθέρων σπουδών για κωφούς Gallaudet της Washington και σε μια διάσκεψη πρωταθλητών του baseball, καταγράφηκαν εμπειρίες από κωφούς αθλητές που διαγωνίζονταν με ακούοντες αντιπάλους από άλλα πανεπιστήμια. Βασισμένος σε αυτά τα χρόνια εμπειριών με κωφούς αθλητές, αρκετά γεγονότα φάνηκαν κρίσιμα για την επιτυχία ενός κύριου αθλητικού προγράμματος για κωφούς. Αυτοί οι παράγοντες περιλαμβάνουν:

- Μέθοδο επικοινωνίας
- Ενημέρωση για την εξωτερίκευση των ατόμων αυτών
- Ικανότητα των ακούοντων προπονητών να αντιλαμβάνονται τους κωφούς αθλητές

Συμπεράσματα

Η ολική επικοινωνία ή νοηματική μέθοδος που χρησιμοποιεί τη νοηματική γλώσσα είναι μια σημαντική μέθοδος διδασκαλίας για τους κωφούς αθλητές.

Η έρευνα αποκαλύπτει πως οι κωφοί αθλητές αποδίδουν τα ενδεχομένως αρνητικά τους αποτελέσματα σε εξωτερικούς παράγοντες. Αυτές οι αποδόσεις (σε καθηγητές, άλλους μαθητές, τύχη και δυσκολία

στις εξετάσεις) μοιάζουν να σχετίζονται με τη στέρηση της κουλτούρας στους κωφούς αθλητές και την κοινωνική απομόνωση εξαιτίας των χαρακτηριστικών της επικοινωνίας του / της. Επίσης, η έρευνα εξηγεί τη ματαίωση και την απελπισία που κάποιος κωφός αθλητής μπορεί να υπομείνει όταν δεν μπορεί να επικοινωνήσει με έναν ακούοντα συμπαίκτη εντός ή εκτός του γηπέδου. Οι καθηγητές επίσης πρέπει να ενδιαφέρονται για τις αναπτυξιακές πλευρές ελέγχου και συνειδητά ψάχνουν ώστε να δώσουν στους μαθητές την πρόοδο προς την εσωτερίκευση τόσο της επιτυχίας όσο και της αποτυχίας. Την ίδια στιγμή, οι αθλητές αυτοί χρειάζονται συνεχή ώθηση που να ενδυναμώνει τις προσπάθειές τους.

Οι προπονητές θα πρέπει να κατέχουν βασικές ανθρωπιστικές αξίες, όπως είναι η κατανόηση, η υπομονή και η ειλικρίνεια που είναι σημαντικές αξίες που συμβάλλουν στην επιτυχία των αθλητών αυτών. Οι προπονητές πρέπει να εστιάζουν και να επενδύουν στα θετικά καθώς και να παρουσιάζουν ένα πρόγραμμα που όχι μόνο να προκαλεί τους κωφούς, αλλά να συνδυάζει επιτυχώς τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους. Οι αθλητές αυτοί πρέπει να καθοδηγηθούν να διδαχθούν ότι ο άνθρωπος που αποτυχαίνει είναι αυτός που δεν έχει προσπαθήσει ποτέ. Οι κωφοί αθλητές πρέπει να βιώνουν τον θρίαμβο της νίκης και την αποδοχή της απογοήτευσης που φέρνει η ήττα. Ίσως να χρειάζονται περισσότερο την ενθάρρυνση και τον έπαινο από ότι οι ακούοντες αντίπαλοί τους, σύμφωνα με την έρευνα. (Minter G.Martin, 1989)

Από τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής μπορεί ο αναγνώστης να καταλάβει πολλά για τον τρόπο με τον οποίο ο αθλητισμός μπορεί να εφαρμοστεί στα κωφά άτομα με επιτυχία. Ο αθλητισμός είναι πολύτιμος στα κωφά άτομα, τα οποία έχουν τις φυσικές ικανότητες να ασχοληθούν με αυτόν και οι παραπάνω γνώσεις μπορούν να συμβάλλουν πολύ στην πραγματοποίηση του στόχου αυτού.

Τέλος η μελέτη της παραπάνω έρευνας ενισχύει το πρώτο μέρος της παρούσας μελέτης που αφορά τον τρόπο με τον οποίο ο αθλητισμός μπορεί να εφαρμοστεί στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες.

Μερικές προτάσεις για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας με κωφούς αθλητές περιλαμβάνουν:

- Να μην προσπαθείς να επικοινωνήσεις με ένα κωφό αθλητή που έχει το βλέμμα του στραμμένο στον ήλιο.
- Να κινείς το στόμα σου όταν μιλάς.
- Να αντικρίζεις πρόσωπο με πρόσωπο τον αθλητή.
- Να χρησιμοποιείς τη γλώσσα του σώματος, τις εκφράσεις του προσώπου και τις χειρονομίες για να μεταφέρεις μια ιδέα.
- Να αποφεύγεις ρηματικές υποδείξεις κατά τη διάρκεια ενός παιχνιδιού μια και είναι χωρίς σημασία.
- Η γυμναστική ή άλλες εσωτερικές οδηγίες πρέπει να εφοδιάζονται με ειδικά συστήματα ανύψωσης, που εύκολα αρχίζουν ή σταματούν από τον προπονητή, για να τραβήξουν την προσοχή των αθλητών.
- Σημαίες ή σκούρα αντικείμενα εύκολα βλέπονται στον εξωτερικό χώρο και μπορούν να είναι χρήσιμα στο να συλλάβουν την προσοχή του αθλητή.
- Η χρησιμοποίηση βιντεοκασετών και άλλων οπτικών βοηθημάτων μπορούν να γίνουν ιδιαίτερα χρήσιμα όταν εξηγούν ειδικές στρατηγικές.

Το κοινό θέμα όλων των προτάσεων είναι η οπτική παρουσίαση της πληροφορίας. Επιπρόσθετα χρήσιμες πληροφορίες για σωστότερη επικοινωνία μπορούν να ληφθούν από τους ίδιους τους αθλητές.

Δ. Αθλήματα για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες

Αναφερόμενοι σήμερα για τον αθλητισμό στα άτομα με ειδικές ανάγκες, πρέπει να γίνει κατανοητό ότι αναφερόμαστε σε ένα υγιές κομμάτι του αθλητισμού που αντιμετωπίζεται στις μέρες μας διεθνώς, με πολύ σοβαρότητα και προγραμματισμό.

Ο αθλητισμός είναι ένας τρόπος ζωής βασισμένος στην ευγενή άμιλλα και στην απόδειξη της πραγματικής αξίας. Στον αθλητισμό η συμμετοχή των ατόμων με ειδικές ανάγκες πραγματοποιείται μέσα από συγκεκριμένα αθλήματα, τα οποία είναι κατάλληλα προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες των συμμετεχόντων. Τα αθλήματα για τα άτομα αυτά, πήραν διάφορες ονομασίες, μέχρι να παγιωθούν στην τελική τους μορφή. Αθλήματα για αναπήρους- προσαρμοσμένα σε 'άτομα με ειδικές ανάγκες', αθλήματα σε αναπηρικές καρέκλες, αθλήματα για κωφούς κ.α. Γενικά, όλες οι ονομασίες περιέχουν ξεχωριστές έννοιες και σημασίες χωρίς να προσδιορίζουν κάτι το συγκεκριμένο. Οι παραπάνω ορισμοί δεν μπόρεσαν να συνθέσουν μια ενιαία ονομασία και έτσι ορίστηκαν : αθλήματα για άτομα με αναπηρίες. (Carl B. Eischtaedt και Barry w. Lavay, 1992)

Αυτά είναι τα εξής :

α) Γενικά αθλήματα

- Καλαθοσφαίριση σε τροχήλατη καρέκλα -

Η καλαθοσφαίριση αποτελεί το πιο δημοφιλές άθλημα σε όλο τον κόσμο. Ο τέλειος συνδυασμός της φυσικής δύναμης των αθλητών και τις εξαιρετικής τους ικανότητας στον χειρισμό της μπάλας και της τροχήλατης καρέκλας, προσδίδει στο άθλημα χαρακτήρα συναρπαστικό και θεαματικό. (Σεμινάριο- Σύγχρονες Επιστημονικές Απόψεις για το Άθλημα της Καλαθοσφαίρισης σε Τροχήλατη Καρέκλα, Σέρρες, 2000)

Το άθλημα αυτό ξεκίνησε από τους Βετεράνους του 2^{ου} παγκοσμίου πολέμου, στα τέλη της δεκαετίας του 40', με σκοπό την ψυχαγωγία και τον συναγωνισμό. Σήμερα υποστηρίζεται από περισσότερα από 20.000 άτομα με κινητικές ιδιαιτερότητες που συμμετέχουν σ' αυτό σε 75 χώρες σ' όλο τον κόσμο.

Το άθλημα της καλαθοσφαίρισης σε τροχήλατη καρέκλα, πρωτοπαίχτηκε στην Ελλάδα το 1988 μεταξύ των αθλητών των συλλόγων του Πανελληνίου Συλλόγου Κινητικά Αναπήρων (Π.Α.Σ.Κ.Α) και του Μ. Αλεξάνδρου κατά την διάρκεια του 1^{ου} πανελληνίου πρωταθλήματος ατόμων με ειδικές ανάγκες, στην Αθήνα. Τέτοιου είδους συναντήσεις συνεχίστηκαν και τα επόμενα χρόνια, με όλο και περισσότερες ομάδες να ιδρύονται σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας. « Ο Ήφαιστος και ο Πτολεμαίος » το 1988, οι « Αετοί και ο Κένταυρος », το 1990 και ο « Θεσσαλός και οι Αργοναύτες », το 1994. Σήμερα η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού αναγνωρίζει την Ομοσπονδία Σωματείων Ελλήνων Καλαθοσφαιριστών σε Καρότσι (Ο.Ε.Κ.Κ.Κ.) ως μια αυτόνομη ομοσπονδία η οποία ακολουθεί τους αθλητικούς νόμους, έχει δικό της καταστατικό, εσωτερικό κανονισμό και γενικά φροντίζει για την ανάπτυξη του αθλήματος σε εθνικό αλλά και διεθνές επίπεδο.

Η Ο.Σ.Ε.Κ.Κ.Κ. απαρτίζεται από 12 ομάδες οι οποίες χωρίζονται σε Βόρειο και Νότιο όμιλο. Το έτος 2000 διεξήχθη το 6^ο πανελλήνιο Πρωτάθλημα Καλαθοσφαίρισης σε τροχήλατη καρέκλα και το 5^ο Πανελλήνιο Κύπελλο, με επιτυχία.(ο.π. 2000)

- Στίβος -

Ο στίβος αποτελεί ένα από τα πιο θεαματικά αθλήματα και στους Παραλυμπιακούς αγώνες. Η ταχύτητα στους δρόμους και η δύναμη στις ρήψεις και στα άλματα, είναι τα χαρακτηριστικά που απαρτίζουν τον στίβο.

Τα αγωνίσματα στίβου είναι ανοιχτά για τους αθλητές όλων των αναπηρικών κατηγοριών. Πολλοί αθλητές μετέχουν με αγωνιστικά αμαξίδια, ή με προσθετικά μέλη, ενώ τυφλοί αθλητές με την καθοδήγηση συναθλητών. (Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων 2001, Αθήνα)

- **Σκοποβολή** –

Η σκοποβολή χωρίζεται σε αγωνίσματα πυροβόλου και πιστολιού. Οι κανόνες της σκοποβολής είναι προσαρμοσμένοι στις ανάγκες των αθλητών και στις αναπηρίες τους. Υπάρχουν δυο κατηγορίες του αγωνίσματος, η όρθια σκοποβολή και η σκοποβολή σε καρότσι. (ο.π.)

- **Rugby (για τετραπληγικούς)** –

«Το Rugby σε αναπηρικό αμαξίδιο είναι ένα γρήγορο και δυναμικό άθλημα όπου τετραπληγικοί αθλητές και αθλήτριες παίρνουν μέρος. Έχει τις ρίζες του, στον Καναδά όπου πρωτοεμφανίστηκε αλλά αναπτύσσεται ραγδαία σ' όλο τον κόσμο.» (οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων 2004, Αθήνα 2001, σελ 9)

- **Τένις σε καρότσι** –

Το τένις σε καρότσι είναι το πιο δημοφιλές ατομικό άθλημα. Η μόνη διαφορά από τους κανονισμούς της Διεθνούς Ομοσπονδίας τένις είναι ότι επιτρέπεται και δεύτερη αναπήδηση της μπάλας, πριν την επιστροφή της. Τα στοιχεία που απαρτίζουν τον αθλητή είναι, δεξιότητα, καλή φυσική κατάσταση και στρατηγική. (Παπακωνσταντόπουλος, Αθήνα 2001)

- Τοξοβολία –

Αγώνισμα ανοιχτό για αθλητές με σωματική αναπηρία. Υπάρχουν ομαδικά αλλά και ατομικά αγωνίσματα τοξοβολίας καθώς και αγωνίσματα για αθλητές σε αναπηρικά καροτσάκια. Αποτελεί ένα από τα παλιότερα αθλήματα των Παραολυμπιακών αγώνων. (Βασιλειάδης, Αθήνα 2000)

- Ξιφασκία –

« Συμμετέχουν αθλητές καθισμένοι σε χειροκίνητα αμαξίδια που είναι δεμένα στο πάτωμα, επιτρέποντας ελευθερία κινήσεων μόνο στο επάνω μέρος του σώματος. Οι αθλητές που αγωνίζονται σε αναπηρικό αμαξίδιο προσπαθούν να επιφέρουν χτυπήματα στον αντίπαλο και να κερδίσουν πόντους.» (Παπακωνσταντόπουλος, 2001, σελ 42)

- Ποδηλασία –

Το αγώνισμα είναι ανοιχτό για κατηγορίες αναπήρων, ατόμων με μειωμένη όραση και εγκεφαλική παράλυση.

Οι αθλητές με μειωμένη όραση αγωνίζονται με συνοδεία οδηγού και ο βλέπων συνοδηγός του, έχει επίσης την ευκαιρία να πάρει μετάλλιο. Η ποδηλασία έγινε Παραολυμπιακό άθλημα το 1988 στην Σεούλ. (Βασιλειάδης, Αθήνα 2000)

- Boccia –

Στο άθλημα αυτό αγωνίζονται μόνο αθλητές με εγκεφαλική παράλυση καθισμένοι σε αμαξίδια. Πρόκειται για ένα άθλημα ακρίβειας που παίζεται με έγχρωμες δερμάτινες σφαίρες που ρίχνονται από τους

παίχτες με σκοπό να προσεγγίσουν ένα άσπρο μπαλάκι στην μέση του γηπέδου. (ο.π. 2000)

- Ποδόσφαιρο –

Είναι το πιο δημοφιλές άθλημα, και υπάρχει και στους Παραλυμπιακούς Αγώνες. Το ποδόσφαιρο είναι ανοιχτό σε αθλητές με εγκεφαλική παράλυση. Κάθε ομάδα αποτελείται από επτά παίκτες. Οι κανόνες της FIFA εφαρμόζονται με μερικές τροποποιήσεις, για να γίνει το άθλημα πιο θεαματικό, διευκολύνοντας παράλληλα τις ιδιαιτερότητες των αθλητών. (ο.π. 2000)

- Τζούντο –

Στο Τζούντο αγωνίζονται αθλητές με περιορισμένη όραση ή τυφλοί και είναι εντυπωσιακό και πολύ δυνατό άθλημα. Μια ξεχωριστή περίπτωση αποτέλεσε ένας αθλητής με καμία δυνατότητα επικοινωνίας (όραση, ακοή, ομιλία), παρά μόνο έναν ιδιαίτερο κώδικα επικοινωνίας με την σύζυγο του, η οποία του μετέφερε το σκορ και τις αποφάσεις των διαιτητών. (ο.π. 2000)

- Κολύμβηση –

Περιλαμβάνει τρεις κατηγορίες : κολύμβηση για αθλητές με μειωμένη όραση, κολύμβηση για αθλητές με κινητικές δυσκολίες και κολύμβηση για άτομα με νοητική υστέρηση. (ο.π.)

- 'Orienteering' - Ένα άθλημα για όλους -

Ερμηνεύοντας την λέξη 'orientation' στα Ελληνικά, σημαίνει προσανατολισμός, όρος που δηλώνει ότι λαμβάνοντας ως σημείο αναφοράς την ανατολή ανά πάσα στιγμή γνωρίζουμε την θέση μας στο περιβάλλον, που ακριβώς βρισκόμαστε, πού θέλουμε να κατευθυνθούμε και πως μπορούμε να οδηγηθούμε προς ορισμένη κατεύθυνση.

Κατά συνέπεια, orienteering είναι το άθλημα του προσανατολισμού, όπου οι συμμετέχοντες χρησιμοποιώντας ένα χάρτη της περιοχής στην οποία κινούνται και με την βοήθεια μιας πυξίδας, εντοπίζουν στο πεδίο έναν αριθμό, από τοποθετημένα σημεία ελέγχου, σε καθορισμένη σειρά. Αυτά συνήθως, είναι φαναράκια. Μόλις ο αγωνιζόμενος φτάσει σ' ένα σημείο ελέγχου μαρκάρει μια κάρτα την οποία έχει μαζί του, ως απόδειξη του ότι πέρασε από εκείνο το σημείο. Ο αγωνιζόμενος που θα διατρέξει όλο τον κύκλο των σημείων ελέγχου, στο συντομότερο χρονικό διάστημα είναι ο νικητής.

Αυτό που διαφοροποιεί το άθλημα από τα υπόλοιπα, είναι η ποικιλία των διαφορετικών τρόπων με τους οποίους μπορεί να διεξαχθεί καθώς και η δυνατότητα που προσφέρει για συμμετοχή σε όλους ανεξαρτήτως ηλικίας, φυσικής κατάστασης, σωματικής κατάστασης και νοητικού επιπέδου. Είναι ιδανικό μέσο άθλησης για άτομα με κινητικές δυσκολίες και ειδικές ανάγκες.

Αυτή την στιγμή το άθλημα είναι διαδεδομένο σε περισσότερες από 35 χώρες. Στην χώρα μας, μόλις τώρα έχει αρχίσει να γίνεται γνωστό τα τελευταία δυο χρόνια. Οι οίωνοί και τα μέχρι τώρα θετικά αποτελέσματα των διαφέρων διοργανώσεων στην Ελλάδα δείχνουν μια περαιτέρω ανάπτυξη του αθλήματος στην χώρα μας καθώς μάλιστα έχει προταθεί, το άθλημα να συμπεριληφθεί στον κατάλογο των Παραλυμπιακών αθλημάτων. (Internet Πετρόπουλος 2001)

- Υδροθεραπεία και προσαρμοσμένα θαλάσσια αθλήματα –

Η υδροθεραπεία (άσκηση στο νερό για θεραπευτικούς σκοπούς) συστηματοποιήθηκε το 1930 από τον Charles Lowman. . Η άσκηση στο νερό μπορεί να είναι συμπληρωματική στην άσκηση εδάφους ή εναλλακτική.

Τα προσαρμοσμένα θαλάσσια αθλήματα αναπτύχθηκαν το 1960 και το 1970 καθώς η αντίληψη ότι όλα τα άτομα πρέπει να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες εκμάθησης των βασικών ικανοτήτων κολύμβησης, αυξανόταν.

Σήμερα η φιλοσοφία των προσαρμοσμένων θαλάσσιων αθλημάτων περιλαμβάνει αθλήματα με βάρκα, νηπιακή και προσχολική κολύμβηση και κολύμβηση για ηλικιωμένους κ.τ.λ.

Το νερό μπορεί να ιδωθεί ως ένα μέσο για βελτιωμένα κινητικά πρότυπα και για την εξερεύνηση των σχέσεων χρόνου-διαστήματος-εαυτού, γεγονός που είναι απαραίτητο ειδικά στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Οι τρεις σημαντικότεροι στόχοι των προγραμμάτων στο νερό είναι: Να βελτιωθεί η αυτοεκτίμηση, να αυξηθεί η αυτοπεποίθηση και να αναπτυχθεί το θάρρος. (Sherrill 1993)

- Θεραπεία μέσω χορού και προσαρμοσμένος χορός –

Σύμφωνα με την Renie, Burghardt σχετικό της άρθρο στο Internet, κατά την διάρκεια του Μεσαίωνα οι άνθρωποι χόρευαν για να αποφύγουν τις λοιμώξεις. Επίσης όταν ένας μάγος ιατρός, χορεύει, εξωραΐζει με τον τρόπο αυτό τα δαιμονισμένα πνεύματα από ένα άρρωστο άτομο.

Στις μέρες μας η θεραπεία μέσω χορού είναι η ψυχοθεραπευτική χρησιμότητα της κίνησης η οποία εξυπηρετεί την συναισθηματική φυσική ολοκλήρωση του ανθρώπου. Ο θεραπευτής χορού χρησιμοποιεί

χορευτικές τεχνικές για να θέσει τον ασθενή του σε επικοινωνία με τον εαυτό του. Ο στόχος της θεραπείας χορού είναι να χτίσει την αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση ενός 'συναισθηματικά' αρρώστου ατόμου.

Ο προσαρμοσμένος χορός είναι ένας όρος που περιλαμβάνει οδηγίες ρυθμικών κινήσεων και εμπειρίες που έχουν τροποποιηθεί ώστε να συναντούν τις ανάγκες ατόμων που έχουν μαθησιακά, συμπεριφοριστικά ή ψυχοκινητικά προβλήματα, τα οποία εμποδίζουν την συμμετοχή σε προγράμματα κανονικού χορού. Προσαρμογή σημαίνει, να ταιριάσεις, να ρυθμίσεις και να εξομαλύνεις σύμφωνα με τις ανάγκες, τα διάφορα προγράμματα.

Ένας στόχος είναι η ανάπτυξη της κατανόησης των στοιχείων της κίνησης και των τρόπων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, ώστε να δημιουργήσουν συνθέσεις απεικονιστικών ιδεών και συναισθημάτων.

Ένας δεύτερος στόχος είναι να αναπτύξει τις κινητικές ικανότητες και να οδηγήσει σε μια καλή φυσική κατάσταση.

Όλη η θεραπευτική κίνηση του σώματος είναι τόσο προσαρμοσμένη προς την επαφή με την επιφάνεια του δέρματος, όσο αυτό είναι εφικτό. Ο ερεθισμός μέσω της αφής και η μυϊκή συστολή επιτρέπει στο άτομο να ανακτήσει την επαφή με την επιφάνεια του σώματος και να κατανοήσει τα όρια του. (Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων 2001, Αθήνα)

β) Χειμερινά αθλήματα

- Αλπικό σκι -

«Ανάλογα με την ιδιαιτερότητα τους οι αθλητές χρησιμοποιούν είτε σκι με αναπηρικό καρότσι (κάθισμα προσαρμοσμένο πάνω στο σκι) είτε σκι με εξωτερικό πλωτήρα. Οι αθλητές με μειωμένη όραση αγωνίζονται με συνοδηγό που τους κατευθύνει.» (ο.π. 2001, σελ. 11)

- **Cross-country ski** –

«Στο άθλημα αυτό αγωνίζονται αθλητές ατομικά ή ομαδικά σε αποστάσεις από 2,5 μέχρι 20 χιλιόμετρα. Ανάλογα με την ιδιαιτερότητα οι αθλητές χρησιμοποιούν είτε κάθισμα προσαρμοσμένο πάνω στα σκι είτε σκι με εξωτερικό πλωτήρα. Οι αθλητές με προβλήματα όρασης αγωνίζονται με συνοδηγό που τους κατευθύνει.» (ο.π. σελ. 11)

- **Biathlon** –

Το αγώνισμα αυτό περιλαμβάνει cross-country ski και την σκοποβολή. Οι αθλητές με σωματική αναπηρία χρησιμοποιούν το σκι με το προσαρμοσμένο κάθισμα, ενώ οι αθλητές με προβλήματα όρασης καθοδηγούνται στις προσπάθειες της σκοποβολής από μια ακουστική ηλεκτρική συσκευή.

Στην διάρκεια μιας διαδρομής 7,5 χιλιομέτρων ο αθλητής πρέπει να σταματήσει δυο φορές και να ρίξει πέντε βολές σε έναν απομακρυσμένο στόχο. Κάθε χαμένη βολή προσθέτει επιπλέον χρόνο ποινής στον τελικό χρόνο. (ο.π. σελ. 11)

- **Έλκηθρο σε πάγο** –

Ο αθλητής αγωνίζεται σε έλκηθρο και το κατευθύνει με ειδικές βέργες προσαρμοσμένες στα χέρια. Το αγώνισμα απαιτεί ιδιαίτερη δύναμη και ικανότητες για να κρατηθεί το έλκηθρο μέσα στην καθορισμένη πορεία. (ο.π.)

- Χόκεϊ σε πάγο με έλκηθρο -

Το αγώνισμα απευθύνεται σε αθλητές με ατονία των κάτω άκρων. Οι αθλητές καθισμένοι σε έλκηθρο χρησιμοποιούν τα όργανα του χόκεϊ για να χτυπήσουν την μπάλα στο αντίπαλο τέρμα. (ο.π.)

Ε. Ο Αθλητισμός από τη νηπιακή ως την εφηβική ηλικία

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην παρούσα μελέτη δίνεται στο άτομο με αναπηρίες κατά τα πρώτα χρόνια της ζωής του στα οποία η σωματική ανάπτυξη εξελίσσεται ραγδαία και διαμορφώνεται το μεγαλύτερο μέρος της προσωπικότητας του ανθρώπου. Ο αθλητισμός από τα πρώτα χρόνια της ζωής παίζει σημαντικό ρόλο στην πορεία της ανάπτυξης. Ακολουθεί αναφορά στους στόχους αλλά και στις δραστηριότητες του αθλητισμού που μπορούν να αναπτυχθούν σ' αυτές τις ηλικίες τόσο στα άτομα με φυσικές αλλά και σε αυτά με πνευματικές αναπηρίες.

α) Η εικόνα του σώματος

Όλα τα συναισθήματα, στάσεις, «πιστεύω» και γνώση που ένα άτομο έχει για το σώμα του/ της και την ικανότητα του για κίνηση αποτελούν την εικόνα του σώματος. Αυτό περιλαμβάνει ψυχοκινητικές και συγκινησιακές κατανοήσεις οι οποίες ξεκινούν από την νηπιακή ηλικία. Η ανάπτυξη της εικόνας του σώματος είναι θεμελιώδης στη διαμόρφωση μιας καλής αυτοεκτίμησης, ειδικά νωρίς στην παιδική ηλικία, όταν τα περισσότερα συναισθήματα για τον εαυτό συγκροτούνται από τις κινητικές ή λεκτικές εμπειρίες. Εξετάζοντας για παράδειγμα τον

πρώτο έπαινο που λαμβάνουν, αυτός συνήθως κατευθύνεται προς την φυσική εμφάνιση (' τόσο όμορφο μωρό') ή για την επίτευξη κινητικών ορόσημων (τα πρώτα βήματα, το πρώτο άρπαγμα κ.τ.λ.)

Η ανάπτυξη της εικόνας του σώματος νωρίς στην παιδική ηλικία είναι συνώνυμη με την αισθησιοκινητική ανάπτυξη. Το σχήμα δείχνει πως διαφορετικοί όροι ισχύουν στις κατασκευές της εικόνας του σώματος. Τα φυσιολογικά παιδιά συχνά πετυχαίνουν αυτούς τους στόχους χωρίς βοήθεια, αλλά στην προσαρμοσμένη φυσική αγωγή αυτά είναι πρωταρχικά κατορθώματα.(Sherrill, 1993)

Η σωματική διάταξη είναι ένα διάγραμμα του σώματος που εκτυλίσσεται στον εγκέφαλο. Η σωματική διάταξη δίνει την δυνατότητα στο νήπιο να αισθανθεί τα σωματικά όρια, να αναγνωρίσει τα μέρη του σώματος, να σχεδιάσει και εκτελέσει κινήσεις και να γνωρίσει πως κινείται στον χώρο το σώμα. Οι περιοχές κινητικής προβολής του εγκεφάλου είναι τοπογραφικά οργανωμένες με κάθε μέρος τους να ελέγχει συγκεκριμένους μύες που εκ περιτροπής ελέγχουν την κίνηση του σώματος. Στη γέννηση αυτή, η ικανότητα που ελέγχει την κίνηση δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί. Κάθε κίνηση του σώματος ή των μερών του, από το νήπιο ή άλλον, προάγει την αισθησιοκινητική αντίληψη (κιναισθητική, πρωταρχική) στον εγκέφαλο και προκαλεί τη σωματική διάταξη να εμπλακεί.

Οι αισθητικές είσοδοι από το δέρμα, μύες και αρθρώσεις (άγγιγμα, πίεση, θερμοκρασία, πόνος), επίσης, συνεισφέρουν στη γρήγορη ανάπτυξη της σωματικής διάταξης.

Σχήμα

Όροι που χρησιμοποιούνται σε διαφορετικά στάδια της ανάπτυξης της εικόνας του σώματος.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

Αισθησιοκινητική	(0 με 2 χρονών)
Προχειριστική	(2 με 7 χρονών)
Συγκεκριμένη χειριστική	(7 με 11 χρονών)

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Σωματική διάταξη

Σωματική αντίληψη

Συναίσθηση του εαυτού

Εικόνα του σώματος

Αυτοεκτίμηση

β) Η Αυτοεκτίμηση

Τα πρώτα χρόνια είναι μια κρίσιμη περίοδος για το σχηματισμό της αυτοεκτίμησης. Από την ηλικία των 4 με 5 χρονών τα συναισθήματα για τον εαυτό μπορούν να μετρηθούν σε 4 τομείς -γνωστική ικανότητα, φυσική ικανότητα, αποδοχή από τους συνομήλικους και μητρική αποδοχή- χρησιμοποιώντας μία τεχνική συνέντευξης με ένα εικονογραφημένο εργαλείο. Δίνονται στο παιδί δύο εικόνες μαζί, ο δάσκαλος ερμηνεύει κάθε εικόνα π.χ «Αυτό το παιδί δεν είναι και πολύ καλό στο τρέξιμο», «Αυτό το παιδί είναι πολύ καλό στο τρέξιμο», και έπειτα ζητείται από το παιδί να τσεκάρει την εικόνα που του/ της ταιριάζει περισσότερο. Αυτή και άλλες προσεγγίσεις εκτιμήσεων δείχνουν πως τα παιδιά προσχολικής ηλικίας έχουν ξεκινήσει να σχηματίζουν καθορισμένες εκτιμήσεις για την αποδοχή τους, αλλά και τις ικανότητές τους (Shevill, 1993).

Τα παιδιά με ορθοπεδικές αναπηρίες αντιλαμβάνονται βαθμιαία πως είναι διαφορετική και ή έχουν μία αναπηρία ανάμεσα στις ηλικίες των 3 με 7 (Dunn, Mc Cartan και Fuqua, 1988, Wright 1983). Όμως, ακόμα και όταν η αντίληψη πως τα χέρια ή τα πόδια είναι διαφορετικά, τείνουν να αρνούνται τη δυσκολία στο τρέξιμο ή προβλήματα στο να κάνουν πράγματα που οι άλλοι μπορούν. Τα περισσότερα παιδιά δεν αρχίζουν να διακρίνουν τους εαυτούς τους από τους άλλους μέχρι τις ηλικίες 7 ή 8. Η αυτοεκτίμηση της φυσικής εμφάνισης και οι ικανότητες ωστόσο είναι βαθιά ριζωμένες στο τι οι άνθρωποι λένε.

Η ανάπτυξη της συναίσθησης του εαυτού καθώς στα άτομα με διαφορετικότητες, αναπηρίες ή περιορισμούς δεν πρέπει να αφήνονται στη τύχη, το οποίο είναι συχνά τόσο τραυματικό όσο και εγκληματικό. Οι γονείς πρέπει να ξεκινούν εξασφαλίζοντας γενικές πληροφορίες στα μικρά παιδιά για την αναπηρία τους στην ηλικία των 3 ή 4 (Dunnetal, 1988, Wright, 1983). Συγκεκριμένα, τα παιδιά ρωτούν ερωτήσεις που εισάγουν συζητήσεις ή εμπλέκονται σε αλληλεπιδράσεις με συνομηλίκους, που απαιτούν μεσολάβηση. Οι απαντήσεις θα έπρεπε να αναφέρονται στην πραγματικότητα και να μη δίνουν έμφαση στις συγκρίσεις (Ο.Π 1993).

Ο Wright (1983) προσφέρει παραδείγματα καλών και άσχημων απαντήσεων στην ερώτηση: «Πιστεύεις πως θα μπορέσω κάποτε να περπατήσω όπως κάθε άλλος;» Καλή: «Μάλλον όχι, αλλά μαθαίνεις να περπατάς καλύτερα και αυτό είναι καλό, και ξέρεις πως υπάρχουν χίλια δύο άλλα πράγματα να κάνεις; Ας ονομάσουμε μερικά από αυτά.» Κακή: «Μάλλον όχι. Αλλά ακόμα και αν δε μπορείς να περπατήσεις τόσο καλά όσο μερικοί άνθρωποι, υπάρχουν άλλα πράγματα που μπορείς να κάνεις καλύτερα από μερικούς ανθρώπους.»

Τα μικρά παιδιά, ωστόσο, θα έπρεπε να βοηθούνται να καταλάβουν τα όρια τους σε μία φιλική και ζεστή ατμόσφαιρα, καθώς όλο και μικρότερα παιδιά λαμβάνουν υπηρεσίες ειδικής εκπαίδευσης, οι επιστάτες εκτός του οικογένειακού κύκλου μπορεί να κάνουν ερωτήσεις

σχετικά με το συναίσθημα του να είσαι διαφορετικός και να σχετίζεσαι με διαπροσωπικές καταστάσεις στις οποίες οι συνομήλικοι τονίζουν τις αδυναμίες.

Τα περισσότερα παιδιά με σοβαρές αναπηρίες είναι αναπόφευκτα εκτιθέμενα στην διάκριση και την πρόωρη κρίση (Wright, 1983). Θα έπρεπε να προετοιμάζονται για δύσκολες κοινωνικές καταστάσεις. Η διήγηση ιστοριών, το role-playing και η συζήτηση, βοηθούν στη διδασκαλία κατάλληλων απαντήσεων όταν οι άλλοι συμπεριφέρονται επιπόλαια. (ο.π.,1993)

γ) Αθλητικές δραστηριότητες για παιδιά με νοητική καθυστέρηση από 6 έως 8 ετών

Στην προσχολική ηλικία αλλάζουν οι γνωστικές λειτουργίες και αναπτύσσονται οι κοινωνικές σχέσεις με συνομήλικους.

Κατά τη διάρκεια των 6-8 ετών τα παιδιά χάνουν το παιδικό πάχος και αρχίζουν να αναπτύσσουν το μυϊκό τους σύστημα. Αυτό επιτρέπει μια γενική ανάπτυξη των άνω και κάτω άκρων. Επιπλέον, διαμορφώνονται οι μικροί μύες και αυξάνεται ο συντονισμός χεριού-ματιού. Στην περίοδο αυτή τα παιδιά αρχίζουν να δείχνουν ενδιαφέρον για τα κινητικά παιχνίδια.

Τα παιδιά με νοητική καθυστέρηση, μπορεί να βρίσκονται πιο πίσω από τους υπόλοιπους συμμαθητές τους και πιθανόν να αντιμετωπίζουν προβλήματα στη μάθηση των κινητικών ικανοτήτων. Όμως αυτό δεν αποτελεί κανόνα. Η Thomas (1984) πιστεύει ότι τα αγόρια και τα κορίτσια με νοητική καθυστέρηση μπορούν να γίνουν ικανότατα, στη μάθηση κινητικών ικανοτήτων, αρκεί να τους δίνεται η δυνατότητα να λαμβάνουν τις κατάλληλες εκπαιδευτικές εμπειρίες, οι οποίες θα πρέπει να παίρνουν υπ' όψη τους την ανάπτυξη των παιδιών αυτών. (Carl B. Eichstaedt και Barry. W. Lavay, 1992)

δ) Αθλητικές δραστηριότητες για παιδιά με νοητική καθυστέρηση από 8 έως 12 ετών

Κατά την διάρκεια της περιόδου αυτής, η ανάπτυξη γίνεται με πιο αργούς ρυθμούς. Οι βασικές κινητικές ικανότητες ήδη έχουν γίνει κτήμα μάθησης. Ο Nicols (1990), αναφέρει ότι από τα 7 έως τα 12 έτη στα παιδιά υπάρχει μεγαλύτερη σωματική ικανότητα που συνοδεύεται από μια ικανότητα ανάλυσης των κινήσεων σαν μια δική τους πρόοδο.

Όσοι ασχολούνται με παιδιά με νοητική υστέρηση, πρέπει να θυμούνται πως γενικά η πρόοδος της σκέψης και η ικανότητα να κάνουν γρήγορες κρίσεις, μπορεί να είναι πιο αργή απ' ό τι στα άτομα χωρίς την πάθηση αυτή. Η πρακτική και η συνεχής επανάληψη είναι απαραίτητη για βεβαιωθεί ότι η μάθηση λαμβάνει τόπο. Τα ομαδικά παιχνίδια και αθλήματα είναι ιδιαίτερα σημαντικά σ' αυτές τις ηλικίες: Πολλά παιδιά στην ηλικία αυτή, θαυμάζουν και έχουν ως πρότυπα πρωταθλητές και τις ομάδες τους. Το φυσικό αυτό φαινόμενο βοηθά τους υπευθύνους να αποκτήσουν την ευκαιρία, να στρέψουν τα άτομα με νοητική υστέρηση προς τα αθλήματα.

Επίσης τα παιδιά της ηλικίας αυτής είναι ικανά να πάρουν μέρος σε παιχνίδια με οργανωμένες ομάδες αλλά τα άτομα που παρουσιάζουν μειωμένες λειτουργίες ίσως με αρκετή προσπάθεια, επωφεληθούν από καθοδηγούμενα κινητικά παιχνίδια. Ωστόσο υπάρχει και η ευκαιρία, για όλα τα παιδιά με νοητική υστέρηση από 8 ετών να συμμετέχουν σε αθλητικές διοργανώσεις, που παρέχουν τα Special Olympics. (ο.π, 1992)

ε) Αθλητικές δραστηριότητες για παιδιά με νοητική καθυστέρηση από 13 έως 18 ετών

Οι έφηβοι με νοητική υστέρηση γίνονται αποδεκτοί ή μη αποδεκτοί από το πώς συμπεριφέρονται.

Η ανάπτυξη των λειτουργικών συμπεριφορών γίνεται η βάση, για επιτυχημένο εκπαιδευτικό προγραμματισμό. Μια λειτουργική ικανότητα ή συμπεριφορά είναι εκείνη που βοηθάει το άτομο να μάθει να αποκτήσει έλεγχο πάνω στο περιβάλλον του ώστε, να έχει θετικά αποτελέσματα. Ο προγραμματισμός της καλής φυσικής κατάστασης των ατόμων με νοητική υστέρηση στην εφηβική ηλικία μπορεί να στρέφεται προς:

- Τη βελτίωση της κατάστασης της υγείας (ύψος, έλεγχος βάρους)
 - Την αύξηση των μηχανικών ικανοτήτων που επιτρέπουν την συμμετοχή στα αθλήματα.
 - Την ανάπτυξη των βασικών ικανοτήτων (συντονισμός ματιού – χεριού)
 - Τη κάλυψη του ελεύθερου χρόνου τους με ποικίλες δραστηριότητες.
- (ο.π. 1992)

ΣΤ. Γυναίκες Αθλήτριες με Αναπηρίες

Όπως στις περισσότερες δραστηριότητες έτσι και στον αθλητισμό οι γυναίκες εισχώρησαν με κάποια καθυστέρηση. Στο 1960 τέθηκαν τα θεμέλια της νομοθεσίας για τη πρόληψη έξι διακρίσεων στην εκπαίδευση. Αυτές οι προσπάθειες κατέληξαν στον τίτλο ΙΧ της δράσης για την εκπαιδευτική τροποποίηση του 1972 (PL 92 – 318). Ωστόσο το δόγμα της ξεχωριστής αλλά ίσης μεταχείρισης που βρέθηκε αντισυνταγματικό για τους Μαύρους το 1964 κηρύχθηκε παράνομο και για τις γυναίκες. Η 14^η τροποποίηση ήταν εκείνη που ανακοινώθηκε ως η βάση για να γίνουν τα προγράμματα φυσικής αγωγής μικτής εκπαίδευσης και για να προβιβαστούν τα κορίτσια και οι γυναίκες στα αθλητικά προγράμματα. Στη συνέχεια αναφέρονται οι προσδοκίες των γυναικών που ασχολούνται με τον αθλητισμό καθώς και κάποια ιστορικά στοιχεία σχετικά με τη συμμετοχή τους σ' αυτόν.

α) Οι αντιλήψεις των Γυναικών Αθλητριών με Αναπηρίες, για τον Αθλητισμό

Η βιβλιογραφία για τις αναπηρίες και τα αθλήματα περιλαμβάνουν πολύ μικρές αναφορές για το γένος, το διαφορετικό κοινωνικό περιβάλλον, τη θρησκεία και τον πολιτισμό. Ωστόσο τα τελευταία χρόνια στις μελέτες, συμπεριλαμβάνονται και γυναίκες αθλήτριες.

Η Sherrill και Rounbolt (1987) βρήκαν ότι το εγκεφαλικό παράλημα των γυναικών αποδεικνύει "κανονική" μάλλον παρά υψηλή ή χαμηλή αυτοπραγμάτωση. Ο De Pauw και Gauyon (1991) βρήκαν ότι περισσότερο οι άνδρες παρά οι γυναίκες προπονούνται για διεθνείς διαγωνισμούς. Σε μια σύγκριση της κουλτούρας αθλητών από τις Η.Π.Α., τη Μ. Βρετανία και την Ιαπωνία, αναφέρει ο Fung (1992) οι άντρες αθλητές με ανικανότητες μπαίνουν στον αθλητισμό για λόγους επικράτησης και επίδειξης του κατορθώματος σε

αντίθεση με τις γυναίκες που προσχωρούν περισσότερο για λόγους κοινωνικοποίησης.

Στην πραγματικότητα όμως η εμπειρία για γυναίκες με ανικανότητες στα αθλήματα δεν έχει μελετηθεί αρκετά. Αν και οι άνδρες συμπεριλαμβάνονται στις μελέτες συχνότερα, στις περισσότερες των περιπτώσεων οι διαφορές των φύλων αγνοούνται.

Οι γυναίκες με αναπηρίες πρέπει να βρουν τα δικαιώματά τους και να τα αξιοποιήσουν για να συμπεριληφθούν στην "αρένα" των αθλημάτων (Hedrick και Hedrick 1991, Karwas και De Pauw (1990).

Η ιστορία των γυναικών είναι δύσκολο να διαφοροποιηθεί από την ιστορία των ατόμων με αναπηρίες και τα αθλήματα μια και οι αναφορές σχετικά με το θέμα είναι ελάχιστες.

Η μοναδική γνωστή επισκόπηση για γυναίκες αθλήτριες με αναπηρίες και τη συμμετοχή τους σε φυσικές δραστηριότητες, έγινε στον Καναδά στα τέλη του 1980. τα αποτελέσματα της επισκόπησης έδειξαν τα παρακάτω στοιχεία:

- 1) Τα τρέχοντα επίπεδα της φυσικής δραστηριότητας είναι αναποτελεσματικά.
- 2) Η φυσική δραστηριότητα θεωρείται σημαντική ή πολύ σημαντική.
- 3) Η ενημέρωση για τη φυσική δραστηριότητα είναι περιορισμένη.
- 4) Πολύ λίγες γυναίκες είναι ικανοποιημένες με τον τύπο των φυσικών δραστηριοτήτων.
- 5) Η συμμετοχή τους σε φυσικές δραστηριότητες γίνεται πιο πολύ με αυτό – μύηση αλλά επίσης επηρεάζεται από την οικογένεια και το κοινωνικό περιβάλλον.
- 6) Οι γυναίκες προτιμούν να συμμετέχουν σε οργανωμένες φυσικές δραστηριότητες και δεν επιζητούν τον ανταγωνισμό.

β) Ιστορικά στοιχεία

Με μερικές αξιοσημείωτες εξαιρέσεις, προηγούμενων ετών, η συμπερίληψη των γυναικών με ανικανότητες στα αθλήματα, σ' όλο τον κόσμο, ξεκίνησε τη δεκαετία του '60 και κορυφώθηκε στη δεκαετία του '90. Κάποιες ενδεικτικές ημερομηνίες είναι οι παρακάτω:

1935 : Οι Η.Π.Α. στέλνουν τυφλούς άνδρες και γυναίκες να λάβουν μέρος στα IV παγκόσμια αθλήματα για τυφλούς.

1957 : Πρώτη φορά στις Η.Π.Α. διεξάγονται διεθνείς αγώνες με αθλήματα με αναπηρική καρέκλα (γυναίκες μεταξύ των συναγωνιζόμενων).

1960 : Α' διεθνής Παραολυμπιάδα στη Ρώμη (γυναίκες μεταξύ των συναγωνιζόμενων).

1974 : Α' Γυναικείο διεθνές τουρνουά στο μπάσκετ με αναπηρική καρέκλα.

1976 : Η Unesco καθιέρωσε τα δικαιώματα για όλα τα άτομα με αναπηρίες, ώστε να συμμετέχουν στη φυσική αγωγή και στα διάφορα αθλήματα.

1982 : Η Linda Downs τερμάτισε στο μαραθώνιο της Νέας Υόρκης σε 11 ώρες και 15 λεπτά.

1988 : Στους παραολυμπιακούς αγώνες της Κορέας η Sharon Hedrick κέρδισε το δεύτερο χρυσό μετάλλιο στα 800 m με αναπηρική καρέκλα.

1991 : Η Sue Moucha ήταν η πρώτη αθλήτρια με αναπηρία στην Ολυμπιακή Ακαδημία στην Ελλάδα.

Z. Διεθνείς Οργανισμοί που Ασχολούνται με τον Αθλητισμό στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες

Στις μέρες μας, τα προγράμματα φυσικής εκπαίδευσης στα σχολεία, αναμένεται να αναπτύξουν τις αθλητικές ικανότητες, γνώσεις και στρατηγικές, έτσι ώστε οι μαθητές με αναπηρίες να αποκτήσουν τις ίδιες ευκαιρίες με τους υπόλοιπους συνομήλικούς τους για διασκέδαση και συναγωνισμό. Για την

επιτυχία αυτού του στόχου χρειάζεται κανείς να γνωρίζει τους αθλητικούς οργανισμούς όταν έρχεται σε επαφή με άτομα που έχουν αναπηρία.

Η φύση των αθλητικών οργανισμών για αθλητές με αναπηρίες ποικίλλει ανά τον κόσμο. Οι διεθνείς αθλητικοί οργανισμοί ωστόσο μπορούν να εξασφαλίσουν κάποια καθοδήγηση στις εθνικές και τοπικές αθλητικές ομάδες. Ο οργανισμός της αθλητικής κίνησης για άτομα με αναπηρίες είναι παρόμοιος με αυτόν των φυσιολογικών αθλητών. Τα διεθνή παιχνίδια, διεξάγονται κάθε 4 χρόνια από μια κεντρική επιτροπή ανάλογη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (IOC) που διέπει τα ολυμπιακά αθλήματα για "κανονικούς" αθλητές. Αυτή η κεντρική επιτροπή καθορίζει πια αθλήματα είναι περισσότερο διαθέσιμα για κάθε αναπηρία, πως πρέπει να οργανώνονται τα συναγωνιστικά γεγονότα και ποιοι είναι οι κανόνες που πρέπει να ακολουθούνται.

Οι οργανισμοί που παραθέτονται στην ενότητα αυτή, αναφέρονται σε όλη τη σφαίρα των ατόμων με αναπηρίες σε διεθνές επίπεδο. Ξεχωριστοί οργανισμοί υπάρχουν και σε εθνικό και τοπικό επίπεδο στις περισσότερες χώρες του κόσμου.

α) Διεθνής Ομοσπονδία Κωφών

Σύμφωνα με τους Karren P., De Pauw, Susan J Ganron (1995), ο κωφός πληθυσμός ήταν ο πρώτος που οργάνωσε μια διεθνή αθλητική κίνηση. Μέχρι το 1920 οι κωφοί αθλητές είχαν τακτικούς διαγωνισμούς. Το 1924, πραγματοποιήθηκαν οι πρώτοι διεθνείς αγώνες, με την υποστήριξη από εννιά χώρες.

Αντιπρόσωποι από τις χώρες αυτές, ως αποτέλεσμα των αγώνων έθεσαν την ίδρυση μιας ένωσης ανάμεσα σε όλες τις αθλητικές ομοσπονδίες και την δημιουργία προσχεδίου ψηφισμάτων για την επίσημη έγκριση αυτού του οργανισμού. Ο οργανισμός αυτός είναι γνωστός ως «Διεθνής Επιτροπή Αθλημάτων για Κωφούς» ή (CISS).

Η CISS έχει παγκοσμίως την ευθύνη για τους αγώνες μεταξύ κωφών. Ως ανταπόκριση σ' αυτή την ευθύνη της, χρηματοδοτεί καλοκαιρινά και θερινά

παγκόσμια πρωταθλήματα και τοπικά. Τα θερινά αθλήματα είναι: μπάσκετ, ποδηλασία, μαραθώνιος, σκοποβολή, τένις, κολύμβηση, πινγκ – πονγκ, χάντμπολ, βόλεϊ, πόλο (νερού), soccer και badminton. Τα χειμερινά αθλήματα είναι: (Nordic, Alpine σκι, πατινάζ και χόκεϊ).

Το παγκόσμιο πρωτάθλημα κωφών, γίνεται κάθε 2 χρόνια εναλλακτικά χειμώνα – καλοκαίρι. Συνήθως γίνονται τον επόμενο χρόνο των Ολυμπιακών αγώνων.

Η CISS είναι ο παλαιότερος Αθλητικός οργανισμός για άτομα με ειδικές ανάγκες που έχει περάσει στην ιστορία. Εκατοντάδες χιλιάδες αθλητών αγωνίστηκαν κάτω από τη σημαία της CISS. Η αναγνώρισή της από τη Διεθνή Ολυμπιακή Ομοσπονδία ήρθε στις 15 Ιουνίου του 1955. λίγα χρόνια αργότερα το 1968 η CISS βραβεύτηκε με την Ολυμπιακή κούπα για την προσφορά της στα αθλήματα για κωφούς.

Παρ' όλα αυτά η CISS ήταν πάντα αυτόνομος οργανισμός και κρατά συμμετοχή στη Διεθνή Παραολυμπιακή επιτροπή (IPL).

β) Οργανισμοί για Άτομα με Φυσικές Αναπηρίες

Οι οργανισμοί που περιλαμβάνουν αθλητές με φυσικές αναπηρίες είναι οι εξής:

1) Διεθνής Αθλητική Ομοσπονδία με αναπηρικό αμαξίδιο Στόουκ Μαντεβιλ (ISMWSF).

2) Διεθνής Αθλητική Ένωση ατόμων με εγκεφαλική παράλυση (CP – ISRA).

3) Διεθνής Αθλητικός οργανισμός Αναπήρων (ISOD).

4) Διεθνής Αθλητική ένωση τυφλών (IBSA).

(Βασιλειάδης, 2000, σελ. 256)

1) International Stoke Mandeville Wheelchair Sports Federation.

Η ιστορία του (ISMWSF) είναι συνώνυμη με την ιστορία των σπορ με αναπηρικές καρέκλες. Ο Sir. Ludwig Guttman ίδρυσε τα Stoke Mandeville Games το 1948 και την International Stoke Mandeville Committee το 1960.

Αρχικά εξυπηρετούσε άτομα με βλάβες στους σπονδυλικούς χόνδρους, η ISMWSF τώρα εγκρίνει όλους τους διεθνείς διαγωνισμούς γι' αυτούς που χρησιμοποιούν αναπηρική καρέκλα.

Τα επίσημα αθλήματα της ISMWSF είναι: μπάσκετ, ράγκμπι, σκοποβολή, κολύμβηση, τένις, πινγκ – πονγκ, χειμερινά αθλήματα και ξιφασκία.

2) Ο αθλητισμός για άτομα με εγκεφαλική παράλυση ιδρύθηκε ως ξεχωριστή οντότητα υπό την αιγίδα του αθλητικού και ευκαιριακού υποοργανισμού της (KPS). Αυτός ο υποοργανισμός επιχορήγησε τον πρώτο διεθνή διαγωνισμό για αθλητές με εγκεφαλική παράλυση στη Γαλλία το 1968. Οι δραστηριότητες συνεχίστηκαν το 1978 όταν ο υποοργανισμός έγινε ανεξάρτητος οργανισμός με την ονομασία (CP – ISRA).

Η CP – ISRA προσφέρει συναγωνιστικά και ψυχαγωγικά αθλήματα σε άτομα με εγκεφαλική παράλυση. Η CP – ISRA σύντομα έγινε μέλος της ICC και της IPC.

3) Ο Διεθνής Αθλητικός Οργανισμός Αναπήρων (ISOD) ιδρύθηκε στο Παρίσι το 1964 και είναι αφοσιωμένος στη δημιουργία αθλητικών οργανισμών για άτομα με αναπηρίες σε όλο τον κόσμο.

Συμμετέχει στους παραολυμπιακούς αγώνες που γίνονται κάθε 4 χρόνια. Τα θερινά αθλήματα στα οποία συμμετέχουν οι αθλητές μέλη της ISOD είναι: ποδηλασία, καγιάκ, ιππασία, ιστιοπλοΐα, σκοποβολή, κολύμβηση,

ξιφασκία, πινγκ – πονγκ, βόλει, άρση βαρών, χορός σε αναπηρικό αμαξίδιο, τένις και πόλο.

Τα χειμερινά αθλήματα είναι: Alpine σκι, Nordic σκι, πατινάζ πάγου και χόκεϊ στο πάγο.

4) Η Διεθνής Αθλητική Ένωση Τυφλών ιδρύθηκε το 1981 και είναι μια αυτόνομη ένωση με τους εξής στόχους:

- ❖ Προγραμματισμός, προώθηση και συντονισμός διεθνών γεγονότων, σχεδιασμένων για την διέγερση της ανάπτυξης των αθλητικών προγραμμάτων με τυφλούς.
- ❖ Ορισμός διεθνούς τόπου συζητήσεων για ανταλλαγές εμπειριών και απόψεων.
- ❖ Δημιουργία βοηθητικών οργανισμών που θα εργάζονται στον τομέα του αθλητισμού για τυφλούς.
- ❖ Η τήρηση της Ολυμπιακής ιδέας και δράση σύμφωνα με τις αρχές της Ολυμπιακής ιδέας και
- ❖ Η προώθηση των προθέσεων και των ιδεών της IBSA σε σχολεία για τυφλούς. Η IBSA αναγνωρίζεται ως επίσημο μέλος της IPC.

γ) Διεθνής Αθλητική Ομοσπονδία για Άτομα με Πνευματική Αναπηρία

Είναι ο πιο πρόσφατος διεθνής αθλητικός οργανισμός ατόμων με ειδικές ανάγκες. Δημιουργήθηκε στην Ολλανδία το 1986. Από την ίδρυση του έχει χρηματοδοτήσει 2 διεθνής διαγωνισμούς.

- ❖ Το πρώτο παγκόσμιο πρωτάθλημα Αθλημάτων και κολύμβησης που έγινε το 1989 στη Σουηδία.
- ❖ Τους αγώνες για πνευματικά ανάπηρους το 1992 στη Μαδρίτη.

Οι γενικοί στόχοι αυτού του οργανισμού είναι να δώσει τη δυνατότητα στη πρόσβαση σε διεθνή γεγονότα και η προώθηση της συμμετοχής όλων των ανθρώπων με πνευματική αναπηρία σε αθλητικές και ψυχαγωγικές

δραστηριότητες. Η Διεθνής Αθλητική Ομοσπονδία Ατόμων με Πνευματική Αναπηρία είναι μέλος της IPC.

Η. Διεθνείς διοργανώσεις για τον αθλητισμό στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες

α. Παραολυμπιακοί Αγώνες

Οι παραολυμπιακοί αγώνες είναι ένα κορυφαίο αθλητικό γεγονός στο οποίο συμμετέχουν οι καλύτεροι αθλητές με αναπηρία, απ' όλο τον κόσμο, και διεξάγονται κάθε 4 χρόνια, στην ίδια πόλη και στις ίδιες αθλητικές εγκαταστάσεις με τους ολυμπιακούς αγώνες. Αποτελούν δε, μαζί με αυτούς μια γιγάντια αθλητική διοργάνωση που διαρκεί περίπου 50 ημέρες.

Ιστορική αναδρομή

Οι πρώτοι αγώνες αθλητών με αναπηρίες διοργανώθηκαν το 1948 στο Stoke Mandeville της Αγγλίας, από τον γερμανικής καταγωγής νευροχειρουργό Sir Ludwig Guttmann. Οι αγώνες ξεκίνησαν παράλληλα με τους Ολυμπιακούς του Λονδίνου και συμμετείχαν σε αυτούς ασθενείς – αθλητές του Κέντρου Αποκατάστασης βετεράνων πολεμιστών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με τραυματισμούς κυρίως στη σπονδυλική στήλη (παραπληγικοί, τετραπληγικοί). Στόχος του Guttmann ήταν η χρησιμοποίηση του αθλητισμού ως μέσο θεραπείας και αποκατάστασης των ατόμων που θα εξασφάλιζε μια καλύτερη ποιότητα ζωής.

Τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1952, οι αγώνες επαναλήφθηκαν. Σ' αυτούς, μια μικρή ομάδα αθλητών από την Ολλανδία, πήρες μέρος στους αγώνες του Stoke Mandeville διαγωνιζόμενοι με τους Βρετανούς συναθλητές τους. Εντούτοις, παράλληλα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Ρώμης

διοργανώθηκαν και οι πρώτοι παραολυμπιακοί αγώνες με συμμετοχή 400 αθλητών από 23 διαφορετικές χώρες.

Η πορεία που ακολούθησαν στα επόμενα χρόνια είχε ως εξής:

1964: Τόκιο, Ιαπωνία

- ❖ Συμμετείχαν 370 αθλητές από 29 χώρες
- ❖ Έγινε η παρουσίαση της Παραολυμπιακής σημαίας και του Ύμνου.

1968: Τελ Αβίβ, Ισραήλ

- ❖ Συμμετείχαν 750 αθλητές από 29 χώρες.

1972: Χαϊδελβέργη, Γερμανία

- ❖ Συμμετείχαν 1000 αθλητές από 44 χώρες.
- ❖ Για πρώτη φορά συμμετείχαν αθλητές με μερική ή ολική τύφλωση.

1976: Τορόντο, Καναδάς

- ❖ Συμμετείχαν 1600 αθλητές από 42 χώρες.
- ❖ Για πρώτη φορά συμμετείχαν ακρωτηριασμένοι.

1980: Ακνημ, Ολλανδία

- ❖ Συμμετείχαν 2000 αθλητές από 42 χώρες.
- ❖ Για πρώτη φορά συμμετείχαν αθλητές με εγκεφαλική παράλυση.

1984: Νέα Υόρκη, ΗΠΑ και Stoke Mandeville, Αγγλία

- ❖ Συμμετείχαν 1700 αθλητές από 41 χώρες στην Νέα Υόρκη και 2300 αθλητές από 45 χώρες στο Stoke Mandeville.
- ❖ Στο Stoke Mandeville διεξήχθησαν τα αθλήματα των αθλητών με χειροκίνητα αμαξίδια. Τα υπόλοιπα αθλήματα διεξήχθησαν στη Νέα Υόρκη.

1988: Σεούλ, Κορέα

- ❖ Συμμετείχαν 3050 αθλητές από 62 χώρες

1992: Βαρκελώνη, Ισπανία

- ❖ Συμμετείχαν 3020 αθλητές από 83 χώρες.
- ❖ Για πρώτη φορά συμμετείχαν αθλητές με νοητική υστέρηση.

1996: Ατλάντα, ΗΠΑ

- ❖ Συμμετείχαν 3300 αθλητές από 103 χώρες.

2000: Σίδνεϋ, Αυστραλία

- ❖ Συμμετείχαν 4000 αθλητές από 123 χώρες
- ❖ Διεξήχθησαν 21 αθλήματα.

(Παπακωνσταντόπουλος, Αθήνα 2001)

Ονομασία και ορισμός

Η ονομασία Παραολυμπιακός (Paralympios), που δόθηκε στις αθλητικές αυτές διοργανώσεις προκύπτει από τις λέξεις «Παράλληλα – Ολυμπιακοί» και όχι «Παραπληγία – Ολυμπιακοί» όπως πιστεύουν πολλοί. Ο προσανατολισμός των Παραολυμπιακών αγώνων είναι αυστηρά αγωνιστικός και η γενικότερη φιλοσοφία είναι τα αθλήματα να προσαρμόζονται όσο το δυνατόν λιγότερο. Παραολυμπιακοί αγώνες είναι αντίστοιχα οι Ολυμπιακοί Αγώνες αθλητών με αναπηρίες (Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων, 2001, Αθήνα).

Αθλητές

Οι Παραολυμπιακοί Αγώνες δε διαφέρουν σε τίποτα από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, ούτε στη γοητεία των συναρπαστικών στιγμών του συναγωνισμού, ούτε στη χαρά της νίκης ή στην απογοήτευση της ήττας. Η μόνη αισθητική διαφορά των Παραολυμπιακών Αγώνων είναι η ποικιλία των φυσιογνωμιών, των ατομικών χαρακτηριστικών των αθλητών και ίσως, εδώ θα

έπρεπε να προστεθεί και η ικανότητα εξισορρόπησης του μειονεκτήματος με τη δύναμη της ψυχής και του πνεύματος.

Βασικό χαρακτηριστικό των αθλητών των Παραολυμπιακών Αγώνων είναι ότι καταβάλλουν προσπάθεια και επιμονή, ανάλογη των συναθλητών τους στους Ολυμπιακούς Αγώνες, και θέλουν να αντιμετωπίζονται ισότιμα με τους αντίστοιχους Ολυμπιακούς, ως αθλητές επιδόσεων. Προπονούνται με την ίδια ένταση και ρυθμό, ακολουθούν ανάλογα προπονητικά προγράμματα και έχουν τις ίδιες απαιτήσεις και προσδοκίες, με μόνη διαφορά το γεγονός της αναπηρίας τους. (α.π.)

Η Διεθνής Παραολυμπιακή Επιτροπή

Το 1989 στο Düsseldorf της Γερμανίας, ιδρύθηκε ο Διεθνής Παραολυμπιακή Επιτροπή – IPC (International Paralympic Committee). Μια οργάνωση αντίστοιχη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ) που ήρθε να ενώσει και να καλύψει τις ανάγκες όλων των κατηγοριών αναπηρίας. Η IPC είναι υπεύθυνη για τη διοργάνωση θερινών και χειμερινών Παραολυμπιακών Αγώνων και των Παγκόσμιων Πρωταθλημάτων. Σύμφωνα με τον Παπακωνσταντόπουλο (ο.π. σελ.11)

Μέλη της IPC είναι οι αντίστοιχες Εθνικές Παραολυμπιακές Επιτροπές και οι πέντε αθλητικές ομοσπονδίες που είναι οι εξής:

1. IBSA: International Blind Sports Association (Διεθνής Αθλητική Ομοσπονδία Τυφλών).
2. CP – ISRA: Cerebral Palsy International Sports and Recreation Association (Διεθνής Αθλητική Ομοσπονδία ατόμων με εγκεφαλική παράλυση).
3. ISOD: International Sports Organization For the Disabled (Διεθνής Αθλητική Ομοσπονδία Αναπήρων).
4. ISMWSF: International Stoke Mandeville Wheelchair Sports Federation (Διεθνής Ομοσπονδία Αθλητισμού με Αμαξίδια).

5. INAS – FID: International Sports Federation for Persons with an Intellectual Disability (Διεθνής Αθλητική Ομοσπονδία Ατόμων με νοητική υστέρηση).

Το σύνθημα της Διεθνούς Παραολυμπιακής Επιτροπής είναι “mind – body – spirit” (σκέψη – σώμα – πνεύμα) και πρωτοπαρουσιάστηκε στους Παραολυμπιακούς Αγώνες της Σεούλ στη Κορέα, το 1988. Το σήμα των αγώνων πλησιάζει εικαστικά το αντίστοιχο των Ολυμπιακών Αγώνων και συμβολίζει ακριβώς αυτά τα τρία επίπεδα της ανθρώπινης ύπαρξης.

Σε κάθε χώρα, συγκροτείται μια Εθνική Παραολυμπιακή Επιτροπή (ΕΠΕ), η οποία αποτελείται, κατά κανόνα, από εκπροσώπους όλων των αθλημάτων και όλων των αναπηριών, του παραολυμπιακού κινήματος. Η IPC τονίζει το συντονιστικό ρόλο, που έχουν οι Εθνικές Παραολυμπιακές Επιτροπές στις χώρες τους και παράλληλα, ενθαρρύνει τα κράτη μέλη της να προχωρήσουν στην ένταξη των αθλητών με αναπηρίες, στις κατά άθλημα ομοσπονδίες των μη αναπήρων.

Την ευθύνη για την οργάνωση και τη διεξαγωγή των Παραολυμπιακών Αγώνων, έχει η Παραολυμπιακή Επιτροπή (ΠΟΕ), με βάση σχετικό συμβόλαιο που υπογράφει με την IPC. Η ΠΟΕ συνεργάζεται στενά με την αντίστοιχη Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων.

Κατάταξη

Για να μπορέσουν να αγωνιστούν οι αθλητές με διαφορετικούς βαθμούς αναπηρίας, με ίσους όρους, κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες. Η κατάταξη έχει ως βάση της, την αξιολόγηση της επίδρασης της αναπηρίας ανά άθλημα. Σε κάθε άθλημα αναπτύσσεται ένα σύστημα κατάταξης βασισμένο στις ιδιομορφίες του αθλήματος και του αθλητή. Έτσι εξασφαλίζεται ότι οι αθλητές που συναγωνίζονται σε μια κατηγορία έχουν τις ίδιες ή ανάλογες δυνατότητες (Παπακωνσταντόπουλος, Αθήνα 2001).

Αθλήματα Παραολυμπιακών Αγώνων

Τα αθλήματα που λαμβάνουν χώρα στους Παραολυμπιακούς Αγώνες είναι διαφορετικά για του χειμερινούς και θερινούς αγώνες και είναι τα εξής:

Θερινοί Αγώνες

Στίβος	Κολύμβηση	Καλαθοσφαίριση
Βόλεϊ	Ποδόσφαιρο	Άρση Βαρών
Ποδηλασία	Ιππασία	Τζούντο
Σκοποβολή	Ξιφασκία	Τοξοβολία
Ιστιοπλοΐα	Ράγκμπι	Τένις με αναπηρικό αμαξίδιο
Επιτραπέζια αντισφαίριση		

Ο αριθμός αθλημάτων συνεχώς αυξάνεται και η IPC ανακοίνωσε ότι στους Παραολυμπιακούς της Αθήνας το 2004, θα προστεθούν το μπάσκετ γυναικών με νοητική υστέρηση, το ποδόσφαιρο τυφλών και το μίνι ποδόσφαιρο ανδρών με νοητική υστέρηση. (Βασιλειάδης, 2000, Αθήνα)

Χειμερινοί Αγώνες

Οι πρώτοι χειμερινοί αγώνες της Παραολυμπιάδας έγιναν στη Σουηδία το 1976. Από τότε διεξάγονται παράλληλα με τους χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες. Τα αθλήματα είναι τα εξής:

Αλπικό σκι	Δίαθλο
Έλκηθρο στο πάγο	Χόκεϊ στο πάγο με έλκηθρο
Χορός σε αναπηρικό καρότσι	

Χειμερινοί Αγώνες:

1976: Ορνσκόλντβικ, Σουηδία, 14 χώρες, 250 αθλητές.

1980: Γκέιλο, Νορβηγία, 18 χώρες, 350 αθλητές.

1984: Ίνσμπουργκ, Αυστρία, 22 χώρες, 350 αθλητές.

1988: Ίνσμπουργκ, Αυστρία, 22 χώρες, 397 αθλητές.

1992: Τιγκνές Αλμπερτβιλ, Γαλλία, 24 χώρες, 475 αθλητές.

1994: Λίλλεχαμερ, Νορβηγία, 31 χώρες, 1000 αθλητές.

1998: Ναγκάνο Ιαπωνία, 32 χώρες, 571 αθλητές (ο.π.)

Η Ελληνική παρουσία στους Παραολυμπιακούς Αγώνες

Η Ελλάδα έχει δυναμική παρουσία στους Παραολυμπιακούς Αγώνες από το 1976, με ιδιωτικές πρωτοβουλίες Ελλήνων Αθλητών με αναπηρία. Από το 1988 συμμετέχει με επίσημες Εθνικές αποστολές οι αθλητές των οποίων σημειώνουν μεγάλες επιτυχίες και διακρίθηκαν.

Στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Σίδνεϋ η Ελλάδα συμμετείχε με επίσημη αποστολή 71 ατόμων εκ των οποίων, 42 αθλητές / τρεις αγωνίστηκαν στο στίβο, την κολύμβηση, την άρση βαρών, το μπάσκετ νοητικής υστέρησης και το τζούντο. Κατέκτησαν 11 μετάλλια και η χώρα μας κατέλαβε την 33^η θέση στην παγκόσμια κατάταξη. (Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων, 2001, Αθήνα).

Τα Μέσα Ενημέρωσης και οι Αθλητές με Αναπηρίες

Πριν από μερικά χρόνια, οι αθλητικές δραστηριότητες των ατόμων με αναπηρίες εθεωρούντο από τα μέσα ενημέρωσης ως καθαρά κοινωνικό γεγονός. Σήμερα, ο αθλητισμός των ατόμων με αναπηρίες αποτελεί ένα πολύ ενδιαφέρον θέμα των αθλητικογράφων. Κατά την διάρκεια των Παραολυμπιακών Αγώνων οι αθλητικές εκπομπές της τηλεόρασης μεταδίδουν στιγμιότυπα διάρκειας δεκάδων ωρών. Γράφονται εκατοντάδες άρθρα στις αθλητικές στήλες των εφημερίδων. Παρ' όλα αυτά ο δρόμος, προς την ευρύτερη και συνεχή δημοσιότητα είναι ακόμη πολύ μακρύς και δύσβατος. Πολλά δημοσιεύματα βασίζονται δυστυχώς, σε αναχρονιστικά μοντέλα και προβάλλουν την αναπηρία των αθλητών και όχι τα αθλητικά τους επιτεύγματα. Ξεχνούν ότι το Παραολυμπιακό κίνημα δεν είναι ένα πρόγραμμα αποκατάστασης αλλά είναι ένα πρόγραμμα αγωνιστικού αθλητισμού.

Συχνά υπάρχει η τάση εκ μέρους των μέσων ενημέρωσης να προσδίδουν ψυχοπαθολογικά κίνητρα στους αθλητές με αναπηρίες χαρακτηρίζοντας τις αθλητικές τους επιδόσεις σαν αποτέλεσμα της δήθεν παθολογικής τους ανάγκης να αντισταθμίσουν την αναπηρία τους.

Μέχρι πρόσφατα, η κριτική για θέματα αθλητισμού των ατόμων με αναπηρίες ήταν άγνωστη. Στην πραγματικότητα όμως, η εποικοδομητική κριτική σχετικά με την διοίκηση, ή λειτουργία του αθλητισμού αναπήρων είναι ένα πολύ θετικό σημάδι, γιατί τονίζει την φυσιολογική θέση που κατέχει το Παραολυμπιακό κίνημα στον κόσμο του αθλητισμού.

Ένα από τα πλέον δημοφιλή θέματα που κριτικάρουν οι αθλητικοί συντάκτες είναι το σύστημα κατάταξης με τον μεγάλο αριθμό των κλάσεων που χωρίζονται οι αθλητές με αναπηρίες. Αυτό το περίπλοκο σύστημα είναι αρκετά δύσκολο να μεταδοθεί κατά τρόπο κατανοητό στο ευρύ κοινό.

Πολλοί υποστηρίζουν ότι το μέλλον του αθλητισμού των ατόμων με αναπηρίες εξαρτάται πάρα πολύ από το κατά πόσο θα βρεθεί λύση στο ανώτερο πρόβλημα που θα ικανοποιεί τόσο τους αθλητές με αναπηρίες όσο και τα μέσα ενημέρωσης. Ένα από τα δυσκολότερα θέματα που αντιμετωπίζουν οι υπεύθυνοι των δημοσίων σχέσεων του Παραολυμπιακού κινήματος σε όλο τον κόσμο, είναι να εξηγήσουν στους αθλητικούς συντάκτες με τρόπο απλό και ξεκάθαρο τις ποικίλες κατηγορίες και κλάσεις των αθλητών με αναπηρίες. (Παπακωνσταντόπουλος Τάκης, Κηφισιά, 2001).

β) Special Olympics

Όρκος – Αποστολή - Φιλοσοφία

Τα Special Olympics είναι ένα διεθνές πρόγραμμα αθλητικής προπόνησης, εκπαίδευσης και αθλητικού συναγωνισμού, για περισσότερα από 1 εκατομμύριο παιδιά και ενήλικες με ειδικές ανάγκες και ιδιαίτερα προβλήματα.

Ο σκοπός του προγράμματος αυτού, είναι να παρέχει στα άτομα με νοητική καθυστέρηση, από 8 ετών και πάνω, αποδοχή των ικανοτήτων τους με συνεχόμενες ευκαιρίες, να αναπτύξει τη καλή φυσική τους κατάσταση, να ανακαλύψει τα ταλέντα τους, να ενισχύσει την ανθρώπινη θέλησή τους και να τους δώσει την ευκαιρία να νιώσουν χρήσιμοι και δημιουργικοί πολίτες στην κοινωνία τους.

Τα διεθνή Special Olympics, είναι επίσημα αναγνωρισμένα από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή (Δ.Ο.Ε.). Σύμφωνα, με τον Win nick (1990 σελ. 13) «ο οργανισμός αυτούς υπηρέτησε τον αθλητισμό, σαν ένα μοντέλο των αθλητικών οργανώσεων για ΑΜΕΑ, έτσι ώστε να υπάρχουν σωστές υπηρεσίες, έρευνες, εκπαίδευση και οργανωμένες σχέσεις», προσθέτοντας ότι η οργάνωση αυτή παρέχει ένα παγκόσμιο μοντέλο για την ανάπτυξη αθλητικών ευκαιριών.

Αποστολή των Special Olympics είναι να εξασφαλιστεί ολοχρόνια αθλητική εκπαίδευση και προπόνηση σε μια ποικιλία αθλητικών δραστηριοτήτων, για άτομο με ειδικές ανάγκες, δίνοντάς τους την ευκαιρία να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες, να αναδείξουν το «κουράγιο» τους, να διασκεδάσουν και να συμμετέχουν σ' ένα μοίρασμα φιλίας με άλλους αθλητές και τις οικογένειες τους.

Τα Special Olympics δίνουν ιδιαίτερα οφέλη στους αθλητές τους όπου μέσα από την προσπάθεια του αθλητικού συναγωνισμού, οι άνθρωποι με νοητική καθυστέρηση νιώθουν σιγουριά για τον εαυτό τους, υψηλή αυτοεκτίμηση και γενικά ωφελούνται φυσικά, νοητικά, πνευματικά και κοινωνικά. (ο.π)

Οι αθλητές των Special Olympics κερδίζουν από τη συμμετοχή τους αυτά τα οφέλη και μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν στη καθημερινή τους ζωή, μέσα στην εστία τους, την εργασία ή το σχολείο και γενικά μέσα στην κοινωνία. Έτσι, τα άτομα αυτά που συμμετέχουν στα Special Olympics επωφελούνται και συνάμα έχουν τη δυνατότητα να αποδείξουν πόσο ικανά τελικά, μπορούν να γίνουν.

Εξάλλου, ο όρκος που δίνεται από τους αθλητές με νοητικά καθυστέρηση, στα Special Olympics είναι χαρακτηριστικός:

“Άσε με να νικήσω, αλλά αν δεν το καταφέρω, αφήσέ με να νιώθω περήφανος που τουλάχιστον προσπάθησα και τα κατάφερα.”

«Τα άτομα που μπορούν, να συμμετέχουν στα Special Olympics πρέπει να είναι από 8 ετών και άνω και επίσης να έχει πιστοποιηθεί από ειδικούς ότι:

- Έχουν νοητική καθυστέρηση
- Έχουν προβλήματα στην αντίληψή τους και
- Έχουν σοβαρά μαθησιακά ή επαγγελματικά προβλήματα λόγω μειωμένης λειτουργικότητας ή οργανικών παθήσεων»

(Carl B. Eichstaed και Berry W. Lavay, 1992, σελ 392)

Τα αθλήματα των Special Olympics περιλαμβάνουν:

Σκι, κολύμβηση, τρέξιμο, μπάσκετ, bowling, ποδηλασία, ιππασία, hockey, ποδόσφαιρο, γκολφ, γυμναστική, άρση βαρών, ιστιοπλοΐα, επιτραπέζια αντισφαίριση και βόλεϊ.

Ιστορική αναδρομή

Η σκέψη για τα Special Olympics, γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού το 1963, όταν η Eunice Kennedy Shriver, ξεκίνησε έναν διαγωνισμό 5 εβδομάδων, για άτομα με νοητικά καθυστέρηση. Το πρόγραμμα περιλάμβανε κολύμβηση, βόλεϊ, ιππασία και ασκήσεις στο τραμπολίνο.

Ο διαγωνισμός αυτός ήταν αποτέλεσμα μιας επίσκεψης της Eunice Shriver το 1960, σε μια κατασκήνωση ατόμων με ειδικές ανάγκες. Εκεί, διαπίστωσε ότι τα άτομα αυτά έχουν πολλές ικανότητες στα αθλήματα και σε άλλες ψυχαγωγικής μορφής δραστηριότητες.

Σύμφωνα, με τους Rarick και Widdop (1970), τον καιρό εκείνο, πραγματοποιήθηκε μια έρευνα σε 335 σχολεία, σε 21 πολιτείες των Η.Π.Α. και έγινε γνωστό ότι το 45% των μαθητών με νοητική καθυστέρηση δεν λάμβανε κανένα είδος φυσικής αγωγής.

Έτσι, τα πρώτα Special Olympics πραγματοποιήθηκαν στις 20 Ιουλίου 1968, στο στάδιο του Soldier, στο Σικάγο, με ευθύνη της Shriver, όπου έγινε μια παγκόσμια κίνηση προκειμένου, τα άτομα με νοητική καθυστέρηση να διαδηλώσουν την ικανότητα τους στα αθλήματα, στην εκπαίδευση, στην εργασία, κ.λ.π.

Στο τέλος του 1968, ο Edward Kennedy, πρόεδρος του διαγωνισμού, ανακοίνωσε τη δομή και τη λειτουργία των Διεθνών Special Olympics, που ήταν μια μη κερδοσκοπική οργάνωση και όρισε την Eunice Shriver υπεύθυνη για αυτή την οργάνωση. Η οργάνωση αυτή δεν πρόσφερε μόνο αθλητικό συναγωνισμό, αλλά και ευκαιρίες για καλή φυσική κατάσταση και αθλητική προσπάθεια, για τα άτομα με νοητική καθυστέρηση. (Karen P. De Pauw και Susan J. Gavron, 1995)

Στις 20 Ιουλίου 1998, σημειώθηκε η 30^η επέτειος των Special Olympics. Σκοπός αυτής της επετείου ήταν να τιμηθούν οι αθλητές, οι οικογένειες αυτών, οι εθελοντές, δεδομένου ότι όλοι μαζί συντέλεσαν στο να αλλάξουν την αντίληψη για την νοητική καθυστέρηση και να χτίσουν μια γέφυρα για την "επόμενη γενιά ηρώων".

Πίνακας σημαντικών χρονολογιών

- Ιούνιος 1963 : Η Shriver άρχισε ένα καλοκαιρινό ημερήσιο διαγωνισμό για παιδιά και ενήλικες με νοητική καθυστέρηση στο σπίτι της, στη Maryland, προκειμένου να προάγει τις ικανότητές τους, μέσα από μια ποικιλία φυσικών δραστηριοτήτων.
- 13 – 15 Αυγούστου 1970 : Συντελούνται οι 2^{οι} Διεθνείς Special Olympics που έγιναν στο Σικάγο με 2000 αθλητές από 50 πολιτείες των Η.Π.Α., τη Γαλλία και το Πουέρτο Ρίκο.
- 5 – 11 Φεβρουαρίου 1977 : Οι πρώτοι διεθνείς καλοκαιρινοί Special Olympics που έγιναν στο Steamboat στο Κολοράντο με περισσότερους από 500 αθλητές. Τα τηλεοπτικά δίκτυα κάλυψαν το γεγονός.

- 8 – 13 Μαρτίου 1981 : Οι δεύτεροι χειμερινοί Special Olympics έγιναν στο Βερμόντ με περισσότερους από 600 συμμετέχοντες αθλητές, σκιέρ και αλπινιστές. (ο.π.)
- Φεβρουάριος 1988 : Η ΔΟΕ, υπέγραψε μια ιστορική συμφωνία αναγνωρίζοντας και επίσημα τα Special Olympics.
- 20 – 27 Μαρτίου 1993 : Οι πέμπτοι διεθνείς χειμερινοί Special Olympics έγιναν στο Salzburg με 1600 αθλητές από περισσότερες από 50 χώρες, που συμμετείχαν σε 5 χειμερινά αθλήματα.
- 20 Ιουλίου 1998 : Τα Special Olympics γιορτάζουν τα 30 χρόνια τους. (internet : www.specialolympics.org/sports/index.htm 2001 Αθήνα)

γ) Αθήνα 2004

Δύο εβδομάδες μετά την ολοκλήρωση των ολυμπιακών αγώνων η Αθήνα θα καλωσορίσει τους καλύτερους αθλητές στον κόσμο με αναπηρία στους Παραολυμπιακούς Αγώνες. Η ίδια οργανωτική δομή της ΟΕΟΑ Αθήνα 2004 θα έχει την ευθύνη της διοργάνωσης των ολυμπιακών και παραολυμπιακών αγώνων σε ότι αφορά τον τρόπο και τις διαδικασίες της οργάνωσης.

Η Αθήνα κατά τη διάρκεια των Παραολυμπιακών Αγώνων θα υποδεχθεί 4000 παραολυμπιακούς αθλητές από περισσότερες από 125 χώρες και 2000 επίσημους συνοδούς, οι οποίοι θα φιλοξενηθούν στο ολυμπιακό χωριό που θα μετονομασθεί σε παραολυμπιακό.

Τους αγώνες αυτούς θα καλύψουν 2000 εκπρόσωποι των Μέσων Μαζικής ενημέρωσης, ενώ θα βοηθήσουν στην υλοποίησή τους 1000 τεχνικοί αθλημάτων και 10000 εθελοντές. (Business 2005, Internet, Αθήνα 2002)

Την όλη διοργάνωση θα παρακολουθήσουν από κοντά 2500 επίσημοι προσκεκλημένοι που απαρτίζουν την Παραολυμπιακή οικογένεια στις αντίστοιχες ολυμπιακές εγκαταστάσεις, οι οποίες θα τροποποιηθούν ώστε να διασφαλίζουν προσβασιμότητα.

Η ανάληψη της υποχρέωσης τέλεσης των ολυμπιακών και παραολυμπιακών αγώνων σε συνδυασμό με την υποχρέωση της Ελληνικής Πολιτείας για την παροχή ίσων ευκαιριών σε όλα τα άτομα, ανεξαρτήτων φυλής, θρησκείας, φυσικής και οικονομικής κατάστασης – υποχρέωσης που απορρέει και από το Σύνταγμα της Ελλάδας αλλά και από διεθνείς συμβάσεις και κανονισμούς που έχει κυρώσει η Βουλή των Ελλήνων, οδηγεί στην ανάγκη άμεσης βελτίωσης των υποδομών και τη δημιουργία ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, φιλικού και προσβάσιμου – για όλα τα άτομα, είτε πρόκειται για επισκέπτες, είτε για πολίτες αυτής της χώρας.

Από τον Μάιο λειτουργεί Συμβουλευτική Επιτροπή για θέματα προσβασιμότητας των ΑΜΕΑ που απαρτίζεται από εξειδικευμένα στελέχη όλων των εμπλεκόμενων Υπουργείων και φορέων. Η επιτροπή αυτή έχει ως σκοπό τον αποτελεσματικότερο συντονισμό των φορέων, την παροχή συμβουλών και την επισήμανση προβλημάτων που σχετίζονται με την προσβασιμότητα. (ο.π)

Σύμφωνα με τις προδιαγραφές που συνέταξε η Γενική Διεύθυνση Ολυμπιακών Έργων σε συνεργασία με την Διεύθυνση Παραολυμπιακών Αγώνων της "Αθήνας 2004", τόσο κατά τη σύνταξη τεχνικών δημοπράτησης όσο και κατά την εκπόνηση των μελετών, πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη: η ανάγκη σχεδιασμού των εξυπηρετήσεων για άτομα με αναπηρίες, με μέτρο του χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου, ο οποίος αποτελεί τη δυσμενέστερη περίπτωση, αλλά και τις ιδιαιτερότητες των άλλων κατηγοριών, π.χ. άτομα με προβλήματα ακοής και όρασης.

Ο προϋπολογισμός των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004, ανέρχεται στο ποσό των 129,7 εκατ. Δολαρίων, αν και στο φάκελο διεκδίκησης είχε προβλεφθεί να δαπανηθούν περίπου 100 εκατ. Δολάρια, δηλαδή 50 εκατ.

Δολάρια από την "Αθήνα 2004" και 50 εκατ. Δολάρια από το ελληνικό δημόσιο.

Οι αθλητές που θα συμμετέχουν στους αγώνες του 2004 δεν θα επιβαρυνθούν με δικαίωμα συμμετοχής. Για το σκοπό αυτό, η οργανωτική επιτροπή θα συμπεριλάβει, στον προϋπολογισμό της το ποσό των 3 εκατ. Δολαρίων, μετά από συνεννόηση της ΟΕΟΑ Αθήνα 2004 και της Κυβέρνησης. (ο.π.)

Το έμβλημα των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004 σχεδιάστηκε από τη δημιουργική ομάδα της Αθήνας του 2004 και αντανakλά τις 4 εικαστικές αξίες των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004: την επιδίωξη, τη δύναμη, την έμπνευση και τη γιορτή. Αναλυτικότερα:

➤ **Επιδίωξη**

Η επιδίωξη μιας καλύτερης αγωνιστικής επίδοσης, η βελτίωση των ικανοτήτων και η διάκριση μέσα από τον υγιή ανταγωνισμό είναι που χαρακτηρίζει τις προσπάθειες των Παραολυμπιακών αθλητών. Η ικανότητα να αγωνιστούν σε ένα εξαιρετικά υψηλό επίπεδο, περιγράφει την επιδίωξη των Παραολυμπιακών αθλητών αλλά και της οργανωτικής επιτροπής.

➤ **Δύναμη**

Η δύναμη των Παραολυμπιακών αθλητών είναι που τους δίνει τη δυνατότητα να διακριθούν στον αγωνιστικό τομέα, αλλά και στην κοινωνία. Η δύναμη των Παραολυμπιακών αθλητών εμπνέει στον καθένα χωριστά να συνεχίσει τις προσπάθειές του για την επίτευξη των στόχων του.

➤ **Έμπνευση**

Οι παραολυμπιακοί αγώνες του 2004 θα είναι μια μοναδική εκδήλωση που θα εμπνεύσει όλο τον κόσμο. Οι προσπάθειες των αθλητών οι οποίοι, προπονούνται επί σειρά ετών για να συμμετάσχουν σ' ένα από

τα μεγαλύτερα αθλητικά γεγονότα του κόσμου θα εμπνεύσουν τους θεατές, τους εθελοντές αλλά και όλο τον κόσμο.

➤ **Γιορτή**

Οι παραολυμπιακοί του 2004 θα είναι μια εκδήλωση χαράς, αισιοδοξίας, μια γιορτή του αθλητισμού και της ανθρώπινης προσπάθειας στην οποία όλοι είναι προσκεκλημένοι.

Το έμβλημα αυτό επιλέχθηκε σε μια προσπάθεια να :

- Η στρατηγική απόφαση να δείξει ότι οι παραολυμπιακοί αγώνες του 2004 αντιμετωπίζονται και οργανώνονται σε καθεστώς ισότητας με τους ολυμπιακούς.
- Να διατηρηθούν κάποια κοινά στοιχεία με το έμβλημα των Ολυμπιακών αγώνων του 2004.
- Το έμβλημα των Ολυμπιακών Αγώνων απεικονίζει το γαλάζιο της ελληνικής θάλασσας και τον ουρανό. Σ' αυτό προστέθηκε ο ελληνικός ήλιος, ώστε να εκφράζεται δυναμισμός, ζεστασιά και ζωή.
- Να τονιστεί ο ανθρώπινος παράγοντας που ταυτίζεται με τους αγώνες και κυρίως να δοθεί έμφαση πως το κέντρο της προσοχής, θα πρέπει να είναι ο αθλητής, άνδρας ή γυναίκα και όχι η αναπηρία. (Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων, Internet, Αθήνα, 1999)

Η συμμετοχή στην Παραολυμπιάδα του 2004

Στην Παραολυμπιάδα θα λάβουν μέρος αθλητές που ταξινομούνται, σε 5 ειδικές κατηγορίες αναπηριών, με βάση τις Διεθνείς Ομοσπονδίες που ανήκουν στη Διεθνή Παραολυμπιακή Επιτροπή.

- α) Αθλητές με αναπηρικά αμαξίδια (Α.Α)
- β) Αθλητές με ακρωτηριασμούς (Α)
- γ) Αθλητές με νοητική καθυστέρηση (ΝΚ)
- δ) Αθλητές με εγκεφαλική παράλυση (ΕΠ) και
- ε) Τυφλοί αθλητές (Τ)

Τα επίσημα αθλήματα της Παραολυμπιάδας του Σίδνευ ήταν 21. στην παραολυμπιάδα του 2004 στην Αθήνα θα υπάρχουν 3 επιπλέον αγωνίσματα (σύνολο 24), το μπάσκετ γυναικών με νοητική υστέρηση, το ποδόσφαιρο τυφλών και το μίνι ποδόσφαιρο ανδρών με νοητική υστέρηση.

Μέσα α' αυτά τα πλαίσια περί αθλητισμού των ατόμων με ειδικές ανάγκες έχουν προταθεί τα εξής:

- Να ενταχθεί ο αθλητισμός των ΑΜΕΑ στον γενικότερο εθνικό αθλητισμό και να αντιμετωπίζονται αυτά τα άτομα θεσμικά.
- Να υπάρξει αναδιαμόρφωση της κοινωνικής αντίληψης περί ΑΜΕΑ με σωστή επιστημονική ενημέρωση και αποφυγή του οίκτου και της φιλανθρωπικής αντίληψης.
- Να δημιουργηθούν και άλλες θέσεις γυμναστών και ανθρώπων εξειδικευμένων στα "Ειδικά" σχολεία.
- Να γίνει μεγαλύτερη προσπάθεια ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου.
- Να διευκολυνθεί η πρόσβαση των ΑΜΕΑ σε όλους τους αθλητικούς χώρους.
- Να δημιουργηθούν συνθήκες συνάθλησης και συνύπαρξης με άλλους αθλητές.
- Να αυξηθεί η χρηματοδότηση για την υλικοτεχνική υποδομή και οτιδήποτε άλλο είναι απαραίτητο για τη σωστή τους φυσική άσκηση.
- Να ενεργοποιηθούν τα ΜΜΕ ώστε να προβάλλουν σε σωστές βάσεις την προσπάθεια αυτών των ατόμων. (Internet: Business 2005, Αθήνα, 2002)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΟΙ ΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ

A. Αντιμετώπιση των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες από την Κοινωνία και οι Παρεμβάσεις για την Αλλαγή τους

Η διαμόρφωση στάσης καθώς και η αλλαγή αυτής είναι θέματα που απασχολούν τους επαγγελματίες που έχουν ως στόχο τους να βοηθήσουν στην αποδοχή των ατόμων με ειδικές ανάγκες από την κοινωνία.

Οι στάσεις μπορεί να απευθύνονται προς διαφόρων ειδών ψυχολογικά θέματα: τον εαυτό, άλλα πρόσωπα, ένα φυλετικό ή εθνικό γκρουπ, θρησκεία, αναπηρία, μια ανεπιθύμητη διαφορά, άσκηση, φυσική δραστηριότητα, μια ιδέα, συμπεριφορά ή κατάσταση. Όσο πιο παγκόσμιο είναι ένα ψυχολογικό θέμα τόσο πιο δύσκολο είναι να σταθμιστούν οι στάσεις προς αυτό και να σχεδιαστούν αλλαγές.

Όταν υπάρχει αντιπάθεια προς κάτι, πρέπει να γίνει ανάλυση των κύριων μεταβλητών που προκαλούν αυτή την αντιπάθεια. Πρώτα πρέπει να γίνει καθορισμός της ειδικής συμπεριφοράς που προκαλεί την αρνητική στάση και έπειτα προσπάθεια για την αλλαγή της. Ένα χρήσιμο γνωμικό είναι το εξής: «Δέξου τους ανθρώπους, άλλαξε συμπεριφορές».

α) Οι Ατομικές Διαφορές στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες

Η ψυχολογία των ατομικών διαφορών ασχολείται με τις αποκλίσεις από τον κανόνα, με την ανομοιογένεια, τις διαφοροποιήσεις και τις παραλλαγές. Κατά συνέπεια, ασχολείται και με τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Υπάρχει η αντίληψη ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες διαθέτουν μια τυπική προσωπικότητα, η οποία διακρίνεται από αυτή των άλλων "φυσιολογικών" ή "κανονικών" ατόμων. Τα άτομα αυτά παρουσιάζουν κάποιες ιδιαιτερότητες, αλλά το καθένα αποτελεί ιδιαίτερο ξεχωριστό πρόσωπο. Οι ιδιαιτερότητες αυτές δεν έχουν κάτι το κοινό στο σύνολό τους, ώστε να τοποθετούνται σε μια ξεχωριστή κατηγορία ατόμων, δηλαδή, δεν είναι δυνατόν να κατηγοριοποιηθούν με βάση την προσωπικότητά τους.

Οι ατομικές διαφορές, όσον αφορά την ομάδα ατόμων με ειδικές ανάγκες, σ' όλες τις πτυχές και τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους, έχει την ίδια έκταση με τις ενδοατομικές διαφορές άλλων ατόμων.

Ο καλύτερος τρόπος να μάθει κανείς για τις ανθρώπινες διαφορές είναι να σχετισθεί με άτομα με ειδικές ανάγκες. Η σχέση που αναπτύσσεται βοηθάει το άτομο να τους αντιμετωπίζει ως ολοκληρωμένους ανθρώπους και όχι ως ανθρώπους με κάποιου είδους μειονεξία. Όταν δημιουργείται μια τέτοια είδους αλληλεπίδραση, αποσαφηνίζονται τα πιστεύω των φυσιολογικών ατόμων, όσον αφορά τις ανθρώπινες διαφορές και εκλεπτύνεται η φιλοσοφία τους, όσον αφορά στη διανομή υπηρεσιών. "Τα άτομα με ειδικές ανάγκες είναι μια ανομοιόμορφη ομάδα και δεν υπάρχει ένα σαφές κοινωνικό πρότυπο το οποίο να τα χαρακτηρίζει. Τα αρνητικά συναισθήματα, η μειωμένη αυτοαντίληψη, το αυξημένο άγχος, κ.α. σχετίζονται με το περιβάλλον όπου ζουν." (Μάριος Α. Πούρκος, 1977, σελ. 344-345)

β) Οι Ανθρώπινες Διαφορές από τη σκοπιά της Κοινωνικής Ψυχολογίας

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες έχουν ένα κοινό γνώρισμα: Είναι διαφορετικά σε κάποια αξιοσημείωτη φυσική, πνευματική ή συναισθηματική παράμετρο. Η θεωρία της κοινωνικής ψυχολογίας υποστηρίζει πως εάν κάποιος είναι διαφορετικός από το φυσιολογικό, ακόμη και σε μια διάσταση που γενικά εκτιμάται θετικά, αυτός ή αυτή, τότε θα έχει προβλήματα με την κοινωνική αποδοχή. Η κρίση για την αποδοχή κάποιου πράγματος, εξαρτάται από το μέγεθος των διαφορών. Μικρές ασυμφωνίες μπορεί να λαμβάνονται υπ' όψιν, ως ευχάριστες εκπλήξεις, αλλά μεγάλες διαφορές συνήθως έχουν ως αποτέλεσμα αρνητικά συναισθήματα. (Sherrill, 1993)

Μια προσέγγιση που χρησιμοποιείται συχνά, στη διαφοροποίηση, είναι τονίζοντας και προωθώντας την ανάπτυξη μιας παραπέρα ομοιότητας. Η παιδαγωγική τείνει να υποστηρίζει την ιδέα πως το να είσαι διαφορετικός είναι κακό, ενώ το να είσαι σαν τους άλλους, είναι καλό.

Η φιλοσοφία της κοινωνικής ψυχολογίας είναι ότι δέχεται τις ανθρώπινες διαφορές και αντιλαμβάνεται τη σημαντικότητα του να δέχεται κανείς τον εαυτό του όπως είναι: μια μονάδα και ένας τέλειος συνδυασμός δυνάμεων και αδυναμιών. (ο.π)

Σύμφωνα με την Ζωνίου – Σιδέρη, (1998), το πώς βιώνει ένα άτομο με ειδικές ανάγκες την αναπηρία του, εξαρτάται αφ' ενός μεν από το κατά πόσο το ίδιο δυσκολεύεται να δράσει, λόγω της μειονεκτικότητάς του και αφ' ετέρου δε από την άποψη που πιστεύει ότι έχουν οι άλλοι για το ίδιο και την αναπηρία του. αυτό έχει σαν συνέπεια τις περισσότερες φορές την αυτο – υποτίμηση του ατόμου.

Η κοινωνική ψυχολογία απευθύνεται στη δομή των ομάδων, πώς αυτές διαμορφώνονται και πώς αλλάζουν καθώς και πώς επηρεάζουν τα άτομα. Οι κοινωνικοί ψυχολόγοι δέχονται πως το status των ατόμων με αναπηρίες είναι το ίδιο υποτιμημένο με μια μειοψηφική ομάδα.

“Δυστυχώς όμως η ομάδα των αναπήρων με την οποία οι ανάπηροι πρέπει να ταυτιστούν κατά την άποψη των μη ανάπηρων είναι, στις περισσότερες περιπτώσεις (αν δε βρίσκονται σε ίδρυμα ή κάποιο άλλο παρόμοιο κέντρο) γι' αυτούς ένα ανώνυμο “κάτι” το οποίο αδυνατεί να συμβάλει στην ταύτισή τους σε ομάδα.” (Ζωνίου – Σιδέρη, 1998, σελ. 39)

γ) Προβλήματα λόγω Διαφοροποίησης

Πολλοί άνθρωποι δεν σκέφτονται, αισθάνονται και δρουν λογικά προς ανθρώπους που διαφέρουν. Μεταξύ των προβλημάτων που επιβαρύνουν τα άτομα με αναπηρίες είναι η προκατάληψη, ο στιγματισμός και τα στερεότυπα.

Προκατάληψη – Στιγματισμός

Οι στάσεις μας ως εσωτερική ψυχική διαδικασία δεν είναι δυνατόν να αποτελέσουν άμεσο αντικείμενο παρατήρησης. Εκδηλώνονται όμως κατά ποικίλους τρόπους στην εξωτερική μας συμπεριφορά. Έτσι διαπιστώνουμε τη

στάση κάποιου ατόμου απέναντι σε μια κατηγορία ερεθισμάτων και είναι δυνατόν να προβλέψουμε τη συμπεριφορά του σε όμοια ή παρόμοια ερεθίσματα. Με τη στάση ως δεδομένο, εξηγούνται συναρτήσεις ανάμεσα σε μια κατηγορία ερεθισμάτων και στη συμπεριφορά. Η στάση είναι μια συνολική ψυχική τοποθέτηση απέναντι όχι, μόνο σε ένα πρόσωπο, αλλά και σε ένα αντικείμενο ή και σε ένα ορισμένο θέμα, γεγονός, συνήθεια. (N. Γ. Παπαδόπουλος, 1996)

Αν μια στάση, είναι έντονα θετική ή έντονα αρνητική, χωρίς όμως να συνοδεύεται από επαρκή ή αντικειμενική πληροφόρηση, τότε αναφερόμαστε σε προκατάληψη.

Η προκατάληψη είναι μια στάση και ως εκ τούτου προδιαθέτει τα άτομα να αποφεύγουν καταστάσεις που μπορεί να συνεπάγονται επαφή με αναπηρίες. Όλων των ειδών οι λόγοι προσφέρονται σε περιπτώσεις που χρειάζεται η βοήθεια κάποιου ατόμου με προκατάληψη όπως: ("δεν έχω δεξιότητες") αλλά το βαθύτερο πρόβλημα είναι συνήθως ο φόβος για το διαφορετικό.

Άτομα με αναπηρίες από την άλλη, μερικές φορές, αντιμετωπίζουν με προκατάληψη, άτομα με διαφορετικές από αυτούς αναπηρίες. Έτσι κάποιοι αθλητές με φυσική αναπηρία δείχνουν αξιοσημείωτη προκατάληψη για τους Special Olympics. Αισθάνονται πως άτομα με πνευματική καθυστέρηση δεν μπορούν να είναι αθλητές κατά τον ίδιο τρόπο με τους ανθρώπους που πάσχουν από άλλου είδους αναπηρία. Οι λόγοι τους είναι σύνθετοι και μέρος αυτών οφείλεται στην αντίδρασή τους στα βαθιά συναισθήματα που προκαλούνται από τις μυστικές τους σκέψεις πως είναι πνευματικά καθυστερημένοι, μόνο και μόνο επειδή έχουν κάποια άλλη αναπηρία.

Η έλλειψη γνώσεων για τη θεωρία των ανθρωπίνων διαφορών, συχνά καταλήγει σε γενίκευση από μια αναπηρία σε μια απέραντη τάξη προσδοκιών για την προσωπικότητα και τη συμπεριφορά. Ο κύριος λόγος για αυτό είναι η άποψη ότι η αναπηρία υπονοεί ανικανότητες σε όλες τις πλευρές της ζωής.

Όσον αφορά τη θεωρία του στιγματισμού, ο Goffman πρώτος την εμφάνισε και ορίζει το στίγμα ως μια ανεπιθύμητη διαφοροποίηση, ένα χαρακτηριστικό αποδεκτό ως μια αποτυχία, μια δυσφήμιση ή μια αναπηρία.

Κάτω από τη θεωρία του στίγματος είναι ο φόβος προς ανθρώπους που διαφέρουν ή ο κίνδυνος και η άποψη πως οι άνθρωποι αυτοί δεν είναι αρκετά άνθρωποι και δεν δικαιούνται της ίδιας αποδοχής, σεβασμού και προσοχής που δίνεται στους άλλους. (ο.π)

Στις μέρες μας η έννοια του στίγματος έχει διευρυνθεί για να συμπεριλάβει κάθε φυσικό, πνευματικό ή κοινωνικό χαρακτηριστικό ή βοηθητικό τέχνασμα που καταλήγει σε άδικη ή κακή μεταχείριση (π.χ. βλάβη της ομιλίας, πνευματική καθυστέρηση κ.λ.π).

Στερεότυπα

Το στερεότυπο είναι ένας άκαμπτος τρόπος αντίληψης σχετικά με ένα άτομο, που δε βασίζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του / της, αλλά στα χαρακτηριστικά που αποδίδονται στην ομάδα ή την τάξη στην οποία ανήκει το άτομο. Τα στερεότυπα σηματοδοτούν μια ανθρώπινη κοινότητα που σχηματίζει συγκεκριμένες προσδοκίες από πληροφορίες τις οποίες χαρακτηρίζει ένας μέτριος έως υψηλός βαθμός, μη αξιοπιστίας. Τα στερεότυπα μπορούν να εμφανιστούν όταν η πληροφορία είναι ασαφής, ατελής ή μη συνεπής στη φύση της. Τα άτομα τείνουν να σχηματίζουν στερεότυπα για τους άλλους βασισμένα στη φυλετική, εθνική ή σεξουαλική ταυτότητά τους, ή ακόμα, βασισμένα στις πολιτικές ή θρησκευτικές επιλογές τους. Τα στερεότυπα είναι μια μορφή κατηγοριοποίησης, μιας λειτουργίας χρήσιμης και σημαντικής, που βοηθάει τον άνθρωπο να προβλέπει και να σχεδιάζει κάποιους πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης ενός ατόμου που ανήκει σε μια ομάδα ή κατηγορία. (Ζώνιου – Σιδέρη, 2000, Αθήνα)

Στη δημιουργία στερεότυπων αντιλήψεων ή και προκαταλήψεων, ανεξάρτητα από το ποια είναι η διαδικασία απόκτησης, καθοριστικό ρόλο διαδραματίζουν οι αντιλήψεις, οι προσδοκίες και οι πεποιθήσεις που έχει το

άτομο, καθώς και οι ερμηνείες που κάνει σχετικά με τους άλλους στη διαπροσωπική σχέση μαζί τους.

Συχνά, αυτά τα λάθη, που ονομάζονται γνωσιακά, προκαλούν στα άτομα δυσάρεστα συναισθήματα και οδηγούν σε συμπεριφορές που είναι μακριά από την πραγματικότητα. Τα πιο συχνά γνωσιακά λάθη που μπορεί να συνδέονται και με την δημιουργία στερεότυπων αντιλήψεων προς τα άτομα με ειδικές ανάγκες είναι:

1. Αυθαίρετο συμπέρασμα. Το άτομο εξάγει συμπεράσματα χωρίς να διαθέτει τα απαραίτητα στοιχεία που να δικαιολογούν αυτά τα συμπεράσματα.
2. Επιλεκτική αφαίρεση. Το άτομο επικεντρώνεται σε λεπτομέρειες, ενώ παραβλέπει άλλες σημαντικές πληροφορίες. Το άτομο δηλαδή, απομονώνει μια επιμέρους πληροφορία και δεν παίρνει υπ' όψη του όλα τα δεδομένα μιας κατάστασης.
3. Μεγέθυνση / Σμίκρυνση. Εδώ υπάρχει λάθος στην εκτίμηση της κατάστασης. Το άτομο δίνει διαφορετική διάσταση σε μια κατάσταση, μεγαλοποιώντας την ή υποτιμώντας την.
4. Υπεργενίκευση. Το άτομο εξάγει γενικά συμπεράσματα από κάποιο μεμονωμένο συμβάν. Το συμβάν αυτό λαμβάνεται ως πάγια κατάσταση, που συμβαίνει πάντα.
5. Προκατειλημμένες εξηγήσεις. Το άτομο λειτουργεί με τρόπο καχύποπτο και εξηγεί τα γεγονότα βάσει αυτού που νομίζει ή που φοβάται ότι είναι.
6. Συναισθηματική συλλογιστική. Το άτομο πιστεύει πως τα πράγματα είναι αυτά που νιώθει: «Νιώθω άσχημα για τον άνθρωπο αυτόν, άρα είναι και κακός», χωρίς να προβληματίζεται για το τι τον κάνει να αισθάνεται άσχημα στην επαφή του με τον άνθρωπο αυτόν.
7. Διπολική σκέψη. Το άτομο εκτιμά όλες του τις εμπειρίες μέσα από τη διάσταση «όλα ή τίποτα». Υπάρχει δηλαδή, πολωτική σκέψη: στην αλληλεπίδρασή του με άλλα πρόσωπα το παραμικρό λάθος στη

συμπεριφορά του άλλου μηδενίζει όλες τις άλλες θετικές συμπεριφορές.

8. Νοητικό φίλτρο. Μια κατάσταση κρίνεται με βάση μια παράμετρο, χωρίς να συνεξετάζονται και άλλες πλευρές.
9. Τιτλοφόρηση και εσφαλμένη τιτλοφόρηση (χαρακτηρισμός). Μια αρνητική (συνήθως) συμπεριφορά χρησιμοποιείται για να κριθεί συνολικά ένα άτομο.

Για να γίνει αλλαγή στερεοτύπων και προκαταλήψεων, χρειάζεται γνωσιακή αναδόμηση, αλλαγή δηλαδή, του τρόπου με τον οποίο το άτομο αντιλαμβάνεται και επεξεργάζεται την πραγματικότητα. (Ζώνιου – Σιδέρη, Αθήνα 2000)

δ) Θεωρητικές Παρεμβάσεις για την Εκτίμηση των Στάσεων και ο Σχεδιασμός Αλλαγής τους

Η αλλαγή των στάσεων ξεκινάει με εκτίμηση των συστατικών των στάσεων και των συμπεριφορών που σχετίζονται με αυτές. Τα εργαλεία μέτρησης των στάσεων τυπικά ονομάζονται κοινωνιομετρικά μεγέθη ή αναλογικές κλίμακες. Οι μετρήσεις των στάσεων ποτέ δεν ονομάζονται tests καθώς μια προθεσμία χρησιμοποιείται μόνο όταν υπάρχουν σωστές και λανθασμένες απαντήσεις και ο χώρος που εξετάζεται είναι γνωστός. Οι απαντήσεις στους καταλόγους στάσεων δεν εξετάζουν τα σωστά ή τα λάθη, καλά ή κακά, αλλά μόνο την αντανάκλαση των αισθημάτων σε μια δεδομένη στιγμή.

Με σκοπό τη βελτίωση των στάσεων ο δάσκαλος χρειάζεται να ξέρει τις βασικές στάσεις κάθε μαθητή, ώστε να γίνει ικανός να χαρτογραφήσει την αλλαγή. Σε τέτοιες καταστάσεις, η στάση πρέπει να εκτιμηθεί σε ένα ζεστό και θετικό κλίμα στο οποίο οι μαθητές αισθάνονται ασφαλείς με το να είναι ο εαυτός τους. Αυτό είναι εύκολο από ειδικούς, που είναι ικανοί να είναι δεκτικοί και που νοιάζονται για κάθε άτομο, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις στάσεις και συμπεριφορές του. (Ν. Γ. Παπαδόπουλος, 1996)

Οι κοινωνικές στάσεις δεν είναι έμφυτες, αλλά αποτέλεσμα εμπειρίας και μάθησης. Έτσι και η αλλαγή των στάσεων δεν είναι δυνατή αλλά οπωσδήποτε δύσκολη και πολύπλοκη διαδικασία. Εξαρτάται από την τυχόν συναισθηματική σύνδεση του ατόμου με κάποιο άλλο άτομο, τον τρόπο προσφοράς νέων πληροφοριών, την αξιοπιστία και την ικανότητα του πληροφοριοδότη. Πίεση και αναγκαστικά μέτρα δεν έχουν το αποτέλεσμα που επιδιώκεται και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, συμβάλλουν λιγότερο απ' όσο η συζήτηση και ο διάλογος στην αλλαγή των στάσεων. Πάντως τον αποφασιστικό ρόλο του παίζει, η προσωπικότητα του ανθρώπου με τις ποικίλες δυνατότητες εκτίμησης των καταστάσεων και του συνδυασμού εμπειριών. (ο.π. σελ. 201-202)

Η αλλαγή στάσης επηρεάζεται συχνά από τις αντιλήψεις των πλεονεκτημάτων ή μειονεκτημάτων μιας κατάστασης. Αυτές οι αλλαγές συχνά είναι κοινωνικής φύσης.

Η αλλαγή στάσης συχνά προκαλείται από τις βασικές κοινωνικές ανάγκες που είναι: α) η ανάγκη σύγκρισης ενός με τους ομηλικούς του, β) η ανάγκη για επιδοκιμασία και η αποδοχή από τους άλλους, γ) η ανάγκη για μείωση των διαφωνιών μεταξύ των πιστεύω κάποιου και των προτύπων της ομάδας. Οι στάσεις επηρεάζονται ισχυρά από τους στόχους και τους κανόνες των ομάδων στις οποίες τα άτομα ανήκουν ή επιθυμούν να ανήκουν. Οι στρατηγικές αλλαγής στάσεων των αρχηγών καταλήγουν σε όμοιες αλλαγές στα μέλη των ομάδων. Για παράδειγμα, αν ένας αρχηγός συμφωνεί να γίνει σύντροφος σε κάποιο μαθητή με αναπηρία και οι άλλοι πιθανόν να προθυμοποιηθούν. (Sherrill, 1993)

“Η θεωρία επικοινωνίας του Gordon W. Allport επισημαίνει ωστόσο, πως οι προκαταλήψεις και οι διαχωρισμοί προς μια μειονότητα, μειώνονται όταν η επικοινωνία μεταξύ των ατόμων σχεδιαστεί και πραγματοποιηθεί έτσι ώστε, να υπάρχουν τέσσερις προϋποθέσεις: α) οι ομάδες που αναμειγνύονται έχουν την ίδια κοινωνική κατάσταση, β) η κοινότητα υποστηρίζει και εγκρίνει τις αλλαγές, γ) τα άτομα αναζητούν κοινούς σκοπούς και δ) η σχέση να είναι βαθιά αυθεντική και στενή”. (Allport, 1954, σελ. 281)

σύμφωνα με τους Sliniger, Sherrill και M. Jankowski (2000), αναφέρουν ότι ο Allport δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα ευρήματα του πως τυχαία συζητήσεις είναι περισσότερο πιθανό να αυξήσουν την προκατάληψη, παρά να τη διώξουν. Για να μειώσει τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, ο Allport συνέστησε ότι τα προγράμματα επικοινωνίας και εξοικείωσης, θα έπρεπε να οδηγούν σε ένα αίσθημα ισότητας στη κοινωνική κατάσταση, να αποφεύγουν ότι μη αυθεντικό και εφόσον είναι δυνατόν, να έχουν την έγκριση της κοινότητας στην οποία πραγματοποιούνται. (Allport, 1954)

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες μοιάζουν να είναι σαν μια μειονότητα, παραγκωνισμένα από την κοινωνία. Γενικά τα άτομα αυτά, στην ιστορία των αθλημάτων, είχαν ελάχιστες εμπειρίες. Ωστόσο, όπως αποδείχθηκε με τον καιρό, η πρόοδός τους, ήταν ναι μεν αργή αλλά και σταθερή, με αρκετές πιθανότητες για επιτυχία.

Σύμφωνα με την Sherrill (1993), η πρόοδος αυτή βασίστηκε και στο παρελθόν αλλά και στο παρόν, στη φιλική στάση της εκάστοτε κοινωνίας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τον αθλητισμό. Ιστορικά, τα αθλήματα για άτομα με ειδικές ανάγκες, είχαν να κάνουν και βασίζονταν στον φόβο, τις καχυποψίες και τις προκαταλήψεις των ανθρώπων. Γενικά, όλοι πίστευαν ότι ο αθλητισμός ήταν για άτομα υγιή και τους φαίνονταν ιδιαίτερα δύσκολο να πιστέψουν ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες, θα μπορούσαν να τα καταφέρουν.

Σύμφωνα με ιστορικά στοιχεία, τα αθλήματα ήταν αποκλειστικό προνόμιο των λευκών της μεσαίας και ανώτερης τάξης μέσα σε μια καπιταλιστική κοινωνία. Πράγματι, δεν επιτρεπόταν η είσοδος σε όσα άτομα ζητούσαν να μπουν σε ένα στάδιο, για να προπονηθούν. Γυναίκες, άτομα άλλης εθνικότητας, άτομα με ειδικές ανάγκες, δεν μπορούσαν να παρακολουθούν ή να συμμετέχουν στα αθλήματα.

Με το πέρασμα του χρόνου, έγιναν διάφορες προσπάθειες και πολλά ειπώθηκαν που βοήθησαν να δημιουργηθούν ευκαιρίες για αθλητισμό και σ' αυτές τις κατηγορίες ανθρώπων.

B. Συνεκπαίδευση και κοινωνική τάξη

Από τη δεκαετία του '70 η ενσωμάτωση έχει γίνει ένα από τα βασικά θέματα στον εκπαιδευτικό προγραμματισμό των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών.

Διάχυτη είναι σήμερα διεθνώς η αντίληψη για κοινή εκπαίδευση «κανονικών» και «ειδικών» σε όλες τις σχολικές βαθμίδες. Τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες από τη μέχρι σήμερα σχολική απομόνωση οδηγούνται στη σχολική ενσωμάτωση. Πρόκειται για μια μορφή σύγχρονου εκδημοκρατισμού του σχολείου, γιατί εκδημοκρατισμός στο σχολείο σημαίνει πάντα διαδικασία ενσωμάτωσης που επιτυγχάνεται με κοινή φοίτηση.

Στο κοινό σχολείο υπάρχει η ευκαιρία της επικοινωνίας των μαθητών από διάφορα κοινωνικά στρώματα και κατηγορίες. Εκεί, με τη συνεχή αλληλεπίδραση, εξαφανίζονται προκαταλήψεις, καταργούνται προνόμια, αναπτύσσονται ομαλές κοινωνικές σχέσεις, επιτυγχάνεται η κοινωνική ένταξη και το άτομο βρίσκει την ανθρώπινη αξιοπρέπειά του.

Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες μπορούν να εκπαιδευτούν σε κανονική τάξη για ένα ή περισσότερα μαθήματα και ένα από αυτά είναι και η φυσική αγωγή.

Η εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στον αθλητισμό, όταν στόχος είναι η κοινωνικοποίηση και αποκατάστασή τους, πρέπει να γίνει μέσω αναδιοργάνωσής της και μεταρρύθμισης, για να εναρμονιστεί για τις σύγχρονες για την εκπαίδευση των «ειδικών» ατόμων αντιλήψεις, που συνοψίζονται στην ενσωμάτωση και τη συνεκπαίδευση. Ουσιαστικά ενσωμάτωση σημαίνει διαδικασίες ποικίλων μορφών κοινής ζωής, μάθησης και εργασίας σε ένα κοινό κόσμο ζωής που ξεκινά από το σχολείο.

α) Η Έννοια της Συνεκπαίδευσης

Λέγοντας συνεκπαίδευση, εννοείται εκείνη τη διαδικασία και το αποτέλεσμα παράλληλα, της αλληλεπίδρασης των ατόμων με ειδικές ανάγκες

και των κανονικών ατόμων. Πιο απλά και ίσως περισσότερο γενικά, ο όρος "συνεκπαίδευση" αναφέρεται σ' ένα περιβάλλον με όσο το δυνατόν λιγότερες εντάσεις και λιγότερη απομόνωση, είτε αυτή είναι κοινωνική, είτε εκπαιδευτική, για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Συνεκπαίδευση, δεν σημαίνει ότι απορρίπτουμε τους μαθητές με ειδικές ανάγκες, χωρίς προηγουμένως να υπάρξει κάποιου βαθμού υποστήριξη. Επιπλέον, δεν σημαίνει ότι είναι απαραίτητο όλοι οι μαθητές να "δουλεύουν" παράλληλα ή να λαβαίνουν την ίδια αγωγή, χρησιμοποιώντας τις ίδιες μεθόδους. Αντίθετα μάλιστα όλοι οι μαθητές προάγουν τις δυνατότητες και τις ικανότητές τους με κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους και φυσικά να παρέχεται κάθε είδους βοήθειας και υποστήριξης.

"Στη φυσική αγωγή συνεκπαίδευση σημαίνει ότι οι μαθητές με ειδικές ανάγκες βρίσκονται και παρακολουθούν τα κανονικά προγράμματα φυσικής αγωγής από την αρχή. Οι μαθητές αυτοί δεν φαίνονται σαν επισκέπτες, αλλά σαν μέλη της τάξης και μάλιστα ισότιμα, στη φυσική αγωγή. Ένα σχολείο που έχει πραγματικά ακολουθήσει και υιοθετήσει τη φιλοσοφία της συνεκπαίδευσης, είναι ένα σχολείο όπου ο κάθε μαθητής ανήκει σ' αυτό, αξίζει, είναι αποδεκτός και υποστηρίζεται από τους συνομηλίκους, το προσωπικό του σχολείου, αλλά και από την ευρύτερη κοινότητα." (Ε. Ταφά. 1997. σελ. 64)

Σύμφωνα με τον Stainbeck & Stainbeck (1990), «τα σχολεία που λειτουργούν βάση της συνεκπαίδευσης, δεν είναι μόνο ευαίσθητα στις ατομικές διαφορές αλλά συνήθως επικροτούν τις διαφορές αυτές.» (Martin E. Block, 1994, σελ. 18)

Η συνεκπαίδευση στη φυσική αγωγή είναι ένας "τόπος" στον οποίο οι ατομικές διαφορές, δεν κρύβονται και κυρίως δεν είναι αντικείμενο γελοιοποίησης, αλλά αντιθέτως, οι μαθητές συμμετέχουν στις δραστηριότητες και μαθαίνουν πως ο ένας να σέβεται τα όρια του άλλου και βέβαια τις προσωπικές ικανότητες.

Στη δεκαετία του '70, η συνεκπαίδευση ήταν ένα από τα βασικά θέματα, στον εκπαιδευτικό προγραμματισμό των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών

και ιδιαίτερα στις χώρες εκείνες στις οποίες είχε αναπτυχθεί ένα ευρύ σύστημα ειδικής αγωγής για όλα τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

β) Η Εξέλιξη της Συνεκπαίδευσης

Στο πρώτο μισό του προηγούμενου αιώνα, όταν η ειδική αγωγή ήταν σε μια "βρεφική" θα λέγαμε φάση, οι μαθητές με ειδικές ανάγκες θεωρούνταν εντελώς διαφορετικοί από τους κανονικούς μαθητές. Οι διαφορές αυτές σιγά – σιγά οδήγησαν στην ανάπτυξη ενός διαφορετικού μοντέλου για μαθητές με ειδικές ανάγκες. Το εναλλακτικό αυτό μοντέλο περιλαμβάνει εκπαιδευτικούς φυσικής αγωγής που έχουν ειδική εκπαίδευση και που χρησιμοποιούν ειδικά υλικά και ειδικό εξοπλισμό.

Το αποτέλεσμα του μοντέλου αυτού ήταν μάλλον ένα δυαδικό σύστημα επεξεργασίας της κανονικής εκπαίδευσης από τη μια πλευρά και της ειδικής εκπαίδευσης από την άλλη. Έτσι, το μοντέλο αυτό σε πολλές περιπτώσεις, οδήγησε στην ανάπτυξη κανονικών σχολείων για κανονικούς μαθητές και σε "ειδικών εκπαιδευτικών κέντρων" για μαθητές με ειδικές ανάγκες.

Στο τέλος της δεκαετίας του '50 και στις αρχές του '60 τα χωριστά σχολεία έκλεισαν. Οι γονείς των παιδιών με ειδικές ανάγκες βλέποντας αυτή την τροπή, συνηγόρησαν ώστε παιδιά τους να μπουν σε κανονικά σχολεία. (Κ. Γκουτζιαμάνη – Σωτηριάδη, 1993)

Η ιδέα της συνεκπαίδευσης μαθητών με ειδικές ανάγκες σε κανονικά σχολεία και οι υποστηρικτικές υπηρεσίες που δημιουργήθηκαν για τα παιδιά αυτά, ξεκίνησαν τη δεκαετία του '70 στο εξωτερικό. Ομάδες γονέων και ειδικοί επαγγελματίες μιλούν πλέον για ένα "ουσιώδες ρεύμα" κατά το οποίο οι μαθητές κρίνονται με βάση τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες και όχι με βάση τις κλινικές τους ταμπέλες. Όμως ακόμη και με τον τρόπο αυτό, το "ουσιώδες ρεύμα" φέρνει τα παιδιά με ειδικές ανάγκες μόνο περιστασιακά στα κανονικά προγράμματα.

Υπήρχαν και ακόμη εξακολουθούν να υπάρχουν πολλοί που να πιστεύουν ότι η εκπαίδευσή των παιδιών με ειδικές ανάγκες θα πρέπει να

γίνεται ξεχωριστά, σε ειδικές τάξεις, απομονωμένες από το κανονικό σχολείο.
(ο.π)

Ευτυχώς όμως το πνεύμα της εποχής μας όπως αυτό έχει διαμορφωθεί, ευνοεί την συνεκπαίδευση. Ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός με ελαφριές εκπαιδευτικές ειδικές ανάγκες που φοιτούν σήμερα στα κανονικά σχολεία πολλών κοινοτήτων, η συμμετοχή των γονέων στην εκπαίδευση, το ενδιαφέρον για τα δικαιώματα των παιδιών, οπωσδήποτε αποτελούν παράγοντες που καλλιεργούν την αποδοχή της συνεκπαίδευσης από τους εκπαιδευτικούς, τους ειδικούς διαφόρων ειδικοτήτων και από την ευρύτερη κοινωνία.

Έτσι, αντί να υπάρχει ένα δυαδικό σύστημα ειδικής εκπαίδευσης και κανονικής, τα σχολεία που υποστηρίζουν την συνεκπαίδευση λειτουργούν μόνο κάτω από ένα εκπαιδευτικό σύστημα. Μέσα σ' αυτό το μοναδικό σύστημα όλοι οι μαθητές αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και προάγουν τις ικανότητές τους και το σημαντικότερο είναι ότι οι υποστηρικτικές υπηρεσίες προάγονται από την κανονική εκπαίδευση και παρέχονται σε κάθε μαθητή που τις χρειάζεται. (Δ. Π. Στασινός, 1991)

Ένας από τους κυριότερους λόγους που συνέβαλλαν στην επικράτηση της συνεκπαίδευσης ήταν η εμφάνιση της νέας φιλοσοφίας στην ειδική αγωγή και στην αντίληψη που υποστηρίζει ότι τα παιδιά με ειδικές ανάγκες πρέπει να βρίσκονται σ' ένα όσο το δυνατόν πιο φυσικό και λιγότερο δεσμευτικό για την προσωπικότητά τους περιβάλλον.

Επειδή πρόκειται να ζήσουν σε μια κοινωνία μαζί με τους άλλους ανθρώπους, τα άτομα με ειδικές ανάγκες και να συμμετέχουν στις ίδιες διαδικασίες, θα πρέπει να προετοιμαστούν για το ρόλο αυτό από νωρίς στη ζωή τους. (ο.π)

Άλλοι λόγοι που συνέβαλλαν υπέρ της συνεκπαίδευσης ήταν η μελέτη των ατομικών διαφορών και η γνώση ότι ο διαχωρισμός διευρύνει τις ανισότητες ανάμεσα στα κανονικά και στα ειδικά άτομα, το μεγάλο κόστος των ειδικών σχολείων, η εξάλειψη των προκαταλήψεων και η προώθηση της κοινωνικοποίησης των παιδιών.

γ) Η Συνεκπαίδευση στην Ειδική Αγωγή

“Ένα παιδί που παρακολουθεί ειδικό σχολείο εύκολα μπορεί εκ των πραγμάτων να στιγματιστεί. Ο στιγματισμός αυτός ξεκινάει από την κατηγοριοποίηση του παιδιού και μπορεί να επιδράσει στο παιδί και να του δημιουργήσει είτε άμεσα, είτε έμμεσα συναισθήματα κατωτερότητας, όταν μάλιστα η ίδια η κοινωνία το απομακρύνει γιατί το θεωρεί διαφορετικό,” (Κων/να Γκουτζιαμάνη – Σωτηριάδου, 1993, σελ. 19)

Μια τάση εναντίον αυτής της κατηγοριοποίησης ξεκίνησε τη δεκαετία του '70 σε χώρες όπου ήδη εφάρμοζαν τις αρχές της συνεκπαίδευσης. Πολλοί υποστηρικτές του κινήματος της “αντι – ετικετοποίησης”, υποστήριζαν ότι η ετικέτα εκλαμβάνεται σαν μια ιδιότητα της προσωπικότητας του ατόμου, με αποτέλεσμα να θεωρείται νοσηρή κατάσταση μέσα στο ίδιο το άτομο και όχι μέσα στο γενικότερο σύστημα όπου ζει. Έτσι η αναπηρία ή όποια άλλη ετικέτα που λαμβάνει το άτομο είναι τελικά μια περιγραφή του συστήματος στο οποίο ζει, του ρόλου που επικαλείται να παίξει.

Τα αίτια που προκαλούν την ετικετοποίηση είναι πιθανόν η λανθασμένη εντύπωση που ενσωματώθηκε στην κοινωνική αντίληψη ότι υπάρχουν φυσιολογικά και μη φυσιολογικά άτομα. Τέτοια ωστόσο, διαχωριστικά όρια ούτε υπήρχαν, ούτε μπορούν να προσδιοριστούν με αντικειμενικά κριτήρια. Οι έννοιες του “παθολογικού” και του “φυσιολογικού” είναι σχετικές και εξαρτώνται από τα πρότυπα συμπεριφοράς της κάθε κοινωνίας. Επομένως, κάθε προσπάθεια για κατάταξη είναι δύσκολη, μονομερής και συχνά ανέφικτη.

δ) Η Διαδικασία της Συνεκπαίδευσης

Η συνεκπαίδευση στην πράξη είναι μια διαδικασία περίπλοκη με πολλά ζητήματα, τα οποία οι υπεύθυνοι καλούνται να μελετήσουν και να δώσουν τις καλύτερες δυνατές λύσεις. Ένα άτομο θα πρέπει να δέχεται τόσο χρόνο στην

κανονική τάξη και τόσο στην ειδική αγωγή όσο είναι απαραίτητο για να ικανοποιούνται οι ανάγκες του.

Το πρόγραμμα είναι ένα σοβαρό θέμα. Οι στόχοι του θα πρέπει σίγουρα να είναι εξατομικευμένοι και να σχεδιάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η συμμετοχή του παιδιού, χωρίς πίεση και ανταγωνισμό.

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί της γενικής εκπαίδευσης όταν έχουν στην τάξη τους παιδιά με ειδικές ανάγκες, θα πρέπει να ευαισθητοποιούνται στα προβλήματα αυτών των παιδιών και οπωσδήποτε να δέχονται επιστημονική υποστήριξη. (Martin E. Block, 1994)

Τέλος η επιλογή του παιδιού, είναι ένα θέμα που επίσης χρειάζεται προσοχή, για να μπορέσει η συνεκπαίδευση να θεωρηθεί επιτυχημένη.

“Συνοψίζοντας για τη διαδικασία της συνεκπαίδευσης, οι ενέργειες που πρέπει να γίνουν είναι οι εξής:

- Αυστηρή επιλογή του ατόμου
- Προσεκτική επιλογή του σχολείου
- Να ληφθούν υπ’ όψη οι αναγκαίες προσαρμογές
- Ο αριθμός των μαθητών να είναι μικρός
- Η επιλογή των εκπαιδευτικών να είναι προσεκτική
- Το πρόγραμμα να είναι προσεκτικά σχεδιασμένο
- Να υπάρχει πρόσθετη υποστήριξη από τους εκπαιδευτικούς
- Συνεχής αξιολόγηση του προγράμματος της συνεκπαίδευσης και αξιολόγηση της πορείας των ατόμων με ειδικές ανάγκες”

(Κων/νια Γκουτζιαμάνη – Σωτηριάδου, 1993, σελ. 18)

ε) Τα Οφέλη της Συνεκπαίδευσης

Στη συνεκπαίδευση υπάρχουν πολλά οφέλη, τα οποία αναφέρονται τόσο στους μαθητές όσο και στο υπόλοιπο προσωπικό του σχολείου. Τα οφέλη όμως αυτά δεν ισχύουν όπως είναι φυσικό στις διαχωριστικές τοποθετήσεις των μαθητών (ειδική και κανονική εκπαίδευση).

Για παράδειγμα, οι μαθητές με ειδικές ανάγκες, έχουν να επιλέξουν περισσότερα “κανονικά” μοντέλα ρόλων, εάν η εκπαίδευσή τους γίνει σε μια κανονική τάξη. Συχνά τα μοντέλα αυτά οδηγούν τους μαθητές σε μια πιο κατάλληλη συμπεριφορά (π.χ. να περιμένουν τη σειρά τους, να ακολουθούν οδηγίες, κ.λ.π.). παρόμοια και οι συμμαθητές των ατόμων με ειδικές ανάγκες, μαθαίνουν να κατανοούν και να εκτιμούν τις ατομικές διαφορές.

Σύμφωνα με τον Martin E. Block (1994), υπάρχουν διάφορα οφέλη της συνεκπαίδευσης των μαθητών με ειδικές ανάγκες στα κανονικά εκπαιδευτικά προγράμματα. Τα οφέλη αυτά είναι τα παρακάτω:

- Τα παιδιά παίρνουν πρωτοβουλίες και μαθαίνουν τις κατάλληλες κοινωνικές δεξιότητες
- Υπάρχει ένα περισσότερο ερεθιστικό και κινητικό περιβάλλον
- Αυξάνεται η συμμετοχή των παιδιών σε μια ποικιλία δραστηριοτήτων που είναι κατάλληλες για τη χρονολογική τους ηλικία
- Τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν φιλίες με τους συμμαθητές τους που δεν έχουν ειδικές ανάγκες
- Βελτιώνεται η συμπεριφορά των γονέων, των εκπαιδευτικών, των καθηγητών φυσικής αγωγής ειδικότερα και του υπόλοιπου υποστηρικτικού προσωπικού, στα κανονικά σχολεία. Η βελτίωση αυτής της συμπεριφοράς επιτρέπει νέες εμπειρίες και σχέσεις και σίγουρα λιγότερη απομόνωση των μαθητών με ειδικές ανάγκες.

Οφέλη όμως από τη συνεκπαίδευση προκύπτουν και για το προσωπικό του σχολείου αλλά και για τους συμμαθητές των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Αυτά είναι:

- Οι ειδικοί της φυσικής αγωγής και οι εκπαιδευτικοί για τα άτομα με ειδικές ανάγκες τείνουν να έχουν μεγαλύτερες απαιτήσεις από αυτά τα άτομα
- Οι εκπαιδευτικοί και το υπόλοιπο προσωπικό συνειδητοποιούν και μαθαίνουν από την πράξη, τι είναι κατάλληλο για τους μαθητές με ειδικές ανάγκες

- Οι συμμαθητές αυτών των ατόμων εκτιμούν και αποδέχονται τις ατομικές διαφορές μεταξύ των ανθρώπων
- Οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και όσοι ασχολούνται με τα άτομα με ειδικές ανάγκες μαθαίνουν να αντιμετωπίζουν αυτά τα άτομα με μεγαλύτερη προσωπική γνώση και αισιοδοξία και οπωσδήποτε με λιγότερη προκατάληψη και στερεότυπη συμπεριφορά. (ο.π)

στ) Συνεκπαίδευση και Κοινωνική Ένταξη

Τα προγράμματα συνεκπαίδευσης που υπάρχουν για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και για τα “κανονικά” παιδιά, θα επιτύχουν το φιλοσοφικό τους στόχο της πλήρους ένταξης μόνο όταν δημιουργηθούν στη πράξη, ουσιαστικές φιλίες μεταξύ των μαθητών. Όπως επισημαίνει ο Martin E. Block (1994), στα σχολεία συνήθως πετυχαίνεται μόνο λειτουργική ένταξη και τα παιδιά με ειδικές ανάγκες στην ουσία παραμένουν κοινωνικά απομονωμένα. Κοινωνική ένταξη, εξάλλου σημαίνει τη πλήρη συμμετοχή των παιδιών στις κοινωνικές συναναστροφές μέσα σε φυσιολογικούς χώρους. Η πλήρης συμμετοχή αποδεικνύεται με τη σύναψη σχέσεων που κυμαίνονται από σταθερές περιστασιακές γνωριμίες μέχρι και στενές προσωπικές σχέσεις.

Η πλήρης κοινωνική ένταξη μπορεί να επιτευχθεί όταν παρέχονται συστηματικά προγράμματα που συντελούν στην απόκτηση των απαραίτητων δεξιοτήτων επικοινωνίας, κοινωνικών επαφών και σχέσεων σε χώρους που διευκολύνουν τη διατήρηση αυτών των δεξιοτήτων.

Ο στόχος της συνεκπαίδευσης αποτελεί αξιόπαινη κοινωνική προσπάθεια. Χωρίς όμως τη σταδιακή της εφαρμογή και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων για κάθε μαθητή, η συνεκπαίδευση είναι καταδικασμένη σε αποτυχία, όταν μάλιστα επιχειρείται από μη ειδικούς και μη υπεύθυνους ανθρώπους, για την κοινωνική μόρφωση των παιδιών που εποπτεύουν. (ο.π)

“Φυσικά όμως, η συνεκπαίδευση παιδιών με και χωρίς ειδικές ανάγκες κρίνεται κατάλληλη εφόσον έχει θετικά επακόλουθα και συντείνει στην πρόοδο

των παιδιών και βέβαια σαφώς ισχύει ότι "όλα τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να μάθουν", ωστόσο δεν μαθαίνουν όλα με την ίδια ευκολία και με τις ίδιες μεθόδους διδασκαλίας." (Ε. Ταφά, 1997, σελ. 238 – 239)

ζ) Η Κατάσταση στην Ελλάδα σήμερα

Βάζοντας τις βάσεις για τη συνεκπαίδευση αλλά και τη συνύπαρξη των ατόμων με και χωρίς ειδικές ανάγκες στην Ελλάδα, στόχος πρέπει να είναι η κοινωνική και σχολική ενσωμάτωση των πρώτων. Δηλαδή με λίγα λόγια να επιδιωχθεί η συμμετοχή του παιδιού με ειδικές ανάγκες σε κοινωνικές και εκπαιδευτικές διαδικασίες που μοιάζουν με αυτές των συνομηλίκων του και να μην αρκείται στην ενσωμάτωση που βασίζεται στο χώρο που απλώς σημαίνει συνύπαρξη ή εκπαίδευση σε κοινούς χώρους.

Προκειμένου όμως να τεθούν στόχοι στα θέματα που αφορούν στη συνεκπαίδευση στην Ελλάδα, δεν μπορεί να αγνοηθεί σύμφωνα με τους Ζωνίου – Σιδέρη (1996) τα συγκεκριμένα πολιτισμικά χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας και τη σκληρή πραγματικότητα ως προς την οικονομική ενίσχυση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

"Έτσι το ΥΠΕΠΘ, από τη σχολική χρονιά 1983 – 84 άρχισε να υλοποιεί τη στρατηγική της σχολικής συνεκπαίδευσης για παιδιά με ειδικές ανάγκες και ιδιαίτερα για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες. Σταδιακά, εγκαταλείφθηκε η ως τότε πρακτική της ίδρυσης ειδικών σχολείων για παρόμοιες περιπτώσεις με το σκεπτικό ότι αυτό που προέχει, είναι η καλλιέργεια ενός κλίματος "κοινωνικής αλληλοαποδοχής" και η "προετοιμασία του παιδιού για το πέρασμα από το σχολείο, στην ενεργό ζωή με επιτυχία". (Δ. Π. Στασινός, Αθήνα 1991, σελ. 245)

Οι δύο αυτοί άξονες του σκεπτικού του ΥΠΕΠΘ αντικατοπτρίζονται στη πρακτική της ίδρυσης ειδικών τάξεων, ο αριθμός των οποίων επαυξήθηκε σημαντικά τη τελευταία δεκαετία. Κύριος στόχος αυτής της στρατηγικής ήταν και είναι να εξαλειφθούν οι προϋποθέσεις, ώστε να προσφέρεται η ειδική

αγωγή που χρειάζεται κάθε παιδί με ιδιαίτερες μαθησιακές δυσκολίες μέσα στην κανονική του τάξη εξατομικευμένα, από τον εκπαιδευτικό αυτής της τάξης, χωρίς καμία απομάκρυνση του μαθητή. (ο.π)

Στις ειδικές τάξεις γίνεται δεκτός ένας μικρός αριθμός μαθητών που φοιτούν σ' άλλες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Τα παιδιά αυτά λόγω των ιδιαίτερων μαθησιακών τους δυσκολιών έχουν ανάγκη από ειδική φροντίδα και ενίσχυση κυρίως από έμπειρους ανθρώπους ανθρωπιστικών επαγγελμάτων, έτσι ώστε να ξεπεράσουν τις όποιες δυσκολίες τους, χωρίς να αποκοπούν από τη μαθητική κοινότητα, στην οποία φυσικά ανήκουν.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του ΥΠΕΠΘ κατά το σχολικό έτος 1988 – 89 είχαν ιδρυθεί συνολικά 285 ειδικές τάξεις που φιλοξενούσαν πάνω από 3000 παιδιά με παρόμοιες δυσκολίες. Όμως παρά το γεγονός ότι ο αριθμός των ειδικών τάξεων φαίνεται μάλλον εντυπωσιακός για τα ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα του τόπου μας, ωστόσο η εκπαιδευτική και κοινωνική πολιτική του ΥΠΕΠΘ σε πολλά σημεία είναι λανθασμένη, και αυτό συμβαίνει επειδή η σοβαρότητα του όλου θέματος επιβάλλει τη στήριξη του σε θεωρητικά σχήματα, που να επιτρέπουν ένα ρεαλιστικό εκπαιδευτικό προγραμματισμό. Συγκεκριμένα, το πλέγμα των ιδιαίτερων μαθησιακών δυσκολιών του παιδιού θα πρέπει να ιδωθεί μέσα από υπαρκτές θεωρητικές δομές με παιδαγωγική και φυσική κοινωνική διαστρωμάτωση.

η) Δυσκολίες στην Υλοποίηση της Συνεκπαίδευσης

Σύμφωνα με τους Ν. Καϊλα – Ν. Πολεμικός (1997), για την πραγμάτωση της συνεκπαίδευσης στη χώρα μας και ιδιαίτερα στην ελληνική ύπαιθρο, αντιμετωπίζονται αρκετές δυσκολίες. Οι βασικότερες από αυτές είναι οι παρακάτω:

α) Οι ανεπαρκείς αριθμοί μονάδων ειδικής αγωγής.

Συνέπεια του μικρού αυτού αριθμού μονάδων ειδικής αγωγής είναι να δέχονται βοήθεια μόνο ελάχιστα από τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

β) Η έλλειψη κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής.

Πολλές μονάδες στεγάζονται σε ακατάλληλα κτίρια, χωρίς ούτε καν να υπάρχουν τα κατάλληλα οπτικοακουστικά μέσα που διευκολύνουν τη μάθηση των παιδιών με ειδικές ανάγκες.

γ) Η έλλειψη ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Δυστυχώς δεν επαρκούν οι σχολές στη χώρα μας που θα διευκολύνουν το πέρασμα των παιδιών με ειδικές ανάγκες από το σχολείο στην ενεργό ζωή και στην επαγγελματική τους αποκατάσταση.

δ) Οι εκπαιδευτικοί είναι ακόμη ανέτοιμοι για την διαδικασία της συνεκπαίδευσης. Οι εκπαιδευτικοί στη πλειοψηφία τους, κρατούν μια αρνητική στάση. Επιπλέον δεν είναι ενημερωμένοι όσο θα έπρεπε γύρω από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα άτομα με ειδικές και δεν μπορούν να τις αντιμετωπίσουν.

ε) Οι γονείς των ατόμων με ειδικές ανάγκες δεν είναι πάντα συνεργάσιμοι. Οι γονείς καταρχήν δεν θέλουν να παραδεχθούν το πρόβλημα του παιδιού τους. Πάντα υπάρχει μέσα τους η ελπίδα μιας λανθασμένης διάγνωσης, με αποτέλεσμα να μην δέχονται την ένταξη των παιδιών τους στις ειδικές τάξεις.

στ) Η διαγνωστική ομάδα, πολλές φορές βρίσκεται μακριά από το ειδικό σχολείο. Έτσι ψυχολόγοι, ειδικοί παιδαγωγοί και κοινωνικοί λειτουργοί, υποχρεώνονται να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σ' ολόκληρο το νομό και έτσι να μην αναπτύσσονται σχέσεις εμπιστοσύνης και να μην υπάρχει κάποια συνέχεια στο έργο τους.

Γ. Παρουσίαση Ερευνών σχετικών με τις Στάσεις και τη Συνεκπαίδευση των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες

Τις τελευταίες δεκαετίες η διδασκαλία ατόμων με ειδικές ανάγκες στα κανονικά σχολεία μαζί με τη διδασκαλία «κανονικών» ατόμων, αποτελεί

κοινωνική και εκπαιδευτική πολιτική πολλών κρατών στον κόσμο, ταυτόχρονα όμως αποτελεί και δικαίωμα κάθε ατόμου με ειδικές ανάγκες το οποίο κατοχυρώνεται από το νόμο.

Στην Ελλάδα, παρόλο που έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες για την υιοθέτηση αυτής της φιλοσοφίας από τη δεκαετία του '80, μόλις στις 13-3-2000 ψηφίστηκε ένας νόμος περί ειδικής αγωγής που κατοχυρώνει αδιαμφισβήτητα πλέον το δικαίωμα της αγωγής όλων των ατόμων με ειδικές ανάγκες στις κανονικές τάξεις.

Οι Johan S. και Κουτσούκη Δήμητρα, το 2000 διεξήγαγαν μια έρευνα με θέμα τη στάση των καθηγητών φυσικής αγωγής απέναντι στη διδασκαλία ατόμων με ειδικές ανάγκες στο κανονικό σχολείο.

Δείγμα

Το δείγμα που μελέτησαν οι ερευνήτριες αποτελείται από 50 καθηγητές φυσικής αγωγής (32 άνδρες και 18 γυναίκες) που δίδασκαν σε δημόσια σχολεία δημοτικής εκπαίδευσης της Δ. Αττικής. Η επιλογή του δείγματος έγινε με τυχαία δειγματοληψία, ενώ τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος δεν ήταν προκαθορισμένα.

Μέθοδος

Η έρευνα των Johan S. και Κουτσούκη Δήμητρα (2000) είναι περιγραφικής μορφής με τη χρήση ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποίησαν αποτελείτο από μια 5βάθμια κλίμακα Likert που χωρίζεται σε δυο μέρη. Το πρώτο μέρος περιέχει 12 προτάσεις. Ο κάθε συμμετέχων καλείται να εκφράσει τη διαφωνία ή τη συμφωνία του στην περίπτωση κάθε ειδικής κατηγορίας για κάθε μια από τις 12 προτάσεις. Οι 12 αυτές προτάσεις αφορούσαν στις στάσεις σχετικά με τη διδασκαλία ατόμων με ειδικές ανάγκες. Το δεύτερο μέρος περιέχει 7 ερωτήσεις ανοιχτές και επιλογής, όπου ζητούνται τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων.

Συμπεράσματα

Το πρώτο σημαντικό εύρημα των ερευνητριών, ήταν ότι οι καθηγητές φυσικής αγωγής είχαν θετικότερη στάση απέναντι στη διδασκαλία μαθητών με διαταραχές του λόγου και ειδικές μαθησιακές δυσκολίες σε αντίθεση με τους

μαθητές εκείνους με αισθητηριακές διαταραχές και προβλήματα συμπεριφοράς. Προφανώς οι καθηγητές της φυσικής αγωγής θεωρούν το περιβάλλον της κανονικής τάξης ως ένα χώρο μεγάλων απαιτήσεων, τις οποίες δεν μπορούν να καλύψουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες, διαφόρων ειδικών κατηγοριών. Επίσης φαίνεται ότι οι μαθητές με αυτές τις δυσκολίες, είναι πιο ικανοί στην εκμάθηση κανόνων του παιχνιδιού και των αθλημάτων, χωρίς να δημιουργούν ιδιαίτερα προβλήματα κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Αυτή πιθανόν να είναι και η εξήγηση για τις θετικότερες στάσεις των καθηγητών φυσικής αγωγής προς αυτούς τους μαθητές.

Ένα δεύτερο αποτέλεσμα της έρευνας αυτής ήταν ότι όσο πιο ικανό θεωρούσαν τον εαυτό τους οι καθηγητές φυσικής αγωγής στη διδασκαλία τους στα άτομα με ειδικές ανάγκες, τόσο θετικότερη ήταν και η στάση τους απέναντι στη διδασκαλία αυτών των παιδιών.

Ένας ακόμα παράγοντας που βρέθηκε στην έρευνα αυτή ήταν και τα χρόνια διδασκαλίας στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Όσο περισσότερα ήταν τα χρόνια που δίδασκαν μαθητές με ειδικές ανάγκες, τόσο λιγότερο ικανοί ένοιωθαν για το ρόλο αυτό. Το αποτέλεσμα αυτό, σύμφωνα με τις ερευνήτριες (2000) ίσως υποδηλώνει ότι η επιστημονική προετοιμασία και η εμπειρία των καθηγητών φυσικής αγωγής, έμμεσα επηρεάζουν τις στάσεις, τις αντιλήψεις και την ικανότητά τους για την διδασκαλία μαθητών με ειδικές ανάγκες. (Johan Simons και Κουτσούκη Δήμητρα, 2000).

Με την έρευνα αυτή των Johan S. και Κουτσούκη Δήμητρα (2000), αποδεικνύεται ότι η συνεκπαίδευση δεν είναι πάντα και η καλύτερη λύση, καθώς δεν εφαρμόζεται πάντα εύκολα, δεν είναι μια απλή διαδικασία και κυρίως, δεν είναι κατάλληλη για όλα τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό κατά την προετοιμασία των καθηγητών φυσικής αγωγής, ώστε να μπορούν να διδάσκουν σε τάξεις πλήρους συνεκπαίδευσης, να λαμβάνεται υπόψη κάθε ειδική κατηγορία ατόμων. Τα προγράμματα προετοιμασίας των καθηγητών φυσικής αγωγής πρέπει να παρέχουν εκπαιδευτικές εμπειρίες που να δίνουν έμφαση στις ομοιότητες των μαθητών με, και αυτές των μαθητών χωρίς ειδικές ανάγκες.

Στη συνέχεια θα εξετασθεί «η έννοια της βοήθειας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη φυσική αγωγή και ποιες είναι οι αντιλήψεις των μαθητών με φυσικές αναπηρίες». Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκε μια έρευνα της Donna L. Goodwin, 2001, με το παραπάνω θέμα. Για να εξεταστούν οι καθημερινές σχέσεις των συνομήλικων μαθητών με και χωρίς αναπηρίες στη φυσική αγωγή χρησιμοποιήθηκε μια ερευνητική φαινομενολογική προσέγγιση.

Δείγμα

Το δείγμα που χρησιμοποίησε η ερευνήτρια ήταν δώδεκα μαθητές (9 αγόρια και 3 κορίτσια) μεταξύ 7 και 13 ετών, σε κανονικά σχολεία, με εγκεφαλική παράλυση ή σκλήρυνση κατά πλάκας. Όλοι οι μαθητές ήταν χρήστες αναπηρικής καρέκλας.

Μέθοδος

Η έρευνα της Donna Goodwin (2001) ολοκληρώθηκε σε δυο στάδια. Στο πρώτο εμπλέκονται 3 από τους συμμετέχοντες. Αυτοί εξασφάλισαν πλούσιες περιγραφές από τις εμπειρίες τους στη συνεκπαίδευση στην φυσική αγωγή και όταν προσεγγίστηκαν, με ενθουσιασμό συμφώνησαν να συνεχίσουν το διάλογο, ειδικά σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις τους με τους «κανονικούς» συμμαθητές τους. Οι συμμετέχοντες αυτοί όχι μόνο εξασφάλισαν πληροφορίες για την ανάλυση, αλλά διευκόλυναν επίσης την συνέντευξη για την ομάδα συμμετεχόντων του δεύτερου σταδίου. Στο δεύτερο στάδιο, τρεις ομάδες που αποτελούνται από 4 μαθητές πρώτης, μέσης και τελευταίας παιδικής ηλικίας, έφεραν μια μέτρια προοπτική ανάπτυξης της έρευνας. Οι 12 συμμετέχοντες στο δεύτερο στάδιο ασχολούνταν με τα προγράμματα φυσικής δραστηριότητας στην κοινότητα, για παιδιά με αναπηρίες. Η ερευνήτρια χρησιμοποίησε ένα συνδυασμό αρκετών πηγών δεδομένων. Οι πληροφορίες συλλέχθηκαν με τη μέθοδο της συνέντευξης, της οπτικής τεκμηρίωσης και τις σημειώσεις πεδίου πάνω από μια περίοδο 35 εβδομάδων.

Η συνέντευξη εστίασε σε: α) προηγούμενες αλληλεπιδράσεις με συμμαθητές στη φυσική αγωγή, β) για ποιους λόγους χρειάζονται βοήθεια, γ) για τη φύση της βοήθειας που δέχτηκαν και δ) για τις αντιδράσεις που προέκυψαν από τη βοήθεια.

Στην οπτική τεκμηρίωση οι συμμετέχοντες αύξησαν τις περιγραφές του κειμένου με οπτικά ερεθίσματα, με φωτογραφικές μηχανές.

Στο τέλος η ερευνήτρια ηχογράφησε τις αντιδράσεις όσων είχαν ειπωθεί κατά τη διάρκεια της ημέρας, για περαιτέρω προβληματισμό.

Συμπεράσματα

Η ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν από την έρευνα της Donna L. Goodwin (2001) αποκάλυψε ότι υπήρχε μια διαφορά στην έννοια των σχέσεων μεταξύ των συμμετεχόντων, ανάλογη της ηλικίας. Οι συμμετέχοντες εμφανίστηκαν να κρίνουν την υποστήριξη των συμμαθητών τους ως θετική και αυτό-υποστηρικτική ή αρνητική και αυτο-απειλητική, αναλόγως των καταστάσεων. Για τους συμμετέχοντες της έρευνας η συμπεριφορά των μαθητών περιείχε μια μίξη θετικών και αρνητικών πληροφοριών, σχετικά με τον εαυτό. Οι πληροφορίες σχετικά με τον εαυτό θεωρούνταν υποστηρικτικές, εάν περιείχαν μηνύματα φροντίδας. Η υποστήριξη των συμμαθητών αντιθέτως διαβίβαζε αυτοαπειλητικά μηνύματα, όταν έδιναν έμφαση στην εξάρτηση.

Οι συμμετέχοντες της πρώιμης παιδικής ηλικίας γενικά αποδέχονταν τις αλληλεπιδράσεις με τους συμμαθητές τους. Το κίνητρο για υποστήριξη λαμβάνονταν ως αυθεντικό για τους συμμετέχοντες και δεν ήταν υπό το βάρος υποψίας για υποχρεωτική υποστήριξη. Μόνον όταν οι συμμετέχοντες επιθυμούσαν να επιδείξουν ανεξαρτησία αναστέλλονταν και αντιδρούσαν αρνητικά στις αλληλεπιδράσεις με τους συμμαθητές. Όταν οι συμμετέχοντες λάμβαναν βοήθεια που «μετακινούσε» την ικανότητά τους να ολοκληρώσουν ασκήσεις με ανεξαρτησία, κατέληγαν σε αρνητικές και αμυντικές αντιδράσεις.

Η μέση παιδική ηλικία αποδείχτηκε πιο διορατική στην εκτίμηση της υποστήριξης από συμμαθητές, από ότι από τους νεώτερους συμμαθητές τους. Τόσο αυτός που βοηθούσε, όσο και αυτός που λάμβανε τη βοήθεια εμφανίστηκαν να μοιράζονται κοινές κατανοήσεις του στόχου. Οι συμμετέχοντες εμφανίστηκαν να ενδιαφέρονται και να κατανοούν τους λόγους που υπήρχαν πίσω από τις συμπεριφορές των συμμαθητών τους.

Η ομάδα της τελευταίας παιδικής ηλικίας των συμμετεχόντων ήταν περισσότερο θετική στο να δεχτεί βοήθεια. Με την προϋπόθεση όμως πως οι

συμμετέχοντες ήταν σε ένα χρονικό στάδιο εξασθένησης καθώς και η βοήθεια των συμμαθητών δεν επιβλήθηκε. (Donna Goodwin, 2001)

Η έρευνα αυτή της Donna L. Goodwin, (2001), είναι ενδεικτική στο να διαπιστωθούν οι σχέσεις και οι αλληλεπιδράσεις μαθητών, με ή χωρίς αναπηρίες, μέσα από τη συνεκπαίδευση στη φυσική αγωγή. Η έννοια της βοήθειας αλλάζει και διαμορφώνεται αναλόγως με την ηλικία καθώς τα μικρά παιδιά είναι λιγότερο έμπειρα από τα μεγαλύτερα παιδιά και τους ενήλικους στη χρησιμοποίηση πληροφοριών που οδηγούν σε αρνητικές αυτοτοποθετήσεις σε κοινωνικά πλαίσια. (Easenberg, 1983)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

A. Η Ολοκλήρωση του Εαυτού – θεωρητικές προσεγγίσεις

Η προσαρμοσμένη φυσική αγωγή αντιμετωπίζει με φροντίδα, εμπιστοσύνη και σεβασμό όλους τους ανάπηρους αθλητές, με έμφαση σε εκείνους που έχουν κάποια αναπηρία.

Η βάση της θεωρητικής εκπαίδευσης θα πρέπει να στηρίζεται στη βοήθεια προς τα άτομα αυτά, ώστε να γίνουν το καλύτερο που μπορούν. Κάτι τέτοιο είναι δυνατό μόνο όταν η φιλοσοφία αποτελείται από προσεκτικά δομημένες θεωρίες. Η κανονική και η προσαρμοσμένη φυσική αγωγή έχουν τον ίδιο σκοπό και στόχους. Οι στόχοι ωστόσο έχουν διαφορετική σειρά προτεραιοτήτων. Η κανονική και η προσαρμοσμένη φυσική αγωγή διαφέρουν πρωταρχικά στη φιλοσοφία και την παιδαγωγική. Τα άτομα διαφορετικών ικανοτήτων έχουν εξάλλου περισσότερες ανάγκες από αυτές των «κανονικών». Η φιλοσοφία που καθοδηγεί την προσαρμοσμένη φυσική αγωγή είναι βαθιά ριζωμένη στην κατανόηση και στο πλησίασμα των ανθρωπίνων διαφορών, και στην ανάγκη για προσαρμογή και εξατομίκευση. Πραγματικά είναι αναγκαία λόγω της επίδρασής της προς κάθε άτομο ώστε να γίνει πλήρως λειτουργικό.

Αυτή η φιλοσοφία, η οποία ονομάζεται ανθρωπιστική θεωρείται πως θα πρέπει να είναι αυτή που να επηρεάζει όλες τις όψεις της εκπαίδευσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες στον αθλητισμό.

α) Η Ανθρωπιστική Φιλοσοφία

Σύμφωνα με τη Sherrill (1993), η ανθρωπιστική φιλοσοφία, έχει τις ρίζες της στην ανθρωπιστική ψυχολογία, το σώμα της γνώσης που αναφέρεται στη βοήθεια προς τους ανθρώπους ώστε να γίνουν ολοκληρωμένα όντα (π.χ. να κατανοήσουν και να αναπτύξουν το

ανθρώπινο δυναμικό τους). Αυτή η κίνηση ξεκίνησε το 1950 με τη θεωρία αυτοπραγμάτωσης του Abraham Maslow και τη θεωρία της πλήρους λειτουργικότητας του εαυτού, του Carl Rogers.

Το 1950 ήταν εποχή αλλαγών. Αυτή ήταν η περίοδος που τα δημόσια σχολεία ξεκίνησαν να προσφέρονται σε μαθητές με αναπηρίες και η ειδική εκπαίδευση εξελισσόταν σε επάγγελμα. Το προσωπικό του σχολείου, ανέπτυξε ένα εκπαιδευτικό μοντέλο να καθοδηγεί τη διανομή υπηρεσιών που συνάμα αντικατέστησε το ιατρικό μοντέλο. Οι βετεράνοι του πολέμου έπειθαν τη κοινή γνώμη πως μπορεί να είναι ανάπηροι αλλά δεν είναι άρρωστοι.

Ο Maslow, ο Rogers και αυτοί που τους ακολούθησαν υποστήριξαν ότι η ανθρώπινη φύση είναι βασικά καλή και ότι η ανάπτυξη, κινείται φυσικά προς μια υγιή αυτοπραγματοποιημένη προσωπικότητα. Ήταν μεταξύ των πρώτων που εστίασαν στη ψυχολογική και φυσική υγεία, αντί της παθολογίας, της αναπηρίας και της αρρώστιας, όπως συνήθιζαν ως τότε.

Από το έργο τους, αντλήθηκαν καθοδηγήσεις όπως: "Είναι η ικανότητα που μετράει και όχι η αναπηρία": η αρχή του Διεθνούς Αθλητισμού για αναπήρους και "Άθληση από ικανότητα και όχι ανικανότητα": η αρχή της U.S. Cerebral Palsy Athletic Association.

Η ανθρωπιστική φιλοσοφία είναι μια παγκόσμια καθοδηγητική προσέγγιση που τονίζει την αυτοεκτίμηση, τις σχέσεις με τους άλλους, τα εσωτερικά κίνητρα και την προσωπική υπευθυνότητα. Η κεντρική της αρχή είναι ο ολοκληρωμένος και προσεκτικός σχεδιασμός κάθε μαθησιακής εμπειρίας, ώστε να συναντήσει τις ανάγκες του πλήρους ανθρώπου. Στη φυσική αγωγή, αυτό σημαίνει ότι οι κινητικές δραστηριότητες που αποσκοπούν στην καλή φυσική κατάσταση διδάσκονται και διεξάγονται με τρόπους που προάγουν και προστατεύουν την αυτοεκτίμηση.

Η ανθρωπιστική φιλοσοφία είναι η εγγύηση της προσαρμοσμένης φυσικής αγωγής εξαιτίας της φύσης των μαθητών που υπηρετεί. Οι

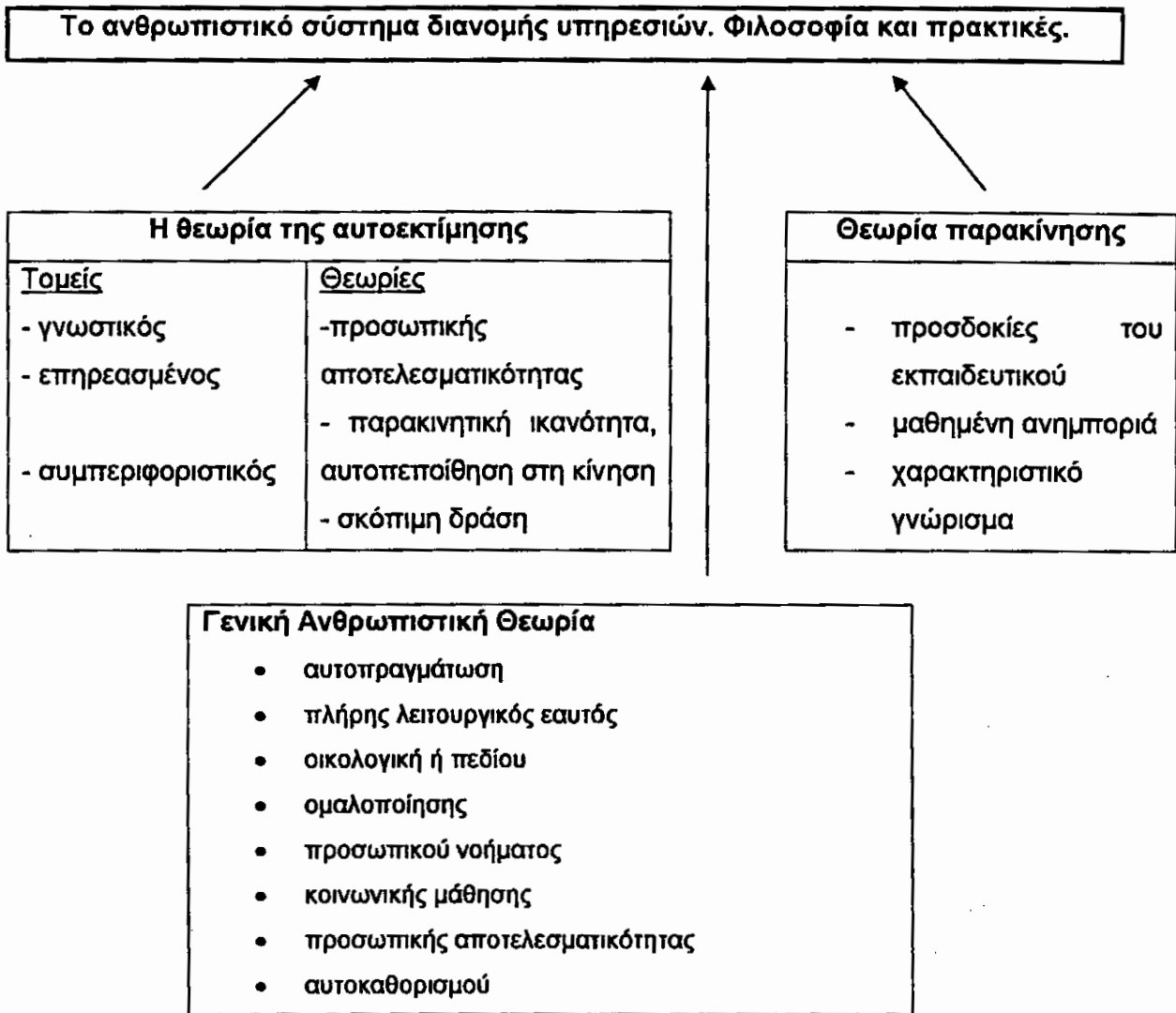
μαθητές με χαμηλές κινητικές και φυσικές ικανότητες έχουν μικρή πίστη στις ικανότητές τους να ξεπεράσουν αυτά τα προβλήματα. Τείνουν να γίνουν δηλαδή δειλοί και είναι ισχυρά επηρεασμένοι από παρελθούσες αποτυχίες και απογοητεύσεις. Είναι άτυχοι στο να αναπτύξουν δραστήριους τρόπους ζωής εκτός και αν η καθοδηγητική προσέγγιση τους βοηθήσει να αισθανθούν καλά με τους εαυτούς τους και την ικανότητα τους για αλλαγή. (ο.π.)

Αν και αρκετές θεωρίες ορίζουν τη γνωστική βάση για την ανθρωπιστική διανομή υπηρεσιών, η θεωρία αυτοπραγμάτωσης του Maslow (1908 – 1970) και η θεωρία της πλήρους λειτουργικότητας του εαυτού του Carl Rogers (1902 – 1987) είναι οι πρωτοπόρες που έδωσαν στην ανθρωπιστική φιλοσοφία την αρχική της ώθηση.

Αυτές και άλλες σχετικές θεωρίες ονομάζονται οργανισμικές και εστιάζουν σ' ολόκληρο τον οργανισμό σαν ένα ενιαίο σύνολο.

Η ανθρωπιστική διανομή υπηρεσιών, ξεκινάει με τη φιλοσοφία και τις πρακτικές που βασίζονται σε τριών ειδών θεωρίες. Από αυτές θα αναπτυχθούν κυρίως η γενική Ανθρωπιστική θεωρία και η θεωρία της Αυτοεκτίμησης. Για τη θεωρία της παρακίνησης δεν βρέθηκαν στοιχεία κατά τη μελέτη της βιβλιογραφίας εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν δόθηκε βαρύτητα στα κίνητρα που ωθούν τα άτομα με αναπηρίες, από τους συγγραφείς.

ΣΧΗΜΑ

β) Η Θεωρία της Αυτοπραγμάτωσης

“Η κεντρική ιδέα στην ουμανιστική ψυχολογία είναι ότι η ανθρώπινη συμπεριφορά κινείται κατά κύριο λόγο από τον αγώνα του ατόμου να καταστεί όσο πιο “ανθρώπινος” γίνεται, δηλαδή να αναπτύξει τις ικανότητές του, να είναι αποτελεσματικός, δημιουργικός και ευφάνταστος. Ο όρος που συνήθως εκφράζει τη προσπάθεια αυτή είναι το “κίνητρο για αυτοπραγμάτωση” (Αναστασία Κωσταρίδου – Ευκλείδη, 1999, σελ. 75)

Ο Maslow, στο βιβλίο του "A theory of human motivation" δέχεται, την ύπαρξη πέντε κατηγοριών αναγκών, τις οποίες ταξινομεί και ιεραρχεί σε πέντε επίπεδα, ώστε να σχηματίζουν μια πυραμίδα. Η ιεράρχηση γίνεται με κριτήριο την επίταση για ικανοποίηση, την οποία αντιπροσωπεύει κάθε κατηγορία αναγκών, τοποθετώντας στη βάση της πυραμίδας τις περισσότερο επιτακτικές ανάγκες και προχωρώντας στη κορυφή της με τις λιγότερο επιτακτικές". (Sherrill, 1993, σελ. 129)

Η αυτοπραγμάτωση βρίσκεται στο υψηλότερο ιεραρχικά σημείο και προϋποθέτει την ικανοποίηση άλλων θεμελιωδέστερων αναγκών. Όλες οι θεμελιώδεις ανάγκες είναι εγγενείς, βιολογικής προέλευσης, αλλά οι συμπεριφορές που συνδέονται μ' αυτές είναι μαθημένες. Για να μαθευτεί μια συμπεριφορά πρέπει να προσφέρει "ικανοποίηση" σε μια βασική ανάγκη. (Αναστασία Κωσταρίδου – Ευκλείδη, 1999)

Ο Maslow τονίζει την ευπάθεια της εσωτερική ύπαρξης. Η θεωρία της αυτοπραγμάτωσης υποθέτει ότι ολόκληρο το άτομο (ο εαυτός) πρέπει να αισθάνεται ασφαλής, αγαπητός και δεκτός πριν το "εγώ" καταφέρει να επιζήσει αντικειμενικά σε συγκεκριμένες συμπεριφορές. Μόνο όταν οι ανάγκες για αγάπη και η ανάγκη του ανήκειν συναντηθούν είναι το άτομο ικανό να έχει κέρδος από επίσημες κινητικές ικανότητες και οδηγίες υγιεινού τρόπου ζωής που επαυξάνουν την ικανότητα, την επίτευξη και άλλες σχετικές καταλήξεις. "Σύμφωνα με τον Maslow, η καλή διδασκαλία δεν αλλάζει τον άνθρωπο αλλά χειρίζεται το περιβάλλον του, ώστε οι ανάγκες να ικανοποιηθούν". (Sherrill, 1993, σελ. 129)

Η δεύτερη συνεισφορά του Maslow στην ανθρωπιστική συμπεριφορά είναι η ποιοτική του έρευνα στη φύση της ψυχολογική υγείας και πως μπορεί αυτή να επιτευχθεί. Μέσα από εντατική μελέτη στους ανθρώπους που έχουν πετύχει την αυτοπραγμάτωση, ο Maslow προτείνει κριτήρια τα οποία διαχωρίζουν τους ανθρώπους που έχουν πετύχει την αυτοπραγμάτωση από αυτούς που δεν την έχουν πετύχει. Μερικά από τα κριτήρια που προτείνει είναι:

- Θετική αυτοαποδοχή
- Θετική αποδοχή των άλλων γενικά
- Ικανότητα για στενές σχέσεις
- Αίσθηση ομοιότητας με όλη την ανθρωπότητα
- Αυθορμητισμός της σκέψης, της δράσης
- Διαδικασία σκέψης που είναι ελεύθερη, δημιουργική και ηθική
- Ρεαλιστικός προσανατολισμός στη ζωή. (ο.π)

Η αυτοπραγμάτωση ωστόσο σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με τις σχέσεις. Δεν είναι μια εγωκεντρική διαδικασία, αλλά μια οικολογική. Ο εαυτός μπορεί να αυτοπραγματοωθεί μόνο στο βαθμό που αισθάνεται τον κόσμο "σαν το σπίτι του", αναγνωρισμένο με όλο τον ανθρωπισμό και τη φροντίδα για το οικοσύστημα. Στην ανθρωπιστική φυσική αγωγή, ο καθηγητής χρησιμοποιεί κινητικές εμπειρίες ώστε να αναπτύξει τις επιθυμητές συμπεριφορές.

Η κανονική εκπαίδευση βασίζεται στην πίστη ότι ικανοί μαθητές μπορούν να αναπτύξουν αυτές τις συμπεριφορές χωρίς ειδική βοήθεια. Η προσαρμοσμένη φυσική αγωγή όμως αφορά άτομα που έχουν ψυχοκινητικά προβλήματα. Μια διαφορετική φιλοσοφία διδασκαλίας και παιδαγωγική χρειάζεται όταν η διαδικασία συνεπάγεται νίκη των προβλημάτων, αντί της φυσικής ανάπτυξης του εαυτού.

Η θεωρία του Maslow εκτείνεται και βελτιώνεται από πολλούς ερευνητές για την ανεύρεση των τρόπων που βοηθούν τους καθηγητές, μαθητές, αθλητές και άτομα με ειδικές ανάγκες να αυτοπραγματοθούν. (Sherrill, Sillinian, Gench & Hinson, 1990)

γ) Η θεωρία της πλήρους λειτουργικότητας του εαυτού

Η βασική έννοια της ανθρωπιστικής ψυχολογίας στην οποία αναφέρεται ο Rogers είναι η έννοια του προσώπου δηλ. το άτομο με το υποκείμενό του, την εμπειρία του και το βίωμά του, όπως

παρουσιάζεται και διαμορφώνεται σ' ένα μοναδικό όλον στις σχέσεις του με το περιβάλλον και τους άλλους.

Σύμφωνα με τον Ιωάννη Ν. Νέστορο (1996) για τον Rogers, το μόνο έμφυτο στον άνθρωπο ένστικτο, εκτός από την ικανοποίηση των βιολογικών αναγκών του, είναι η ορμή προς την αυτοπραγμάτωση.

Η ορμή αυτή είναι θεμελιακή και αποτελεί τη μοναδική πηγή για τα ψυχικά κίνητρα της ανθρώπινης συμπεριφοράς. Μέσα στο πλαίσιο αυτής της υποδομής – ορμής – συμπεριφοράς, η συμπεριφορά του ατόμου παίρνει τον ειδικό χαρακτήρα της από τη μοναδική του πραγματικότητα.

Η πραγματικότητα όμως του ανθρώπου δημιουργείται από τις αντιλήψεις του για την πραγματικότητα. Μπορεί βέβαια να υπάρχει αντικειμενική, οικουμενική, αληθινή πραγματικότητα, αλλά αυτό που επηρεάζει τη συμπεριφορά ενός ατόμου δεν είναι κατ' ανάγκη αυτό που είναι αλήθεια, αλλά "αυτό που νομίζει πως είναι αλήθεια".

Έτσι το άτομο ορμάται να πραγματώσει τον εαυτό του, σύμφωνα με την πραγματικότητα που αντιλαμβάνεται.

Το άτομο συμπεριφέρεται με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτύχει μια συμφωνία μεταξύ του εαυτού του και των εμπειριών του. Η αυτοαντίληψη ορίζεται ως ένα οργανωμένο σύνολο όλων των αντιλήψεων που το άτομο θεωρεί χαρακτηριστικές του εαυτού του. (Αγγελική Λεονταρή, 1996, σελ. 59)

Σύμφωνα με την Αναστασία Κωσταρίδου – Ευκλείδη (1999), Το άτομο που αναπτύσσει ελεύθερα το δυναμικό του, γιατί οι εμπειρίες του είναι σύμφωνες με την τάση αυτοπραγμάτωσης, είναι «ανοιχτός» στις εμπειρίες, έχει πλήρη συνείδηση αυτών που του συμβαίνουν και για το λόγο αυτό έχει ελάχιστο άγχος ή συγκρούσεις.

Το άτομο αντίθετα, του οποίου οι εμπειρίες δεν είναι σύμφωνες με τις βασικές του ανάγκες αισθάνεται άγχος και εκδηλώνει αμυντικές αντιδράσεις όπως η διαστρέβλωση της εμπειρία και η άρνηση της. Το άτομο δηλαδή παραμορφώνει τη σημασία των εμπειριών του έτσι, ώστε

να τις εναρμονίσει με την εικόνα του εαυτού. Αυτό το επιτυγχάνει είτε αρνούμενο να επιτρέψει την είσοδό τους στη συνείδηση, είτε παραμορφώνοντάς τες και ερμηνεύοντας τες με λάθος τρόπο.

Ωστόσο η τάση της πραγμάτωσης μπορεί να εμποδιστεί ή να διαστρεβλωθεί αλλά όχι να καταστραφεί. Οι λαθεμένες συμπεριφορές των γονιών προς τα παιδιά, οι κοινωνικές στάσεις προς τους αναπήρους κ.λ.π. μπορούν να παραμορφώσουν την αυτοεικόνα και να την οδηγήσουν ν' αντιστρατεύεται τις επιθυμίες και να δυσκολεύεται να τις αναγνωρίσει, να παράγεται άγχος και σύγχυση. Η συνοχή της αυτοεικόνας με τις έμφυτες επιθυμίες και ικανότητες είναι το κριτήριο της ψυχικής υγείας.

Σύμφωνα με τον Ιωάννη Ν. Νέστορο (1996), η θεραπεία στηρίζεται στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης του ατόμου. Για τούτο οι καθηγητές πρέπει να δείξουν στους μαθητές θετική εκτίμηση, να τους αντιμετωπίζουν με κατανόηση και συμπάθεια, ως αυθύπαρκτες οντότητες με ξεχωριστά προβλήματα. Οι τρεις πιο αποδοτικές ιδιότητες του καλού θεραπευτή είναι:

1. Ειλικρίνεια, γνησιότητα και συμφωνία
2. Αποδοχή του άλλου
3. Ενσυναισθητική κατανόηση

Η έμφαση δηλαδή στη θεραπευτική διαδικασία δεν είναι να ερμηνευτούν αυτά που λέει το άτομο, αλλά η επανάληψη αυτών που λέει ο ασθενής, ώστε να κοινοποιηθεί στο άτομο ότι ο θεραπευτής κατανοεί αυτά που λέγονται και συμπάσχει.

Ο στόχος δηλαδή της θεραπείας είναι να γίνει το άτομο ο εαυτός του και να αποκτήσει θετική αυτοεκτίμηση.

Κατά τη διάρκεια της θεραπείας το Ιδανικό Εγώ γίνεται πιο ρεαλιστικό και βαθμιαία συγκλίνει προς την αυτοαντίληψη.

Οι συνέπειες της θεωρίας της πλήρους λειτουργικότητας του εαυτού για την προσαρμοσμένη φυσική αγωγή είναι πολλές. Πρώτη είναι η αρχή ότι η αυτοεκτίμηση θα έπρεπε να είναι το κεντρικό θέμα στο

σχεδιασμό της διανομής υπηρεσιών. Δεύτερη είναι η αρχή ότι και οι φυσικοί εκπαιδευτές θα πρέπει να έχουν τις συμβουλευτικές ικανότητες να βοηθήσουν τους μαθητές να λύσουν προβλήματα στον ψυχοκινητικό τομέα. Τα μαθήματα της αθλητικής ψυχολογίας γίνονται διαρκώς η πηγή της εκπαίδευσης σ' αυτή την περιοχή. Οι τεχνικές για την επαύξηση της απόδοσης των αθλητών χρειάζεται να γενικευτούν στα άτομα με αναπηρίες. (Sherrill, 1993, σελ. 130)

δ) Η θεωρία της ομαλοποίησης

Η Ομαλοποίηση αναφέρεται στη διαθεσιμότητα των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες να ζουν, να μαθαίνουν και να εργάζονται όσο κοντά είναι δυνατόν με την υπόλοιπη κοινωνία. Η θεωρία της ομαλοποίησης δεν σημαίνει ότι τα άτομα αυτά θα γίνουν "κανονικά" όπως μερικές φορές εσφαλμένα λαμβάνεται, αλλά μάλλον τους προσφέρει πρόσβαση στο ίδιο περιβάλλον και τις ίδιες ευκαιρίες με τους φυσιολογικούς συνομήλικους τους.

Η επιτυχία στον αθλητικό συναγωνισμό, ειδικά σε γεγονότα όπως στον Μαραθώνιο του Boston, στον οποίο η elite των αθλητών με αναπηρίες αγωνίζεται πλάι – πλάι με εκείνους που δεν είναι ανάπηροι, αναγνωρίζεται ως ομαλοποιητικό στην άποψη πως αλλάζει τις αντιλήψεις. Μεταβάλλει τον τρόπο που εμφανίζονται τα άτομα με αναπηρίες, όπως και τον τρόπο που τα ίδια βλέπουν τους εαυτούς τους. Ο Fred Mc Bee ιδρυτής του The Continental Quest (Mc Bee & Ballinger, 1984) και χρήστης αναπηρικής καρέκλας, περιέγραψε το πώς το 1978 ο Μαραθώνιος του Boston άλλαξε τη ζωή του. Μεταβιβάζει τα συναισθήματά του καθώς ο George Murray τελείωσε πρώτος σ' αυτόν τον αγώνα πριν από οποιοδήποτε από τους φυσιολογικούς αθλητές.

Η θεωρία της ομαλοποίησης παρουσιάστηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες από το Σουηδό Bengt Nirge στα τέλη του 1960 και είναι

γνωστή ως το κύριο θέμα στην αποκατάσταση των ανθρώπων με πνευματική καθυστέρηση και τη μεταγενέστερή τους κοινωνική ενσωμάτωση στην κοινωνία. (Nirge, 1969, 1980)

Ο Wolf Wolfensberger που ξεκίνησε το κίνημα πολιτικής υπεράσπισης εντός της ARC, έχει αφιερώσει μια ζωή στην επέκταση και εφαρμογή της θεωρίας της ομαλοποίησης. (Wolfensberger, 1972, 1991)

Αν και αρχικώς, αναφερόταν μόνο σε θέματα πνευματικής καθυστέρησης, η θεωρία της ομαλοποίησης πλέον χρησιμοποιείται σε βάθος σε σχέση με όλων των μορφών τις αναπηρίες στις οποίες οι άνθρωποι μοιάζουν ή συμπεριφέρονται διαφορετικά. Ο Wolfensberger (1972) δήλωσε ότι τρεις αρχές αποτελούν τη βάση της θεωρίας της ομαλοποίησης:

- Η συμπεριφοριστική και εμφανισιακή παρέκκλιση μπορεί να μειωθεί περιορίζοντας το βαθμό στον οποίο τα άτομα με ειδικές ανάγκες συμπεριφέρονται διαφορετικά από τα φυσιολογικά άτομα
- Αντιστρόφως η παρέκκλιση επαυξάνεται συμπεριφέροντας τους ανθρώπους σαν να ήταν διαφορετικοί
- Στο βαθμό που είναι σε μια ομάδα απομονωμένοι από τη δεσπύζουσα τάξη της κοινωνίας οι άνθρωποι μπορούν να ληφθούν ως διαφορετικό από τους άλλους και να τείνουν να συμπεριφέρονται διαφορετικά

Η δουλειά του Wolfensberger εστιάζει στην κοινωνική υποτίμηση των ανθρώπων που είναι διαφορετικοί και στους κοινωνικούς ρόλους τους οποίους η κοινωνία τους αναθέτει. Τονίζει ότι πρέπει να χρησιμοποιηθούν 7 πυρήνες θεμάτων της ομαλοποίησης:

- Η ομαλοποίηση σχετίζεται με την αναγνώριση των ασυναίσθητων (συνήθως αρνητικών) δυναμικών που συνεισφέρουν στην υποτίμηση και καταπίεση των σίγουρων ομάδων και προάγει συνειδητές στρατηγικές για να θεραπεύσει το υποτιμημένο κοινωνικό status

- Η ομαλοποίηση εστιάζει στη δημιουργία χρήσιμων κοινωνικών ρόλων και στην εξάλειψη των αρνητικών προσδοκιών για τους ρόλους
- Δεν είναι αρκετή η χρησιμοποίηση προσεγγίσεων που είναι κανονικές ή ουδέτερες, πρέπει να επιλεγούν μέσα και εργαλεία που επαυξάνουν την εικόνα των ανθρώπων που είναι υποτιμημένοι
- Το αναπτυξιακό μοντέλο, ορθά εφαρμοσμένο, μπορεί να οδηγήσει σε τρομερά πελατειακή ανάπτυξη, εξαιτίας της θετικής ένδειξης για την ανθρώπινη δυνατότητα, τις υψηλές του απαιτήσεις και τις απαιτήσεις της αποτελεσματικής παιδαγωγικής
- Η ομαλοποίηση αναγνωρίζει πως η μίμηση είναι μια από τους πιο γνωστούς μαθησιακούς μηχανισμούς και προάγει μοντέλα που βοηθούν τη λειτουργία των ανθρώπων με κατάλληλους και πολύτιμους τρόπους
- Οι κοινωνικές εικόνες επηρεάζουν δυνατά τις προσδοκίες για τους ρόλους. Ωστόσο η κοινωνική εικόνα των υποτιμημένων ανθρώπων πρέπει να επαυξηθεί
- Ένας αριθμός υποστηριχτών χρειάζονται για προσωπική, πολύτιμη κοινωνική ενσωμάτωση ενός υποτιμημένου ανθρώπου έτσι ώστε να επιτύχει, είναι προσωπική και κοινωνική παρά φυσική (Wolfensberger & Thomas, 1983, σελ. 24 - 27)

Σαφώς πολλές ανθρωπιστικές εφαρμογές έχουν τις ρίζες τους στην ομαλοποίηση. Αυτή η θεωρία υποστηρίζει την ενσωμάτωση, τη χρησιμότητα της πρώτης ανθρώπινης ορολογίας και την επικεντρωμένη εργασία στην αλλαγή των στάσεων.

ε) Η θεωρία του Προσωπικού Νοήματος

Η θεωρία του προσωπικού νοήματος αποδίδεται στη Beatrice Wright που τονίζει ότι το προσωπικό νόημα μιας αναπηρίας είναι πιο

σημαντικό, παρά αυτή καθαυτή η αναπηρία. Αυτό το προσωπικό νόημα προέρχεται από ένα πλήθος κοινωνικών θεμάτων. "Αυτό που βρίσκεται κάτω από τον τρόπο της αναπηρίας ως μιας χαμένης αξίας που αντιλαμβάνεται και επηρεάζεται από άλλους ανθρώπους, όπως και ο εαυτός". (Wright, 1983, σελ. 6)

Η συγγραφέας του *Physical Disability – a psychosocial Approach* (1960 και 1983), Wright παραδέχθηκε ότι ο Kurt Lewin και ο Carl Rogers επηρέασαν περισσότερο τη σκέψη της. Η Wright μελέτησε τη θεωρία που οδηγεί στη σύγχρονη αποκαταστασιακή ψυχολογία, όπου ο καθηγητής θα πρέπει να ενδιαφέρεται ειδικά για το κοινωνικό περιβάλλον της μάθησης.

Η θεωρία του προσωπικού νοήματος όπως χρησιμοποιείται στην κοινωνική φυσική εκπαίδευση έχει επίσης σημασία και για την προσαρμοσμένη φυσική αγωγή. Η Ann Jewett και η Linda Bain στο *The Curriculum Process in Physical Education* (1985), περιγράφουν ένα πρόγραμμα προσωπικού νοήματος σαν έναν από τους 7 βασικούς παράγοντες προγραμμάτων. Αυτό το μοντέλο υποθέτει ότι οι σκοποί και οι διαδικασίες της φυσικής αγωγής ποικίλλουν για κάθε άτομο, επομένως και για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και αλλάζουν σε σχέση με τις ανάγκες της κατάστασης.

Η εφαρμογή της θεωρίας του προσωπικού νοήματος στην προσαρμοσμένη φυσική αγωγή οδηγεί σε επίσημες και ανεπίσημες εκτιμήσεις προσωπικών νοημάτων σε σχέση με τις δραστηριότητες που διδάχθηκαν. Οι μαθητές θα πρέπει να εμπλέκονται δραστικά στο σχεδιασμό των προγραμμάτων διδασκαλίας τους, να ενθαρρύνονται στο να θέτουν στόχους και να διδάσκονται πώς να παρακολουθούν την πρόοδό τους.

Το προσωπικό νόημα της κίνησης και της άθλησης μπορεί να προσδιοριστεί με πολλούς τρόπους. Ένας είναι να ερωτηθούν οι μαθητές γιατί κινούνται.

Η έρευνα έδειξε ότι η διασκέδαση είναι ο λόγος που τα περισσότερα παιδιά συμμετέχουν στα νεανικά αθλήματα. Για να διευκολυνθεί η ανάπτυξη ενός δραστήριου τρόπου ζωής, οι καθηγητές πρέπει να ερευνήσουν με τους μαθητές το προσωπικό νόημα της διασκέδασης. Για ορισμένα άτομα αυτό δείχνει να έχει μια κοινωνική βάση, ενώ για άλλα, μοιάζει να είναι προσανατολισμένο στην ικανότητα ή να είναι αμφισβητούμενο.

Το προσωπικό νόημα είναι εξαιρετικά σημαντικό στη θεωρία της αυτοεκτίμησης επειδή προάγει τη γνώση στον ιδανικό ή επιθυμητό εαυτό. Όταν οι μαθητές ρωτούνται να δηλώσουν το βαθμό φιλοδοξιών τους ή να εκτιμήσουν τη σημασία ενός συγκεκριμένου τομέα ή δραστηριότητας, δίνεται η δυνατότητα να εξεταστεί η ασυμφωνία μεταξύ του πραγματικού και του ιδανικού εαυτού. (ο.π.)

στ) Η θεωρία της Γνωστικο – Κοινωνικής μάθησης

Η κοινωνική μάθηση είναι ένας τρόπος μάθησης που σχετίζεται με τη παρατήρηση της συμπεριφοράς των άλλων. Πρόκειται για ένα σύνθετο τρόπο μάθησης, γιατί αναφέρεται συγχρόνως τόσο στη συναισθηματική όσο και στη νοητική πλευρά των ανθρώπων. Το περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνει κανείς, αποτελεί το πρότυπο για το σχηματισμό της συμπεριφοράς. Αυτό επιτυγχάνεται με τη μίμηση που στη συνέχεια, ενισχύεται, με την παρατήρηση κοινωνικά αξιόλογων "προσώπων αναφοράς". Η μίμηση όμως εξαρτάται και από την προσωπικότητα π.χ. κατά πόσο πιστεύει κανείς στην αξία του εαυτού και στις περιστασιακές επιδράσεις. Η μίμηση ικανοποιεί κάποιες ανάγκες πραγματικές, όπως είναι η ανάγκη της αναγνώρισης και της κοινωνικής αποδοχής. (Νίκος Γ. Παπαδόπουλος, 1996)

Μίμηση υπάρχει όταν κανείς υιοθετεί μια πλευρά συμπεριφοράς κάποιου ή μια εκδήλωσή του. Αν αυτό συμβαίνει για όλη τη συμπεριφορά του, τότε υπάρχει ταύτιση. Ο Bandura αναφέρει ότι η

μίμηση αποτελείται από 4 διεργασίες: την παρακολούθηση του προτύπου, την διατήρηση των ερεθισμάτων της συμπεριφοράς, την κινητική αναπαραγωγή ως επανάληψη της συμπεριφοράς του προτύπου και την ενίσχυση με βάση το προβλεπόμενο αποτέλεσμα.

Η θεωρία του Bandura ασχολείται κυρίως με το πώς τα παιδιά και οι ενήλικες ενεργούν γνωστικά, πάνω στις κοινωνικές τους εμπειρίες και πώς οι γνωστικές αυτές ενέργειες επηρεάζουν τη συμπεριφορά και την ανάπτυξή τους. Τα άτομα αφαιρούν και ολοκληρώνουν πληροφορίες που συναντούν σε ποικίλες κοινωνικές εμπειρίες και μέσα από αυτή τη διαδικασία αναπαριστούν νοερά το περιβάλλον τους και τον εαυτό τους, σύμφωνα με ορισμένες καθοριστικές κατηγορίες νόησης, που συμπεριλαμβάνουν τις προσδοκίες αντίδρασης – έκβασης, τις υποκειμενικές αντιλήψεις της ανεπάρκειας και τα κριτήρια αυτό – αξιολόγησης των αντιδράσεων. Οι γνωστικές αυτές διεργασίες επηρεάζουν όχι μόνο τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αντιδρούν στα ερεθίσματα του περιβάλλοντος αλλά και το είδος του περιβάλλοντος που αναζητούν. Ο Bandura, υποστηρίζει ότι η συμπεριφορά, το περιβάλλον και η γνώση καθώς και άλλα προσωπικά στοιχεία, λειτουργούν ως αλληλενεργούντες καθοριστικοί παράγοντες με αμφίδρομη μεταξύ τους επίδραση. (ο.π)

Έτσι οι προσδοκίες, οι αντιλήψεις για τον εαυτό, οι στόχοι και οι φυσικές δομές, κατευθύνουν τη συμπεριφορά και τα αποτελέσματα της συμπεριφοράς αυτής έχουν αντίκτυπο στη γνώση και στις βιολογικές ιδιότητες. Οι επιδεξιότητες, οι πεποιθήσεις για την ανεπάρκεια και οι ικανότητες αυτορύθμισης αποκτώνται μέσω εμπειριών αλλά, με τη σειρά τους, καθορίζουν τις εμπειρίες του ατόμου με τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρούνται.

Μια από τις πιο σημαντικές διαστάσεις της ανάπτυξης της συμπεριφοράς είναι και η διαδικασία μέσω της οποίας η ενίσχυση επιδρά στη συμπεριφορά. Η ισχύς ενός ενισχυτή στην επίδρασή του

πάνω στη συμπεριφορά που επακολουθεί εξαρτάται από το πόσο σύντομα ένα ερέθισμα – συμβάν, έπεται της συμπεριφοράς του ατόμου.

Η θεωρία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική όταν εφαρμόζεται στα άτομα με ειδικές ανάγκες καθώς το εξωτερικό περιβάλλον στο οποίο ζουν, τα επιβαρύνει με υπέρογκες προσδοκίες και η στάση του, επηρεάζει θετικά ή αρνητικά τη συμπεριφορά αυτών των ατόμων. Και για εκπαιδευτικούς σκοπούς όμως, η θεωρία αυτή είναι ενδιαφέρουσα καθώς η ενίσχυση επιδρά στη συμπεριφορά των ατόμων αυτών και την προσαρμόζει ώστε να είναι κατάλληλη για τη φυσική αγωγή τόσο στις επιδόσεις όσο και στη γενικότερη συμπεριφορά των ατόμων με ειδικές ανάγκες. (ο.π)

ζ) Η θεωρία της Αυτεπάρκειας

Σύμφωνα με τον Γιάννη Κουγιουμουτζάκη (1997), η μετάβαση από την προκοινωνική συμπεριφορά, που διατηρείται με την προσδοκία των εξωτερικά προερχομένων συνεπειών, στη συμπεριφορά που διατηρείται από το ίδιο άτομο, βρίσκεται στην αυτορύθμιση. Οι άνθρωποι δηλαδή δεν μεταβάλλουν τη συμπεριφορά τους σύμφωνα με τις επιδράσεις της στιγμής αλλά, εμμένουν σε ιδεολογικές θέσεις, παρ' όλες τις μεταβαλλόμενες καταστάσεις. Αυτό είναι εφικτό, γιατί, κάθε φορά που εκτελούν μια πράξη, κρίνουν τον εαυτό τους.

Η αυτεπάρκεια είναι ένας καθοριστικός παράγοντας της αυτορύθμισης και απετέλεσε το επίκεντρο των ερευνών του Bandura από τα τέλη της δεκαετίας του 1970. το ενδιαφέρον του για την αυτεπάρκεια προήλθε από τις μελέτες του, στο ρόλο της συμμετοχικής διαμόρφωσης της συμπεριφοράς με τη παρατήρηση μοντέλου, στη θεραπεία φυσικών διαταραχών.

Σύμφωνα με τη θεωρία της αυτεπάρκειας του εαυτού, οι άνθρωποι αναπτύσσουν πεπιοιθήσεις για τις ικανότητες και τα

χαρακτηριστικά τους σε σχέση με συγκεκριμένους τομείς και οι πεπιοθήσεις αυτές καθοδηγούν τη συμπεριφορά τους, προσδιορίζοντας τι προσπαθούν να επιτύχουν και πόση προσπάθεια θα καταβάλλουν κατά την απόδοσή τους στη συγκεκριμένη κατάσταση ή στον συγκεκριμένο τομέα.

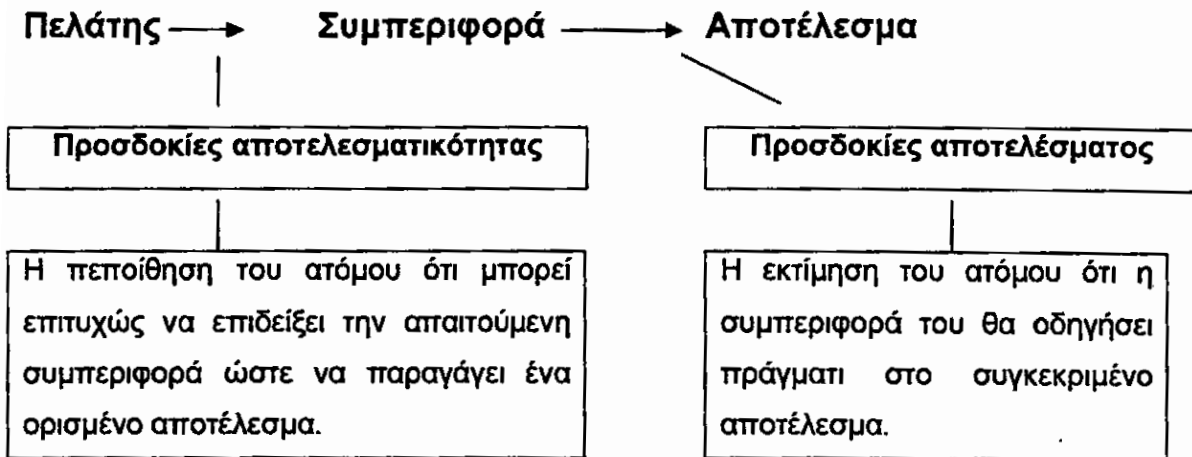
Όταν οι άνθρωποι βλέπουν αρνητικά τον εαυτό τους μέσα σε μια κατάσταση και πιστεύουν ότι δεν έχουν την ικανότητα να αποδώσουν καλά, όπως συχνά συμβαίνει με τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τότε διεγείρονται συναισθηματικά και προκαταβάλλονται εναντίον του εαυτού τους, δύο συνθήκες που τους αποσπούν από την αποτελεσματική τους απόδοση.

Οι πεπιοθήσεις περί αυτεπάρκειας προέρχονται από το ιστορικό των επιτυχιών του ατόμου σε ένα τομέα, από την παρατήρηση των όσων μπορούν να επιτύχουν οι άλλοι και από την εκτίμηση που κάνει το άτομο για τη δική του ψυχική κατάσταση, ως αντανάκλα των προσωπικών του ικανοτήτων και ορίων.

Ένας άνθρωπος ο οποίος αντιμετωπίζει δύσκολες καταστάσεις ή προβλήματα, επηρεάζεται από το αίσθημα της προσωπικής αξιοσύνης και της αποτελεσματικότητας που έχει, στην αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων. Η συμπεριφορά των ατόμων με ειδικές ανάγκες, επηρεάζεται συχνά, από το κατά πόσο τα ίδια τα άτομα αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους άξιο και ικανό να επιτύχουν κάποιο έργο ή να αντεπεξέλθουν σε διάφορες καταστάσεις. (Martin Herbert, 1997)

Κατά τον Bandura, η ανθρώπινη συμπεριφορά υπόκειται σε δύο μεγάλες κατηγορίες επιδράσεων: τις προσδοκίες αποτελεσματικότητας και τις προσδοκίες έκβασης που σχηματικά παρουσιάζεται στο παρακάτω σχήμα.

ΣΧΗΜΑ

(Κουγιουμτζάκης, Ηράκλειο, 1977 σελ 50)

η) Η θεωρία της Αυτοδιάθεσης

Η θεωρία της αυτοπραγμάτωσης του Maslow το 1950 δήλωσε τη σημαντικότητα της μεθόδου της ανεξάρτητης και δημιουργικής σκέψης. Ως τότε πολλές θεωρίες αναφέρονται στην αυτοδιάθεση. Ο Reid (1990) όρισε μια ανασκόπηση αυτών, με αιτήσεις σε ειδικούς πληθυσμούς. Το αποκορύφωμα της ανασκόπησης τους είναι οι θεωρίες της αυτοδιάθεσης και των εσωτερικών κινήτρων των Deci και Ryan (1985) που επίσης ονομάζονται θεωρίες γνωσιακής εκτίμησης. Αυτή η θεωρία θέτει πως πολλοί τύποι δυνάμεων εισάγουν, κατευθύνουν και στηρίζουν τις συμπεριφορές. Όσο πιο εσωτερική και με αυτοδιάθεση είναι η δύναμη τόσο πιο θετικές είναι οι συνέπειες.

Το κίνητρο αναφέρεται σε όλες τις δυνάμεις (εσωτερικές και εξωτερικές) που εστιάζουν συμπεριφορές, τις αρχίζουν και τις σταματούν και καθορίζουν τη συχνότητα και διάρκεια. Σύμφωνα με τον Reid, οι Deci και Ryan (1990), διέκριναν ανάμεσα σε τρεις τύπους κινήτρων: α) εσωτερικά, β) εξωτερικά και γ) μη παρακινητικά. Το εσωτερικό κίνητρο αναφέρεται σε δυνάμεις που είναι 100%

αυτοδιαθετημένες, αυτές έρχονται κατευθείαν από την εθελοντική δραστηριότητα και είναι πεπειραμένες όπως διασκέδαση, ευχαρίστησης και ικανοποίησης. Τα εξωτερικά κίνητρα μπορεί να είναι της διάθεσης του εαυτού ή άλλων, εξαρτάται από το ποιος θέτει τους στόχους και εγκαθιστά ανταμοιβές και κυρώσεις, αυτές οι δυνάμεις εστιάζουν είτε στην αποκόμιση ανταμοιβών είτε στην αποφυγή κυρώσεων. Η μη παρακινητική αναφέρεται στην απουσία δυνάμεων, επειδή κανένας γνωσιακός κρίκος δεν εγκαθιδρύεται μεταξύ συμπεριφοράς και κατάληξης. Αυτό μπορεί να συμβεί επειδή η πνευματική λειτουργία είναι παγωμένη σε, ή κάτω από το επίπεδο ενός 7 ή 8 μηνών νηπίου, είτε επειδή οι εμπειρίες της ζωής είναι τόσο μπερδεμένες και εξουδετερωτικές που οι άνθρωποι δεν προσπαθούν άλλο να βγάλουν νόημα ή να προκαλέσουν σχέσεις.

Συνεπώς, αρκετές μεταβλητές επηρεάζουν τα κίνητρα να ασχοληθούν με φυσικές δραστηριότητες. Οι ανθρωπιστικοί καθηγητές μάχονται να κάνουν τις δραστηριότητες εσωτερικά ανταμοίψιμες μέσα από τις προσαρμογές που εξασφαλίζουν επιτυχία, διασκέδαση και ανακούφιση. Εξασφαλίζουν άφθονες επιλογές έτσι ώστε να προάγουν αισθήματα ή αυτοδιάθεση και πολλές από τις λεκτικές ανατροφοδοτήσεις απαιτούν επίλυση προβλημάτων (π.χ. "Αυτό είναι απίθανο! Γιατί η απόδοσή σου τόσο καλή σήμερα; Πόσες φορές έκανες εξάσκηση πάνω σ' αυτό; Έχεις δείξει στην μητέρα σου πως μπορείς να το κάνεις αυτό; Ποιο μέρος αυτής της ικανότητας είναι πιο εύκολο για σένα; Ποιο το δυσκολότερο;")

Οι ανθρωπιστικοί καθηγητές ατόμων με ειδικές ανάγκες θεωρούν λανθασμένες τις αισθητές ανταμοιβές όπως τεκμήρια, κορδέλες και βραβεία, επειδή οι έρευνες έδειξαν ότι τέτοια ενίσχυση τελικά οδηγεί στην εξάρτηση των άλλων για παρακίνηση. Τέλος η ανατροφοδότηση χρησιμοποιεί για να επαινέσει την προσπάθεια όπως και την επιτυχία. (ο.π)

Β. Η αυτοεκτίμηση των ατόμων με ειδικές ανάγκες και η συνεισφορά του αθλητισμού

Η αυτοεκτίμηση αναφέρεται σε όλα τα «πιστεύω», συναισθήματα και προθέσεις που ένας άνθρωπος έχει σε σχέση με τον εαυτό του. Πολλές θεωρίες έχουν τεθεί για να εξηγήσουν την αυτοεκτίμηση, να περιγράψουν την ανάπτυξή της και να επαυξήσουν τη λειτουργία της. Κάτι τέτοιο συμβαίνει λόγω της αντίληψης πως η αυτοεκτίμηση είναι ο μεσολαβητής των επιρροών (όπως ικανοποίηση και ευτυχία) και κινήτρων. Σαν τέτοια, έχει άμεση σχέση με τη μάθηση και άλλες συμπεριφορές.

Η διαφορά ανάμεσα στους “Εγώ είμαι” και “Εγώ μπορώ να κάνω” εαυτούς είναι σημαντική στη Θεωρία της Αυτοεκτίμησης. Οι άνθρωποι μπορεί να αισθανθούν καλά ή άσχημα για τους εαυτούς τους εξαιτίας διαφόρων χαρακτηριστικών. Π.χ μπορεί να αισθάνονται καλά ή άσχημα για τους εαυτούς τους εξαιτίας του τι μπορούν ή δεν μπορούν να κάνουν.

Στις οικογένειες και τις κοινωνίες που είναι προσανατολισμένες στα επιτεύγματα, μερικά άτομα μεγαλώνουν πιστεύοντας πως αγαπιούνται μόνο για αυτά που μπορούν να κάνουν και για αυτό το λόγο οι ζωές τους έχουν νόημα μόνο σε σχέση με τα κατορθώματά τους. Έμφαση πρέπει να δίνεται στον πραγματικό εαυτό. Το πώς όμως τα άτομα με ειδικές ανάγκες αισθάνονται για τους αληθινούς και ικανούς εαυτούς τους εξαρτάται μερικώς από τι λαμβάνουν πως οι άλλοι πιστεύουν για αυτούς τους εαυτούς. Δύο συστήματα ωστόσο επηρεάζουν τους εαυτούς που καθορίζουν την ευτυχία και τα κίνητρα. Και τα δύο από αυτά τα συστήματα είναι επηρεασμένα από τις αλληλεπιδράσεις περιβαλλοντικές-γενετικές.

Η αυτοεκτίμηση στο σχολικό και κινητικό περιβάλλον είναι καθορισμένη σε όρους προετοιθήσεων, συναισθημάτων και προθέσεων

που μπορούν να μετρηθούν με τυποποιημένα εργαλεία. Πολλοί διαφορετικοί τομείς ή προθέσεις του εαυτού μπορούν να μετρηθούν (π.χ φυσική εμφάνιση, αθλητική επίδοση, κοινωνική αποδοχή). Ακολουθούν βασικές πληροφορίες για την αυτοεκτίμηση που είναι απαραίτητες για την κατανόηση το πώς τα άτομα με ειδικές ανάγκες αισθάνονται για τους εαυτούς τους. Τα θέματα που καλύπτονται είναι τα μοντέλα αυτοαντίληψης, οι μορφές παρουσίασης της αυτοεκτίμησης, η ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης, οι αρχές για το σχηματισμό της αυτοεκτίμησης και θέματα σχετικά με την αυτοεκτίμηση στα άτομα με ειδικές ανάγκες καθώς και περιγραφή των κύριων εργαλείων μέτρησής της.

α) Μοντέλα Αυτοαντίληψης

Για την καλύτερη κατανόηση του τρόπου σύνθεσης της αυτοαντίληψης των ατόμων με ειδικές ανάγκες πραγματοποιήθηκε ένας διαχωρισμός δύο μοντέλων, τα οποία είναι ιδιαίτερα καθοδηγητικά. Αυτά αναφέρονται σε μια σχηματική παρουσίαση των πτυχών από τις οποίες αποτελείται η αυτοαντίληψη και είναι τα εξής:

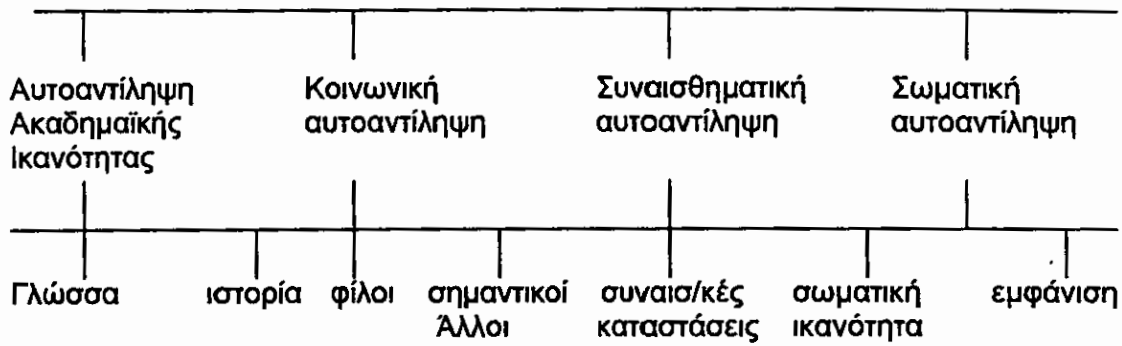
1. «**Το ιεραρχικό μοντέλο**, με τη γενική αυτοαντίληψη στην κορυφή της πυραμίδας και πολλές εικόνες του εαυτού ιεραρχικά διατεταγμένες, φαίνεται να υποστηρίζεται από πολλές σύγχρονες έρευνες σύμφωνα με τον Λεο Μπουσκάλια». Οι υποστηρικτές του μοντέλου αυτού θεωρούν ότι τα άτομα αναπτύσσει πολλές επιμέρους εικόνες του εαυτού του, οι οποίες ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες γνωστικές ή άλλες περιοχές ανάλογα με τις ικανότητες, δεξιότητες και τις γνώσεις που διαθέτει.

Οι διάφορες επιμέρους εικόνες στη συνέχεια, γενικεύονται σε μια υψηλότερου επιπέδου “γενική αυτοαντίληψη ικανότητας.” Στο υψηλότερο σημείο της ιεραρχίας βρίσκεται η αυτοεκτίμηση. Η γενική αυτοαντίληψη μπορεί να υποδιαιρεθεί σε ακαδημαϊκή και σε μη ακαδημαϊκή αυτοαντίληψη και με τη σειρά τους και αυτές υποδιαιρούνται σε άλλες ειδικότερες εικόνες του εαυτού. Σύμφωνα με

τον Shavelson και Hubuer, 1976, σχηματικά ένα τέτοιο μοντέλο είναι π.χ. το εξής:

ΣΧΗΜΑ

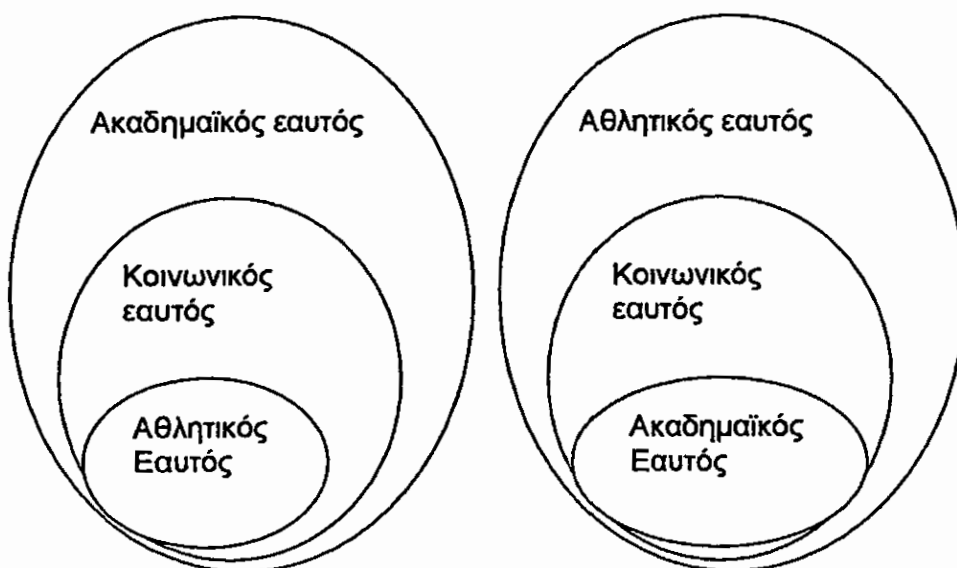
ΓΕΝΙΚΗ ΑΥΤΟΑΝΤΙΛΗΨΗ / ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ

(Λεονταρή, Αθήνα, 1996)

2. Το ομοκεντρικό μοντέλο, δίνει έμφαση στο γεγονός ότι οι διάφορες πτυχές της αυτοαντίληψης διαφέρουν για κάθε άτομο ως προς τη σπουδαιότητά τους. Οι κεντρικές πτυχές θεωρούνται οι σπουδαιότερες, οι πτυχές που βρίσκονται προς την περιφέρεια είναι οι λιγότερο σημαντικές.

ΣΧΗΜΑ

Οι υποστηρικτές του μοντέλου αυτού τονίζουν ότι η σχέση ανάμεσα στη γενική αυτοαντίληψη και τις επιμέρους αντιλήψεις του εαυτού, είναι πιθανόν να διαφέρει μεταξύ των ατόμων. (Λεονταρή, Αθήνα, 1996)

β) Οι μορφές παρουσίασης και οι τρόποι μέτρησης της Αυτοεκτίμησης

Οι θεωρίες για την αυτοεκτίμηση τείνουν να την παρουσιάζουν με μια μονοδιάστατη, πολυδιάστατη ή ιεραρχική μορφή. Όλες οι κλίμακες ωστόσο μετρούν πολλές διαστάσεις του εαυτού.

Στην μονοδιάστατη θεωρία της αυτοεκτίμησης, ο εαυτός είναι το άθροισμα όλων των μερών. Οι διάφορες πτυχές της αυτοεκτίμησης μετρούν και τον αληθινό αλλά και τον ικανό εαυτό όπως κάθε είδος που συνεισφέρει εξίσου στο συνολικό αποτέλεσμα, το οποίο εξετάζει έναν υπολογισμό του γενικού ολικού εαυτού. Η κλίμακα παιδικής αυτοεκτίμησης του Piers – Harris (CSCS) και η κλίμακα αυτοεκτίμησης του Martinek – Zaichkowsky (MZSC) είναι επεξηγηματικές της μονοδιάστατης στάσης. Στη θεωρία αυτή υπολογίζονται ξεχωριστά αποτελέσματα για κάθε τομέα αλλά και το ολικό αποτέλεσμα πάντα εξετάζεται. (Sherrill, 1993)

Στην πολυδιάστατη θεωρία της αυτοεκτίμησης, ο εαυτός δεν είναι το άθροισμα όλων των μερών του αλλά ένα πολυπρόσωπο οικοδόμημα εξαιρετικά σύνθετο. Οι απόψεις των θεωρητικών γι' αυτήν τη στάση διαφοροποιούνται μεταξύ της συνολικής και γενικής ολικής αυτοεκτίμησης. Η κλίμακα του Harter είναι επεξηγηματική της πολυδιάστατης φιλοσοφίας. (ο.π)

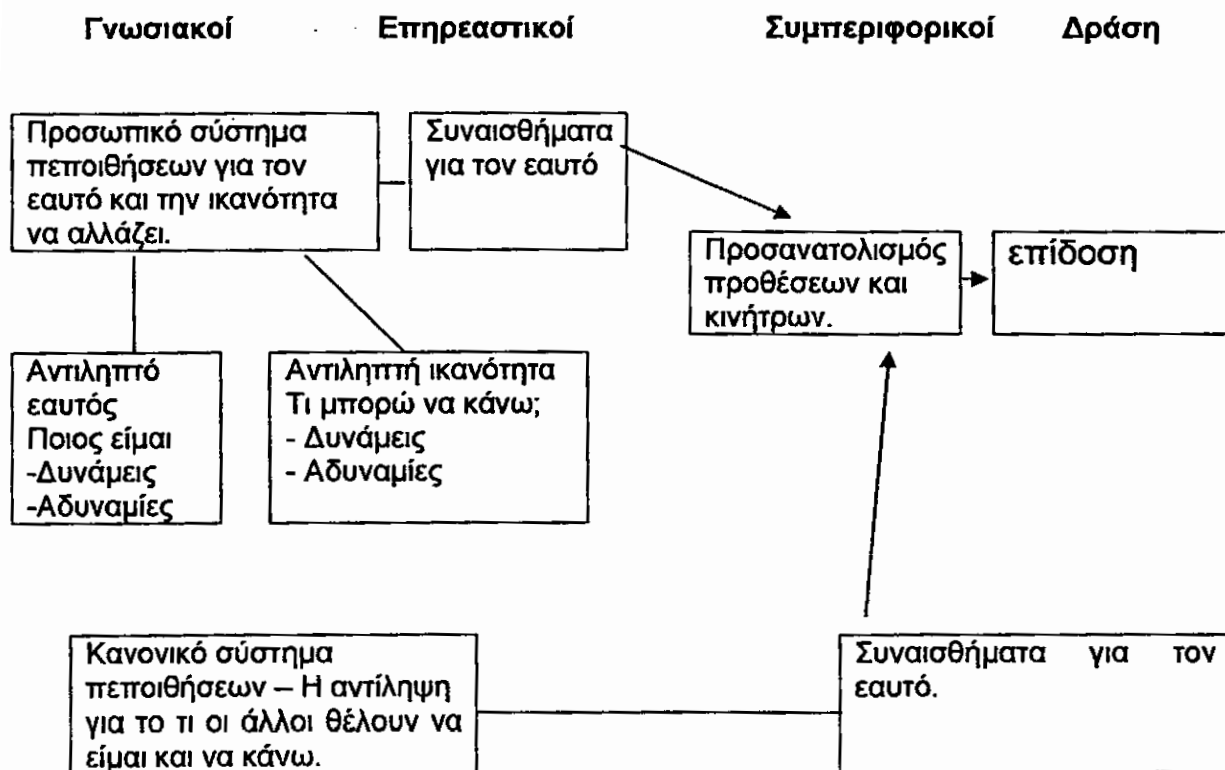
Στην ιεραρχική θεώρηση της αυτοεκτίμησης η ιδέα της πολυδιάστατης φύσης, επεκτείνεται χωρίζοντας τον ολικό εαυτό σε δυο μεγάλους τομείς (π.χ. ακαδημαϊκός και μη ακαδημαϊκός) και μετά με ανάλυση καθενός από τα μέρη αυτά σε επιμέρους υποτομείς. Το

ερωτηματολόγιο της αυτοπεριγραφής του Marsh (SDQ) είναι επεξηγηματικό της ιεραρχικής φιλοσοφίας. Συνδυάζει το μονοδιάστατο ολικό αποτέλεσμα με πολυδιάστατες εκτιμήσεις μετρήσεων συγκεκριμένων τομέων. (ο.π)

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες συνήθως αισθάνονται καλά ή άσχημα για τους εαυτούς τους, αναλόγως των ικανοτήτων τους. Το σχήμα που παρουσιάζεται παρακάτω δείχνει τις γνωστικές, επηρεαστικές και συμπεριφοριστικές όψεις της αυτοεκτίμησης.

ΣΧΗΜΑ

Το μοντέλο απεικονίζει μέρη της αυτοεκτίμησης που βασίζονται στη θεωρία της αιτιολογημένης δράσης. Έχουμε συστήματα πεπαιθώσεων για πολλούς ξεχωριστούς τομείς (π.χ. φυσική εμφάνιση, αθλητική απόδοση, κοινωνική απόδοση).

(Sherrill, 1993, σελ. 135)

Ένα δεύτερο θέμα που αφορά την αυτοεκτίμηση είναι και ο καθορισμός των κύριων τομέων (διαστάσεις, συμπλέγματα, γεγονότα) της, και των κριτηρίων που θα έπρεπε να χρησιμοποιούνται για την μέτρησή τους. Το σχήμα που ακολουθεί δείχνει την γενική συμφωνία των υποκλιμάκων που περιλαμβάνονται στα τέσσερα πιο γνωστά ερευνητικά εργαλεία. (ο.π)

ΣΧΗΜΑ

Piers – Harris (CSCS)	Martinek – Zaichkowsky	Harter Αυτοαντίληψη	Marsh Αυτοπεριγραφή
Ο τρόπος που νιώθω για τον εαυτό μου.	Κλίμακα αυτοεκτίμησης (MZSC)	Προφίλ: Πως είμαι	Ερωτηματολόγιο (SDQ)
1. Συμπεριφορά	1. Συμπεριφοριστικά, προσωπικά	1. Συμπεριφορική διαγωγή	Ακαδημαϊκή
2. Διανοητικό και σχολικό επίπεδο	και κοινωνικά χαρακτηριστικά	2. Σχολαστικισμός	Μαθηματικά
3. Φυσική εμφάνιση και χαρακτηριστικά	2. Ικανότητα σε παιχνίδια, διασκέδαση και σπορ	3. Φυσική εμφάνιση	Ανάγνωση
4. Ανησυχία	3. Χαρακτηριστικά προσωπικότητας και συναισθηματική τάση	4. Αθλητική επίδοση	Γενικό σχολείο
5. Δημοφιλία	4. Σχέσεις με το σπίτι και την οικογένεια και καταστάσεις	5. Κοινωνική αποδοχή	Μη ακαδημαϊκή
6. Ευτυχία και ικανοποίηση	5. Ικανοποίηση και ευτυχία	6. Στενή φιλία	Φυσικές ικανότητες
		7. Ρομαντική έκκληση	Φυσική εμφάνιση
		8.	Σχέσεις με τους συνομήλικους
		9. Ολική αυτοαξία	Σχέσεις με τους γονείς
			Συνολικό
			Ολική ακαδημία
			Ολική μη ακαδημία
			Ολικός εαυτός
			Γενικός εαυτός

(Sherrill, 1993, σελ. 138)

γ) Η Ανάπτυξη της Αυτοεικόνας και της Αυτοεκτίμησης

Μόνο ο άνθρωπος από όλα τα έμβια όντα γίνεται αντικείμενο στον ίδιο του τον εαυτό, μόνο ο άνθρωπος παρατηρεί και ερευνά τον εαυτό του και διαμορφώνει την εικόνα του για το πώς είναι.

Η αυτοεικόνα διαμορφώνεται σύμφωνα με την εξωτερική μας εμφάνιση, τις πεποιθήσεις, τις στάσεις και τις ικανότητές μας. Είναι γνωστό ότι οι περισσότερες επιδιώξεις που έχουμε από τη ζωή μας όπως: η ασφάλεια, η αποδοχή, η κατανόηση και η δύναμη, συνδέονται άμεσα με τις ανάγκες του Εγώ μας. Παράλληλα πολλές κύριες αιτίες για απογοητεύσεις και εσωτερικές συγκρούσεις είναι και αυτές συνδεδεμένες με ανάγκες του Εγώ.

«Η ανάγκη για αγάπη και αποδοχή από τους άλλους αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς παράγοντες στη διαμόρφωση της προσωπικότητας. Γενικά οι ειδικοί συμφωνούν ότι η πρώτη σχέση του νηπίου με τους ανθρώπους του περιβάλλοντός του βάζει τα θεμέλια για τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Το παιδί έρχεται στον κόσμο χωρίς να έχει παρελθόν, χωρίς να έχει πείρα και χωρίς τα απαραίτητα κριτήρια για να κρίνει την αξία του. Γεννιέται *tabula rasa* όσον αφορά τα παραπάνω.» (Herbert, 1998, σελ. 89)

«Κάθε λέξη, κάθε έκφραση του προσώπου, κάθε χειρονομία των γονιών, στέλνει στο παιδί ένα μήνυμα για το πόσο αξίζει ο εαυτός του. Η ομαλή προσαρμογή του παιδιού στο περιβάλλον του εξαρτάται από την επαρκή ικανοποίηση της ανάγκης του για αγάπη. Οι εκδηλώσεις επομένως αγάπης και η στάση των γονέων απέναντι στο παιδί καθώς μεγαλώνει, είναι σημαντικές για την ανάδυση της αυτό – εικόνας του, καθώς και για την αυτοεκτίμησή του που μπορεί να είναι υψηλή ή χαμηλή ανάλογα με τα μηνύματα που λαμβάνει από τους άλλους σημαντικούς. Το ενδιαφέρον και η ενίσχυση του παιδιού για

επιτεύγματα, εφόσον οι απαιτήσεις αυτές δεν είναι έντονα θυμικά φορτισμένες.» (Virginia Satir, 1989, σελ. 45-46)

«Η αποτυχία του παιδιού να ανταποκριθεί στα υψηλά επίπεδα αυτοεκτίμησης, που οι γονείς έχουν θέσει για λογαριασμό του, επιδρά δυσμενώς στο αυτοσυναίσθημα του παιδιού. Είναι προφανές ότι το παιδί διαμορφώνει την αυτοεικόνα του σύμφωνα με την άποψη που πιστεύει πως έχουν γι' αυτό οι γονείς του και άλλα σημαντικά πρόσωπα.» (Herbert, 1996, σελ. 199)

Αισθήματα αξίας διαμορφώνονται μόνο μέσα σε μια θετική ατμόσφαιρα στην οποία αναγνωρίζονται οι ατομικές διαφορές και τα λάθη χρησιμοποιούνται για μάθηση. Αυτονόητο είναι ότι η αυτοεκτίμηση μειώνεται και αυξάνεται υπέρμετρα πιο εύκολα.

«Η αυτοεικόνα ορίζεται ως μια συνύφαση αντιλήψεων και αξιολογήσεων διαφόρων χαρακτηριστικών του εαυτού, αυτή η δυναμική οργάνωση των στάσεων απέναντι στον εαυτό εκτείνεται από το θετικό στο αρνητικό και προδιαθέτει το άτομο να κατευθύνει ανάλογα τη θέση του.» (Λεωνίδου, τετράδια ψυχιατρικής, τεύχος 62, σελ. 89)

Σύμφωνα με τον Wylie, οι όροι αυτοεικόνα, αυτοεκτίμηση και αυτοαποδοχή μπορούν να χρησιμοποιούνται διαδοχικά.

«Κατά την περίοδο της βρεφικής ηλικίας, το άτομο μαθαίνει κατά πόσο ο κόσμος είναι καλός και ευχάριστος για να ζήσεις, ή αν είναι πηγή δυστυχίας και πόνου. Αυτές οι δύο αντιθετικές απόψεις, τις οποίες ονομάζει "βασική εμπιστοσύνη" και "βασική δυσπιστία" δεν απέχουν και πολύ από τις στάσεις που ονομάζουμε "αισιοδοξία" και "απαισιοδοξία".» (Herbert, 1998, σελ. 90)

Καθώς όμως το παιδί μεγαλώνει αρχίζουν να επιδρούν και άλλα πρόσωπα εκτός από το άμεσο οικογενειακό του περιβάλλον, όπως δάσκαλοι, φίλοι, συμμαθητές κ.λ.π., στη διαμόρφωση της αυτοεικόνας του. Ένα ζήτημα στην ανάπτυξη της αυτοεικόνας του παιδιού εξάλλου, είναι η διαδικασία που ονομάζεται ταύτιση, σύμφωνα με την οποία το παιδί υιοθετεί ορισμένες από τις στάσεις του προτύπου του.

Τα βιοσωματικά προβλήματα δεν είναι τα μόνα υπεύθυνα για την υπονόμηση των κόπων του παιδιού και των δασκάλων του. μπορεί να είναι αποτέλεσμα επίσης κάποιας ψυχολογικής διαταραχής. Συχνά βρίσκουμε στα σχολεία το φαινόμενο της "αυτοεκπληρούμενης προφητείας", του κακού μας δηλαδή εαυτού για ολόκληρες τάξεις, οι οποίες από την αρχή ετικετοποιούνται ως τάξεις παιδιών με μειωμένες νοητικές ή και σωματικές ακόμη ικανότητες.

Οι δάσκαλοι αυτών των τάξεων αναμένουν από τους μαθητές τους να έχουν μειωμένη επίδοση και ξεχνούν ότι πρέπει να δέχονται τις ατομικές διαφορές που είναι απαραίτητος όρος για την διευκόλυνση της μάθησης και περαιτέρω της αυτοεκτίμησης.

Σύμφωνα με την Αναστασία Καλατζή (1981, σελ. 53), η προσωπικότητα δεν δίνεται στον άνθρωπο σαν κάτι εφ' άπαξ και τελειωμένο αλλά:

- Εξελίσσεται σταδιακά σε σχέση με τη χρονολογική ηλικία του ατόμου και
- Καθορίζεται από ιδιοσυστασιακές δυνάμεις, δηλαδή ότι κληρονομείται μέσω γονιδίων καθώς και από περιβαλλοντικές δυνάμεις.

Όσο αφορά τη χρονολογική ηλικία, η πρόοδος από το ένα στάδιο στο άλλο επηρεάζει την αυτοεκτίμηση, γιατί οι άνθρωποι πρέπει να συναντήσουν νέες κοινωνικές προσδοκίες και να τις προσαρμόσουν με αλλαγές στο σώμα τους (εφηβεία, γεροντική ηλικία) και στις ικανότητες. Η μετάβαση στην ενηλικίωση, με τις ευκαιρίες για επιτυχία στα αισθηματικά ή επαγγελματικά όνειρα, μπορεί να προκαλέσουν διακυμάνσεις της αυτοεκτίμησης. Παρομοίως η αλλαγή της ομάδας σύγκρισης, επηρεάζει την αυτοεκτίμηση. Το γεωγραφικό μήκος ανάπτυξης της αυτοεκτίμησης σε άτομα με αναπηρίες δεν έχει μελετηθεί ιδιαίτερα. Πολλά εξαρτώνται από τις ικανότητες τους, την κοινωνική υποστήριξη και την ένταση και διάρκεια του στρες. Η ομάδα σύγκρισης που ένα άτομο επιλέγει για να συγκρίνει τον εαυτό του. Επίσης

προκαλεί μια μεγάλη διαφορά. Ένα αδέξιο παιδί σε μια τάξη καλών αθλητών μπορεί να έχει χαμηλότερη φυσική αυτοεκτίμηση από ένα αδέξιο παιδί σε μια τάξη με άτομα παρόμοιων ικανοτήτων. Από την άλλη πλευρά η τοποθέτηση έξω από τον μέσο όρο μπορεί να προκαλέσει συναισθήματα κατωτερότητας.

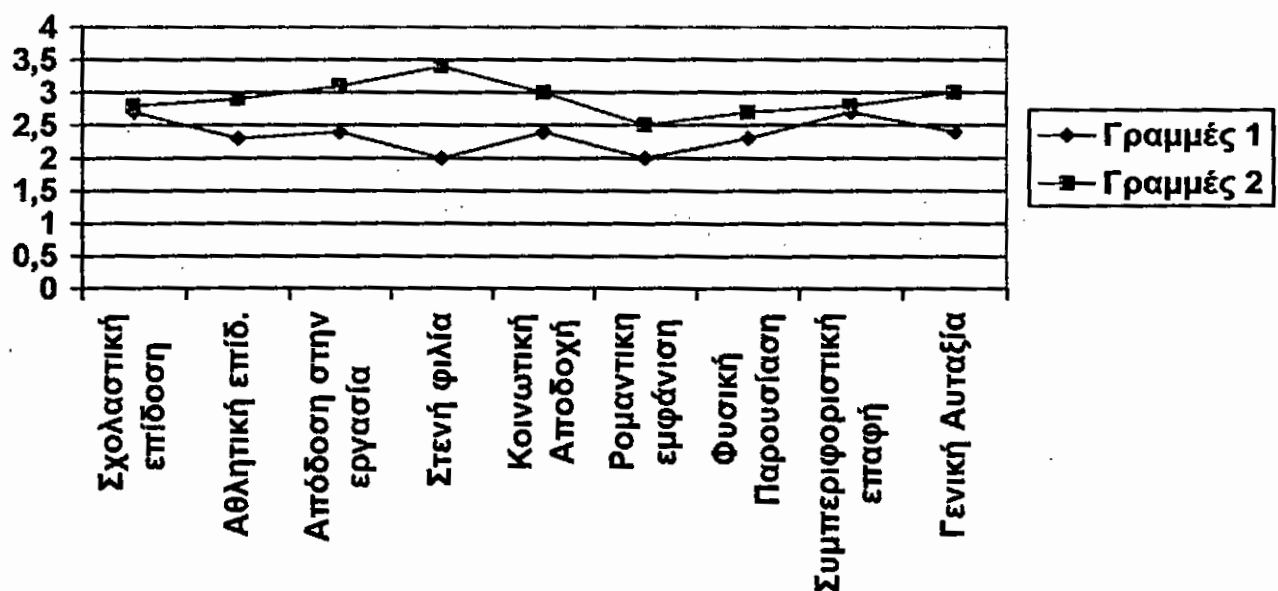
Τέλος η εκτίμηση του εαυτού γίνεται περισσότερο σταθερή και ανθεκτική για να αλλάξει καθώς οι άνθρωποι τα μεγαλώνουν. (Sherrill, 1993)

Το παρακάτω σχήμα δείχνει την ανάπτυξη της αυτοαντίληψης σε συγκεκριμένους τομείς σε ένα 14χρονο κορίτσι με αναπηρία σύμφωνα με την Harter.

Το προφίλ αυτοαντίληψης της Harter για την εφηβεία. Το εξατομικευμένο προφίλ (γραμμή 1) συγκρίνεται με τα μέσα σκορ (γραμμή 2) των 14 χρόνων.

ΣΧΗΜΑ

Όνομα: Jerry Jones Βαθμός: 9 Ηλικία: 14 Γένος: Θηλυκό

(Sherrill, 1993, σελ. 138)

δ) Αρχές για τον Σχηματισμό της Αυτοεκτίμησης

«Ο Rosenberg υποστηρίζει πως οι αρχές που λαμβάνουν χώρα στον σχηματισμό της αυτοεκτίμησης είναι οι ακόλουθες: οι κανονικές συγκρίσεις, οι αντανάκλαστικές αξιολογήσεις, η ψυχολογική κεντρικότητα και οι ερμηνείες του ατόμου για τις προσωπικές επιτυχίες ή αποτυχίες.» (Μάριος Α. Πούρκος, 1997, σελ. 239)

Η ανάγκη των ανθρώπων να διατηρούν μια θετική εικόνα για τον εαυτό τους και να συντηρούν την αυτοεκτίμηση τους πρωτοϋποστηρίχθηκε από τον Festinger (1954) στα πλαίσια της θεωρίας για τη γνωστική συνέπεια. Κατά τον Festinger, οι άνθρωποι έχουν ανάγκη να γνωρίζουν τα επίπεδα των ικανοτήτων τους και την ορθότητα των απόψεών τους. Για το λόγο αυτό, χρησιμοποιούν αντικειμενικές πληροφορίες για τον εαυτό τους, όταν υπάρχουν, ή ψάχνουν να βρουν τέτοιες πληροφορίες σε άλλα άτομα που θεωρούν ότι είναι όμοια με αυτούς. Αυτή είναι η θεωρία της κοινωνική σύγκρισης. Αν το κίνητρο της σύγκρισης είναι η επιθυμία για βελτίωση του εαυτού μας, τότε η σύγκριση γίνεται με άτομα καλύτερα από εμάς. (Α. Κωσταρίδου – Ευκλείδη, Αθήνα, 1999, σελ. 266)

Η ανθρωπιστική διδασκαλία προσπαθεί να αποδοκιμάσει την κοινωνική σύγκριση και να βοηθήσει τους ανθρώπους να αισθάνονται καλά για τις δικές τους ικανότητες και προσπάθειες.

Οι “ειδικοί” αθλητές πρέπει ωστόσο να ενθαρρύνονται να σκεφθούν πότε επέλεξαν ένα παρόμοιο ή κατάλληλο άλλο για να συγκριθούν μαζί του. η κοινωνική σύγκριση θα έπρεπε να εμπλέξει και συμπεριλάβει ιδιότητες (λόγους) όπως προσπάθεια, ικανότητα και ευκαιρία. (Sherrill. 1993)

Σύμφωνα με τον Μάριο Α. Πούρκο, 1997)

Οι αντανεκλαστικές αξιολογήσεις έχουν το ίδιο νόημα όπως αναπτύχθηκαν από τον Sullivan αλλά και άλλους θεωρητικούς. Ο καθρεπτιζόμενος εαυτός και η θέση γενικά του Cooley, υποστηρίζει ότι υπάρχουν συγκεκριμένοι άνθρωποι, των οποίων οι απόψεις για το άτομο είναι σημαντικές για το πώς εκλαμβάνει ο ίδιος τον εαυτό του, ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο το άτομο βρίσκεται. Αυτοί οι άνθρωποι ονομάζονται σημαντικοί άλλοι.

Ο Mead από την άλλη, προτείνει τον όρο "γενικευμένος άλλος" εφόσον θεωρεί ότι το άτομο αντιλαμβάνεται τη γνώμη που έχει γι' αυτόν το κοινωνικό σύνολο γενικά και με βάση αυτή την αντίληψη αξιολογεί τον εαυτό του.

Η τρίτη αρχή – λειτουργία του σχηματισμού της αυτοεκτίμησης είναι σύμφωνα με τον Rosenberg, αυτή της ψυχολογικής κεντρικότητας. Η αρχή αυτή υπαγορεύει στο άτομο να κάνει τις αυτό – αξιολογήσεις του με βάση κάποιες αξίες.

Όσο αφορά τις αξίες ο Rokeach έχει υποστηρίξει ότι αυτές αποτελούν ένα σύστημα και ότι μέσα στο σύστημα αυτό είναι ιεραρχικά δομημένες (ανάλογα με τη σημαντικότητά τους).

Για τον Rosenberg οι αξίες του ατόμου δεν είναι καθαρά προσωπικές αλλά κοινωνικές γιατί:

- Το άτομο αποκτά τις αξίες του προτού είναι σε θέση να τις δοκιμάσει.
- Αν εγκαταλείψουμε μια κοινωνική αξία, εγκαταλείπουμε αυτόματα και ένα στόχο.
- Οι αξίες μας ξεκινούν από τους ορισμούς κοινωνικών ρόλων και κανόνων.

Ο W. Purkey, θεωρώντας την ιεραρχική οργάνωση των αξιών αναφορικά με την επίπτωσή τους στην αυτοεκτίμηση, έδωσε μια παραστατική εικόνα, σύμφωνα με την οποία όσο ψηλότερη είναι η αξία για το άτομο, τόσο κεντρικότερος είναι ο αντίστοιχος τομέας (και η

αντίστοιχη αυτοαντίληψη, θα λέγαμε) στο δυναμικό σύστημα του εαυτού.

Οι προσωπικές ερμηνείες επιτυχίας και αποτυχίας σχετίζονται με την αυτοαντίληψη, εφόσον αυτή θα επηρεάσει τον τόπο ελέγχου, τη σταθερότητα, σφαιρικότητα και δυνατότητα ελέγχου των αποδόσεων που θα κάνει, τροφοδοτούμενη ταυτόχρονα από αυτές τις αποδόσεις.

Είναι φανερό ότι αυτές οι λειτουργίες σχηματισμού της αυτοαντίληψης αλληλοσυνδέονται.

Θετική αυτοεκτίμηση αναπτύσσεται όταν οι άνθρωποι θέτουν (συνειδητά ή ασυνείδητα) στόχους που περιμένουν να επιτύχουν και κυρώνουν τις προσδοκίες τους. Η τελευταία αυτή αρχή είναι προσανατολισμένη στο μέλλον και προϋποθέτει για τους φυσικούς εκπαιδευτές, να βοηθούν τους αθλητές να αισθάνονται ασφαλείς, αγαπητοί και κατάλληλοι και να βλέπουν τους εαυτούς τους επαρκείς πριν ακόμα προσπαθήσουν για κάποια δραστηριότητα.

Οι παραπάνω αρχές επιδρούν ως καθοριστικές για τον σχηματισμό της αυτοεκτίμησης σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως από την τοποθέτησή τους ή μη σε ορισμένη ειδική κατηγορία, τα άτομα με ειδικές ανάγκες ωστόσο επηρεάζονται ιδιαίτερα από αυτές και η γνώση τους είναι απαραίτητη για την κατανόηση της συμπεριφοράς τους.

ε) Χαμηλή Αυτοεκτίμηση και Φυσική Εκπαίδευση

Η αυτοεκτίμηση των αθλητών με αναπηρίες είναι συχνά χαμηλότερη από αυτή των "φυσιολογικών" αθλητών. Έμφυτα στην χαμηλή αυτοεκτίμηση είναι προσδοκίες, φόβος να απογοητεύσουν τους συμπαίκτες τους κατά τη διάρκεια ενός κρίσιμου αγώνα, φόβος ότι θα τους κοροϊδέψουν ή απομονώσουν από τους άλλους για τιμωρία ή μια απροθυμία για συμμετοχή. Γίνεται όλο και πιο εύκολο να καθίσουν και να κοιτάζουν τους άλλους να παίζουν και / ή να συναγωνίζονται, από το

να ρισκάρουν να αποτύχουν. Ωστόσο αρκετοί μαθητές μπορεί να προσποιοούνται πως επιθυμούν να κάθονται έξω ή να κρατούν τα σκορ, όταν βαθιά μέσα τους θα ήθελαν να συμμετέχουν και να είναι μέρος της ομάδας.

Πριν διδαχθούν οι αθλητές αυτοί τα βασικά πρότυπα κίνησης, παιχνίδια και αθλήματα με τον παραδοσιακό προσανατολισμό στις ικανότητες τρόπο, πρέπει να βοηθηθούν να αλλάξουν τα αρνητικά συναισθήματα για τον εαυτό τους και να διδαχθούν μεθόδους συσχέτισης με το στρες, το φόβο ή την αποτυχία και την στέρηση της αποδοχής από τους άλλους. Μέχρι να πιστέψουν στους εαυτούς τους και να εμπιστευτούν τους καθηγητές και τους συμπαίκτες τους, οι αθλητές με χαμηλή αυτοεκτίμηση είναι απίθανο να βάλουν εμπρός τις καλύτερές τους προσπάθειες στην εκμάθηση ικανοτήτων, κανόνων και στρατηγικών.

Η χαμηλή αυτοεκτίμηση τείνει να αυξάνει με την ηλικία, συχνά μπαίνει στην κορυφή της με την ενηλικίωση. Αρκετοί παράγοντες σχετίζονται με την χαμηλή αυτοεκτίμηση και οι εκπαιδευτές και οι άλλοι ειδικοί πρέπει να μάθουν όσο το δυνατόν περισσότερα για τις οικογένειές τους και ότι έχει σχέση μ' αυτούς, σε μια προσπάθεια να αναγνωρίσουν και καλύτερεύσουν τις αιτίες. (Sherrill, 1993)

Ως τώρα, έρευνες με όλα τα εργαλεία δείχνουν πως η κλίμακα φυσικής εμφάνισης είναι η πιο κοντινά σχετιζόμενη με την συνολική ή γενική αυτοεκτίμηση από οποιαδήποτε άλλη κλίμακα. Η κλίμακα φυσικής εμφάνισης είναι επίσης υψηλά σχετιζόμενη με τις σχέσεις με συνομήλικους (δημοφιλία, κοινωνική αποδοχή, στενή φιλία). Αυτό έχει μεγάλη σημασία για την ανθρωπιστική διδασκαλία. Για να βοηθήσει τους αθλητές να αισθανθούν καλά με τους εαυτούς τους, οι εκπαιδευτές πρέπει να τους βοηθήσουν να κατανοήσουν, πλησιάσουν και δεχθούν τα σώματά τους και τα φυσικά τους χαρακτηριστικά. Τα αισθήματα για το πρόσωπο, μάτια και μαλλιά είναι περισσότερο αποδεικτικά της αυτοεκτίμησης από τα άλλα μέλη του σώματος. Τα κομπλιμέντα προς

τα άτομα με αναπηρίες για αυτά τα μέρη και η προσοχή των αλλαγών είναι ιδιαίτερος σημαντικά. (ο.π)

Οι προσδοκίες και τα συναισθήματα των μαθητών, όπως μετριούνται στα επίπεδα αυτοεκτίμησης, πρέπει να συγκρίνονται με τις πραγματικές τους ικανότητες στη φυσική εκπαίδευση. Μερικοί μαθητές είναι πραγματικά καλοί σε πράγματα αλλά δεν φαίνεται να το αισθάνονται ή αν το γνωρίζουν, άλλοι δεν πιστεύουν πως είναι καλύτεροι απ' ότι πραγματικά είναι. Ανεξάρτητα από την κατεύθυνση της διαφορετικότητας, αυτοί οι μαθητές αρνούνται και καταστρέφουν την πραγματικότητα και χρειάζεται ειδική βοήθεια έτσι ώστε ο αντιληπτός και ο πραγματικός εαυτός να γίνουν ένα. (ο.π)

Μια καλή προσέγγιση των αθλητών αυτών, είναι να βοηθήσουν οι μαθητές να αναγνωρίσουν τα προβλήματα που η φυσική εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει να λυθούν.

Μεταξύ των προβλημάτων που οι μαθητές συχνά αναφέρουν είναι:

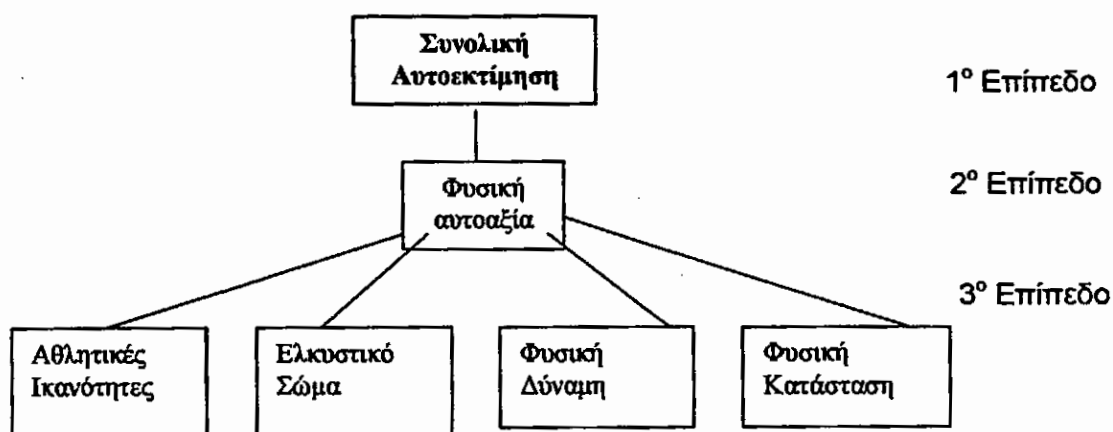
- Το άσθμα μου (ή άλλη κατάσταση) με κάνει να χάνω το σχολείο μου και αισθάνομαι πως μένω πίσω.
- Δεν έχω την ενέργεια να κάνω αυτά που οι άλλοι περιμένουν από μένα.
- Αισθάνομαι μελαγχολικός.
- Έχω πολλούς φίλους αλλά κανέναν πραγματικά στενό φίλο – θέλω κάποιον που να με συμπαθεί πραγματικά από οποιονδήποτε άλλο και
- Αισθάνομαι φοβισμένος. (ο.π)

Κεντρική δουλειά για την αυτοεκτίμηση, στην φυσική αγωγή είναι η εγκαθίδρυση εμπιστοσύνης και μια ανοιχτή σχέση μοιράσματος, μεταξύ του καθηγητή και του αθλητή. Τα εργαλεία της αυτοεκτίμησης όπως τα μέτρα επίδοσης, ποτέ δεν θα έπρεπε να αποκαλούνται τεστ, επειδή η λέξη αυτή συνοδηγεί σε σωστές ή λανθασμένες απαντήσεις. Οι μετρήσεις της αυτοεκτίμησης λέγονται κλίμακες,

κατάλογοι ή ερωτηματολόγια. Οι αθλητές πρέπει να καταλάβουν πως δεν υπάρχουν σωστές ή λανθασμένες απαντήσεις, μόνο ανθρώπινες διαφορές και πως αυτές οι διαφορές είναι που μας κάνουν μοναδικούς, υπέροχους και ενδιαφέρον ανθρώπους. (ο.π)

Η μέτρηση του μοντέλου φυσικής αυτοεκτίμησης που οδηγούσε την ανάπτυξη του προφίλ της φυσικής του αυτοαντίληψης.

ΣΧΗΜΑ

Θέματα που μετρούν το ελκυστικό σώμα.

Πραγματικά αληθινό για μένα	Λίγο αληθινό για μένα				Πραγματικά αληθινό	Λίγο αληθινό
4	3	3.Μερικοί άνθρωποι αισθάνονται ότι σε σύγκριση με το σύνολο, έχουν ελκυστικό σώμα.	ΑΛΛΑ	Άλλοι νιώθουν ότι το σώμα τους δεν είναι τόσο ελκυστικό.	2	1
1	2	8.Μερικοί άνθρωποι νιώθουν πως έχουν δυσκολία να διατηρήσουν ελκυστικό σώμα.	ΑΛΛΑ	Άλλοι νιώθουν πως εύκολα θα διατηρήσουν το σώμα τους ελκυστικό.	3	4
1	2	13.μερικά άτομα νιώθουν άσχημα για το σώμα τους όταν πρόκειται να βάλουν	ΑΛΛΑ	Άλλοι δεν νιώθουν καθόλου άσχημα όταν πρόκειται να βάλουν λίγα ρούχα.	3	4

		λίγα ρούχα.				
4	3	18. Μερικά άτομα νιώθουν πως είναι αξιοθαύμαστοι επειδή το σώμα τους είναι ελκυστικό	ΑΛΛΑ	Άλλοι σπάνια νιώθουν πως αξίζουν σεβασμό για το σώμα τους	2	1
1	2	23. Μερικά άτομα νιώθουν πως σε σύγκριση με τους περισσότερους, το σώμα τους δεν βρίσκεται στην καλύτερη κατάσταση.	ΑΛΛΑ	Άλλοι νιώθουν ότι σε σύγκριση με άλλους, το σώμα τους είναι πάντα σε τέλεια φόρμα.	3	4
4	3	28. Μερικά άτομα έχουν μεγάλη αυτοπεποίθηση για το σώμα τους.	ΑΛΛΑ	Άλλοι έχουν λίγο αυτοπεποίθηση για το σώμα τους.	2	1

στ) Περιγραφές των κυρίων εργαλείων μέτρησης της Αυτοεκτίμησης

Η εξοικείωση με μερικά εργαλεία μέτρησης της αυτοεκτίμησης επιτρέπει σαφείς επιλογές για το σχεδιασμό του εκτιμητικού μοντέλου όσο αφορά τη φυσική αγωγή.

Η κλίμακα Αυτοεκτίμησης παιδιών των Piers – Harris

Η κλίμακα αυτοεκτίμησης παιδιών των Piers – Harris (CSCS) αναπτύχθηκε από την Ellen Piers και Dale Harris το 1964 και είναι μια ευρύτατα χρησιμοποιούμενη μέτρηση της αυτοεκτίμησης σε άτομα 3 με 12 ετών. Περιλαμβάνει 80 γραμμένες στον τρίτο ενικό βαθμό διαβάσματος και αποδίδει ξεχωριστά σκορ για έξι περιοχές.

Επεξηγηματικές υποθέσεις είναι: «Έχω ένα ευχάριστο πρόσωπο» και «Είμαι μεταξύ των τελευταίων που θα επιλεγθούν για παιχνίδια». Οι απαντούντες κυκλώνουν είτε το ναι είτε το όχι για κάθε είδος. Το τεστ

χειρός για αυτό το κατάλογο (Piers, 1984) είναι πολύτιμο για όλες τις ψυχολογικές υπηρεσίες. Μια περιοχή του (CSCS) είναι η διαθεσιμότητα υπολογισμού του σκορ και η ερμηνεία του, η οποία γενικεύει τα προφίλ δυνάμεων και αδυναμιών σε έξι περιοχές.

Η κλίμακα αυτοεκτίμησης του Cratty

Ο Bryant Cratty, ένας φυσικός εκπαίδευσης της UCLA, ανέπτυξε την κλίμακα αυτοεκτίμησης Cratty, ειδικά για την μέτρηση των διαστάσεων της αυτοεκτίμησης μεταξύ των αδέξιων και των παιδιών με ικανότητες στο νηπιαγωγείο μέχρι 6 ετών. Οι περισσότερες από τις 20 ερωτήσεις που περιλαμβάνονται σε αυτή την κλίμακα είναι διατυπωμένες εκ νέου από τις υποθέσεις των Piers – Harris.

Το σκορ του καταλόγου κατευθύνεται με κοινή λογική, με ένα πόντο να δίνεται για κάθε απάντηση “ναι” που αντανακλά μια καλή αυτοεκτίμηση. Ο Cratty καθόρισε την υψηλή αυτοεκτίμηση με ένα σκορ 16 ή πάνω και την χαμηλή αυτοεκτίμηση με σκορ 14 και κάτω. Τα μέσα όρου σκορ κυμαίνονται μεταξύ των 14,1 και 15,7 για τα παιδιά νηπιαγωγείου μέχρι 6 ετών, χωρίς παρόμοιες διαφορές μεταξύ βαθμού ή γένους. Αυτό το εργαλείο συστήνεται για σκοπούς εξέτασης.

Κλίμακα Αυτοεκτίμησης του Cratty

1. Είσαι καλός στο να κάνεις πράγματα με τα χέρια σου;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
2. Μπορείς να ζωγραφίσεις καλά;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
3. Είσαι δυνατός;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
4. Σου αρέσει η εμφάνισή σου;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
5. Οι φίλοι σου διασκεδάζουν μαζί σου;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
6. Είσαι όμορφος;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
7. Έχεις πρόβλημα στο να κάνεις φίλους;	ΝΑΙ / ΟΧΙ

8. Σου αρέσει το σχολείο;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
9. Θα επιθυμούσες να ήσουν διαφορετικός;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
10.Είσαι λυπημένος τον περισσότερο καιρό;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
11.Είσαι ο τελευταίος που επιλέγεται σε παιχνίδια;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
12.Αρέσεις στα κορίτσια;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
13.Είσαι καλός ως αρχηγός σε παιχνίδια και αθλήματα;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
14.Είσαι αδέξιος;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
15.Σε παιχνίδια, βλέπεις αντί να παίζεις;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
16.Αρέσεις στα αγόρια;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
17.Είσαι χαρούμενος τον περισσότερο καιρό;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
18.Έχεις ωραία μαλλιά;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
19.Παίζεις με μικρότερα παιδιά καθόλου;	ΝΑΙ / ΟΧΙ
20.Είναι το διάβασμα εύκολο για σένα;	ΝΑΙ / ΟΧΙ

Από τους B.Cratty, N. Ikedo, M. Martin, C. Jenett & M. Morris
(1970)

Κινητικές δραστηριότητες, κινητική ικανότητα και η εκπαίδευση των παιδιών, Springfield L. Charles C. Thomas.

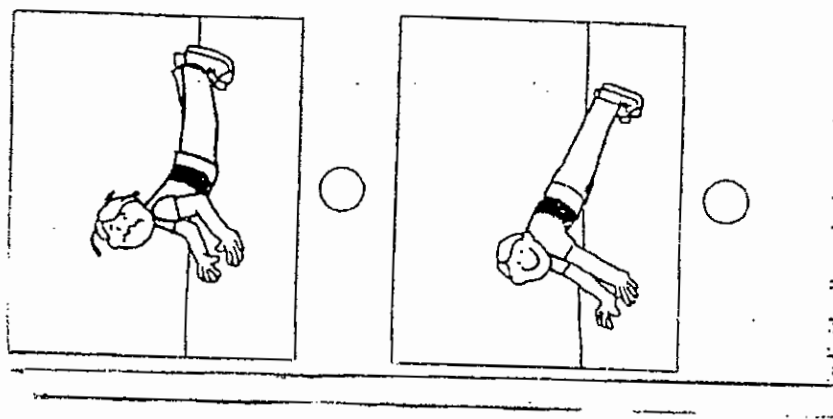
Η κλίμακα Αυτοεκτίμησης Martinek – Zaichkowsky

Η κλίμακα αυτοεκτίμησης των Martinek – Zaichkowsky (MZSC), αναπτύχθηκε το 1970 από δύο φυσικούς εκπαιδευτές, τον Thomas Martinek και τον Leonard Zaichkowsky, και χρησιμοποιείται εκτεταμένα στην έρευνα της φυσικής αγωγής. Αυτή η εικονογραφημένη κλίμακα περιέχει 25 ζεύγη ζωγραφιών. Οι άντρες και οι γυναίκες αναπαριστούν εξίσου στις ζωγραφιές. Έξι από τα εικοσιπέντε είδη απεικονίζουν φυσικές δραστηριότητες.

Το MZSC συστήνεται σε παιδιά από 1 ως 8 ετών ως μια μη λεκτική μέτρηση (Martinek & Zaichkowsky, 1977). Ο εικονογραφημένος σχεδιασμός κάνει το MZSC εξαιρετικά πολύτιμο για την εκτίμηση των

αυτοεκτιμήσεων, παιδιών που δε διαβάζουν. Αν και το MZSC σχεδιάστηκε ως μια μη λεκτική μέτρηση, η εξήγηση των ειδών στην εφαρμογή του ατομικά ή σε μικρές ομάδες, μπορεί να είναι βοηθητική. Από την άποψη του δείγματος, για παράδειγμα, θα μπορούσες να πεις «Βλέπουμε δυο παιδιά που προσπαθούν να κάνουν κάμψεις, το παιδί στην πάνω εικόνα έχει πρόβλημα στην προσπάθεια του να κάνει κάμψεις. Το παιδί στην κάτω εικόνα κάνει με ευκολία τις κάμψεις. Ποιο παιδί μοιάζει περισσότερο με εσένα;»

Δείγμα από την κλίμακα αυτοεκτίμησης των Martinek - Zaichkowsky

Τα εργαλεία αυτοαντίληψης της Hurter

Η Susan Hurter έχει αναπτύξει εργαλεία για αρκετές διαφορετικές ηλικιακές ομάδες. Επιπλέον υπάρχει ένας κατάλογος ειδικά για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες 3 με 8 ετών (Renick & Harter, 1988), το οποίο είναι κατάλληλο επίσης για αθλητές κανονικών επιτευγμάτων. Τα είδη για αθλητική απόδοση σε αυτό και στο προφίλ αυτοαντίληψης για παιδιά (Harter, 1985) είναι το ίδιο εκτός από απλοποίηση της διατύπωσης σε κάποια σημεία.

Τα εργαλεία της Hurter χαρακτηρίζονται από ένα κατασκευάσμα σχηματισμού εναλλακτικών απαντήσεων. Μόνο ένα κουτί τσεκάρεται. Οι μαθητές πρώτα υποδεικνύουν ποιες από τις δυο περιγραφές είναι πιο αρεστές γι' αυτούς. Έπειτα εντός αυτής της κατηγορίας τσεκάρουν το «Πραγματικά αληθινό για εμένα» ή «Λίγο αληθινό για εμένα». Αυτό το σχήμα μειώνει την ευκαιρία πως τα άτομα θα δώσουν αυτές τις απαντήσεις που είναι επιθυμητές και όχι την αλήθεια.

Από την ηλικία των 8 και πάνω, μια κλίμακα σχεδιάζεται για να μετρήσει την συνολική αυτοαξία. Το συνολικό σκορ αυτοαξίας εξάγεται μόνο από τα 5 είδη και αυτό το σκορ θεωρείται ξεχωριστό από τα σκορ ειδικού τομέα αυτοαντίληψης. Τα είδη στους καταλόγους της Hurter ποτέ δεν προστίθενται μαζί για να δώσουν ένα συνολικό αποτέλεσμα αυτοεκτίμησης.

Ο βαθμός της λαμβανόμενης κλίμακας αποδόσεων αυξάνεται για κάθε ηλικιακή ομάδα. Η εικονογραφημένη σκάλα για μικρά παιδιά αποφέρει τέσσερα σκορ: γνωστική απόδοση, φυσική απόδοση, συμμετοχή με τους συνομηλίκους και μητρική αποδοχή. Η κλίμακα παιδικής ηλικίας αποφέρει ένα συνολικό αποτέλεσμα αυτοαξίας και πέντε τομείς αποτελεσμάτων: σχολαστική απόδοση, κοινωνική αποδοχή, αθλητική απόδοση, φυσική εμφάνιση και συμπεριφοριστική επικοινωνία. Όπως φαίνεται στο σχήμα η κλίμακα ενηλικίωσης μετράει τα ίδια πράγματα όπως η κλίμακα της παιδικής ηλικίας, στενή φιλία, ρομαντική εμφάνιση και εργασιακή απόδοση.

Αρκετές από τις κλίμακες της Hurter είναι κατάλληλες να βοηθήσουν τους φυσικούς εκπαιδευτές να καθορίσουν λειτουργικά και να μετρήσουν το στόχο της θετικής αυτοεκτίμησης όπως σχετίζεται με την κίνηση, φυσική εμφάνιση και κοινωνική αποδοχή. Για παράδειγμα η Hurter χρησιμοποιεί 5 είδη που μετρούν την λαμβανόμενη απόδοση σε αθλήματα και παιχνίδια.

Το ημερολόγιο αυτοαντίληψης για διαφορετικών ικανοτήτων αθλητές θα έπρεπε να συλλεχθεί διαμέσου μιας συνέντευξης που

ενθαρρύνει τους μαθητές να μιλούν σχετικά με το γιατί λαμβάνουν τις αθλητικές τους ικανότητες, πόσο σημαντικές αυτές οι ικανότητες είναι γι' αυτούς και αν θέλουν ή όχι να θέσουν προσωπικούς στόχους ανάπτυξης.

Για τα νεαρά παιδιά και / ή αυτά που έχουν πρόβλημα στο διάβασμα, ο εικονογραφημένος σχεδιασμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να καθορίσει συναισθήματα σχετικά με τη φυσική απόδοση και να θέσουν στόχους. Η Hurter χρησιμοποιεί έξι ζεύγη εικόνων για αυτό τον σκοπό. (Renick, M. J. & Denver, 1988)

Δείγμα από το εργαλείο μέτρησης της αυτοαντίληψης της Hurter:

Πραγματικά αλήθεια για εμένα	Λίγο αληθινό για εμένα				Λίγο	Πραγματικό
1	2	9. Κάποιοι έφηβοι είναι συχνά απογοητευμένοι με τους εαυτούς τους.	ΑΛΛΑ	Κάποιοι άλλοι είναι ευχαριστημένοι από τους εαυτούς τους.	3	4
1	2	18. Κάποιοι έφηβοι δεν αρέσουν τον τρόπο που καθοδηγούν τους εαυτούς τους.	ΑΛΛΑ	Κάποιοι άλλοι έφηβοι αρέσουν τον τρόπο που καθοδηγούν τους εαυτούς τους.	3	4
4	3	27. Κάποιοι έφηβοι είναι χαρούμενοι με τους εαυτούς τους τον περισσότερο καιρό	ΑΛΛΑ	Άλλοι έφηβοι δεν είναι χαρούμενοι με τους εαυτούς τους τον περισσότερο καιρό	2	1
4	3	38. Κάποιοι έφηβοι αρέσουν το είδος του ανθρώπου που είναι	ΑΛΛΑ	Άλλοι έφηβοι εύχονταν να ήταν κάποιος άλλος.	2	1
4	3	45. Κάποιοι έφηβοι είναι πολύ χαρούμενοι με το να είναι όπως είναι.	ΑΛΛΑ	Άλλοι έφηβοι εύχονταν να ήταν διαφορετικοί	2	1

(Sherrill, 1993, σελ. 142)

Η εικονογραφημένη κλίμακα της λαμβανόμενης φυσικής απόδοσης του Ulrich

Οι Beverly και Dale Ulrich, φυσικοί εκπαιδευτές του Indiana University, επέκτειναν τις εικονογραφημένες κλίμακες της Harter ώστε να συμπεριλάβουν 21 ζεύγη εικόνων στην εικονογραφημένη κλίμακα φυσικής απόδοσης του Ulrich. Έχουν αναπτυχθεί ξεχωριστοί κατάλογοι για αγόρια και για κορίτσια. Η κλίμακα βοηθάει στην περαιτέρω μάθηση για παιδιά με νοητική καθυστέρηση αλλά και με μαθησιακά προβλήματα. Διευκρινιστικές κατευθύνσεις του καταλόγου αυτού είναι: «Αυτό το παιδί δεν είναι πολύ καλό στο τρέξιμο», «Αυτό το παιδί είναι πολύ καλό στο τρέξιμο», «Σημείωσε την εικόνα που συμφωνεί με τα δικά σου χαρακτηριστικά».

Ερωτηματολόγιο της Αυτο – περιγραφής, I, II, III

Ο Herbert Marsh από την Αυστραλία έχει δημοσιεύσει καταλόγους αυτό – εκτίμησης για ομάδες τριών ηλικιών: Ερωτηματολόγιο Αυτό – περιγραφής – I (SDQ – I) για ηλικίες από 8 έως 12, SDQ – II για ηλικίες από 13 έως 17, και SDQ – III για ηλικίες από 16 έως την ενηλικίωση. Κάθε SDQ εκτιμά την αυτοεκτίμηση σε τρεις τομείς (ακαδημαϊκό, μη ακαδημαϊκό, συνολικό) που χωρίζονται επιπλέον με ιεραρχική σειρά. Οι Marsh – Shavelson (1985) πιστεύεται ότι ανέπτυξαν το ιεραρχικό μοντέλο της μέτρησης της πολυδιάστατης αυτοεκτίμησης. Το SDQ χρησιμοποιείται σε πολλές χώρες και παρείχε στοιχεία για δημοσιευμένες έρευνες. (Marsh, 1989)

Ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τους εκπαιδευτές φυσικής αγωγής αποτελούν οι υποκλίμακες των σωματικών ικανοτήτων και της σωματικής εμφάνισης. Το SDQ χρησιμοποιεί ένα σχέδιο εκτίμησης απαντήσεων πέντε στοιχείων: (α) ψευδής, (β) κυρίως ψευδής, (γ) μερικές φορές ψευδής, μερικές αληθές, (δ) κυρίως αληθές και (ε)

αληθές. Διευκρινιστικά στοιχεία είναι "Μ' αρέσει να τρέχω και να παίζω σκληρά" και "Είμαι καλός / ή στα σπορ".

Το προφίλ της Σωματικής Αυτό - αποδοχής

Ο Kenneth Fox και ο Chuck Gorbin (1989) έχουν αναπτύξει ένα όργανο τριάντα τεμαχίων ειδικά για εκπαιδευτές φυσικής αγωγής για να βοηθούν τους μαθητές λυκείου και τους φοιτητές να καταλάβουν τους σωματικούς εαυτούς τους και να θέτουν στόχους για βελτίωση.

Το προφίλ της σωματικής αυτό – αποδοχής (PSPP) αποτελείται από πέντε υποκλίμακες των έξι τεμαχίων: (α) συνολική σωματική αυτό – αξία, (β) αθλητική απόδοση, (γ) ελκυστικό σώμα, (δ) σωματική δύναμη και μυϊκή ανάπτυξη, (ε) σωματική κατάσταση, καλή σωματική κατάσταση και ικανότητα άσκησης. Αυτό το όργανο βασίζεται σε μια θεωρία ιεραρχικής αυτό – εκτίμησης.

Το όργανο αυτό χρησιμοποιεί την κλίμακα των τεσσάρων επιλογών, των δομημένων εναλλακτικών απαντήσεων της Harter. Διευκρινιστικά των στοιχείων είναι αυτά που αποτελούν την υποκλίμακα του ελκυστικού σώματος στην εικόνα. Τα σκορ σ' αυτήν την κλίμακα σχετίζονται περισσότερο με τη συνολική σωματική αυτοαξία απ' ότι κάνουν τα σκορ σε άλλες κλίμακες. Αυτό δείχνει πως οι εκπαιδευτές θα έπρεπε να θεωρήσουν την σωματική ελκυστικότητα έναν σημαντικό στόχο και να βοηθήσουν τους μαθητές να καταλάβουν τη σχέση μεταξύ των δραστηριοτήτων καλής φυσικής κατάστασης και της ελκυστικότητας.

Γ. Παρουσίαση ερευνών σχετικών με την αυτοεκτίμηση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στον αθλητισμό

Στην παρούσα ενότητα θα γίνει αναφορά σε ορισμένες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από διάφορους συγγραφείς τις τελευταίες δεκαετίες οι οποίες θεωρούνται χρήσιμες στην κατανόηση από τον αναγνώστη των συναισθημάτων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, κάτι που αποτελεί πρωταρχικό σκοπό της παρούσας εργασίας. Όλες οι έρευνες σχετίζονται με τον αθλητισμό και την ειδική φυσική αγωγή, ενώ κάποιες από αυτές αναφέρονται συγκεκριμένα και στην μεταβλητή «αυτοεκτίμηση» που είναι και στόχος μας σε αυτή την εργασία να ερευνηθεί.

Ξεκινώντας, η πρώτη έρευνα πραγματοποιήθηκε από τον Alain Cadieux, καθηγητή του Πανεπιστημίου του Quebec. Είχε ως στόχο της τη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ της αυτοεκτίμησης και της σχολικής συμπεριφοράς ανάμεσα σε μαθητές με, και χωρίς μαθησιακές δυσκολίες σε κανονικές τάξεις.

Δείγμα

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μεταξύ Φεβρουαρίου και Απριλίου του 1995 και συμμετείχε σε αυτή ένα σύνολο 386 μαθητών. Το δείγμα προερχόταν από 24 δημοτικά σχολεία της Α΄ μέχρι Δ΄ τάξης που βρίσκονται σε 6 σχολικές περιφέρειες από την περιοχή Outaouais της επαρχίας Quebec του Καναδά. Η πλειοψηφία των μαθητών προέρχονταν από την μεσαία κοινωνικοοικονομική τάξη. Από τους 386 μαθητές μόνο οι 140 ήταν άτομα με μαθησιακές δυσκολίες. Το δείγμα χωρίστηκε σε τρεις ομάδες. Η πρώτη ήταν η ομάδα υψηλής απόδοσης και αποτελούνταν από το 25% της κάθε τάξης. Η δεύτερη ομάδα ήταν μέσης απόδοσης και συμμετείχε σε αυτή το 50% της κάθε τάξης, ενώ στην τελευταία ομάδα χαμηλής απόδοσης συμμετείχε το υπόλοιπο 25%.

Οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες ήταν 1 ή 2 χρόνια πίσω από το κανονικό πρόγραμμα στα σχολεία τους. Ορισμένοι είχαν επαναλάβει δυο φορές την ίδια τάξη. Όλοι συμμετείχαν σε κανονικές τάξεις αλλά λάμβαναν και ειδική μόρφωση από 1 έως 10 ώρες την εβδομάδα.

Μέθοδος

Για τη μέτρηση της αυτοεκτίμησης ο ερευνητής χρησιμοποίησε: στις δυο μικρότερες τάξεις την εικονογραφημένη κλίμακα λαμβανόμενης απόδοσης και κοινωνικής αποδοχής, ενώ στις δυο μεγαλύτερες τάξεις, το προφίλ αυτοαντίληψης για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες.

Η σχολική συμπεριφορά μετρήθηκε με το ερωτηματολόγιο προσέγγισης/ αποφυγής της συμπεριφοράς στην τάξη. Αυτό περιγράφει 8 κατηγορίες συμπεριφορών: κίνηση στην τάξη, κινητικές δραστηριότητες, θόρυβος, ενόχληση προς τους συμμαθητές, άσχετα σχόλια, πολυλογία και προσοχή στις σχολικές εργασίες.

Συμπεράσματα

Η ανάλυση έδειξε πως δεν υπάρχει σχεδόν καμία σχέση ανάμεσα στην αυτοεκτίμηση και τη σχολική συμπεριφορά του δείγματος. Η μελέτη επίσης έδειξε πως όταν η αυτοεκτίμηση των μαθητών εξετάζεται από μια πολυδιάστατη προοπτική, αναδύονται διαφορετικά αποτελέσματα. Τέλος, η μελέτη δείχνει πως άτομα με μαθησιακές δυσκολίες έχουν μια περισσότερο αρνητική αυτοεκτίμηση από τους συνομηλίκους τους που δεν αντιμετωπίζουν παρόμοιες δυσκολίες, αν και η αυτοεκτίμησή τους είναι θετική όσον αφορά στην κοινωνική αποδοχή, την αθλητική ικανότητα, τη συμπεριφοριστική διαγωγή και τη φυσική εμφάνιση. (Alain Cadieux, 1996, Universite du Quebec a Hull)

Το συμπέρασμα της έρευνας του Cadieux θεωρούμε ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τη μελέτη μας, λόγω της μέτρησης της αυτοεκτίμησης σε ένα ιδιαίτερο πληθυσμό ατόμων, αλλά και λόγω της χρησιμοποίησης για την εξαγωγή συμπερασμάτων, δύο εργαλείων μέτρησης της αυτοεκτίμησης τα οποία έχουν ήδη προαναφερθεί.

Τέλος η ανακάλυψη είναι σημαντική επειδή οι εκπαιδευτικοί και οι ειδικοί θα πρέπει να μην δίνουν έμφαση στις μαθησιακές δυσκολίες, αλλά αντίθετα θα πρέπει να τονίζουν τις θετικές πλευρές της αυτοεκτίμησής τους. Αν οι εκπαιδευτικοί και οι ειδικοί ακολουθούσαν μια τέτοια τακτική θα μπορούσαν πολύ πιθανόν να επηρεάσουν τους μαθητές τους να αναπτύξουν μια περισσότερο θετική στάση προς το σχολείο.

Μια επόμενη έρευνα αναφέρεται στις κοινωνικές συγκρίσεις παιδιών με και χωρίς μαθησιακές δυσκολίες, όταν καλούνται να εκτιμήσουν την φυσική απόδοση.

Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε από τους Deborah R. Shapiro, καθηγήτρια του πανεπιστημίου της πόλης Georgia και τον καθηγητή Dale A. Ulrich του πανεπιστημίου του Michigan το έτος 2001.

Δείγμα

Τα άτομα που συμπεριλήφθησαν στην έρευνα αποτελούνται από 30 μαθητές χωρίς μαθησιακές δυσκολίες ηλικίας 10 έως 13 ετών από 30 δημοτικά σχολεία της πόλης Michigan της Αγγλίας

Μέθοδος

Το δείγμα συμπλήρωσε την αθλητική υποκλίμακα απόδοσης του Προφίλ αυτοαντίληψης για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες και δύο ερωτηματολόγια σύγκρισης για κάθε πλαίσιο. Οι μετρήσεις αφορούσαν τρία πλαίσια (τάξη φυσικής αγωγής, ελεύθερος χρόνος και οικογενειακή εστία). Οι διαφορές στις αναλογίες των μαθητών των διαφόρων ομάδων αναφοράς εντός των πλαισίων δεν ήταν στατιστικά σημαντικές. Οι παρατηρήσεις των απαντήσεων που σημείωσαν οι συμμετέχοντες βασίζονταν πρωταρχικά στους συμμαθητές, τη σύγκριση του εαυτού και την κρίση της οικογένειάς τους σχετικά με τη φυσική τους απόδοση.

Συμπεράσματα

Σύγκριση με τους συνομήλικους

Τα αποτελέσματα της έρευνας των Deborah R. Shapiro και Dale A. Ulrich δεν υποστηρίζουν την επιρροή του πλαισίου στις ομάδες

κοινωνικής σύγκρισης που χρησιμοποιούνται από μαθητές με και χωρίς μαθησιακές δυσκολίες όταν εκτιμούν τη φυσική απόδοση. Η χρησιμοποίηση των μαθητών και στενών φίλων ως μία πηγή πληροφόρησης για την εκτίμηση των αντιλήψεων της φυσικής απόδοσης διαφέρει από τις προσδοκίες των κύριων σημείων της θεωρίας της κοινωνικής σύγκρισης του Festinger (1954). Τα αποτελέσματα της έρευνας υποδεικνύουν πως το 53% με 93% των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες, συγκρίνουν τους εαυτούς τους με επιτυχημένους συνομηλίκους τους.

Σύγκριση του εαυτού:

Τα αγόρια και τα κορίτσια δε διαφέρουν στη χρησιμοποίηση των συγκρίσεων του εαυτού τους διαμέσου των τριών πλαισίων. Οι γυναίκες κρίνουν την απόδοση τους διαμέσου του βαθμού αυτοβελτίωσης, την επίτευξη των στόχων που έθεσαν για τον εαυτό και την προσπάθεια για την εκμάθηση νέων ικανοτήτων. Οι άντρες βασίζονται στην ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές ως το πρωταρχικό μέτρο των αντιλαμβανόμενων ικανοτήτων.

Οικογένεια

Η χρησιμοποίηση της οικογένειας ως ομάδας σύγκρισης για τα αγόρια και τα κορίτσια δεν ήταν σημαντικά διαφορετική μεταξύ των τριών πλαισίων. Η ανακάλυψη πως 10% με 33% των συμμετεχόντων, όλοι εκ των οποίων ήταν 10 ετών και πάνω, βασίζεται στη γονεϊκή ανατροφοδότηση ως μια πηγή πληροφόρησης για τις κρίσεις απόδοσής τους, μπορεί να αποδοθούν στο ενδιαφέρον των γονιών και στη διασκέδαση εκ μέρους τους της φυσικής δραστηριότητας. (Deborah R. Shapiro & Date A. Ulrich, 2001, Michigan)

Από τα αποτελέσματα της έρευνας διεξάγονται συμπεράσματα χρήσιμα για την κατανόηση των συναισθημάτων των ατόμων με μαθησιακές δυσκολίες αλλά και των κοινωνικών συγκρίσεων που χρησιμοποιούν όταν υπολογίζουν τη φυσική τους απόδοση.

Όπως έχει προαναφερθεί στην εργασία για την ανάπτυξη αυτοεκτίμησης στα άτομα με ειδικές ανάγκες οι παράγοντες οικογένεια, σύγκριση με τους συνομηλίκους και αντιλήψεις για τον εαυτό αποτελούν βασικές παραμέτρους.

Οι εκπαιδευτές φυσικής αγωγής που δουλεύουν με παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες στα πλαίσια της γενικής φυσικής εκπαίδευσης, θα πρέπει να καθισχυάζονται από την αυξημένη απόδειξη πως οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες διατηρούν θετικά συναισθήματα για τους εαυτούς τους στη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό.

Εν συνεχεία ο ερευνητής Chris Hopper, καθηγητής του πανεπιστημίου Humboldt, πραγματοποίησε μια πιλοτική έρευνα στην οποία εξέτασε την αυτοεκτίμηση και κινητική απόδοση των αγοριών και κοριτσιών από το σχολείο Washington State για κωφούς στο Βανκούβερ, το έτος 1988.

Δείγμα

Το δείγμα αποτελούνταν από 32 μαθητές ηλικίας από 10 έως 14 ετών.

Μέθοδος

Η αυτοαντίληψη μετρήθηκε χρησιμοποιώντας το προφίλ αυτοαντίληψης της Harter που αποτελείται από έξι υποκλίμακες: Σχολική απόδοση, κοινωνική αποδοχή, αθλητική απόδοση, φυσική εμφάνιση, συμπεριφοριστική επαφή και παγκόσμια αυτοαξία.

Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα της μελέτης του Chris Hopper έδειξαν πως οι μαθητές απέδωσαν περισσότερο στον σχολικό τομέα και λιγότερο στον τομέα της κοινωνικής αποδοχής. Η κλίμακα φυσικής εμφάνισης σχετιζόταν περισσότερο με την συνολική αυτοαξία.

Τα κορίτσια τα πήγαν καλύτερα από τα αγόρια στην αθλητική απόδοση, στη φυσική εμφάνιση και στην κοινωνική αποδοχή. Απέδωσαν υψηλότερα σε όλους τους τομείς της κλίμακας για την

αυτοαντίληψη και αντανάκλασαν περισσότερο από τα χαρακτηριστικά αυτοαντίληψης των ακουόντων παιδιών από τα αγόρια με προβλήματα ακοής, ενώ έβλεπαν τους εαυτούς τους σημαντικά αθλητικά ικανότερες, κοινωνικά αποδεκτές και σωματικά περισσότερο ελκυστικές από ότι τα αγόρια με προβλήματα ακοής.

Αγόρια και κορίτσια με προβλήματα ακοής ανέφεραν ότι ένοιωθαν περισσότερο ικανά στον σχολικό τομέα. Παρόλο που αυτό έρχεται σε αντίθεση με τον ακούοντα πληθυσμό, πιθανόν αντανακλά την συνολική αποστολή του περιβάλλοντος διαμονής στο σχολείο Washington State για κωφούς, μια και το σχολείο αυτό δίνει έμφαση στις ακαδημαϊκές ικανότητες, ενώ αυτό μπορεί να μην ισχύει σε άλλα σχολεία όπου κοινωνικές και αθλητικές δραστηριότητες συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον των μαθητών.

Η ελκυστικότητα είναι σημαντική για την αυτοαξία των παιδιών με προβλήματα ακοής.

Σε αυτή τη μελέτη του Hopper υπήρξε μια διαφορά ανάμεσα στο πώς οι μαθητές με προβλήματα ακοής αντιλαμβάνονται τις κινητικές τους ικανότητες και την πραγματική κινητική τους απόδοση. Υποτίθεται πως θα υπήρχε μια λογικά αρκετά θετική συσχέτιση ανάμεσα στα αντικείμενα αθλητικής απόδοσης και της κλίμακας αθλητικής απόδοσης. Αυτή η έλλειψη συσχέτισης μπορεί να αποδοθεί σε μια σύγχυση των παιδιών αυτών ανάμεσα στον πραγματικό και τον ιδανικό εαυτό, αλλά και στην έλλειψη κινήτρου για τις κινητικές δραστηριότητες. Η χαμηλή αθλητική αυτοαντίληψη αποκάλυψε πως τα παιδιά με προβλήματα ακοής πιθανόν να αντανακλούν μια έλλειψη εμπειρίας στις δραστηριότητες σχετικές με την κίνηση (Chris Hopper, Humboldt University, 1988)

Λαμβάνοντας υπ' όψιν την έρευνα του Hopper, τα συμπεράσματά της είναι χρήσιμα μια και αποδεικνύουν πως τα παιδιά με προβλήματα ακοής δεν είναι σημαντικά κατώτερα στην κινητική απόδοση, αλλά μπορεί να έχουν αποτυχία στις κινητικές τους δραστηριότητες και για

αυτό να έχουν μια μειωμένη αυτοαντίληψη. Οι ευκαιρίες για να εξασκήσουν τις κινητικές τους ικανότητες μπορεί να βοηθήσουν τα παιδιά με προβλήματα ακοής να αναπτύξουν δεξιότητες πάνω στις ικανότητες κίνησης και να βελτιώσουν την αθλητική τους αυτοαντίληψη.

Μια επόμενη έρευνα της οποίας την αναφορά κρίνουμε απαραίτητη, σχετίζεται με την αυτοεκτίμηση και τις ανεξάρτητες ικανότητες ζωής ενηλίκων με οπτικές βλάβες. Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε από τους J. D. Beach, J. M. Robinet και J. Hakim-Larson. Συγκεκριμένα, ο πρώτος ερευνητής πραγματοποίησε την μελέτη κάτω από την επίβλεψη των δύο άλλων ερευνητών στο πεδίο της Ψυχολογίας της Τέχνης από το Πανεπιστήμιο του Windson το έτος 1995. Η υπόθεση που έγινε ήταν, πως άτομα με υψηλή αυτοεκτίμηση θα ήταν τεκμήριο χαμηλής εξάρτησης από άλλους για την εκπλήρωση ποικίλων δεξιοτήτων, και ότι εκείνοι που σκόραραν υψηλά στην αυτοεκτίμηση ή χαμηλά στην εξάρτηση θα ανέφεραν ένα μεγαλύτερο βαθμό επίσημης εκπαιδευτικής επίτευξης και απασχόλησης από αυτούς που έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση ή υψηλότερη εξάρτηση.

Δείγμα

Το δείγμα προέρχονταν από 100 υπαλλήλους 18-55 ετών του Canadian National Institute για τυφλούς. Τα κριτήρια επιλογής ήταν:

- Να έχουν την ίδια αναπηρία οπτικής βλάβης
- Να μιλούν καλά Αγγλικά και
- Να κατοικούν σε μια ιδιωτική περιοχή

Από τα 66 άτομα που πληρούσαν τα κριτήρια αυτά (15 άντρες και 21 γυναίκες) σε δυο ηλικιακές ομάδες (18-39 και 40-45) συμμετείχαν στην έρευνα.

Μέθοδος

Τα εργαλεία μέτρησης που χρησιμοποιήθηκαν ήταν το Cooper Smith Self-Esteem Inventory, και το Instrument to Measure the Activity Level of the Blind.

Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα κύρωσαν την υπόθεση πως υψηλότερη αυτοπεποίθηση σχετίζεται με χαμηλή εξάρτηση από άλλους στον καθορισμό των καθημερινών ικανοτήτων αυτού του δείγματος ενηλίκων με οπτικές βλάβες. Οι συμμετέχοντες με υψηλό βαθμό αυτοεκτίμησης ανέφεραν πως δέχονται βοήθεια από τους άλλους λιγότερο συχνά για να πάνε πχ. Σε ένα άγνωστο μέρος ή να χρησιμοποιήσουν συγκοινωνίες. Ορισμένοι χρησιμοποιούν ένα σκύλο για να τους καθοδηγεί ενώ άλλοι ένα άσπρο μπαστούνι. Ακόμα τα άτομα αυτά ανέφεραν μικρή δυσκολία για δεξιότητες και τις κατέταξαν ως λιγότερο σημαντικές.

Επίσης τα άτομα με υψηλή αυτοεκτίμηση ανέφεραν να έχουν ολοκληρώσει την εκπαίδευσή τους, από ότι εκείνα με χαμηλή αυτοπεποίθηση. Οι τελευταίοι συνήθως αντιμετωπίζουν προβλήματα για την ολοκλήρωση της σχολικής τους εκπαίδευσης. Εν συνεχεία, η μελέτη του ερευνητή J. D. Beach όσον αφορά τη σχέση ανάμεσα στην απασχόληση και την αυτοεκτίμηση των ατόμων με οπτικές βλάβες, θα μπορούσε να επιφέρει καλύτερα αποτελέσματα με την χρησιμοποίηση μεγαλύτερου δείγματος. Επιπρόσθετα, θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη πολλοί παράγοντες που δεν υπολογίστηκαν, όπως οι ευκαιρίες, το κίνητρο για επιτυχία, οι ρεαλιστικοί στόχοι και οι συμπεριφορές των προϊσταμένων. (J. D. Beach, J. M. Robinet, J. Hakim-Larson)

Τα συμπεράσματα της έρευνας του Beach είναι χρήσιμα για την εργασία μας. Γεγονός είναι ότι οι ενήλικες με οπτικές βλάβες πρέπει να κάνουν συχνά ειδικές προσαρμογές στην καθημερινή τους ζωή και τις κοινωνικές πιέσεις και αλληλεπιδράσεις. Ωστόσο, η ικανότητα να συναντήσεις αυτές τις προκλήσεις φαίνεται κρίσιμη στην επίτευξη υψηλής αυτοεκτίμησης, αυτονομίας σχετικής με την ηλικία, και της αίσθησης πως κάποιος είναι εργατικός και παραγωγικό μέλος της κοινωνίας. Θα έμοιαζε τότε πως στους ενήλικες με οπτικές βλάβες ο βαθμός αυτοεκτίμησης σχετιζόταν με εξάρτηση από άλλους για την

εκπλήρωση των ικανοτήτων της ζωής, εκπαιδευτική επιδίωξη και απασχόληση.

Η ανεξάρτητη επιβίωση είναι η ικανότητα του ανθρώπου να κάνει τις επιλογές του/της στη ζωή και να συμμετέχει με ένα ενσωματωμένο τρόπο στην καθημερινή ζωή της κοινωνίας (Dailey, 1989, σελ.111). Τα άτομα με ειδικές ανάγκες συχνά επηρεάζονται από τις στάσεις των άλλων σχετικά με την αναπηρία τους, κάτι που τους οδηγεί συχνά σε χαμηλή αυτοεκτίμηση και εξάρτηση από τους άλλους. Η ένταξη στον αθλητισμό θεωρείται πως θα βοηθούσε τα άτομα αυτά, όταν διδάσκεται σε σωστές βάσεις, να αποκτήσουν την αυτοεκτίμηση και ανεξαρτησία που πρέπει να έχουν.

Δυο καθηγητές του πανεπιστημίου της Indiana, ο Joonkoo Yun και ο Dale A. Ulrich πραγματοποίησαν μια έρευνα που αφορούσε την εξέταση της «λαμβανομένης και πραγματικής φυσικής απόδοσης στα παιδιά με ήπια πνευματική καθυστέρηση». Η μελέτη πραγματοποιήθηκε το έτος 1997.

Δείγμα

Οι συμμετέχοντες ήταν 54 αγόρια και 55 κορίτσια από την πόλη Midwest στις Ηνωμένες Πολιτείες και είχαν προσδιοριστεί ως άτομα με πνευματική καθυστέρηση στα σχολεία τους. Όλοι λάμβαναν ειδική εκπαίδευση, ενώ συμμετείχαν και σε ενσωματωμένες δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της μέρας. Το δείγμα προερχόταν από οικογένειες χαμηλού με μέσου κοινωνικοοικονομικού επιπέδου.

Μέθοδος

Η λαμβανόμενη φυσική απόδοση μετρήθηκε από τον καθορισμό της εικονογραφημένης κλίμακας λαμβανόμενης απόδοσης για παιδιά της Harter, σε 10 κατάλληλες εικόνες για παιδιά ηλικίας 7 με 12 ετών.

Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα δεν έδειξαν καμία σημαντική αλληλεπίδραση ανάμεσα στην ηλικία και στο φύλο στην λαμβανόμενη φυσική απόδοση.

Καμία γενετική διαφορά δεν βρέθηκε σε νεότερα παιδιά, ενώ στα μεγαλύτερα παιδιά, τα αγόρια είχαν σημαντικά υψηλότερη λαμβανόμενη φυσική απόδοση από τα κορίτσια. Μια πιθανή εξήγηση από τους ερευνητές για τις ασήμαντες συσχετίσεις ανάμεσα στη λαμβανόμενη και την πραγματική φυσική απόδοση σε νεότερα παιδιά, μπορεί να είναι η ανεπαρκής λειτουργικότητα για να αξιολογούν τον εαυτό τους.

Τα παιδιά με ήπια πνευματική καθυστέρηση πρέπει να φτάσουν σε ένα συγκεκριμένο γνωστικό επίπεδο που συνεπάγεται αύξηση της ηλικίας, πριν μπορέσουν να κατασκευάσουν την αυτοαντίληψή τους βασισμένη σε πραγματικές ικανότητες στον φυσικό τομέα. Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε καθόρισε τις τυχόν ηλικιακές και/ ή γενετικές διαφορές. Τα αγόρια ηλικίας 7 ετών είχαν σημαντικά υψηλότερη λαμβανόμενη φυσική απόδοση από άλλες ηλικιακές ομάδες. Επίσης τα 8χρονα κορίτσια είχαν σημαντικά χαμηλότερη απόδοση από τα 7χρονα. Τα αγόρια τα πήγαν καλύτερα από τις κοπέλες στις συνολικές επιδόσεις πραγματικής απόδοσης. (Joonkoo Yun & Dale A. Ulrich, Indiana University, 1997)

Η έρευνα των Joonkoo Yun και Dale A. Ulrich χρησιμοποίησε το εργαλείο της Harter για παιδιά με ήπια πνευματική καθυστέρηση. Στα άτομα με ειδικές ανάγκες συχνά επικρατεί όπως έχει ήδη προαναφερθεί, σύγχυση μεταξύ του πραγματικού και του ιδανικού εαυτού και μια χαμηλή αυτοεκτίμηση. Για την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας έγινε τροποποίηση του παραπάνω εργαλείου μέτρησης ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της. Ειδικότερα όσον αφορά τα παιδιά με ήπια πνευματική καθυστέρηση η σύγχυση του εαυτού όσον αφορά την φυσική απόδοση, αποδόθηκε στον παράγοντα ηλικία από τον οποίο εξαρτάται συνήθως και η νοημοσύνη. Παραμορφώσεις του εαυτού στα άτομα με ειδικές ανάγκες παρατηρούνται όμως συχνά, και όπως έχει προαναφερθεί στην παράγραφο «Χαμηλή αυτοεκτίμηση και φυσική εκπαίδευση» του ίδιου κεφαλαίου: «Χρειάζεται ειδική βοήθεια, εγκαθίδρυση εμπιστοσύνης και μια ανοιχτή σχέση μοιράσματος μεταξύ

του ειδικού και του αθλητή, ώστε ο αντιληπτός και ο πραγματικός εαυτός να γίνουν ένα».

Η τελευταία έρευνα η οποία θεωρήθηκε σκόπιμο να αναφερθεί αφορά το εξής θέμα: Μια οπτική σύγκριση των ψυχολογικών προφίλ ανάμεσα σε σωματικά υγιείς αθλητές και αθλητές με αναπηρικά αμάξια. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τους Keith Henschen, καθηγήτρια του πανεπιστημίου του Utah, Michael Horvat, καθηγητή του πανεπιστημίου της Nevada στο Las Vegas και τον Ron French, , καθηγητή του πανεπιστημίου του Utah, το έτος 1984.

Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας αποτελούσαν εθελοντές 33 άντρες σε αναπηρικό αμαξίδιο οι οποίοι συναγωνίζονταν σε μια τοπική συνάντηση για συναγωνισμό μεταξύ ατόμων σε αναπηρικά αμαξίδια, τον Απρίλιο του 1983. Το δείγμα ήταν μεταξύ 18 με 35 ετών με μια ποικιλία βλαβών προκαλούμενων από εγκεφαλικά τραύματα και πολυομυελίτιδα. Ο βαθμός της βλάβης περιελάμβανε τόσο την τετραπληγία όσο και την παραπληγία.

Μέθοδος

Οι αθλητές συμπλήρωσαν ένα ατομικό ερωτηματολόγιο και δυο εργαλεία μέτρησης της ψυχολογικής αυτό-αναφοράς. Το προφίλ Mood States (POMS) και το State-Trait Anxiety Inventory (STAI). Η συναισθηματική όψη των θεμάτων μετρήθηκε από το τεστ POMS.

Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τα στοιχεία που οι ερευνητές συγκέντρωσαν χρησιμοποιώντας το προφίλ Διαθέσεων και τον Κατάλογο Γνωρισμάτων Άγχους, οι αθλητές σε αναπηρικά αμαξίδια επιδεικνύουν ένα προφίλ παρόμοιο με αυτό των σωματικά υγιών αθλητών.

Στο τεστ POMS τα αποτελέσματα για τους αθλητές σε αναπηρικά αμαξίδια έδειξαν τις ακόλουθες επιδόσεις: ένταση 38.6, κατάθλιψη 42.11, θυμός 45.43, ενεργητικότητα 62.40, κόπωση 42.34 και σάστιση

38.94. Οι Henschen, Edwards, Gordini Rawizza (1982) μελετώντας 142 κολεγιακούς γυμναστές (άνδρες-γυναίκες) που αγωνίζονταν σε αγώνες για υγιείς αθλητές έδωσαν αποτελέσματα στο τεστ POMS παρόμοια με εκείνα που επιτεύχθηκαν από άντρες αθλητές σε αναπηρικά αμαξίδια.

Ο Morgan και οι συνεργάτες του αξιολόγησαν τους Ολυμπιακούς κωπηλάτες (1978), κορυφαίους μαραθωνοδρόμους και δρομείς μεσαίων αποστάσεων (1977) και Ολυμπιακούς παλαιστές (1977) χρησιμοποιώντας το όργανο POMS.

Ένα αποτέλεσμα αυτής της μελέτης ήταν συναρπαστικό. Μια οπτική σύγκριση των μεσαίων επιδόσεων στο τεστ POMS ανάμεσα σε άντρες αθλητές σε αναπηρικά αμαξίδια και ποικίλες ομάδες σωματικά υγιών αθλητών ανωτάτου επιπέδου, αποκαλύπτει ότι όλοι από τις ομάδες (συμπεριλαμβανομένου οι αθλητές με αμαξίδια) επιδεικνύουν ένα «προφίλ παγόβουνου». Αυτό το προφίλ περιλαμβάνει επιδόσεις κάτω από τη μέση στην ένταση, κατάθλιψη, θυμό, κόπωση και σάστιση ενώ αποδίδουν ψηλά στην ενεργητικότητα. (Morgan, 1980)

Ενδιαφέρον, αν και όλοι οι αθλητές ανωτάτου επιπέδου πλησίασαν το χαρακτηριστικό παγόβουνο, οι άντρες αθλητές σε αμαξίδια ήταν πιο κοντά σε «ιδανικό παγόβουνο». (Keith Henschen, Michael Horvat & Ron French, 1984)

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να τονίσουμε πως ο αθλητισμός μπορεί να οδηγήσει σε μια θετική αυτοεκτίμηση στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Η τελευταία έρευνα που παρατέθηκε αποδεικνύει μέσα από την σύγκριση που κάνει ανάμεσα σε σωματικά υγιείς αθλητές και αθλητές σε αναπηρικά αμαξίδια, αυτό ακριβώς το συμπέρασμα. Τα ψυχολογικά προφίλ αθλητών σε αναπηρικά αμαξίδια δεν υπολείπονται σε τίποτα από αυτά των σωματικά υγιών αθλητών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Μιλώντας σήμερα για τον Αθλητισμό των Ατόμων με ειδικές ανάγκες, αναφερόμαστε σε ένα υγιές κομμάτι του αθλητισμού που θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με πολύ σοβαρότητα και προγραμματισμό. Παρά τις σημαντικές αλλαγές που υπήρξαν στη φιλοσοφία και τις ενέργειες κατά την περίοδο της δεκαετίας του '80, ορισμένα προβλήματα έχουν καθυστερήσει να αντιμετωπιστούν. Η κοινωνία μας πρέπει να οργανωθεί και να ευαισθητοποιηθεί περισσότερο. Το ενδιαφέρον και οι θέσεις του αναπηρικού κινήματος είναι σημαντικές, όμως η αντικατάσταση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας από την κρατική πρόνοια υπό την μορφή παροχών και μόνο, συντηρεί τα παλιά πρότυπα. Άλλωστε τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες δεν επιζητούν μόνο παροχές για να καλύπτουν τις ανάγκες τους αλλά αγωνίζονται για ευθύνες και ενεργητική συμμετοχή στο κοινωνικό και αθλητικό «γίγνεσθαι» της χώρας. Ο νέος αθλητικό νόμος ωστόσο θεσμοθέτησε την ισονομία των αθλητών με ή χωρίς ειδικές ανάγκες και έτσι όλα τα προνόμια που προβλέπονται για τους «κανονικούς» αθλητές ισχύουν θεσμικά και για τους αθλητές με ειδικές ανάγκες.

Ολοκληρώνοντας αυτή τη βιβλιογραφική μελέτη θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι στόχοι τους οποίους αρχικά είχαμε θέσει επιτεύχθηκαν και συνέβαλλαν στο να διεξαχθούν κάποια συμπεράσματα ιδιαίτερα σημαντικά.

Γνωρίσαμε την πορεία των ατόμων με ειδικές ανάγκες στον αθλητισμό, τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν όσον αφορά την αποδοχή τους από την κοινωνία και πώς σταδιακά οι αντιλήψεις της και οι στάσεις βελτιώθηκαν προς μια πιο ίση μεταχείριση. Μελετήσαμε τους τρόπους με τους οποίους τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες μπορούν να αποκομίσουν τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη από τη φυσική αγωγή, και είδαμε πώς αυτό επιτυγχάνεται μόνο μέσω μιας προσαρμοσμένης στις ανάγκες τους φυσική αγωγή.

Στόχος μας ήταν επίσης να γνωρίσουμε τόσο το ερασιτεχνικό όσο και το επαγγελματικό επίπεδο του αθλητισμού στα άτομα με ειδικές ανάγκες, όπως αυτό διαφαίνεται από τα διάφορα αθλήματα και τις αναγνωρισμένες διεθνείς διοργανώσεις στις οποίες συμμετέχουν.

Με τις παραπάνω αναφορές ολοκληρώθηκε το πρώτο μέρος της μελέτης μας που αφορά στην πορεία των ατόμων με ειδικές ανάγκες στον αθλητισμό.

Ο επόμενος σκοπός μας ήταν να διαπιστώσουμε το βαθμό στον οποίο ο αθλητισμός συμβάλλει στην υγιή ψυχολογία των ατόμων αυτών, ποια είναι τα συναισθήματα που τρέφουν για τον εαυτό τους και πώς μέσω διαφόρων θεωριών μπορούν να οδηγηθούν σε μια ολοκληρωμένη εικόνα του εαυτού τους. Ο σκοπός αυτός επιτεύχθηκε με τη μελέτη της ανθρωπιστικής φιλοσοφίας η οποία αποτελείται από θεωρίες που εστιάζουν στο πώς άτομα με ειδικές ανάγκες μπορούν να επιτύχουν την αυτοπραγμάτωση και τη θετική αυτοεκτίμηση.

Ο Αθλητισμός αποτελεί το μέσο, με τη βοήθεια του οποίου όταν αυτός εφαρμόζεται σωστά και λαμβάνει υπόψη του τα παραπάνω, οι στόχοι μπορούν να επιτευχθούν. Η συνεκπαίδευση είναι η εκπαιδευτική πολιτική που τα τελευταία χρόνια προσπαθεί να εφαρμοστεί στη χώρα μας και επιδιώκει τη συνεύρεση ατόμων με ειδικές ανάγκες και «κανονικών» ατόμων κάτω από ίσες ευκαιρίες και μέσα στο ίδιο περιβάλλον.

Τέλος μέσα από τη μελέτη αυτή έγινε κατανοητό ότι ο αθλητισμός προσφέρει στα άτομα με ειδικές ανάγκες την ανάπτυξη μιας θετικής αυτοεκτίμησης. Τα άτομα στα οποία αναφερόμαστε μπορούμε να πούμε ότι ουσιαστικά δεν διαφέρουν σε τίποτα από τα «κανονικά». Δεν τους λείπει ούτε η δύναμη, ούτε η θέληση, η υπομονή αλλά και η επιμονή. Επιπλέον τα αρνητικά συναισθήματα των ατόμων αυτών καθρεπτίζουν τις αρνητικές στάσεις της κοινωνίας απέναντί τους.

Ο Αθλητισμός ωστόσο, είτε είναι μάθημα φυσικής αγωγής, είτε ερασιτεχνική ενασχόληση ή επαγγελματική φιλοδοξία, έχει πολλά οφέλη

να προσφέρει στα άτομα αυτά και αποτελεί μια ασπίδα προστασίας από τις εξωτερικές επιθέσεις που συχνά δέχονται.

Κάποιες προτάσεις οι οποίες απαιτούν θέληση, υπομονή, ευαισθησία και πίστη για αυτό που ονομάζουμε «μοναδικό και ανεπανάληπτο άνθρωπο με όλες τις ιδιαιτερότητες που τον διακρίνουν από τους άλλους», είναι οι παρακάτω:

- Να γίνει μεγαλύτερη προσπάθεια ευαισθητοποίησης του κοινωνικού συνόλου, απομυθοποιώντας ορισμένα ζητήματα που αφορούν το πρόβλημα των ατόμων αυτών, φωτίζοντας το όλο θέμα με επιστημονική γνώση.
- Να διευκολυνθεί η πρόσβασή τους σε όλους τους αθλητικούς χώρους, ώστε να μπορούν να ασχολούνται σε αυτούς.
- Να υπάρχει ισονομία στη διάθεση των οικονομικών πόρων και να θεσπιστούν κίνητρα για τη στήριξη παλιών και νέων αθλητών, αλλά και όσων δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να ασχοληθούν.
- Να ενεργοποιηθούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ώστε να προβάλλουν σε σωστές βάσεις τις προσπάθειες των ατόμων αυτών.
- Να αντιμετωπίζονται οι αθλητικές εκδηλώσεις ως πραγματικά αθλητικά γεγονότα και να στηρίζονται ισότιμα όπως κάθε άλλη αθλητική εκδήλωση.

Ειδικότερα όσον αφορά στον τρόπο διδασκαλίας στον Αθλητισμό, θεωρούμε πως οι υπεύθυνοι πρέπει να:

- Αντιμετωπίζουν τα άτομα αυτά με εμπάθεια και αποδοχή.
- Δίνουν έμφαση στη συνεργασία και την κοινωνική αλληλεπίδραση παρά στην ατομική απόδοση.
- Να εφαρμόζουν τη χρήση του επαίνου, μόνο όμως σε μια αυθεντική και ειλικρινή βάση.
- Η εκπαίδευση να λαμβάνει υπόψη το μοναδικό στυλ εκμάθησης του κάθε μαθητή.

- Η προαγωγή της αυτοεκτίμησης να γίνεται μέσω συμβούλων που απευθύνονται στο να πετύχουν τον επιθυμητό άνετο τρόπο ζωής.
- Να βοηθηθούν οι αθλητές να αισθανθούν πως ελέγχουν πολλές πλευρές της ζωής τους.
- Να εφαρμόζονται θεωρίες που δένουν τις αντιληπτές, αποτελεσματικές και συμπεριφοριστικές διαστάσεις της αυτοεκτίμησης με την παρακίνηση.

Οι παραπάνω προτάσεις θεωρείται πως είναι χρήσιμες προκειμένου να βοηθηθούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες να επιτύχουν το καλύτερο που μπορούν και σταδιακά να ενισχύσουν την αυτοεκτίμησή τους. Τέλος, επιγραμματικά τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγουμε είναι τα εξής:

- Τα άτομα με ειδικές ανάγκες έχουν δικαίωμα σε ένα τόσο υγιές σώμα, όσο οι ανθρώπινες ικανότητες μπορούν να τους παρέχουν.
- Σε μια τόσο προσαρμοσμένη στην αναπηρία τους εκπαίδευση ώστε να μπορούν να είναι οικονομικά ανεξάρτητα και να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες για την πλήρη ζωή που είναι ικανά να επιτύχουν.
- Να μεγαλώσουν και να μορφωθούν από άτομα που κατανοούν τη φύση του φορτίου που «κουβαλούν», και που το θεωρούν προνόμιο ώστε να τα βοηθήσουν να το αντέξουν.
- Να μεγαλώσουν σε ένα κόσμο που δεν τα απορρίπτει, που τους εξετάζει όχι με περιφρόνηση, οίκτο ή σαρκασμό, αλλά που τους καλωσορίζει ακριβώς όπως καλωσορίζει κάθε παιδί που τους προσφέρει ίσα προνόμια και ευθύνες.
- Σε μια ζωή στην οποία η αναπηρία τους δεν σκιάζει τίποτα, αλλά η κάθε μέρα είναι γεμάτη με πράγματα που της δίνουν αξία με αγάπης έργα, παιχνίδι, γέλιο και δάκρυα-μια ζωή στην οποία, αυτά τα πράγματα φέρνουν συνεχώς αυξανόμενη ανάπτυξη, πλούτο, απελευθέρωση ενέργειας και απόλαυση του κατορθώματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

1. Αγγελοπούλου – Σακαντάμη (1991). Ειδική αγωγή, βασικές αρχές και μέθοδοι. Θεσσαλονίκη: εκδόσεις κ. Χριστοδουλίδη.
2. Γιαγκονδάκη Φανή (1990). Εισαγωγή στην ειδική φυσική αγωγή. Θεσσαλονίκη: εκδόσεις κ. Χριστοδουλίδη.
3. Γκοντζιαμάνη – Σωτηριάδη Κ. (1993). Παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
4. Ζώνιου – Σιδέρη Α. (1998). Οι ανάπηροι και η αντιμετώπισή τους. Αθήνα Ελληνικά Γράμματα.
5. Ζώνιου – Σιδέρη Α. (2002). Άτομα με ειδικές ανάγκες και η ένταξή τους. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
6. Ιωαννίδου Johnson Α. (1998). Προκατάληψη, Ποιος, Εγώ; Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
7. Καϊλα Μ., Πολεμικός Ν., Φιλίππου Γ. (1997). Άτομα με ειδικές ανάγκες, Β' τόμος, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
8. Κουγιουμτζάνης Γιάννης (1997). Αναπτυξιακή Ψυχολογία, Ηράκλειο: Β' έκδοση, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.
9. Κουτσούκη – Κοσκινά Δ. (1993). Ειδική Φυσική Αγωγή (Θεωρία και Πράξη). Αθήνα: Συμμετρία.
10. Κωσταρίδου Ευκλείδη Α. (1999). Ψυχολογία Κινήτρων, Αθήνα: Δ' έκδοση, Ελληνικά Γράμματα.
11. Λεονταρή Αγγελική (1996). Αυτοαντίληψη, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
12. Μαλικιώση – Λοίζου Μ. (1999). Συμβουλευτική Ψυχολογία, Αθήνα: Ε' έκδοση, Ελληνικά Γράμματα.
13. Μάγιου – Βακάλη Μ. (1995). Ψυχολογία – «Μάθηση, Μνήμη, Λήθη», Θεσσαλονίκη: Γραφικές Τέχνες ΑΕ.

14. Μπουσκάλια Λεό, μτφ. Δίπλας Γιώργος (1975). Άτομα με ειδικές ανάγκες και οι γονείς τους, Αθήνα: Γλάρος.
15. Νέστορος Ν. Ιωάννη – Βαλλιανάτου Γ.Ν. (1996). Συνθετική Ψυχοθεραπεία, Αθήνα: Β' έκδοση, Ελληνικά Γράμματα.
16. Παπαδόπουλος Γ. Νίκος (1996). Ψυχολογία – «Μάθηση, Μνήμη, Λήθη», Θεσσαλονίκη: Γραφικές Τέχνες ΑΕ.
17. Παπαδόπουλος Γ. Νίκος (1996). «Ψυχολογία», Αθήνα: Δ' έκδοση Ελληνικά Γράμματα.
18. Παρασκευόπουλος Ν. Ιωάννης (1992). Ψυχολογία ατομικών διαφορών (διατομικές, διομαδικές, ενδοατομικές διαφορές και αποκλίσεις), Αθήνα: «Ελλην».
19. Πούρκος Α. Μάριος (1997). Ατομικές διαφορές μαθητών και εναλλακτικές ψυχοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις, Αθήνα: Gutenberg.
20. Salkind J. Neil, μτφ: Μαρκουλής Διομήδης (1997). Θεωρίες της ανθρώπινης ανάπτυξης, Αθήνα: Ε' έκδοση, Πατάκης.
21. Στασινός Π. Δημήτρης (1991). Η ειδική εκπαίδευση στην Ελλάδα, Αθήνα: Gutenberg.
22. Ταφά Ε. (1997). Συνεκπαίδευση παιδιών με και χωρίς προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
23. Herbert Martin μτφ. Σκαρβέλη Γιάννα επόπτης Ελληνικής Έκδοσης Ιωάννης Ν. Παρασκευόπουλος (1997). Ψυχολογική φροντίδα του Παιδιού και της οικογένειάς του, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ – ΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Δημήτρης Τσιούμας (2000). Αθλητισμός και άτομα με αναπηρίες Ημερίδα, Πάτρα.
2. ΑΠΘ ΤΕΦΑΑ, Δήμος Σερρών, ΟΣΕΚΚ (2000). Σύγχρονες απόψεις για το άθλημα της καλαθοσφαίρισης σε τροχήλατη καρέκλα. 2^ο Πανελλήνιο Σεμινάριο, Σέρρες.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ – ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΕΝΤΥΠΑ – ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. Διεθνής Παραολυμπιακή Επιτροπή (2000). Παραολυμπιακοί αγώνες η γιορτή της ανθρώπινης θέλησης. Επιμέλεια κειμένων Βασιλειάδης Νίκος, Αθήνα.
2. Αθλητικός οργανισμός Δήμου Κηφισιάς (2001). Αθλητές με αναπηρία Παραολυμπιακοί Αγώνες. Επιμέλεια Τάκης Παπακωνσταντόπουλος, Αθήνα.
3. Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων – 2004 (2001). Παραολυμπιακοί Αγώνες, Αθήνα.
4. Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Ερασιτεχνικός και επαγγελματικός αθλητισμός και άλλες διατάξεις, τεύχος πρώτο. Αρ. φύλλου 121, Νόμος υπ' αριθμ. 2725.
5. Περιοδική έκδοση εθνικής επιτροπής μαζικού Αθλητισμού (1999). Η Ελλάδα σε κίνηση, Γενική γραμματεία Αθλητισμού, Αθήνα.

ΕΡΕΥΝΕΣ

1. Johan Simons και Κουτσούκη Δήμητρα (2000). Η στάση των καθηγητών Φυσικής Αγωγής απέναντι στη διδασκαλία ατόμων με ειδικές ανάγκες στο κανονικό σχολείο, Αθήνα.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΑ ΒΙΒΛΙΑ

1. Eichstaedt B. Carl & Barry w. Laway (1992). Physical actionity for individualw with mental Retardation Cinfancy through adulthood. Champaign IL: Human Kinetics.
2. Gibbons & Bushakra (1989). Self concept Instruments New York: WLB Brown & Benchmark publishers.
3. Gratty, N. Ikedo, M. Martin, C. Jenett & M. Morris (1970). Movement activities, motorability and the education of children Springfield, IL: Charlew C. Thomas.
4. Karen P. De Pauw, Susan J. Garon (1995). Disability and sport Boston: Allyn and Bacon, Inc.
5. Kasser, L. Susan MS (1992). Inclusive Games. Oregon state University: Human Kinetics.
6. Martin E. Block (1994). A teacher's guide to including students with disabilities in regular physical education. Princeton, NJ: Princeton University Press.
7. D. Miller, D. Patricia, MA (1995). Fitness Programming and Physical disability. New York: Charte's Scribenr's Sons.
8. Reid G. Montgomery, D.L. (1990). Themes in motor development, Ontano Canada: Canadian Association for Health, Physical Education and Recreation.
9. Renick, M.J. & Harter S. (1988). Manual for the Self-perception Profile for Learning Disabled Students. Denver, CO: Univer. Of Denver.
10. Sherrill Claudine (1993). Adapted physical activity, recreation and sport (Crossdisciplinary and lifespan). Texas woman's University: fourth edition, WCB Brown & Benchmark publishers.
11. Wolfensberger & Thomas (1983). Concept of Normalization Basel Switzerland: Karger

12. Wright Beatrice (1983). Physical Disability – A psychological Approach. New York: Academic Press.

ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. Cadieux Alain (1996). "Relationship between self-concept and classroom behavior among learning and nonlearning disabled students in regular classes" Perceptual and Motor Skills. Department of education Universite du Quebec a Hull. Τεύχος 82.
2. Campell Elizabeth (1995), "Psychological well being of participants in wheelchair sports: comparison of individuals with congenital and acquired disabilities". Perceptual and Motor Skills, τεύχος 81.
3. Crocker R.E. Peter (1993). "Sport and exercise Psychology and research with Individuals with physical disabilities: Using Theory to advance Knowledge". Adapted physical activity quarterly. Human Kinetics Publishers Inc. Τεύχος 10.
4. Crocker D. Alison & On R. Robert (1996). "Social Behaviors of Children with Visual Impairments Enrolled in Preschool Programs". Exceptional Children. Τεύχος 5.
5. Goodwinl Donna (2001). " The meaning of Help in PE: Perceptions of students with Physical Disabilities". Adapted physical quarterly. Human Kinetics Publishers. Τεύχος 18.
6. Henschen Keith, Horvat Michael, French Ron (1984). " A visual comparison of Phycological Profiles between Able – Bodied and Wheelchair Athletes". Adapted physical activity querterly Human Kinetics Publishers. Τεύχος 1.
7. Hopper Chris (1988). "Self Concept and Motor Performance of Hearing Impaired Boys and Girls", Adapted physical quarterly Humboldt State University, Acrata CA 95521. Τεύχος 5.

8. Joonkoo Yun and Dale A. Ulrich (1997). "Perceived and actual physical Competence in Children with Mild Mental Retardation", Adapted physical activity quarterly. Human Kinetics Publishers, Inc. Τεύχος 14.
9. Minter G. Martin PHD (1989). Factors which May Prevent Full Self – expression of Deaf Athletes in sports, Palaestra: The forum of sport, Physical Education and Recreation for the Disabled. Τεύχος 329.
10. Shapiro R Deboran & Ulrich A. Dale (2001). "Social comparisons of Children with and Without learning Disabilities when evaluating physical competence", Adapted physical activity quarterly. Human Kinetics Publishers. Τεύχος 18.
11. Shrrill Claudine & Jankowski M. Catherine (2000). "Children's attitudes toward peers with severe Disabilities: Revising contact Theory". Adapted physical activity quarterly. Human Kinetics Publishers. Τεύχος 17.
12. Zoerink A. Dean & Joseph Wilson (1995). The competitive Disposition: Views of Athletes with mental retardation. Human Kinetics Publishers, Inc. Τεύχος 12.

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ ΤΟ INTERNET

1. Βουβονίκου Θάλεια Χριστίνα, "Ski με αναπηρία" (2000) Palaestra, άρθρο από το περιοδικό Disabled Hellas. www.ski with disability.htm
2. Burghardt Renie "What is dance therapy?" (2000). Sccd.essortment.com/dance therapy-rdky.htm.
3. Ευαγγελινού Χ.: "Προβληματισμοί σχετικά με το μέλλον των παραολυμπιακών αγώνων" (2001). Τμήμα επιστήμης φυσικής αγωγής και αθλητισμού, Σεργών. Www.disabled.gr/015/a07htm

4. Παπαϊωάννου Ηλίας, “Συνέντευξη από τον Οδυσσέα Σαββόπουλο” (1991 – 2001) M – Web AE. www.Supersport.gr
5. Πετρόπουλος Θοδωρής.” Ένα άθλημα για όλους: Orienteering” (2001). File://A:\Business2005.
6. Athens 2004 Organizing Committee for the Olympic Games «Εθελοντισμός Αθήνα 2004» (1999). File://A:\Athens2004-Ευκαιρίες συνεργασίας.Files\volunteers.1.html.
7. Athens 2004 Organizing Committee for the Olympic Games «Το έμβλημα των παραολυμπιακών Αγώνων» (1999) File://A:\Athens2004-ΕιδήσειςFiles\news1.html
8. Know Sys AE «Το πρόγραμμα για τους παραολυμπιακούς του 2004» 2001, File://A:\Business2005-Το πρόγραμμα για τους Παραολυμπιακούς του 2004.htm.
9. Kitson Vicky «Φυσική αγωγή για παιδιά με αυτισμό». <http://users.otenet.gr/~dromos/pe.htm>.
10. Know Sys AE «Επιταχύνονται οι ρυθμοί για τους Παραολυμπιακούς» (2001). File://A:\Business 2005.
11. Know Sys AE «Η Αθήνα 2004 θα καλύψει τα έξοδα των Αθλητών της Παραολυμπιάδας» (2001) File://A:\Business 2005.
12. Know Sys AE «Πληροφοριακά στοιχεία για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες» (2001). File://A:\Business 2005
13. Know Sys AE «Στα 129,7 εκατομμύρια δολάρια ο προϋπολογισμός των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004» (2001). File://A:\Business 2005.
14. Know Sys AE «Παρεμβάσεις για την προσβασιμότητα των απόμων με Ειδικές Ανάγκες» (2001). File://A:\Business 2005
15. “Special Olympics” (2000). www.specialolympics.org htm.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

1. Α.Σ. «ΑΕΤΟΙ ΚΡΗΤΗΣ», ΧΑΝΙΑ, ΤΑΧ.ΘΥΡΙΔΑ 43 ΤΚ 73 110, ΧΑΝΙΑ, ΚΡΗΤΗ
2. Α.Σ.« ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ», ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΜΟΥΣΩΝ 14 ΕΥΟΣΜΟΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ .
3. Α.Σ. «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ»,. ΚΟΖΑΝΗ, Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ 39, ΤΚ 50 100, ΚΟΖΑΝΗ
4. Α.Σ. «ΟΙ ΑΕΤΟΙ», ΑΘΗΝΑ, ΔΑΙΝΔΑΛΙΔΩΝ ΤΚ 11853, ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ, ΑΘΗΝΑ
5. Α.Σ. «ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ», ΒΟΛΟΣΜ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΝΙΤΣΩΝ, ΠΑΛΑΙΑ, ΤΚ 20 322, ΒΟΛΟΣ
6. «Γ.Ε ΤΡΙΚΑΛΩΝ», ΤΡΙΚΑΛΑ ΦΛΑΜΟΥΛΙΟΥ 29, ΑΓ.ΜΟΝΗ, ΤΚ 42100, ΤΡΙΚΑΛΑ
7. ΠΕΝΕΛΛΑΔΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΑΝΑΠΗΡΩΝ «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ», ΑΘΗΝΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ 3-5, ΤΚ 183 46 ΜΟΣΧΑΤΟ
8. ΠΑΣΠΑ «ΗΦΑΙΣΤΟΣ» , ΑΘΗΝΑ, ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ 3, ΤΚ 15343, ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
9. Σ.Π.Ε. «Ο ΜΕΓΑΣ ΜΕΞΑΝΔΡΟΣ», ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Ι. ΠΟΛΕΜΗ 1 ΚΑΙ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ, ΤΚ 542 48, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
10. Σ.Π.Ε. Α.Σ. ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ «ΙΑΠΕΤΟΣ», ΞΑΝΘΗ ΤΣΙΜΙΣΚΗ 53, ΤΚ 67 100, ΞΑΝΘΗ
11. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΑΜΕΑ «Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ», ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΤΣΙΜΙΣΚΗ 127, ΤΚ 54 621, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
12. Ε.Α.Σ.Π.Δ. «VICTOR ARTANT» ΝΙΚΗ, ΑΘΗΝΑ ΑΚΤΗ ΕΟΤ ΜΙ ΜΟΥ, Λ. ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ (ΕΝΑΝΤΙ 62) ΤΚ 174 55, ΑΛΙΜΟΣ

13. Α.Ι. «ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΦΛΟΓΑ», ΑΘΗΝΑ ΚΕΑΣ & ΝΑΞΟΥ 56-58,
ΤΚ 112 55, ΑΘΗΝΑ
- 14.Α.Σ «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΠΝΕΥΜΑ», ΑΘΗΝΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ 3-5, ΤΚ
18346, ΑΘΗΝΑ
- 15.ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ «Ο ΒΡΥΧΩΝ»,
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΙ, ΑΝΩ ΛΕΧΩΝΙΑ, ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ, ΤΚ
38500, ΒΟΛΟΣ
- 16.ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΟΦΩΝ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ 11-13,
ΤΚ 105 52, ΑΘΗΝΑ
- 17.ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΩΦΑΛΛΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ 3, ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ ΤΚ 561 23, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
- 18.ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΩΦΩΝ ΒΑΡΗΚΩΝ ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΓ. ΑΝΔΡΕΟΥ 55, ΤΚ 26221 ΠΑΤΑ
- 19.ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΩΦΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ
ΚΕΚΤΡΟΠΟΣ 6-8, ΤΚ 185 31 ΠΕΙΡΑΙΑΣ
- 20.ΠΑΝΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΩΦΩΝ, ΣΑΛΩΝΩΝ 7-9-11, ΤΚ 115
27, ΑΘΗΝΑ
- 21.ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΩΦΩΝ ΚΡΗΤΗΣ, ΠΛ. ΗΡΩΩΝ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 16, ΤΚ 74 100, ΡΕΘΥΜΝΟ
- 22.ΕΙΔΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 25, ΤΚ 104
32, ΑΘΗΝΑ
- 23.ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΙΝΗΤΙΚΑ
ΑΝΑΠΗΡΩΝ «Π.Α.Σ.Κ.Α.» ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΧΑΣΙΑΣ, 9^η ΣΤΑΣΗ
- 24.Α.Σ. ΑΜΕΑ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ «Ο ΠΤΟΛΕΜΑΙΟ», ΒΑΣ. ΚΩΝ/ΝΟΥ
89, ΤΚ 50 200, ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ
- 25.Α.Σ. «ΘΕΣΣΑΛΟΣ», ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 14, ΤΚ 41223, ΛΑΡΙΣΑ
- 26.Α.Σ. ΑΜΕΑ «ΘΕΡΜΑΪΚΟΣ», ΠΑΠΑΔΑΚΗ 41, ΤΚ 542 48,
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
- 27.ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ
ΠΟΛΙΤΩΝ «ΕΡΜΗΣ», ΖΗΝΩΝΟΣ 4^Α, ΤΚ 105 42, ΑΘΗΝΑ
- 28.ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΘΛΟΥΜΕΝΩΝ ΝΕΦΡΟΠΑΘΩΝ «Σ.Α.Ν.»,

- ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 1, ΤΚ 106 77, ΑΘΗΝΑ
29. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ «ΛΥΚΟΙ», Κ. ΓΕΜΕΛΟΥ 27, ΤΚ 184 50,
ΝΙΚΑΙΑ
30. Α.Σ. ΣΤΙΒΟΥ ΤΥΦΛΩΝ Α.Σ.Σ.Τ.Υ., ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΥ 31, ΤΚ 104
32, ΑΘΗΝΑ
31. ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΤΥΦΛΩΝ Α.Σ.Π.Τ,
ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΥ 31, ΤΚ 104 32 ΑΘΗΝΑ
32. ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΥΦΛΩΝ «ΠΥΡΣΟΣ», ΒΑΣ. ΟΛΓΑΣ 31, ΤΚ
104 32, ΑΘΗΝΑ
33. Α.Σ. ΑΜΕΑ «ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ», ΔΑΜΑΣΚΗΝΙΟΥ 102, ΤΚ 851 00,
ΡΟΔΟΣ
34. Α.Σ. ΑΜΕΑ «Η ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟΣ», ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΠΗΓΑ 33, ΤΚ 71
305 ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
35. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ Α.Σ. ΑΜΕΑ «ΤΑΛΩΣ», ΜΑΧΗΣ ΚΡΗΤΗΣ 3, ΤΚ 71
303, ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
36. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΤΥΦΛΩΝ ΑΘΛΗΤΩΝ Π.Ε.Τ.Α.,
ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΥ 21, ΤΚ 104 32 ΑΘΗΝΑ
37. ΜΟΝΑΡΧΙΑΚΟ Α.Σ. ΑΜΕΑ «ΙΡΙΣ ΚΑΒΑΛΑ», ΟΜΟΝΟΙΑΣ 117,
ΤΚ 654 03 ΚΑΒΑΛΑ
38. «ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ 1994» ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΑΜΕΑ, ΕΑΚ ΝΕΑΠΟΛΗΣ, ΤΚ 56 701, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
39. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΜΕΝΩΝ «Ο ΔΡΟΜΕΑΣ», ΝΑΥΑΡΧΟΥ ΒΟΤΣΗ
21, ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΤΚ 104 45 ΑΘΗΝΑ
40. Α.Σ. «ΠΑΟΚ» ΑΜΕΑ, ΑΓ. ΚΟΣΜΑ, ΑΙΤΟΛΟΥ 19, ΤΚ 562 24,
ΕΥΟΣΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
41. Π.Α.Σ. «ΑΚΡΙΤΕΣ» Ν. ΕΒΡΟΥ ΑΜΕΑ, ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 4, ΤΚ
68 100, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
42. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ Α.Σ. ΑΜΕΑ ΑΡΤΑΣ «Ο ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ» Μ.
ΜΠΑΤΣΑΛΙΑ ΤΚ 47 100 ΑΡΤΑ
43. ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΙΠΠΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ 5, ΤΚ 115 27

ΓΟΥΔΙ

- 44.Α.Σ. ΑΜΕΑ «ΑΧΙΛΛΕΙΟ», ΑΙΤΩΛΟΚΑΡΝΑΝΙΑΣ 2, ΚΑΜΙΝΙΑ ΠΕΙΡΑΙΑΣ
- 45.ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΣΥΝΔΡΟΜΟ DOWN «ΣΠΥΡΟΣ ΛΟΥΗΣ», ΚΑΡΑΝΙΒΟΛΟΥ 31, ΚΑΤΩ ΤΟΥΜΠΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
- 46.ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ Α.Σ. ΑΜΕΑ Ν, ΡΕΘΥΜΝΗΣ «Ο ΙΚΑΡΟΣ» ΣΗΦΗ ΒΛΑΣΤΟΥ 9 ΚΑΙ ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ, ΤΚ 74 100 ΡΕΘΥΜΝΟ
- 47.ΙΩΑΝΝΕΙΟΣ Α.Σ. ΑΜΕΑ ΕΠΑΡΧΕΙΑ ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ, ΔΕΛΦΩΝ 3, ΤΚ 32 100 ΛΙΒΑΔΕΙΑ
- 48.Α.Σ. ΑΜΕΑ «ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ 2000» ΑΝΤΥΠΑ 26, ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ, ΤΚ 564 30, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
- 49.Α.Σ. ΚΩΦΩΝ ΒΑΡΗΚΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΤΘ 1134, ΤΚ 45 110 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
- 50.ΓΕΝΙΚΟΣ ΦΙΛΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΜΕΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ «ΑΡΙΩΝ», ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ, ΤΚ 71 303 ΚΡΗΤΗ
- 51.ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ SPECIAL OLYMPICS, ΕΛΠΑ, ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 395, ΤΚ 153 43, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΘΗΝΑ
- 52.ΟΜΙΛΟΣ ΥΓΡΟΥ ΣΤΙΒΟΥ SPECIAL OLYMPICS ΕΛΠΑ, ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 395, ΤΚ 153 43, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΘΗΝΑ
- 53.ΟΜΙΛΟΣ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑΣ SPECIAL OLYMPICS ΕΛΠΑ, ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 395, ΤΚ 153 43, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΘΗΝΑ
- 54.ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ SPECIAL OLYMPICS ΕΛΠΑ, ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 395, ΤΚ 153 43, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΘΗΝΑ
- 55.ΟΜΙΛΟΣ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ SPECIAL OLYMPICS ΕΛΠΑ, ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 395, ΤΚ 153 43, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΘΗΝΑ
- 56.SPECIAL OLYMPICS HELLAS - INTERNATIONAL ΕΛΠΑ, ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 395, ΤΚ 153 43, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΘΗΝΑ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΗ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟ

Ο Σαββόπουλος Κωνσταντίνος (Οδυσσέας) γεννήθηκε στην Έδεσσα στις 10/4/1965. Σπούδασε κατά σειρά ετών από το 1983-1986 στο New York University (Eastern Studies-African Religions), από το 1986-88 στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο στη Φιλοσοφική σχολή με κατεύθυνση Ψυχολογία, από το 1989-1990 στο Seneca College, στο Τορόντο του Καναδά Radio TV Productions και στη συνέχεια το 1998 στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, στη Φιλοσοφική Σχολή όπου πήρε κατεύθυνση Παιδαγωγική με ειδίκευση στην ειδική Φυσική Αγωγή.

Ήταν πρωταθλητής Ελλάδας στα αγωνίσματα των 100μ και άλματος εις μήκος (1995-1999), μέλος της Εθνικής ομάδας στίβου κινητικά αναπήρων, 100ς και 60ς αντίστοιχα στο Πανευρωπαϊκό πρωτάθλημα στίβου της Μαδρίτης χωρίς αγωνιστικό τεχνητό μέλος το 1997. Επίσης ήταν τον Οκτώβριο 1996 και 1997 πρωταθλητής Ελλάδας στα αγωνίσματα ταχύτητας και αντοχής -450 χλμ. σε 5 μέρες- στην ποδηλασία.

Έχει διοργανώσει και συμμετάσχει σε πολλούς ποδηλατικούς μαραθώνιους, μεταξύ των οποίων αυτός του Ιεράπετρας Θεσσαλονίκης όπου πέτυχε το παγκόσμιο ρεκόρ στα extreme sports καλύπτοντας την απόσταση των 1485 χλμ. σε 15 μέρες στα πλαίσια μίας εκστρατείας ενημέρωσης της κοινής γνώμης σχετικά με τον κοινωνικό αποκλεισμό και των ακρωτηριασμένων νέων σχετικά με τις δυνατότητες άθλησης και ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης (14-29/5 1999).

Από 18/5-3/6/ 2000 ο Οδυσσέας Σαββόπουλος ξεκίνησε από την Αρχαία Ολυμπία με το ποδήλατο του και έφτασε στην Κωνσταντινούπολη 15000 χλμ. πραγματοποιώντας επαφές με Τούρκους, ακρωτηριασμένους νέους, θύματα των σεισμών και με μαθητές του Ζωγράφειου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος.

Σήμερα εργάζεται ως Υπεύθυνος προγραμμάτων Άθλησης και Ψυχαγωγίας κινητικά αναπήρων, είναι αθλητής του ΑΣ Κύδων Χανίων

του τμήματος ποδηλασίας και ομοιοπαθής σύμβουλος εμπυχωτής.
(21/9 03:41)

Σε χειροκροτήσαμε στα τελικά του Πανελληνίου πρωταθλήματος beach volley. Ποια ήταν η πορεία που διέγραψες μέχρι να πατήσεις την άμμο του Ρεθύμνου και στη συνέχεια στο Πούχοβ;

Έπαιζα βόλεϊ στην παραλία και μου άρεσε. Όντας ακρωτηριασμένος μπορούσα να έχω αλληλεπίδραση με αρτιμελείς ανθρώπους και μέσα από αυτά τα τουρνουά μου γεννήθηκε η ιδέα πως θα μπορούσα να κάνω και εγώ κάποια τουρνουά για άτομα με ειδικές ανάγκες με αντίπαλους αρτιμελείς, ώστε να προαχθεί η κοινωνική ενσωμάτωση.

Τελικά μπόρεσα μέσω του Δήμου Ρεθύμνης να το καταφέρω διοργανώνοντας δύο τουρνουά beach volley (1998, 1999)... Κάλεσα κάποιους παράγοντες αθλητισμού αναπήρων, γιατί δεν ήμουν ακόμα τότε τόσο γνώστης της στυγνής και σκληρής πραγματικότητας των παραγόντων της αναπηρίας, οι οποίοι το αγνόησαν από τη στιγμή που δεν το ελέγχουν και ο μόνος άνθρωπος που ανταποκρίθηκε ήταν ο κύριος Κουλαξής, ο οποίος μας βοήθησε να δώσουμε και κάποιους άλλους αγώνες. Μέσα από αυτά τα καμπς ξεχωρίσαμε 16 παιδιά με ακρωτηριασμούς ποδιού, χεριού ή κάποιων ατροφικών άκρων και σήμερα η Εθνική αποτελείται από αυτά τα 12 παιδιά που ήμασταν στη Σλοβακία.

Πόσο δύσκολα ήταν για σένα στην αρχή να ασχοληθείς με τον πρωταθλητισμό;

Κάθε αρχή είναι και δύσκολη, αλλά η χαρά της άθλησης και του παιχνιδιού είναι πολύ μεγάλη. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι για τους ανθρώπους με αναπήριες δεν είναι εύκολο, καθώς δεν υπάρχουν

Οι δομές, ούτε είναι έτοιμη η κοινωνία, να δεχθεί εύκολα μία παρέα παιδιών με αναπηρία να παίζουν σε ένα ανοικτό γήπεδο. Οπότε για μας είναι μεγάλη χαρά να λειτουργούμε κάποιες φορές ως πραγματικοί αθλητές. Είμαστε οι πραγματικοί εραστές, αφού δε ζούμε από τον αθλητισμό και μάλλον είναι ένα ακριβό χόμπι για εμάς, γιατί το κόστος αντικατάστασης ενός τεχνητού μέλους και όλα αυτά που συνεπάγονται για να κάνεις πρωταθλητισμό φτάνουν σε υπέρογκα ποσά.

Διεξάγεται σήμερα στην Ελλάδα κάποιο πρωτάθλημα βόλεϊ που να μπορούν να συμμετάσχουν άτομα με ειδικές ανάγκες;

Ακόμα δεν μπορούν να γίνουν εσωτερικά πρωταθλήματα, γιατί οι ομάδες δεν είναι πολλές και από τα 8 τοπικά σωματεία μόνο τα 3 (Κρήτης, Αθήνας, Θεσσαλονίκης) έχουν πολλούς παίκτες. Χρειάζεται λοιπόν να μάθουν όλα τα παιδιά με προβλήματα αναπηρίας ότι υπάρχουν αυτές οι ομάδες, γιατί το βόλεϊ ως ομαδικό άθλημα βοηθάει πολύ στην ψυχοσυναισθηματική και ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη. πχ. μέσα από το βόλεϊ ξεπερνούν κόμπλεξ κατωτερότητας και συνειδητοποιούν τι μπορούν να κάνουν και όχι τι δεν μπορούν. Όταν ας πούμε υπάρχει ένα κοινό, χειροκροτεί και ενθαρρύνει αυτή την προσπάθεια, αυτή είναι η καλύτερη ψυχολογική ενθάρρυνση. Μάλιστα, όταν δίνουμε τουρνουά συνηθίζουμε να καλούμε και μικρά παιδιά για να δούνε από νεαρές ηλικίες, ότι ο άνθρωπος με αναπηρία μπορεί ισότιμα να παίξει με κάποιον φυσιολογικό άνθρωπο.

Με το εθνόσημο στο στήθος κυνηγάτε τη διάκριση στο Παγκόσμιο Κύπελλο της Σλοβακίας. Τι μπορούμε να περιμένουμε στο Πούχοβ αλλά και στη μέλλον από την Εθνική ομάδα.

Οι περισσότερες ομάδες που συναγωνιζόμαστε έχουν πολύ ελαφρύτερα προβλήματα αναπηρίας σε σχέση με τα δικά μας. Η

Γερμανία δε χτυπιέται με τίποτα καθώς εκτός του ότι είναι παγκόσμια πρωταθλήτρια κέρδισαν και στο Αλεξάνδρειο τους αρτιμελείς του Θερμαϊκού με 2-0 σετ. Εμείς θα παλέψουμε για τη διεκδίκηση κάποιας θέσης μεταξύ 5ης-8ης. Απώτερος στόχος μας όμως είναι να πάρουμε μέρος στο 2004, αλλά μέχρι τότε υπάρχουν και άλλα τουρνουά που θέλουμε να διακριθούμε.

Για να γίνει όμως αυτό θα πρέπει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες υποδομές για να γίνει το βόλεϊ ένα μεγάλο άθλημα, αλλά το μεγαλύτερο κέρδος θα είναι το βόλεϊ να είναι διαθέσιμο μια για πάντα για τον κάθε ανάπηρο, αφού είναι ένα σπορ που προάγει την κοινωνικοποίηση, το ομαδικό πνεύμα και έχει κάποια στοιχεία όπως η η αίσθηση της ήττας, της υπομονής, της ομαδικότητας που είναι απαραίτητος εξοπλισμός για την κοινωνία. πχ όταν βγαίνει κάποιος έξω με ένα κομμένο χέρι ίσως να αισθάνεται άβολα, αλλά όταν είναι και άλλοι και λειτουργεί ως μέλος μίας ομάδας σίγουρα αυτό τον ενθαρρύνει, ώστε μετά να χειραφετηθεί και ο ίδιος και να μπορεί να λειτουργεί φυσιολογικά μέσα στον κόσμο των... "αρτιμελών".

Εκτός όμως από το βόλεϊ ασχολείσαι σε επίπεδο πρωταθλητισμού, και μάλιστα με σημαντικά ρεκόρ με την ποδηλασία, αλλά δεν σε είδαμε στην παραολυμπιάδα του Σίδνεϊ. Τι ήταν αυτό που "φρένα ρε" τη συμμετοχή σου;

Στο θέμα της ποδηλασίας επισέρχονται πολλά προβλήματα με τους παράγοντες που στέρησαν τη συμμετοχή μου στο Σίδνεϊ. Αν και οι χρόνοι μου ήταν οι κατάλληλοι, και είχα "ματώσει" πάνω στη σέλα να κάνω 120χλμ τη μέρα με κάποιους από τους καλύτερους χρόνους παγκοσμίως, επειδή δεν ήμουν αρεστός σε κάποιους "μαφιόζους" μέσα στην παρολυμπιακή επιτροπή και επειδή ζω στην επαρχία και τα λέω "χύμα" σε κάποιους που το παίζουν κηδεμόνες μας ...δεν κατάφερα να πάω στην Ολυμπιάδα του 2000.

Μιλάς με πολύ σκληρή γλώσσα και εκσφενδονίζεις σοβαρές κατηγορίες για τους παράγοντες του αθλητισμού των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Έχεις κάποια στοιχεία για όλα αυτά που λες και αν ναι είσαι διατεθειμένος να τα δώσεις στη δημοσιότητα αν χρειαστεί;

Είναι γεγονός ότι από τη στιγμή που δεν υπάρχει κάποια διακομματική ή υπουργική επιτροπή στην οποία όμως θα είναι και κάποιοι καταξιωμένοι ανάπηροι αθλητές, ο καθένας που θα λαμβάνει κάποιο μέτρο ή θα παίρνει κάποια απόφαση χωρίς να κοιτάει το γύρω χώρο, τα προβλήματα ή κάποιες άλλες ιδιαιτερότητες, θα το κάνει συνήθως για προσωπικά οφέλη είτε δικά του ή της κλίκας του. Και δυστυχώς σήμερα όλα γίνονται μόνο για την Αθήνα. Υπάρχει το Αθηνοκεντρικό και σε αυτό το θέμα.

Από την άλλη πλευρά όμως ένα άλλο καλό της άθλησης είναι ότι όλοι ωριμάζουμε μέσα από αυτές τις δραστηριότητες. Είμαστε κάποιες προσωπικότητες που αφού... ξεριζώσουμε όλους αυτούς που δεν νοιάζονται πραγματικά, αργά η γρήγορα θα αναλάβουμε εμείς αυτές τις θέσεις. Μόλις "κρεμάσουμε τα παπούτσια μας" κάποιοι από εμάς -και αυτό λέω στα παιδιά, "μην κοιτάζετε μόνο τους εαυτούς σας αφού από τη στιγμή που κατηγορούμε τους άλλους θα πρέπει να κάνουμε και εμείς κάτι για να βελτιωθεί η κατάσταση"- θα αναλάβουμε κάποιο τέτοιο πόστο.

Οπότε από κει πηγάζει και μία αισιοδοξία για το μέλλον. Μετά το 2004 που δεν θα μπορώ να συναγωνίζομαι νεώτερους αθλητές θα σταθώ στο πλευρό και του βόλεϊ και τις ποδηλασίας ώστε να μπορώ να συμβάλλω και εγώ για να ξεριζωθούν τα "ζιζάνια". Κάποιοι άνθρωποι δηλαδή που τρώνε και πίνουν από προϋπολογισμούς του ελληνικού κράτους για την ανάπτυξη του αθλητισμού των αναπήρων και το μόνο που νοιάζονται να αναπτύξουν είναι το μέγεθος της κοιλιάς τους... Από

τις π.χ. 100 δρχ που δίνει το κράτος για τον αθλητισμό οι 5 δρχ θα πάνε στον ανάπηρο αθλητή και οι 95 δρχ στην τσέπη τους. Και δεν έχω κανένα πρόβλημα να τους καταγγείλω και ονομαστικά κιόλας, μόλις επιστρέψουμε από τη Σλοβακία. Τώρα θέλω να έχουμε το μυαλό μας καθαρό...

Με τα τόσα λοιπόν προβλήματα πως θα χαρακτηρίζεις το επίπεδο του ελληνικού αθλητισμού ατόμων με ειδικές ανάγκες. Πχ τις επιτυχίες που είχαμε στην Παραολυμπιάδα του Σίδνεϊ...

Το επίπεδο είναι πολύ χαμηλό. Αυτά τα παιδιά που έφεραν κάποιο μετάλλιο από το Σίδνεϊ αποτελούν την εξαίρεση στον κανόνα είτε γιατί προέρχονται από κάποιες οικογένειες με οικονομική επιφάνεια, είτε γιατί είναι πολύ δυνατές προσωπικότητες που δεν τους ενδιαφέρουν ούτε σύλλογοι ούτε παράγοντες. Σε γενικότερες γραμμές όμως όσο ο αθλητισμός των αναπήρων ελέγχεται από μία κλίκα ανθρώπων που δεν τους ενδιαφέρει η ανάπτυξη του αθλητισμού, αλλά μόνο η "μάσα" και η "εξουσία" πολύ φοβάμαι ότι το 2004 θα γελοιοποιηθούμε...

Αυτό βέβαια ίσως να είναι και καλό για να μπορέσουμε να δούμε έναν-έναν αυτούς τους ανθρώπους και να μην τους αλείψουμε με "πίσσα και πούπουλα", αλλά τουλάχιστον να τους στείλουμε σπίτι τους... Για να καταλάβει κανείς η σημερινή παραολυμπιακή επιτροπή καταγγέλλει, λασπολογεί και πολεμάει τον κ. Κουλαξή και εμένα επειδή κάνουμε αυτήν την προσπάθεια με το βόλεϊ. Σύμφωνα με αυτούς δεν θα έπρεπε να υπάρχει ομάδα Εθνική βόλεϊ ΑΜΕΑ.

Δεν θα έπρεπε αυτά τα 12 παιδιά να πάνε στη Σλοβακία, να κάνουν ένα ταξίδι; Και μόνο σαν ταξίδι στο εξωτερικό αν το δει κανείς, σαν ψυχολογία ενός ανάπηρου αθλητή να αγωνίζεται μαζί με τους συναθλητές του, την άμιλλα και τις εμπειρίες που θα αποκτήσουμε, είναι σίγουρο ότι θα επιστρέψουμε καλύτεροι άνθρωποι. Αυτοί οι κύριοι θέλουν να μας το στερήσουν αυτό, για να κάνουν τις δικές τους ομαδούλες από ανάξιους άνθρωπους...

**«Ο ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ
ΤΟΥ 1999»**

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 121

17 Ιουνίου 1999

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2725

Ερασιτεχνικός και επαγγελματικός αθλητισμός και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΤΜΗΜΑ Α'
ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟΆρθρο 1
Έννοια - Σκοπός

Αθλητικό σωματείο είναι η κατά τις διατάξεις του άρθρου 78 και επόμενα του Αστικού Κώδικα ένωση φυσικών προσώπων που έχει ως κύριο σκοπό τη συστηματική καλλιέργεια και την ανάπτυξη των δυνατοτήτων των αθλητών της για τη συμμετοχή τους σε αθλητικούς αγώνες.

Άρθρο 2
Μέλη

1. Ο ελάχιστος αριθμός των μελών του αθλητικού σωματείου ορίζεται σε είκοσι (20). Δεν επιτρέπονται διακρίσεις σε τακτικά, δόκιμα ή πάρεδρα μέλη ή άλλες παρόμοιες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να απονέμεται ο τίτλος του επιτίμου, κατά τα οριζόμενα από το καταστατικό του σωματείου, χωρίς δικαίωμα ψήφου, σε πρόσωπα που έχουν διακριθεί για την προσφορά τους στο σωματείο ή στον αθλητισμό. Ο αριθμός των μελών αθλητικού σωματείου είναι απεριόριστος. Διατάξεις καταστατικών που περιορίζουν τον αριθμό των μελών είναι άκυρες.

2. Καθένας που συγκεντρώνει τις νόμιμες προϋποθέσεις έχει το δικαίωμα να εγγραφεί ως μέλος αθλητικού σωματείου. Για την εγγραφή απαιτείται αίτηση του ενδιαφερομένου στο διοικητικό συμβούλιο, συνοδευόμενη από πρόταση δύο (2) μελών του σωματείου και έγκριση του συμβουλίου που παρέχεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εξήντα (60) ημερών. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η έγκριση του διοικητικού συμβουλίου

θεωρείται ότι έχει αυτοδικαίως παρασχεθεί και ο ενδιαφερόμενος έχει εγγραφεί ως μέλος του σωματείου την εξηκοστή ημέρα μετά την υποβολή της αίτησης. Για την εγγραφή αυτή εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή του να μην εγκρίνει το αίτημα εγγραφής ενδιαφερομένου ως μέλους του σωματείου. Κατά της πράξης αυτής ή της παράλειψης έκδοσης διαπιστωτικής πράξης ο ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να ασκήσει αγωγή στο αρμόδιο Μονομέλές Πρωτοδικείο, με την τακτική διαδικασία είτε για αναγνώριση του δικαιώματος εγγραφής του είτε επιπλέον για την καταδίκη του σωματείου σε δήμευση βούλησης.

3. Δεν απαιτείται η πρόταση της προηγούμενης παραγράφου προκειμένου περί εγγραφής αθλητών στο σωματείο στο οποίο ανήκουν και οι οποίοι έχουν επιτύχει πρώτη έως όγδοη νίκη σε ολυμπικούς αγώνες ή παγκόσμια ή πανευρωπαϊκά πρωταθλήματα, πρώτη έως τρίτη νίκη σε μεσογειακούς και σε βαλκανικούς αγώνες ή πρώτη έως τρίτη νίκη σε πανελληνίους αγώνες.

4. Τα μέλη του σωματείου, πριν των ιδρυτικών, μετά πάροδο ενός (1) έτους από την εγγραφή τους, αποκτούν δικαίωμα να εκλέγουν και να εκλέγονται στα όργανα του σωματείου.

5. Η διαγραφή και η αποβολή μέλους αθλητικού σωματείου γίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού και του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 3
Κωλύματα εγγραφής - Περιορισμοί

1. Δεν μπορεί να είναι μέλος αθλητικού σωματείου:

- α) όποιος δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας του,
- β) όποιος έχει καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για αδικήματα βίας στους αθλητικούς χώρους, χρήση ή διάθεση ουσιών ή μεθόδων φαρμακοδιέγερσης, ανθρωποκτονία από πρόθεση, κατασκοπεία, ληστεία, κλοπή, υπεξαίρεση, δόλια χρεωκοπία, λαθρεμπορία, φοροδιαφυγή, δωροδοκία, δωροληψία, παραχάραξη, πλαστογραφία, απιστία, απάτη, εκβίαση, σικοφαντική δυσφήμιση, έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, παράβαση του νόμου περί ναρκωτικών και περί μεσαζόντων και όποιος έχει παραπεμφθεί με αμετάκλητο βούλευμα για πράξεις που διώκονται σε βαθμό κακούργηματος.

όποιος έχει στερηθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση τα πολιτικά του δικαιώματα και για όσο χρόνο και η στέρηση.

Όποιος έχει πωρηθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 130 του παρόντος νόμου και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η πωρία.

Οι εν ενεργεία και μη εν ενεργεία διαιτητές ομαδού αθλήματος, μέλη των οικείων συνδέσμων διαιτητών και οι εν ενεργεία προπονητές του σπείριου κλάδου αθλησης δεν επιτρέπεται να είναι μέλη αθλητικού σωματείου που καλλιεργεί τον ίδιο κλάδο αθλησης. Ως διαιτητές, για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, θεωρούνται επίσης οι επόπτες, οι σημειωτές, οι κριτές, οι ρονομέτρες, οι αφέτες, οι παρατηρητές, καθώς και όσοι, με οποιονδήποτε τρόπο, συμμετέχουν σε διαιτητικό έργο ομαδικού αθλήματος.

3. Οι εν ενεργεία και μη εν ενεργεία διαιτητές, κριτές, ρονομέτρες και όσοι άλλοι συμμετέχουν σε διαιτητικό έργο ατομικού αθλήματος, μέλη των οικείων συνδέσμων, μπορούν να είναι μέλη αθλητικού σωματείου που καλλιεργεί τον ίδιο κλάδο αθλησης, δεν επιτρέπεται όμως να είναι μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή της εξελεγκτικής επιτροπής του σωματείου αυτού ούτε να είναι αντιπρόσωποι του σε υπερκείμενες ενώσεις ή ομοσπονδίες.

4. Αθλητής μπορεί να εγγραφεί ως μέλος σε αθλητικό σωματείο, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του καταστατικού του, ένα (1) τουλάχιστον έτος μετά την τελευταία συμμετοχή του σε επίσημο αθλητικό αγώνα. Επίσημος αθλητικός αγώνας είναι ο αγώνας που διοργανώνεται από την οικεία αθλητική ομοσπονδία ή διεξάγεται με την έγκρισή της.

5. Κατ' εξαίρεση, οι αθλητές των αθλημάτων της σκοποβολής, του γκολφ, του μπλιάρδου, του μπόουλινγκ, της ορειβασίας και αναρρίχησης, του παγκρατίου, του αγωνιστικού μπριτζ και του ζατρικίου μπορούν να εγγράφονται ως μέλη σε αθλητικό σωματείο που καλλιεργεί τον ίδιο κλάδο αθλησης, εφόσον έχουν συμπληρώσει το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος της ηλικίας τους.

6. Δεν επιτρέπεται να είναι μέλη αθλητικού σωματείου το προσωπικό του σωματείου, για όσο χρόνο διαρκεί η πάσης φύσεως σύμβαση εργασίας του με αυτό και για ένα (1) χρόνο από τη λήξη της, καθώς επίσης και όσοι συνάπτουν σύμβαση με το σωματείο για παροχή υπηρεσιών ή για εκτέλεση έργου με αμοιβή είτε ατομικά είτε ως ομόρρυθμοί εταίροι είτε ως διαχειριστές Ε.Π.Ε. ή μέλη διοικητικού συμβουλίου ανώνυμης εταιρείας, για όσο χρόνο διαρκεί η σύμβαση παροχής υπηρεσιών ή η εκτέλεση του έργου και για ένα (1) χρόνο μετά τη λήξη, με οποιονδήποτε τρόπο, της σύμβασης ή την παράδοση του έργου, αντίστοιχα. Έμποροι αθλητικών ειδών, καθώς και οι μέτοχοι, εταίροι, διαχειριστές και μέλη του διοικητικού συμβουλίου αθλητικής ανώνυμης εταιρείας και κάθε είδους εμπορικής εταιρείας, εφόσον αυτές έχουν ως αντικείμενο εργασιών τους την εμπορία ή την κατασκευή κάθε είδους αθλητικών ειδών, δεν επιτρέπεται να είναι μέλη διοικητικού συμβουλίου ή εξελεγκτικής επιτροπής αθλητικού σωματείου ούτε να είναι αντιπρόσωποι του σε υπερκείμενες ενώσεις ή ομοσπονδίες. Η απαγόρευση αυτή ισχύει επίσης για όσους διατηρούν πρακτορεία προγνωστικών για αγώνες κάθε είδους, καθώς και για τις συζύγους, τα τέκνα και τους γονείς τους, αλλά μόνο για σωματεία που καλλιεργούν το άθλημα, οι αγώνες του οποίου περιλαμβάνονται στα δελτία προγνωστικών αγώνων που διακινεί το πρακτορείο.

7. Πρόσωπο στο οποίο συντρέχει οποιοδήποτε από τα πιο πάνω κωλύματα, χάνει αυτοδικαίως την ιδιότητά του. Η διαπιστωτική πράξη της έκπτωσης εκδίδεται από το διοικητικό συμβούλιο του σωματείου, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών αφότου έλαβε γνώση. Σε περίπτωση που παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, η διαπιστωτική πράξη εκδίδεται από το Γενικό Γραμματέα Αθλητισμού μέσα στην ίδια ως άνω προθεσμία.

Άρθρο 4

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Το διοικητικό συμβούλιο (Δ.Σ.) του αθλητικού σωματείου αποτελείται από πέντε (5) έως δεκαπέντε (15) μέλη, με θητεία από ένα (1) έως τρία (3) έτη. Τα μέλη του Δ.Σ. προέρχονται από μέλη του σωματείου.

2. Απαγορεύεται στο Δ.Σ. του αθλητικού σωματείου να συνάπτει συμβάσεις εργασίας, ανεξαρτήτων υπηρεσιών, έργου, προμηθειών ή οποιασδήποτε άλλες συμβάσεις με οικονομικό αντάλλαγμα, με μέλη του Δ.Σ., με τις συζύγους, τα τέκνα, τους γονείς και τα αδέρφια τους ή με νομικά πρόσωπα στα οποία μετέχουν τα προαναφερόμενα πρόσωπα. Η παράβαση της διάταξης αυτής συνεπάγεται την έκπτωση των μελών του Δ.Σ. που έλαβαν τη σχετική απόφαση. Η έκπτωση ενεργείται με απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου.

3. Επιτρέπονται προσωρινές ταμειακές διευκολύνσεις προς το αθλητικό σωματείο από μέλη του διοικητικού του συμβουλίου, για την αντιμετώπιση επειγουσών αναγκών.

4. Η ιδιότητα του μέλους του Δ.Σ. είναι τμητική και άμισθη. Στα μέλη του Δ.Σ., όταν μετακινούνται εκτός του τόπου της μόνιμης κατοικίας τους για προσφορά οποιασδήποτε υπηρεσίας στο σωματείο, επιτρέπεται να καταβάλλονται έξοδα κίνησης, διαμονής και διατροφής.

Άρθρο 5

Συνελεύσεις - Αρχαιρεσίες - Όργανα

Το καταστατικό του οικείου αθλητικού σωματείου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος νόμου, ρυθμίζει όλα τα θέματα που αφορούν τις αρχαιρεσίες, τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία σύγκλησης και συμμετοχής των μελών στις συνελεύσεις, τη λήψη αποφάσεων σε αυτές, τα όργανα του σωματείου, τη συγκρότηση των οργάνων, τη λειτουργία και την οργάνωση του σωματείου και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 6

Βιβλία

1. Κάθε αθλητικό σωματείο πρέπει υποχρεωτικά να εξής βιβλία:

- α) Μητρώου Μελών
- β) Πρακτικών Συνεδριάσεων Γενικών Συνελεύσεων
- γ) Πρακτικών Συνεδριάσεων Διοικητικού Συμβουλίου
- δ) Εσόδων - Εξόδων
- ε) Περιουσιακών Στοιχείων
- στ) Πρωτοκόλλου εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων.

2. Τα βιβλία, πριν από τη χρήση τους, θεωρούνται από το Νομάρχη ή από άλλο εξουσιοδοτημένο όργανο.

3. Η μη τήρηση των διατάξεων του παρόντος άρθρου, καθώς και της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 7 συνεπάγεται την ανάκληση της ειδικής αθλητικής αναγνώρισης του σωματείου.

Άρθρο 7
Υποχρεώσεις - Δικαιώματα

1. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των αθλητικών σωματείων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας τους ορίζονται από τα καταστατικά τους.

2. Το αθλητικό σωματείο, για τις προσφερόμενες υπηρεσίες εκμάθησης των αθλημάτων που καλλιεργεί, δύναται, με απόφαση του δικηγορικού του συμβουλίου, να ορίζει αντίστοιχο αντίτιμο της σχετικής υπηρεσίας για την κάλυψη των λειτουργικών του αναγκών. Στην περίπτωση αυτή το σωματείο έχει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 2 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (π.δ. 186/1992). Η διάταξη του πρώτου εδαφίου της παραύσας παραγράφου δεν έχει εφαρμογή στους αθλητές των αγωνιστικών ομάδων του σωματείου.

3. Επιτρέπεται σε αθλητικό σωματείο να δέχεται δωρεές από φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

4. Επιτρέπεται σε αθλητικό σωματείο, εφόσον τηρούνται οι κανονισμοί της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, να συνάπτει συμβάσεις χορηγίας ή διαφήμισης με φυσικά ή νομικά πρόσωπα για την ανάπτυξη της αθλητικής δραστηριότητάς του, με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 2 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Στην περίπτωση αυτή απαγορεύεται η παραχώρηση χρήσης της επωνυμίας, του εμβλήματος και των λοιπών διακριτικών στοιχείων για εμπορική διαφήμιση και οικονομική εκμετάλλευση.

5. Απαγορεύεται η συστέγαση αθλητικού σωματείου και εμπορικής επιχείρησης. Αθλητικό σωματείο, το οποίο έχει συσταθεί με πρωτοβουλία ιδιωτικού εκπαιδευτικού οργανισμού ή εργασιακού χώρου και φέρει την επωνυμία τους, δύναται να συστεγάζεται στην έδρα αυτών.

6. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σωματείου ή αθλητή του σε αγώνες που γίνονται στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, αν αυτοί δεν είναι εγκεκριμένοι από την οικεία εθλητική ομοσπονδία ή τις αντίστοιχες διεθνείς αθλητικές ομοσπονδίες.

7. Η οικεία εθλητική ομοσπονδία δύναται να περικυλίπει ή να διακόπτει για ορισμένο χρονικό διάστημα την καταβολή επαχθήσεως σε αθλητικό σωματείο που συμμετείχε σε αγώνες ή διοργάνωσε αγώνες χωρίς την έγκρισή της.

8. Το καταστατικό αθλητικού σωματείου απαιτείται να ορίζει τους συγκεκριμένους κλάδους άθλησης, στον οποίων την καλλιέργεια και την ανάπτυξη αυτό αποκλείει, καθώς και τη διαδικασία ίδρυσης νέων κλάδων άθλησης ή κατόργησης υφισταμένων.

9. Η κατά οποιονδήποτε τρόπο μερική ή ολική εκποίηση και αλλαγή χρήσης των αθλητικών εγκαταστάσεων των σωματείων απαγορεύεται. Κατ' εξαίρεση, αν οι παραπάνω εγκαταστάσεις δεν καλύπτουν ή δεν εξυπηρετούν πλέον τις αγωνιστικές ανάγκες του σωματείου ή υφίσταται άμεση ανάγκη, επιτρέπεται η εκποίηση τους για την κατασκευή ή απόκτηση νέων που πληρούν τις ανάγκες του ή η αλλαγή χρήσης. Αποκλειστικό αρμόδιο να βεβαιώσει τα ανωτέρω καίεται το κατά το άρθρο 825 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας έικαστήριο. Η αίτηση υποβάλλεται από τη διοίκηση του σωματείου, ύστερα από απόφαση της γενικής συνέλευσής του, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του.

10. Σε περίπτωση διάλυσης αθλητικού σωματείου, όλα τα περιουσιακά στοιχεία, μετά την εκκαθάριση, περιέχονται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, για την εξυπηρέτηση αθλητικών σκοπών.

Άρθρο 8
Ειδική αθλητική αναγνώριση

1. Το αθλητικό σωματείο, για κάθε κλάδο άθλησης που καλλιεργεί, δικαιούται να ζητήσει την παροχή ειδικής αθλητικής αναγνώρισης. Η ειδική αυτή αναγνώριση χορηγείται, ύστερα από αίτηση του Δ.Σ., με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού ή άλλου αιτούντος εξουσιοδοτημένου οργάνου της Κεντρικής ή Περιφερειακής Διοικήσεως, εφόσον το σωματείο:

α) Είναι από τριετίας μέλος αθλητικής ένωσης ομοσπονδίας και κατά το διάστημα αυτό έχει συμμετέχει σε αγώνες που διοργανώνονται από αυτές σύμφωνα με το καταστατικό τους και συγκεντρώνει τρεις (3) λοιπές προϋποθέσεις που προβλέπονται από αυτό, συνδρομή των προϋποθέσεων αποδεικνύεται με τη συνυποβολή σχετικής βεβαίωσης της οικείας ένωσης ομοσπονδίας.

β) Δεν έχει ως επωνυμία το όνομα, την επωνυμία το διακριτικό τίτλο ή το σήμα οποιασδήποτε εμπορικής επιχείρησης εξαιρουμένων των περιπτώσεων ιδιωτικών εκπαιδευτικών οργανισμών ή εργασιακών μονάδων, με πρωτοβουλία, των οποίων έχουν ιδρυθεί αθλητικά σωματεία.

γ) Έχει επωνυμία διατυπωμένη στην ελληνική γλώσσα

δ) Υποβάλλει εγκεκριμένο από το αρμόδιο Πρωτοδικείο καταστατικό και πιστοποιητικό εγγραφής στο βιβλίο σωματείων του οικείου Πρωτοδικείου.

ε) Τηρεί τα προβλεπόμενα από τον παρόντα νόμο βιβλία.

2. Εάν αθλητικό σωματείο καλλιεργεί άθλημα ή κλάδο άθλησης που δεν υπάγεται σε ειδικώς αναγνωρισμένη ομοσπονδία, η ειδική αθλητική αναγνώριση του σωματείου παρέχεται με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των περιπτώσεων β', γ' και δ' της παρ. 1 του παρόντος.

3. Η απόφαση της ειδικής αθλητικής αναγνώρισης ανακαλείται, αν διαπιστωθεί ότι το σωματείο συστεγάζεται με εμπορική επιχείρηση ή υποκρύπτεται άσκηση εμπορικής δραστηριότητας από τη λειτουργία του σωματείου ή το σωματείο δεν επιδεικνύει την αθλητική δραστηριότητα, που προβλέπεται από το καταστατικό της αθλητικής ένωσης ή της ομοσπονδίας της οποίας είναι μέλος ή παρέρει τα οριζόμενα στο άρθρο 7 παρ. 6 του παρόντος νόμου ή δεν απασχολεί προπονητή κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή στις λοιπές προβλεπόμενες από τον παρόντα νόμο περιπτώσεις.

4. Στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού τηρείται μητρώο ειδικά αναγνωρισμένων αθλητικών σωματείων.

5. Όπου εφεξής στον παρόντα νόμο αναφέρεται αθλητικό σωματείο νοείται το σωματείο που έχει την κατά το παρόν ειδική αθλητική αναγνώριση.

Άρθρο 9
Συγχώνευση αθλητικών σωματείων

1. Επιτρέπεται η συγχώνευση αθλητικών σωματείων που καλλιεργούν τον ίδιο κλάδο άθλησης, με αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων αυτών, για όλα τα ατομικά και ομαδικά αθλήματα, με την ίδρυση νέου σωματείου, που μπορεί να φέρει την επωνυμία ενός ή περισσότερων από τα συγχωνευθέντα σωματεία ή οποιαδήποτε άλλη επωνυμία. Το ιδρυόμενο από τη συγχώνευση νέο αθλητικό σωματείο εντάσσεται αυτοδικαίως στην ανώτερη αγωνιστική κατηγορία της αθλητικής ομοσπονδίας του οικείου κλάδου άθλησης στην οποία ανήκει ή έχει αποκτήσει δικαίωμα να αγωνισθεί, κατά τους οικείους

Αντιπρόσωπος ορίζεται μέλος του σωματείου με δικαίωμα να εκλέγει και να εκλέγεται. Κάθε αντιπρόσωπος μπορεί να εκπροσωπεί ένα μόνο σωματείο. Κάθε σωματείο της ένωσης διαθέτει μία μόνο ψήφο στη γενική συνέλευση.

3. Στερείται του δικαιώματος ψήφου στις γενικές συνελεύσεις κάθε αθλητικό σωματείο, εφόσον στο προ της γενικής συνέλευσης ημερολογιακό έτος δεν είχε συμμετοχή σε αγώνες με δέκα (10) τουλάχιστον αθλητές για τα ατομικά αθλήματα ή με είκοσι (20) τουλάχιστον αθλητές για τα ομαδικά με δελτίο αθλητικής ιδιότητας στον αντίστοιχο κλάδο άθλησης. Η συμμετοχή αποδεικνύεται από επίσημα φύλλα αγώνων που διοργανώνονται αποκλειστικά από την οικεία ένωση ή ομοσπονδία ή διεθνών αγώνων που διοργανώνονται από αθλητικά σωματεία και διεξάγονται με την έγκριση της οικείας ομοσπονδίας. Διατάξεις καταστατικών που προβλέπουν αυστηρότερες προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος ψήφου ισχύουν.

Άρθρο 15 Βιβλία

Οι διατάξεις του άρθρου 6 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται ανάλογα και για τα βιβλία που τηρεί υποχρεωτικά κάθε αθλητική ένωση.

Άρθρο 16 Υποχρεώσεις - Δικαιώματα

1. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 3, 4 και 5 του άρθρου 7 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται ανάλογα για τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων κάθε αθλητικής ένωσης.

2. Η αθλητική ένωση υποχρεούται να τηρεί τους ειδικούς κανονισμούς, που ψηφίζει η γενική συνέλευση των μελών της αθλητικής ομοσπονδίας του οικείου αθλήματος ή κλάδου άθλησης. Με τους κανονισμούς αυτούς ρυθμίζονται όλα τα θέματα που αφορούν την οργάνωση του αθλήματος από τις αθλητικές ενώσεις, οι προϋποθέσεις παροχής της ειδικής αθλητικής αναγνώρισης και οι λόγοι ανάκλησής της.

3. Σε περίπτωση διάλυσης αθλητικής ένωσης, όλα τα περιουσιακά της στοιχεία, μετά την εκκαθάρισή της, περιέρχονται στην οικεία αθλητική ομοσπονδία.

Άρθρο 17 Ειδική αθλητική αναγνώριση

1. Η αθλητική ένωση δικαιούται να ζητήσει την παροχή ειδικής αθλητικής αναγνώρισης. Η ειδική αυτή αναγνώριση χορηγείται ύστερα από αίτηση του Δ.Σ. της ένωσης και πρόταση της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας, με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού ή άλλου από αυτόν εξουσιοδοτημένου οργάνου της Κεντρικής ή της Περιφερειακής Διοίκησης.

2. Η απόφαση της ειδικής αθλητικής αναγνώρισης ανακαλείται:

α) ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας, για παράβαση των υποχρεώσεων και των όρων που προβλέπονται στους ειδικούς κανονισμούς της οικείας ομοσπονδίας,

β) αν διαπιστωθεί ότι η ένωση συστεγάζεται με εμπορική επιχείρηση ή υποκρύπτεται άσκηση εμπορικής δραστηριότητας με τη λειτουργία της ένωσης ή η ένωση δεν επιδεικνύει την αθλητική δραστηριότητα, όπως αυτή προβλέπεται στο καταστατικό της αθλητικής ένωσης ή της ομοσπονδίας της οποίας είναι μέλος, ή δεν τηρεί τα προβλεπόμενα στο άρθρο 15 του παρόντος νόμου βιβλία.

Άρθρο 18 Τοπική επιτροπή

Όπου δεν λειτουργεί αθλητική ένωση επιτρέπεται η λειτουργία τοπικής επιτροπής από εκπροσώπους σωματείων που καλλιεργούν το ίδιο άθλημα ή κλάδο άθλησης, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον ειδικό κανονισμό της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Άρθρο 19 Έννοια - Σκοπός

1. Αθλητική ομοσπονδία είναι η ανώτατη οργάνωση αθλητικών σωματείων ή αθλητικών ενώσεων (νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου) που καλλιεργούν το ίδιο άθλημα ή κλάδο άθλησης, έχει σκοπό την καλλιέργεια και την ανάπτυξη του σε όλη τη χώρα και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 και επόμενα του Αστικού Κώδικα.

2. Για κάθε άθλημα ή κλάδο άθλησης επιτρέπεται η σύσταση μίας (1) μόνο ομοσπονδίας για όλη τη χώρα. Η ομοσπονδία εκπροσωπεί το άθλημα διεθνώς, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς της οικείας διεθνούς αθλητικής ομοσπονδίας και της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (Δ.Ο.Ε.) και η έδρα της ορίζεται από το καταστατικό της. Επιτρέπεται σε ειδικές περιπτώσεις μία ομοσπονδία να περιλαμβάνει και άλλα αθλήματα ή κλάδους άθλησης, εκτός από το βασικό άθλημα ή κλάδο άθλησης, εφόσον τα αθλήματα και οι κλάδοι δεν είναι δυνατόν να υπαχθούν σε ξεχωριστή ομοσπονδία.

Άρθρο 20 Σύσταση - Μέλη

1. Για τη σύσταση ομοσπονδίας απαιτούνται αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων ή των γενικών συνελεύσεων είκοσι (20) τουλάχιστον αθλητικών σωματείων ή πέντε (5) τουλάχιστον αθλητικών ενώσεων που καλλιεργούν το ίδιο άθλημα ή τον ίδιο κλάδο άθλησης, επιδεικνύοντας αγωνιστική δραστηριότητα.

2. Η εγγραφή μέλους σε αθλητική ομοσπονδία γίνεται με απόφαση του διοικητικού της συμβουλίου και η διαγραφή με απόφαση της γενικής συνέλευσης της ομοσπονδίας. Δεν επιτρέπονται διακρίσεις σε τεκτικά, δόκιμα ή πάρεδρα μέλη ή άλλες παρόμοιες. Η δυνατότητα και οι προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος ψήφου των σωματείων ή των ενώσεων, που εγγράφονται στη δύναμη της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας και πριν αυτά αποκτήσουν την ειδική αθλητική αναγνώριση, καθορίζονται από το καταστατικό της ομοσπονδίας.

Άρθρο 21 Κωλύματα - Περιορισμοί

Οι διατάξεις των άρθρων 3 και 12 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται αναλογικά και στα προβλεπόμενα από το καταστατικό και τους κανονισμούς όργανα των οικείων αθλητικών ομοσπονδιών.

Άρθρο 22 Διοικητικό Συμβούλιο

1. Το διοικητικό συμβούλιο (Δ.Σ.) της αθλητικής ομοσπονδίας εκλέγεται για τετραετή θητεία εντός του τελευταίου τετραμήνου του έτους διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων και αποτελείται:

αναγνωρισμένων αθλητικών ενώσεων είτε αντιπρόσωποι των ειδικά αναγνωρισμένων αθλητικών σωματείων, σύμφωνα με όσα ορίζονται από το καταστατικό της, οικείας αθλητικής ομοσπονδίας. Σε περίπτωση που, σύμφωνα με το καταστατικό, ψηφίζουν αντιπρόσωποι ενώσεων, κάθε ένωση διαθέτει μία ψήφο. Με την επιφύλαξη ειδικών ρυθμίσεων του παρόντος νόμου, διατάξεις καταστατικών αθλητικών ομοσπονδιών, που ορίζουν προνομιακό καθεστώς ως προς τα δικαιώματα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι για ιδρύτριες ενώσεις ή για επαγγελματικούς συνδέσμους ανωνύμων εταιρειών ή για φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με οποιονδήποτε τρόπο με τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα, είναι άκυρες και ανίσχυρες.

7. Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 14 εφαρμόζονται και για τις συνελεύσεις της αθλητικής ομοσπονδίας.

8. Σε περίπτωση κατά την οποία το καταστατικό αθλητικής ομοσπονδίας προβλέπει ότι οι αρχαιρεσίες γίνονται με βάση συνδυασμούς υποψηφίων, η διαδικασία εκλογής των υποψηφίων μελών του Δ.Σ. ορίζεται ως εξής: ο πρώτος σε ψήφους συνδυασμός εκλέγει αριθμό μελών σε ποσοστό τουλάχιστον εβδομήντα τοις εκατό (70%) του συνολικού αριθμού μελών του Δ.Σ., ο δε υπόλοιπος αριθμός μελών του Δ.Σ. εκλέγεται αναλογικά από τους άλλους συνδυασμούς και υπό την προϋπόθεση ότι ο καθένας από αυτούς συγκεντρώνει αριθμό ψήφων, σε ποσοστό τουλάχιστον είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού αριθμού των εγκύρων ψηφοδελτίων. Σε περίπτωση κατά την οποία κανένας συνδυασμός, πλην εκείνου που πλειοψήφησε, δεν συγκεντρώσει το προαναφερόμενο ποσοστό ψήφων, ο πλειοψηφιστής συνδυασμός εκλέγει το σύνολο των μελών του Δ.Σ.. Σε όσα καταστατικά αθλητικών ομοσπονδιών προβλέπεται σύστημα απλής αναλογικής για την ανάδειξη των μελών του Δ.Σ., δεν έχουν εφαρμογή τα οριζόμενα στα προηγούμενα εδάφια της παραγράφου αυτής.

9. Στις αθλητικές ομοσπονδίες στις οποίες καλλιεργούνται αθλήματα ή κλάδοι άθλησης, στους οποίους συμμετέχουν αθλητές και των δύο φύλων, ποσοστό τουλάχιστον είκοσι τοις εκατό (20%), από τον αριθμό των εκλεγόμενων μελών του Δ.Σ. αυτών, καταλαμβάνουν υποψήφιοι του ενός από τα δύο φύλα και με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των υποψηφίων κάθε φύλου είναι τουλάχιστον διπλάσιος του ελάχιστου αριθμού των κατά το ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) εκλεγόμενων.

Άρθρο 25 Βιβλία

1. Οι διατάξεις του άρθρου 6 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται ανάλογα και για τα βιβλία που υποχρεωτικά τηρεί κάθε αθλητική ομοσπονδία.

2. Με καινή απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών επιτρέπεται να ορίζονται και άλλα βιβλία, εκτός από τα προβλεπόμενα στον παρόντα νόμο, καθώς και ο τρόπος τήρησής τους.

Άρθρο 26 Υποχρεώσεις - Δικαιώματα

1. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 3, 4 και 5 του άρθρου 7 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται ανάλογα και για τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων κάθε αθλητικής ομοσπονδίας.

2. Η ομοσπονδία υποχρεούται να τηρεί μητρώο αθλητών και μητρώο προπονητών.

3. Δεν επιτρέπεται η έκτακτη επιχορήγηση αθλητικής ομοσπονδίας που διεκδίκησε και ανέλαβε τη διοργάνωση στην Ελλάδα ευρωπαϊκού ή παγκόσμιου πρωταθλήματος οποιασδήποτε κατηγορίας ή διεθνών αγώνων με μεγάλη γενικά σημασία και διεθνή ευβελία, χωρίς τη σύμφωνη γνώμη και έγκριση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού. Αν η διεκδίκηση μιας τέτοιας διοργάνωσης με τη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού τελεσφορήσει, η σύσταση οργανωτικής επιτροπής, σύμφωνα με τα οριζόμενα από το άρθρο 53 παρ. 1 του παρόντος νόμου, είναι υποχρεωτική.

4. Η αθλητική ομοσπονδία υποχρεούται να ενσωματώνει στον κανονισμό του άρθρου 27 του παρόντος νόμου τους κανονισμούς και τις αποφάσεις της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, για τη φαρμακοδιέγερση.

5. Σε περίπτωση διάλυσης αθλητικής ομοσπονδίας, τα περιουσιακά της στοιχεία, μετά την εκκαθάριση, περιέρχονται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, για εξυπηρέτηση αθλητικών αναγκών.

Άρθρο 27 Κανονισμοί

Με γενικούς ή ειδικούς κανονισμούς, που ψηφίζει η γενική συνέλευση των μελών κάθε αθλητικής ομοσπονδίας του οικείου αθλήματος ή του οικείου κλάδου άθλησης, τίθενται οι κανόνες που ισχύουν για όλα τα θέματα που αφορούν την οργάνωση και τη διεξαγωγή του αθλήματος ή των αθλημάτων που υπάγονται σε αυτή, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Για την κατάρτιση των παραπάνω κανονισμών λαμβάνονται υπόψη οι ισχύοντες διεθνείς κανονισμοί. Η τήρηση των κανόνων αυτών είναι υποχρεωτική για τα αθλητικά σωματεία και τις αθλητικές ενώσεις που ανήκουν στην αρμοδιότητα της οικείας ομοσπονδίας. Οι κανονισμοί και οι τροποποιήσεις τους υπόκεινται σε έλεγχο νομιμότητας από τον αρμόδιο για τον αθλητισμό Υπουργό ή άλλο από αυτόν εξουσιοδοτημένο όργανο. Μετά την παρέλευση άπρακτου διμήνου από την ημερομηνία υποβολής τους, οι κανονισμοί αυτοί θεωρούνται ότι έχουν νομίμως εκδοθεί. Αν κατά τον έλεγχο νομιμότητας κανονισμού διαπιστωθεί ότι ρυθμίσεις αυτού πρέπει να τροποποιηθούν, να συμπληρωθούν ή να εναρμονιστούν, ο κανονισμός αυτός αναπέμπεται στην οικεία ομοσπονδία, της οποίας το Δ.Σ. οφείλει να συμμορφωθεί.

Άρθρο 28 Ειδική αθλητική αναγνώριση

1. Η αθλητική ομοσπονδία δικαιούται να ζητήσει την παροχή ειδικής αθλητικής αναγνώρισης, εφόσον για το άθλημα ή τον κλάδο άθλησης που καλλιεργεί υπάρχει αντίστοιχη παγκόσμια ομοσπονδία. Η ειδική αυτή αναγνώριση χορηγείται, ύστερα από αίτηση του Δ.Σ. της ομοσπονδίας, με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού ή άλλου από αυτόν εξουσιοδοτημένου οργάνου της Κεντρικής Διοίκησης.

2. Η απόφαση της ειδικής αθλητικής αναγνώρισης ανακαλείται με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού.

3. Για να αναγνωριστεί αυτοτελής ομοσπονδία αθλήματος ή κλάδου άθλησης που αποχωρίζεται από την ομοσπονδία στην οποία αρχικά είχε υπαχθεί, απαιτείται:

α) Το άθλημα ή ο κλάδος άθλησης που αναπτύσσει η νέα ομοσπονδία να περιλαμβάνεται στο επίσημο πρόγραμμα των Ολυμπιακών Αγώνων.

β) Να υπάρχει αντίστοιχη αυτοτελής παγκόσμια ομοσπονδία, αναγνωρισμένη από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή (Δ.Ο.Ε.), στην οποία και να υπάγεται διεθνώς το άθλημα ή ο κλάδος άθλησης. Αν το άθλημα ή ο

μια μέλη της διοίκησης της από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και τη θέση τους καταλαμβάνει το αναπληρωματικό μέλος.

7. Η άσκηση του επαγγέλματος του προπονητή Α.Μ.Ε.Α. επιτρέπεται μόνο στον κάτοχο ειδικής άδειας, που χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 του παρόντος. Ειδικά για τη χορήγηση ειδικής άδειας άσκησης του επαγγέλματος του προπονητή Α.Μ.Ε.Α., απαιτείται πτυχίο Τ.Ε.Φ.Α.Α. ή ισότιμης σχολής του εξωτερικού. Τα άτομα με ειδικές ανάγκες που ως αθλητές κατέκτησαν 1η έως 8η θέση σε Ολυμπιακούς Αγώνες και 1η έως 3η θέση σε παγκόσμιους αγώνες επιτρέπεται να ασκούν το επάγγελμα του προπονητή, ύστερα από φοίτηση στην ειδική σχολή της παρ. 4 του άρθρου 31 του παρόντος.

8. Διαιτητές και κριτές σε αγώνες Α.Μ.Ε.Α. ορίζονται διαιτητές και κριτές του οικείου αθλήματος, οι οποίοι έχουν παρακολουθήσει ειδικά σεμινάρια της αντίστοιχης αθλητικής ομοσπονδίας Α.Μ.Ε.Α.

9. Ιδρύεται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με έδρα την Αθήνα και με επωνυμία "Ελληνική Εθνική Επιτροπή Ειδικού Αθλητισμού" (Ε.Ε.Ε.Α.), που εποπτεύεται από τον αρμόδιο για τον αθλητισμό Υπουργό.

Οι σκοποί του νομικού αυτού προσώπου είναι οι ακόλουθοι:

α) να εισηγείται στη Γ.Γ.Α. το γενικό σχεδιασμό ανάπτυξης του αθλητισμού Α.Μ.Ε.Α. και ειδικά του αθλητισμού επιδόσεων.

β) να εισηγείται νομοθετικές ρυθμίσεις και τροποποιήσεις για όλα τα ζητήματα που αφορούν τον αθλητισμό Α.Μ.Ε.Α.,

γ) να εντοπίζει τις ελλείψεις και να παρακολουθεί, σε συνεργασία με το Ε.Σ.Α.Σ., την πορεία των εργασιών εκσυγχρονισμού των παλαιών αθλητικών χώρων, ώστε να εξασφαλιστεί η προσπελασιμότητα των κινητικά αναπήρων και των τυφλών αθλητών.

δ) να φροντίζει για την προβολή των αθλητικών εκδηλώσεων και πρωταθλημάτων Α.Μ.Ε.Α., με κάθε πρόσφορο μέσο.

ε) να φροντίζει για την καλή προετοιμασία των εθνικών ομάδων, τη συμμετοχή τους σε διεθνείς αγώνες και στην Παραολυμπιάδα.

Για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών και για την οικονομική ενίσχυση των αθλητικών ομοσπονδιών, ενώσεων και σωματείων Α.Μ.Ε.Α., καθιερώνεται ως βασικό έσοδο του νομικού προσώπου επιχορήγηση από τη Γ.Γ.Α. σε ετήσια βάση, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος που ισχύουν για τις λοιπές αθλητικές ομοσπονδίες. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος με πρόταση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού και του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν τη διοίκηση, την εκπροσώπηση, την οργάνωση, τη λειτουργία και τη διαχείριση της Ε.Ε.Ε.Α., καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

10. Για τα λοιπά θέματα οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας του αθλητισμού των Α.Μ.Ε.Α., τα οποία δεν ρυθμίζονται ειδικά με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος νόμου.

και εγκρίνει ο αρμόδιος για τον αθλητισμό Υπουργός ρυθμίζονται όλα τα θέματα οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας αυτής και των ενώσεων της, καθώς και τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του προσωπικού τους. Ειδικότερα στον κανονισμό προβλέπονται οι οργανικές μονάδες, η διάρθρωση τους, ο αριθμός των θέσεων κατά κλάδο, η ειδικότητα, τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα και τα καθήκοντα κάθε θέσης. Ο συνολικός αριθμός των ανιστώμενων θέσεων, προκειμένου περιουσιακών, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις πενήντε (5), εάν η ομοσπονδία έχει στη δύναμή της είκοσι (20) έως τριάντα (30) σωματεία, τις δέκα (10), εάν η ομοσπονδία έχει στη δύναμή της τριάντα ένα (31) έως εκατό (100) σωματεία, τις δεκαπέντε (15), εάν η ομοσπονδία έχει στη δύναμή της εκατόν ένα (101) έως διακόσια πενήντα (250) σωματεία και τις είκοσι (20), εάν η ομοσπονδία έχει στη δύναμή της διακόσια πενήντα ένα (251) και άνω σωματεία. Ο συνολικός αριθμός των ανιστώμενων θέσεων, προκειμένου περί ενώσεων, είναι τρεις (3) θέσεις, εάν η ένωση έχει στη δύναμή της δέκα (10) έως τριάντα (30) σωματεία, έξι (6) θέσεις, εάν η ένωση έχει στη δύναμή της τριάντα ένα (31) έως εκατό (100) σωματεία, οκτώ (8) θέσεις, εάν η ένωση έχει στη δύναμή της εκατόν ένα (101) έως διακόσια πενήντα (250) σωματεία και δέκα (10) θέσεις, εάν η ένωση έχει στη δύναμή της διακόσια πενήντα ένα (251) και άνω σωματεία. Οι ανωτέρω οργανικές θέσεις είναι ενιαίες για κάθε ομοσπονδία και το σύνολο των ενώσεων που υπάγονται σε αυτήν. Απαγορεύεται η πρόσληψη προσωπικού εκτός οργανικών θέσεων. Η υποχρέωση υποβολής προς έγκριση του παραπάνω κανονισμού από τον αρμόδιο για τον αθλητισμό Υπουργό δεν υφίσταται στην περίπτωση κατά την οποία η ομοσπονδία χρηματοδοτείται από τη Γ.Γ.Α. ή από επιστευόμενους από αυτή φερρέει σε ποσοστό μικρότερο του πενήντα τοις εκατό (50%) των συνολικών εσόδων της.

2. Οι αποδοχές του προσωπικού με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου καθορίζονται με ανέλογη εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2470/1997 (ΦΕΚ 40 Α'), όπως εκάστοτε ισχύει. Για την κατάταξη του προσωπικού που υπηρετεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στα οικεία μισθολογικά κλιμάκια, υπολογίζεται όλος ο χρόνος υπηρεσίας και προϋπηρεσίας που έχει αναγνωρισθεί για τον καθορισμό των αποδοχών του, ως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Τυχόν επιπλέον διαφορά που θα προκύψει, αν οι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος καταβαλλόμενες αποδοχές στο προσωπικό αυτό είναι μεγαλύτερες, διατηρείται και καταβάλλεται ως προσωπική διαφορά μέχρι την κάλυψή της, από οποιαδήποτε αύξηση των νέων αποδοχών.

3. Οι προσλήψεις του πάσης φύσεως προσωπικού των ομοσπονδιών, με εξαίρεση τους ειδικούς συνεργάτες, τους προπονητές, τους γυμναστές, τους τεχνικούς συμβούλους, τους φυσικοθεραπευτές, τους γιατρούς διαφόρων ειδικοτήτων, τους δικηγόρους, τους επιστημονικούς και συντονιστές συνεργάτες, τους φροντιστές, τους δημοσιογράφους και τους συμβούλους δημοσίων σχέσεων, γίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις των κεφαλαίων Α', Β' και Γ' του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α'), όπως εκάστοτε ισχύουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΣ

Άρθρο 31 Προπονητής

1. Η άσκηση του επαγγέλματος του προπονητή επιτρέπεται μόνο στον κάτοχο άδειας, που χορηγείται από

Άρθρο 30

Οργάνωση υπηρεσιών ομοσπονδίας Αποδοχές προσωπικού

1. Με κανονισμό που ψηφίζει το Δ.Σ. της ομοσπονδίας

διατάξεων του οικείου κανονισμού ή του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα, ως και θέματα που αφορούν όσους ασκούν ήδη το επάγγελμα του προπονητή κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

Άρθρο 32

Ιδιωτικά γυμναστήρια - Κιωτικές σχολές

1. Για την ίδρυση και τη λειτουργία ιδιωτικού γυμναστηρίου ή ιδιωτικής σχολής, που έχει σκοπό τη σωματική εκπαίδευση ή την εκμάθηση αναγνωρισμένου ή μη αθλήματος, με την κατοβολή ή μη διδασκτρων, απαιτείται άδεια του αρμόδιου Νομάρχη.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού και των Υπουργών Υγείας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης της άδειας για την ίδρυση και λειτουργία των ιδιωτικών γυμναστηρίων και σχολών της παρ. 1 του παρόντος, τα κωλύματα και τα συμβιβαστά για την κτήση ιδιότητας ιδιοκτήτη ή εκπαιδευτικού ιδιωτικού γυμναστηρίου ή ιδιωτικής σχολής, το ύψος του παραβόλου λειτουργίας, η διαδικασία χορήγησης της άδειας, καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η ύσταση και η λειτουργία ειδικής επιτροπής πιστοποίησης και ελέγχου, η διαδικασία επέκτασης ή μεταφοράς γυμναστηρίου ή σχολής, η ανανέωση της, καθώς και ο χρόνος προσαρμογής στις διατάξεις του παρόντος νόμου των γυμναστηρίων και σχολών που λειτουργούν κατά τη δημοσίευσή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΑΘΛΗΤΗΣ

Άρθρο 33

Δικαιώματα - Υποχρεώσεις αθλητών

1. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε αθλητές που δεν αγωνίζονται σε τμήμα αμειβόμενων εθνικών αθλητικών σωματείων ή σε αθλητική ανώνυμη εταιρεία.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 85 του παρόντος νόμου, η αγωνιστική δραστηριότητα των αθλητών δεν αποτελεί άσκηση επαγγελματικής αθλητικής δραστηριότητας. Οικονομικές ή άλλες παροχές που δίνονται από αθλητικά σωματεία, ενώσεις ή ομοσπονδίες σε αθλητές, ως ενίσχυση για την υποστήριξη της αθλητικής τους δραστηριότητας, δεν αποτελούν οικονομικά ανταλλάγματα, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 86 του παρόντος νόμου. Οι σχέσεις αθλητών και αθλητικών σωματείων καθορίζονται από τις διατάξεις του καταστατικού ή του σχετικού ειδικού κανονισμού της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας.

3. Με τους ειδικούς κανονισμούς του άρθρου 27 του παρόντος νόμου καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις εγγραφών και μεταγραφών αθλητών, ο χρόνος διενέργειάς τους, καθώς και η διαδικασία και τα αρμόδια για την έγκρισή τους όργανα. Μεταγραφές επιτρέπεται να γίνονται κατά τη διάρκεια μιας μόνο μεταγραφικής περιόδου κάθε χρόνο, με εξαίρεση τις μεταγραφές Ελλήνων αθλητών του εξωτερικού για τις οποίες μπορεί να ορίζεται άλλη μεταγραφική περίοδος. Η διάρκεια της μεταγραφικής περιόδου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες. Μεταξύ των όρων και των προϋποθέσεων των μεταγραφών συμπεριλαμβάνονται υποχρεωτικά και οι προϋποθέσεις μεταγραφής λόγω συναινεσης σωματείου, αποδέσμευσης, αγωνιστικής απραξίας, μετακίνησης του αθλητή για σπουδές ή για επαγγελματικούς λόγους του ίδιου ή των γονέων του,

λόγω ελεύθερης μεταγραφής αθλητή κάτω η πάνω από ορισμένη ηλικία και λόγω διάλυσης σωματείου ή αναστολής δραστηριότητας τμήματός του ή απώλειας της ειδικής αναγνώρισης του. Η συμφωνία μεταγραφής αθλητή από αθλητικό σωματείο σε άλλο με συναινεση του πρώτου, επιτρέπεται και με οικονομικό αντίλλαγμα, εφόσον, για την παραχώρηση του δελτίου αθλητικής ιδιότητας του αθλητή, εκδοθεί ιατρικό του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων με τον αναλογούντα φόρο προστιθέμενης αξίας και καταχωρηθεί στα Βιβλία Εσόδων - Εξόδων των δύο αθλητικών σωματείων. Οι ανωτέρω κανονισμοί, κατά το μέρος που αφορούν διατάξεις για εγγραφές και μεταγραφές αθλητών, δεν επιτρέπεται να τροποποιούνται, αν δεν παρέλθει διετία από την κατά νόμο έγκρισή τους.

4. Επιτρέπεται σε αθλητή ατομικού ή ομαδικού αθλήματος να συνάπτει συμβάσεις χορηγίας ή δωρημίας προϊόντων ή υπηρεσιών με φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εφόσον τούτο δεν αντίκειται στους τεχνικούς κανονισμούς του αθλήματος, στους κανονισμούς της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας ή της Δ.Ο.Ε.. Οι συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται να εγκριθούν από την οικεία αθλητική ομοσπονδία και με μέριμνά της να κατατεθούν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.. Αν δεν συντρέχει μια από τις προϋποθέσεις, οι συμβάσεις είναι ανίσχυρες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα.

5. Η προσφορά υπηρεσιών στις εθνικές ομάδες είναι ύμνη υποχρέωση των αθλητών. Αθλητής που αρνείται αδικαιολόγητα να προσφέρει τις υπηρεσίες του στην αντίστοιχη εθνική ομάδα τιμωρείται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον ειδικό κανονισμό του άρθρου 27 του παρόντος νόμου, με ποινή αποκλεισμού από τους αγώνες της εθνικής ομάδας, των πρωταθλημάτων και του κυπέλλου και στερείται τις κάθε είδους παροχές της ομοσπονδίας. Αθλητής που τιμωρείται για άρνηση προσφοράς των υπηρεσιών του στην εθνική ομάδα, στερείται επίσης των κάθε είδους παροχών της Πολιτείας, των ευεργετημάτων που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος και των τυχόν ειδικών φορολογικών απαλλαγών.

6. Ο αθλητής οφείλει να συμμορφώνεται με την ισχύουσα νομοθεσία και τους ισχύοντες εκάστοτε κανονισμούς της Δ.Ο.Ε. σχετικά με τη φαρμακοδιέγερση. Αθλητής που τιμωρείται από την οικεία αθλητική ομοσπονδία ή την αντίστοιχη παγκόσμια για παράβαση των κανονισμών περί φαρμακοδιέγερσης στερείται τις κάθε είδους παροχές της ομοσπονδίας του, όπως επίσης και τις κάθε είδους παροχές της Πολιτείας και τα ευεργετήματα που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος και τις τυχόν φορολογικές απαλλαγές.

7. Στο ελληνικό δικαστολογικό πρωταθλήματα και τους αγώνες κυπέλλου επιτρέπεται να συμμετέχουν ομογενείς ή αλλοδαποί με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού, ύστερα από πρόταση της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας.

8. Απαγορεύεται η συμμετοχή αθλητή σε αγώνες που δεν έχουν εγκριθεί από την οικεία αθλητική ομοσπονδία.

9. Η πιστοποίηση της υγείας των αθλητών είναι υποχρεωτική και αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή τους σε προπονήσεις και αγώνες. Η πιστοποίηση αυτή γίνεται σε δελτίο υγείας που εκδίδει η οικεία αθλητική ομοσπονδία και το οποίο θεωρείται από νομαρχιακό νοσοκομείο ή κέντρο υγείας ή εγγραφικό ιατρείο ή υγειονομική στρατιωτική μονάδα ή από έχοντες οποιαδήποτε σχέση με το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. ιατρούς. Το δελτίο υγείας ισχύει για ένα (1) έτος από τη θεώρησή του. Οι παθήσεις και οι βλάβες που δεν επιτρέπουν τη συμμετοχή αθλητών σε προπονήσεις και αγώνες, οι

Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται μέχρι 31.12.1999, ορίζονται οι προϋποθέσεις, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η διαδικασία και γενικά κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή της διατάξης αυτής, καθώς και της διατάξης της παρ. 13 του παρόντος άρθρου. Με όμοια απόφαση ορίζονται οι προϋποθέσεις μετεγγραφής, καθώς και η παροχή διευκολύνσεων σε αθλητές, μέλη εθνικών ομοσπονδιών, που είναι φοιτητές τμημάτων και σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

11. Αθλητές που έχουν σημειώσει μία τουλάχιστον από τις διακρίσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου επιτρέπεται να εισάγονται στις σχολές αστυφυλάκων, πυροσβεστών και λιμενοφυλάκων, καθ' υπέρβαση, και μέχρι του ορίου των δέκα (10) ατόμων, του εκάστοτε οριζόμενου για τις σχολές αυτές αριθμού εισακτέων. Με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας ή Δημόσιες Τάξεις, που εκδίδεται κατά περίπτωση μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ορίζονται οι προϋποθέσεις, τα απαιτούμενα προσόντα και δικαιολογητικά, η διαδικασία και γενικά κάθε θέμα που αφορά την εισαγωγή, κατά τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και την παροχή διευκολύνσεων για τη συμμετοχή σε προπονήσεις και αθλητικούς αγώνες των εν ενεργεία αθλητών. Οι αποφάσεις αυτές ισχύουν από το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001.

12. Αθλητές που έχουν πετύχει μία τουλάχιστον από τις διακρίσεις της επόμενης παραγράφου επιτρέπεται να προσλαμβάνονται, ανεξάρτητα αν έχουν υπηρετήσει ή όχι τη στρατιωτική τους θητεία, στις Ένοπλες Δυνάμεις ως έφεδροι πενταετούς υποχρέωσης, σε ποσοστό δύο τοις εκατό (2%), επί του οριζόμενου εκάστοτε αριθμού προσλαμβανόμενων, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στον ν. 1513/1985, όπως τροποποιήθηκε και επεκτάθηκε με τους νόμους 1848/1988 και 2109/1992. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Αμυνας, που εκδίδεται μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ορίζονται οι προϋποθέσεις, τα απαιτούμενα προσόντα και δικαιολογητικά, η διαδικασία και γενικά κάθε θέμα που αφορά την πρόσληψη κατά τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και την παροχή διευκολύνσεων για τη συμμετοχή σε προπονήσεις και αθλητικούς αγώνες των εν ενεργεία αθλητών.

13. Αθλητές που έχουν κατακτήσει τουλάχιστον μία από τις διακρίσεις του εδαφίου ι της παραγράφου αυτής εισάγονται στα Τ.Ε.Φ.Α.Α., καθ' υπέρβαση του εκάστοτε, κατά τις κείμενες διατάξεις, οριζόμενου αριθμού εισακτέων, εφόσον - με την επιφύλαξη της παρ. 14 του παρόντος άρθρου - έχουν ηλικία δεκαεπτά έως και τριάντα (17-30) ετών και είναι κάτοχοι τίτλου σπουδών, που τους επιτρέπει την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ο αριθμός εισακτέων της παραγράφου αυτής στα Τ.Ε.Φ.Α.Α. ορίζεται κατ' έτος στο τριάντα τοις εκατό (30%) του αριθμού εισακτέων. Ο αθλητής που εισάγεται σε Τ.Ε.Φ.Α.Α., σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, υποχρεούται να ακολουθήσει την ειδικότητα του αθλήματος στο οποίο σημείωσε τη διάκριση, με βάση την οποία έγινε η εισαγωγή του, εφόσον το τμήμα εισαγωγής του χορηγεί αυτήν την ειδικότητα.

α) 7η - 8η νίκη σε παγκόσμια πρωταθλήματα ανδρών - γυναικών, νέων ανδρών - γυναικών, εφήβων - νεανίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά τον παρόντα νόμο ομοσπονδίες ή σε παγκόσμιους σχολικούς αγώνες.

β) 7η έως και 8η νίκη σε ευρωπαϊκά πρωταθλήματα

ανδρών - γυναικών, νέων ανδρών - γυναικών, εφήβων - νεανίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά τον παρόντα νόμο ομοσπονδίες.

γ) 1η έως και 3η νίκη σε μεσογειακούς αγώνες.

δ) 1η - 3η νίκη σε βαλκανικούς αγώνες ανδρών - γυναικών και εφήβων - νεανίδων.

ε) 1η έως και 3η νίκη σε πανελλήνιο πρωτάθλημα ανδρών - γυναικών, νέων ανδρών - γυναικών, εφήβων - νεανίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά τον παρόντα νόμο ομοσπονδίες ή πανελλήνιους σχολικούς αγώνες.

στ) έχουν σημειώσει ή ισοφάρισαν πανελλήνια επίδοση ανδρών - γυναικών, σε αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά τον παρόντα νόμο ομοσπονδίες.

ζ) 1η έως και 6η νίκη σε παγκόσμια πρωταθλήματα παιδών - κορασίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά τον παρόντα νόμο ομοσπονδίες.

η) 1η έως και 6η νίκη σε ευρωπαϊκά πρωταθλήματα παιδών - κορασίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά τον παρόντα νόμο ομοσπονδίες.

θ) 1η νίκη σε πανελλήνιο πρωτάθλημα παιδών - κορασίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά τον παρόντα νόμο ομοσπονδίες.

ii. Οι αθλητές που έχουν κατακτήσει μία τουλάχιστον νίκη από τις αναφερόμενες στο εδάφιο ι της παρούσας παραγράφου εισάγονται, σύμφωνα με τη σειρά προτίμησής τους στο μηχανογραφικό δελτίο, κατά φθίνουσα σειρά μορίων, σε οποιαδήποτε άλλη σχολή ή τμήμα Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. σε ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) επιπλέον του αριθμού εισακτέων, που ορίζεται σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις, εφόσον, μετά την προσαύξηση του συνόλου των μορίων της παρ. 3 του ν. 2525/1997 (ΦΕΚ 188 Α') κατά δέκα τοις εκατό (10%) για τις διακρίσεις του εδαφίου ι, συγκεντρώνουν αριθμό μορίων τουλάχιστον ίσο με τα μόρια που συγκεντρώνει το ίδιο ακαδημαϊκό έτος ο τελευταίος εισαχθείς στη συγκεκριμένη σχολή με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 2525/1997.

14. Για την εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 2, 10 και 13 του παρόντος άρθρου ισχύουν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

α) Στα ομαδικά αθλήματα ο αθλητής πρέπει να έχει συμμετάσχει σε περισσότερους από τους μισούς αγώνες της διοργάνωσης. Σε διοργανώσεις που διεξάγονται κατά φάσεις οι συμμετοχές στους αγώνες υπολογίζονται με βάση το άθροισμα των αγώνων όλων των φάσεων.

β) Ως Πανελλήνιοι αγώνες ή Πανελλήνιο πρωτάθλημα θεωρούνται μία και μόνο εθνικού ερασιτεχνικού επιπέδου διοργάνωση κάθε χρόνο, που ορίζεται από την οικεία αθλητική ομοσπονδία και πάντα της ανώτατης κατηγορίας για κάθε άθλημα ή αγώνισμα. Οι διοργανώσεις κυπέλλου δεν θεωρούνται Πανελλήνιοι αγώνες ή Πανελλήνιο πρωτάθλημα. Όταν σε κάποια κατηγορία ηλικιών και φύλου γίνονται δύο ή περισσότερα Πανελλήνια πρωταθλήματα σε κάθε κατηγορία, λαμβάνεται υπόψη μόνο το Πανελλήνιο πρωτάθλημα ή οι Πανελλήνιοι αγώνες της μεγαλύτερης ηλικίας στη συγκεκριμένη κατηγορία. Για την εφαρμογή της διατάξης του εδαφίου αυτού, η οικεία αθλητική ομοσπονδία οφείλει να ενημερώνει σχετικά τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, πριν από την έναρξη της αγωνιστικής περιόδου.

γ) Στα ατομικά αθλήματα δεν λαμβάνεται υπόψη η

2. Με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού χορηγούνται υποτροφίες για μετεκπαίδευση ή εξειδίκευση στο εξωτερικό ή στο εσωτερικό σε θέματα που προωθούν τις επιλογές του εθνικού αθλητικού σχεδιασμού, ύστερα από επιτυχή δοκιμασία ενώπιον επιτροπής. Οι υποτροφίες αυτές χορηγούνται μέσα σε πέντε (5) έτη από την απόκτηση του τίτλου σπουδών και πριν από τη συμπλήρωση του τριετίαςτου πέμπτου (35ου) ετους, με τον όρο ότι ο υπότροφος αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρέχει τις υπηρεσίες του στο Δημόσιο ή σε εποπτευόμενα από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, με οποιαδήποτε σχέση και με την ειδικότητα που θα απεκτίσει, για πέντε (5) τουλάχιστον έτη. Η υποχρέωση αυτή αίρεται, αν ο υπότροφος δεν προσληφθεί από το Δημόσιο εντός δύο (2) ετών από τη λήξη της μετεκπαίδευσης ή της εξειδίκευσης. Αν ο υπότροφος δεν εκπληρώσει τον παραπάνω όρο, το συνολικό ποσό της υποτροφίας που του χορηγήθηκε, βεβαιώνεται από την αρμόδια υπηρεσία σε βάρος του, ως δημόσιο έσοδο, εντόκως από τη λήξη της μετεκπαίδευσης ή της εξειδίκευσης.

3. Με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού, ύστερα από γνωμοδότηση του Ε.Σ.Α.Σ., ορίζεται για κάθε έτος ο αριθμός των υποτροφιών των παρ. 1 και 2, το ύψος της ετήσιας συνολικής δαπάνης, η διάρκεια των υποτροφιών της παρ. 2 και ρυθμίζονται η σύνθεση, συγκρότηση και λειτουργία της επιτροπής της παρ. 2, το είδος και ο τρόπος της δοκιμασίας ενώπιον της και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

4. Δεν επιτρέπεται χορήγηση υποτροφίας σε πρόσωπα που έχουν καταδικασθεί αμετακλήτα για παραβίαση των διατάξεων του παρόντος νόμου. Υποτροφία που τυχόν χορηγήθηκε στα πρόσωπα αυτά, διακόπτεται.

Άρθρο 36

Ειδικός λογαριασμός περιθαλψής
Νοσοκομειακή περιθαλψη αθλητών
Χορήγηση αθλητικού δομηματος

1. Στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού δημιουργείται ειδικός λογαριασμός, που τηρείται στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, για την περιθαλψη και την ενίσχυση ανασφάλιστων ερασιτεχνών πρώην αθλητών και τεχνικών στελεχών κάθε κλάδου αθλητισμού και για την ενίσχυση αναξιοπαθούντων οικογενειών εν ενεργεία ανασφάλιστων αθλητών που απεβίωσαν.

2. Πόροι του πιο πάνω λογαριασμού αποτελούν:

α) τα παράβολα για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών γυμναστηρίων και σχολών του άρθρου 32 του παρόντος νόμου,

β) τα παράβολα χορήγησης άδειας άσκησης του επαγγέλματος του προπονητή, του άρθρου 31 του παρόντος νόμου,

γ) τα παράβολα για προσφυγή στο Ανώτατο Συμβούλιο Επίλυσης Αθλητικών Διαφορών (Α.Σ.Ε.Α.Δ.), που καταπίπτουν κατά τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 125 του παρόντος νόμου.

Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού γίνεται η κατανομή των πόρων σε δικαιούμενα άτομα. Σε περίπτωση ανεπάρκειας των ενωτέρω πόρων, ο πιο πάνω λογαριασμός μπορεί να ενισχύεται από τα ειδικά έσοδα της Γ.Γ.Α.

3. Στον ειδικό λογαριασμό της παρ. 1 του παρόντος άρθρου μεταφέρονται τα χρηματικά ποσά του προϋπολογισμού στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ειδικού τρα-

πέζιου λογαριασμού, που προέχονται από παράβολα του π.δ. 144/1976 για τη χορήγηση ή ανανέωση αδειών λειτουργίας σχολών γυμναστικής κ.λπ. Η μεταφορά γίνεται ύστερα από σχετική εντολή της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού προς την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.

4. Στους ερασιτέχνες αθλητές κάθε κλάδου αθλητισμού που δεν είναι ασφαλισμένοι άμεσα ή έμμεσα σε καποιον ασφαλιστικό φορέα ή στο Δημόσιο, παρέχεται δωρεάν νοσοκομειακή περίθαλψη στη Γ' θέση των νοσηλευτικών ιδρυμάτων του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.). Η δαπάνη για τη νοσηλεία των πιο πάνω προσώπων βαρύνει τα ειδικά έσοδα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας και του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις, η διαδικασία, καθώς και κάθε λεπτομέρεια εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας παραγράφου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Άρθρο 37

Ειδικά θέματα της Ελληνικής
Ολυμπιακής Επιτροπής

1. Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία 'Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων (Ε.Ο.Α.)' μετονομάζεται σε 'Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή (Ε.Ο.Ε.)'.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού και σύμφωνη γνώμη της Ε.Ο.Ε., ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τους σκοπούς, την οργάνωση, τη διοίκηση, τη λειτουργία, τη διαχείριση, την παρουσία, την υπηρεσιακή κατάσταση και το πειθαρχικό δικαίο που εφαρμόζεται στο προσωπικό, κάθε ζήτημα σχετικό με τη λειτουργία της Ε.Ο.Ε. και της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας (Δ.Ο.Α.) εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα. Στο ίδιο διάταγμα περιλαμβάνεται ρύθμιση που καθορίζει τη σύνθεση της Ε.Ο.Ε., σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 32 του Ολυμπιακού Χάρτη, με βάση τον οποίο στη διοίκηση μετέχουν τα μόνιμα μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (Δ.Ο.Ε.) από την Ελλάδα, οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι αθλητικών σποσπονδιών που καλλιεργούν ολυμπιακά αθλήματα και ένας Σύμβουλος Επικρατείας. Στη διοίκηση της Ε.Ο.Ε. μετέχουν επίσης μέχρι τρεις (3) αθλήτριες ή αθλητές και μέχρι τέσσερις (4) προσωπικό κτύρους, οι οποίοι ανακηρύσσονται ως μέλη της από την ολομέλεια της Ε.Ο.Ε. μετά τη συγκρότησή της σε σώμα.

3. Η Ολυμπιακή Φλόγα αποτελεί σύμβολο του αθλητισμού και τελεί υπό την προστασία της Ε.Ο.Ε. και της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (Δ.Ο.Ε.), με σκοπό την αποτροπή της, με οποιονδήποτε τρόπο, νόθευσης και εμπορευματοποίησής της. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ε.Ο.Ε., καθορίζονται:

α) Οι όροι και οι προϋποθέσεις της κατοχύρωσης της μοναδικότητας της Ολυμπιακής Φλόγας, καθώς και της προστασίας από κάθε απόπειρα εμπορευματοποίησής της, σύμφωνα με τις αρχές του Ολυμπιακού Χάρτη της Δ.Ο.Ε.

β) Το διαδικαστικό πλαίσιο σχετικά με την οργάνωση της τελετής αφής της Ολυμπιακής Φλόγας, η οποία πραγματοποιείται στην Αρχαία Ολυμπία πριν από την

γ) γνωμοδοτεί για τα κριτήρια κατανομής του ποσού των επιχορηγήσεων προς τις αθλητικές ομοσπονδίες, καθώς και για τα κριτήρια επιχορηγήσεων των αθλητικών σωματείων.

δ) γνωμοδοτεί για την έκτακτη επιχορήγηση αθλητικών φορέων, καθώς και για την επιχορήγηση μη ειδικώς αναγνωρισμένων αθλητικών φορέων.

ε) προτείνει τις προϋποθέσεις που πρέπει να συνταχθούν για την αναλήψη αθλητικών διοργανώσεων από αθλητικές ομοσπονδίες.

στ) γνωμοδοτεί για το ύψος και τη διάρκεια των υποτροφιών του άρθρου 35 του παρόντος νόμου.

ζ) γνωμοδοτεί για κάθε θέμα που παραπέμπεται σε αυτό από τον αρμόδιο για τον αθλητισμό Υπουργό.

3. Το Ε.Σ.Α.Σ. συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού, με διάρκεια θητείας δύο (2) έτη και αποτελείται από δεκατρία (13) μέλη ως εξής:

α) το Γενικό Γραμματέα Αθλητισμού, ως πρόεδρο,

β) τον Ειδικό Γραμματέα Αθλητισμού,

γ) το Διευθυντή Αγωνιστικού Αθλητισμού της Γ.Γ.Α.

ή ένα (1) Γενικό Διευθυντή ή ένα (1) Διευθυντή της Γ.Γ.Α.,

δ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων οριζόμενο από τον οικείο Υπουργό,

ε) το Συντονιστή Διευθυντή του Ο.Π.Α.Π.,

στ) πέντε (5) μέλη, υποδεικνυόμενα από την Ε.Ο.Ε.,

ζ) έναν (1) εκπρόσωπο του Οργανισμού Μαζικού Αθλητισμού, που υποδεικνύεται από το δικητικό του συμβούλιο,

η) έναν (1) εκπρόσωπο του Ελληνικού Κέντρου Αθλητικής Έρευνας και Τεχνολογίας, που υποδεικνύεται από το οικείο Δ.Σ.,

θ) έναν (1) εκπρόσωπο των ατόμων με ειδικές ανάγκες, υποδεικνυόμενο από την Εθνική Επιτροπή Αθλητισμού Α.Μ.Ε.Α. ή, σε περίπτωση που αυτή δεν υφίσταται, από την ειδικά αναγνωρισμένη αθλητική ομοσπονδία Α.Μ.Ε.Α.. Όταν συζητούνται θέματα, που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, στη σύνθεση του Ε.Σ.Α.Σ. συμμετέχουν οι Γενικοί Γραμματείς των Περιφερειών της χώρας.

4. Οι δαπάνες λειτουργίας του Ε.Σ.Α.Σ. βαρύνουν τα ειδικά έσοδα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού. Η γραμματειακή εξυπηρέτηση και οι ανάγκες σε προσωπικό του Συμβουλίου αυτού καλύπτονται από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Στα μέλη του Ε.Σ.Α.Σ. απαγορεύεται η καταβολή αποζημίωσης ή ευαίθετης ή οποιασδήποτε άλλη κάθε μορφής παροχή. Μέχρι τη συγκρότηση και τη λειτουργία του Οργανισμού Μαζικού Αθλητισμού και την υπόδειξη εκπροσώπου του, στο Ε.Σ.Α.Σ. μετέχει ο οριζόμενος από τον αρμόδιο για τον αθλητισμό Υπουργό υπάλληλος της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

5. Το Ε.Σ.Α.Σ. λειτουργεί, με την επιφύλαξη των διατάξεων του επόμενου εδαφίου, σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες που διέπουν τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων. Με κανονιστική απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού καθορίζονται η έναρξη λειτουργίας του Ε.Σ.Α.Σ., η οργάνωση και λειτουργία αυτού, η άσκηση και η κατανομή αρμοδιοτήτων, ο τρόπος λήψης των αποφάσεων και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 41

Αντιμετώπιση της βίας σε αγωνιστικούς χώρους
Διαρκής Επιτροπή Αντιμετώπισης της Βίας
Σύνδεσμοι Φιλάθλων

1. Κάθε πρόσωπο που παρευρίσκεται ή συμμετέχει με οποιαδήποτε ιδιότητα και με οποιονδήποτε τρόπο

στην εν γένει αγωνιστική δραστηριότητα των αθλητικών σωματείων, των τμημάτων αμειβόμενων αθλητών (Τ.Α.Α.) και των αθλητικών ανωνύμων εταιρειών (Α.Α.Ε.) πριν, στη διάρκεια και μετά τη λήξη των αθλητικών συναυνήσεων, οφείλει να τηρεί τους νόμους, τους κανονισμούς και τους κανόνες του φιλάθλου πνεύματος.

2. Τα πρόσωπα της παρ. 1 του παρόντος οφείλουν να συμβάλλουν στη διασφάλιση συνθηκών ευαγούς διεξαγωγής των αθλητικών συναντήσεων, στο μέτρο και στο βαθμό των αρμοδιοτήτων τους.

3. Η, με υπαίτια πράξη ή παράλειψη, παραβίαση των υποχρεώσεων που αναφέρονται στην παρ. 1 του παρόντος ή η με οποιονδήποτε τρόπο συμμετοχή σε πράξεις βίας που, ανεξάρτητα από τον ποινικό ή μη κολασμό, δυσφημούν τον αθλητισμό, συνιστά ιδιαίτερα επιβαρυντική περίπτωση, που συνεκτιμάται από τα αρμόδια όργανα κατά την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου, όπως ορίζεται από τις οικείες καταστατικές διατάξεις ή τις διατάξεις των οικείων κανονισμών ή από άλλες διατάξεις.

4. Η αρμοδιότητα για την τήρηση της τάξης κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε αθλητικής συνάντησης εντός και εκτός των αγωνιστικών χώρων ανήκει στην Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.) ή στο Λιμενικό Σώμα (Λ.Σ.), εφόσον η αθλητική συνάντηση διεξάγεται σε περιοχή δικαιοδοσίας του.

5. α) Ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί του ανπίπτου του εισιτηρίου των αγώνων ποδοσφαίρου, καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης, υδατοσφαίρισης και χειροσφαίρισης περιέρχεται ως πόρος στα ασφαλιστικά ταμεία του αστυνομικού προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Χ. - Τ.Α.Υ.Α.Π.). Τα ανωτέρω έσοδα επιμερίζονται κατά ποσοστά εξήντα οκτώ τοις εκατό (68%) στο Ε.Τ.Ε.Χ. και τριάντα δύο τοις εκατό (32%) στο Τ.Α.Υ.Α.Π.. Το πιο πάνω ποσοστό περιέρχεται ως πόρος στο Μετοχικό Ταμείο Ναυτικού, εφόσον οι αγώνες των ανωτέρω αθλημάτων διεξάγονται στην περιοχή δικαιοδοσίας του Λιμενικού Σώματος. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας, Δημόσιας Τάξης, Οικονομικών και του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού καθορίζονται η διαδικασία εισπράξης των εσόδων, η διαχείρισή τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

β) Η ΕΛ.ΑΣ. και το Λ.Σ. μπορούν να διαθέτουν επιπλέον προσωπικό για την τήρηση της τάξης σε αγώνες αυξημένης επικινδυνότητας. Η διάθεση αυτή γίνεται ύστερα από αίτηση των διαγωνιζόμενων αθλητικών σωματείων, Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α. ή της διοργανώτριας αρχής των πρωταθλημάτων ή της επιτροπής της παρ. 6 του άρθρου αυτού. Η πιο πάνω διάθεση γίνεται με την καταβολή ανάλογης αποζημίωσης από τους διεγωνιζόμενους, σύμφωνα με τα ποσοστά συμμετοχής στις εισπράξεις κάθε αγώνα, προς το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης ή το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, η οποία αποδίδεται στο επιπλέον απασχολούμενο προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ. ή του Λ.Σ.. Με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού και των Υπουργών Οικονομικών, Δημόσιας Τάξης και Εμπορικής Ναυτιλίας ορίζονται η διαδικασία, οι προϋποθέσεις και οι όροι ανάθεσης της τήρησης της τάξης στην ΕΛ.ΑΣ. ή το Λ.Σ., καθώς και το ύψος της καταβαλλόμενης αποζημίωσης, ανάλογα με τον αριθμό του επιπλέον απασχολούμενου προσωπικού και τη χρονική διάρκεια της απασχόλησής του, ο τρόπος υπολογισμού, βεβαίωσης και καταβολής της αποζημίωσης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

6. Συνιστάται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού επιτροπή Διαρκής Επιτροπή Αντιμετώπισης της Βίας (Δ.Ε.Α.Β.). Η επιτροπή αποτελείται από:

α) πέντε (5) πρόσωπα με εμπειρία και γνώση στον

Λοιμάνει για τα μέλη του αριεμό ειατηριών της κατώτερης τμήας από τα αθλητικά σωματεία ή τις αθλητικές ανώνυμες εταιρείες. Με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού καθορίζονται τα θέματα που αφορούν τον τρόπο διάθεσης των ειατηριών στους συνδέσμους και στα μέλη αυτών· οι υποχρεώσεις αυτών, καθώς και οι συνέπειες που συνεπάγεται η παράβαση των παραπάνω υποχρεώσεων.

Άρθρο 42
Επιτροπή Ενημέρωσης Διεθνών
Αθλητικών Οργανισμών

Στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού συνιστάται Επιτροπή Ενημέρωσης Διεθνών Αθλητικών Οργανισμών. Η Επιτροπή αυτή αποτελείται από το Γενικό Γραμματέα Αθλητισμού και έχει ως μέλη τα εκλεγμένα μέλη διοικήσεων αθλητικών ομοσπονδιών ή άλλων φορέων σε διοικήσεις αθλητικών οργανισμών και έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εξωτερικών. Έργο της Επιτροπής είναι η ενημέρωση των εκπροσώπων σε διεθνείς αθλητικούς οργανισμούς ή σε διεθνείς αθλητικές συναντήσεις για τα χειρισμό θεμάτων που αφορούν τη Χώρα μας σε θέματα εξωτερικής πολιτικής σχετικά με τον αθλητισμό. Καθήκοντα προέδρου της Επιτροπής εκτελεί ο Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού και καθήκοντα γραμματέα μόνιμος υπάλληλος της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού. Χρέη αναπληρωτή προέδρου ασκεί ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών. Ο πρόεδρος, τα μέλη και ο γραμματέας της Επιτροπής ορίζονται με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού. Η Επιτροπή λειτουργεί σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες που διέπουν τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων. Ο πρόεδρος της Επιτροπής μπορεί να καλεί στις συνεδριάσεις της για παροχή πληροφοριών υπηρεσιακούς παρόντες ή άλλα πρόσωπα που είναι σε θέση να συνεισφέρουν στα υπό συζήτηση θέματα. Στα μέλη της Επιτροπής δεν επιτρέπεται η καταβολή αποζημίωσης ή άλλης εμοιβής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'
ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ

Άρθρο 43
Σύνδεσμοι - Ομοσπονδίες Διαιτητών
ομοδικών αθλημάτων

1. Στην περιοχή ευθύνης κάθε αθλητικής ένωσης επιτρέπεται να συσταθεί ένας μόνο σύνδεσμος διαιτητών για κάθε κλάδο άθλησης. Μέλη των συνδέσμων διαιτητών είναι αποκλειστικά και μόνο διαιτητές με δίπλωμα διαιτητή. Ο σύνδεσμος διαιτητών είναι σωματείο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 επόμενα του Αστικού Κώδικα.

2. Οι σύνδεσμοι διαιτητών αναγνωρίζονται ειδικώς με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού ή άλλου από αυτόν εξουσιοδοτημένου οργάνου της Κεντρικής ή της Περιφερειακής Διοίκησης, που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας. Για την έκδοση της απόφασης αυτής, απαιτείται βεβαίωση της οικείας αθλητικής ένωσης περί διεξαγωγής τοπικών πρωταθλημάτων στην περιοχή της έδρας του συνδέσμου.

3. Οι σύνδεσμοι διαιτητών έχουν κυρίως ως έργο την κατάρτιση πινάκων διαιτητών τοπικών πρωταθλημάτων και τη στελέχωση των αγώνων αυτών, τη λειτουργία

σχολών διαιτησίας, τη διενέργεια των προαγωγικών εξετάσεων των διαιτητών των τοπικών κατηγοριών και την επιμόρφωση αυτών, με την εποπτεία της οικείας ομοσπονδίας διαιτητών και με την επιφύλαξη της διατάξης της παρ. α' της παρ. 6 του άρθρου αυτού.

4. Για κάθε ομαδικό άθλημα μπορεί να συσταθεί μία μόνο ομοσπονδία διαιτητών, ύστερα από απόφαση της γενικής συνέλευσης πέντε (5) τουλάχιστον αναγνωρισμένων συνδέσμων διαιτητών. Η ομοσπονδία αυτή αποτελεί το ανώτατο όργανο των διαιτητών και είναι σωματείο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 επόμενα του Αστικού Κώδικα.

5. Αν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου για την ίδρυση ομοσπονδίας διαιτητών, ως ομοσπονδία για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου λογίζεται ο σύνδεσμος που:

α) έχει έδρα την έδρα της αθλητικής ομοσπονδίας του οικείου κλάδου άθλησης,

β) είναι πανελληνίας εμβέλειας,

γ) είναι ο μοναδικός σύνδεσμος ή, εάν υπάρχουν περισσότεροι σύνδεσμοι, είναι αυτός που έχει τα περισσότερα μέλη.

6. Οι ομοσπονδίες διαιτητών αναγνωρίζονται με ειδική απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού ή άλλου εξουσιοδοτημένου οργάνου της Κεντρικής ή της Περιφερειακής Διοίκησης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας, και έχουν ως έργο κυρίως:

α) τη λειτουργία των σχολών διαιτητών και τον ορισμό καθηγητών διαιτησίας στις σχολές αυτές,

β) την κατάρτιση του πίνακα των διαιτητών που προτείνονται για τη στελέχωση της Κεντρικής Επιτροπής Διαιτησίας (Κ.Ε.Δ.), καθώς και την κατάρτιση πινάκων, εθνικών κατηγοριών,

γ) την ονομασία καθηγητών διαιτησίας,

δ) την επιμόρφωση και τη διενέργεια προαγωγικών εξετάσεων των διαιτητών εθνικών κατηγοριών.

Αν δεν υφίσταται ομοσπονδία διαιτητών ή ο αναφερόμενος στην παρ. 5 του παρόντος σύνδεσμος, οι αρμοδιότητές της ασκούνται από την οικεία αθλητική ομοσπονδία.

7. Οι σύνδεσμοι και οι ομοσπονδίες διαιτητών έχουν διοικητική, οικονομική και διαχειριστική αυτοτέλεια.

8. Οι διατάξεις των παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 24, καθώς και του άρθρου 6 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται ανάλογα για τις ομοσπονδίες και τους συνδέσμους διαιτητών.

9. Οι αντιπρόσωποι των συνδέσμων διαιτητών που εκλέγουν τα μέλη του Δ.Σ. της ομοσπονδίας διαιτητών στα αθλήματα στα οποία διενεργούνται πρωταθλήματα με συμμετοχή αθλητικών ανωνύμων εταιρειών είναι μόνο μη εν ενεργεία διαιτητές και εκλέγονται μόνο από μη εν ενεργεία διαιτητές.

Ο εν ενεργεία διαιτητής που, κατά παράβαση της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου, άσκησε το εκλογικό δικαίωμα για την ανάδειξη αντιπροσώπων, δεν εντάσσεται στους πίνακες διαιτητών όλων των κατηγοριών πρωταθλημάτων ή διαγράφεται, εφόσον έχει συμπεριληφθεί σε αυτούς.

Άρθρο 44
Όργανα διαιτησίας - Κωλύματα

1. Σε κάθε αθλητική ομοσπονδία ομαδικού αθλήματος λειτουργούν τα ακόλουθα όργανα διαιτησίας: η Κεντρική Επιτροπή Διαιτησίας, η Επιτροπή Ορισμού Διαιτητών, η